

Nr 382.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till utbyggnad och omläggning av uppbořdsorganisationen; given Stockholms slott den 15 november 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 november 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *utbyggnad och omläggning av uppbořdsorganisationen* samt anför därvid följande.

I. Inledning.

I en på föredragning av chefen för finansdepartementet den 19 oktober 1945 beslutad proposition till riksdagen (nr 370) har föreslagits en genomgripande reform av uppbořdsväsendet för att ernå, att skatt för inkomst och förmögenhet erlægges i närmare samband med inkomstförvärvet än vad nu är fallet. Det framlagda förslaget grundar sig å ett av särskilda sakkunniga — landskamreraren A. G. A. Wigert, ordförande, f. d. kammarrättsrådet E. D. Sivert och assessorn i kammarrätten S. E. Jarnerup (1944 års uppbořdsbe-

redning) — avgivet betänkande med förslag till omläggning av uppbördsförfarandet (SOU 1945: 27) jämte däröver avgivna remissyttranden (jfr nyssnämnda proposition s. 88, 89).

Den föreslagna reformen av uppbördsväsendet innebär, att under det år då inkomst förvärvas eller förmögenhet äges, *inkomståret*, skall utgå *preliminär skatt* så beräknad, att den kan antagas väsentligen täcka den *slutliga skatt*, som efter verkställd taxering påföres för berörda inkomst och förmögenhet. Den preliminära skatten, som i princip utgår å inkomst från samtliga förvärvskällor, beräknas efter olika metoder för skilda förvärvskällor: på grundval av taxering i nuvarande ordning, kompletterad med s. k. preliminär taxering, *eller* med ledning av särskilt upprättade skattetabeller, vilka för olika inkomstbelopp angeva den därå under vissa förutsättningar belöpande skatten, *eller* efter viss procent av inkomsten.

Debitering skall ske gemensamt av krono- och kommunalutskylder. Den debiterade eller med ledning av skattetabell eller efter procentsats beräknade preliminärskatten förfaller till betalning under sex uppbördsterminer, vilka infalla under månaderna mars, maj, juli, september, november och januari under *uppbördsåret* (mars ett år till och med februari nästföljande år). Understiger vid avräkningen den preliminära skatten motsvarande slutliga skatt förfaller därefter skillnaden såsom *kvarstående skatt* till betalning under den första uppbördsterminen eller de båda första uppbördsterminerna under det uppbördsår, som infaller näst efter vederbörligt taxeringsår. Överstiger den preliminära skatten motsvarande slutliga skatt, återbetalas med viss begränsning det överskjutande beloppet till den skattskyldige. Fastighetsskatt förfaller till betalning under uppbördsterminen i november månad under taxeringsåret eller under nämnda termin och terminen i januari månad nästföljande år. Under en eller flera uppbördsterminer under uppbördsåret förfaller likaledes *tillkommande skatt*, som debiteras på grund av beslut, vilket fattats av prövningsnämnd senare än den 10 oktober under taxeringsåret eller av kammarrätten eller Kungl. Maj:t.

Arbetsgivare eller annan, vilken utbetalar belopp, som för mottagaren utgör sådan inkomst av tjänst, vilken hänför sig till skattskyldigs huvudsakliga arbetsanställning eller eljest är dennes huvudsakliga inkomst av tjänst, skall i regel vara skyldig verkställa avdrag å utbetalt belopp för gäldande av preliminär och kvarstående skatt.

Enär preliminär skatt, som beräknas enligt de nyss angivna grunderna, i många fall kan komma att skilja sig från motsvarande slutliga skatt, föreslås att i de fall, då skillnaden är mera avsevärd, rättelse, *jämkning*, skall av den lokala skattemyndigheten kunna vidtagas i preliminärskatten, så att den bättre överensstämmer med den slutliga skatt, som kan antagas komma att påföras.

Skatt skall inbetalas genom postverket eller penninginrättning till vederbörande uppbördsmyndighet.

Till kommun eller annan kommunal samfällighet skall av länsstyrelsen utbetalas vad sådan samfällighet beslutat utdebitera såsom skatt. Härvid göres intet avdrag för restantier.

De föreslagna uppbördsbestämmelserna föreslås skola träda i kraft den 1 januari 1947.

Uppbördsberedningen har utarbetat tre alternativ, betecknade I, II och III, till uppbördsfrågans lösning enligt de förut omnämnda huvudlinjerna. De tre alternativen skilja sig från varandra huvudsakligen i fråga om sättet för beräkning av preliminärskatt för inkomst från förvärvskällan tjänst. Det i propositionen framlagda förslaget bygger på alternativ II.

För att det sålunda föreslagna uppbördsförfarandet skall kunna tillfredsställande fungera erfordras en betydande förstärkning av uppbördsorganisationen. Uppbördsberedningen har i sitt förenämnda betänkande framlagt förslag jämväl härutinnan. Jag torde nu få upptaga till behandling hithörande frågor.

II. Allmänna synpunkter på frågan om organisationen av det föreslagna uppbördsförfarandet.

Uppbördsberedningen, som avvisar tanken på överförandet av samtliga de uppgifter, vilka avse debitering och uppbörd av skatt, till en central myndighet, finner icke heller ändamålsenligt att centralisera berörda uppgifter till länsstyrelserna i större utsträckning än som redan skett. Sålunda förordar beredningen, att häradskrivarna skola i egenskap av lokala skattemyndigheter på landet och i fögderistäderna handhava nuvarande arbetsåligganden och därjämte fullgöra de uppgifter, som avse bestämmandet av den preliminära skatten (debitering och jämkning). I de större magistratsstäderna föreslås ifrågasvarande uppgifter likaledes skola ankomma på en lokal skattemyndighet, vilken tillika skall vara uppbördsmyndighet; själva uppbörden av skatt skall dock ske genom postverkets och vissa penninginrättningars försorg. I de mindre magistratsstäderna skola ifrågasvarande uppgifter handläggas i samma ordning som på landet och i fögderistäderna.

Ledamoten Sivert ifrågasätter, huruvida icke en enhetlig statlig organisation för såväl stad som landsbygd framdeles borde införas och den föreslagna organisationen således få karaktär av ett provisorium. En sådan anordning syntes lämplig bland annat ur rekryteringssynpunkt.

Beträffande den närmare motiveringen för beredningens förslag i nyss berörda avseenden må här allenast hänvisas till beredningens betänkande s. 351—358 och 517.

De av uppbördsberedningen gjorda allmänna uttalandena rörande den organisation, som skulle erfordras vid genomförande av det föreslagna uppbördsförfarandet, hava lämnats utan erinran i det övervägande antalet *yttrandena*.

Riksräkenskapsverket framhåller, att en betydande del av det arbete, som skulle utföras av den lokala skattemyndigheten, utgjorde handhavandet av jämningsförfarandet. Behovet av jämkning vore givetvis större, i den mån grunden för preliminärskattens uttagande vore mera stelt fixerad, och mindre, i den mån preliminärskatten smidigare an-

slöte sig till variationerna i inkomstförvärvet. Det vore sålunda uppenbart, att alternativ I skulle ställa mycket stora krav på den för jämningsförfarandet erforderliga organisationen. Även vid ett genomförande av alternativ II syntes det icke kunna undvikas, att jämningsförfarandet komme att flitigt tagas i anspråk. Enligt tidigare framlagda förslag hade det ifrågasatts att anförtro bestyret med jämningsförfarandet åt landsfiskalerna. Orsaken härtill hade varit att söka i det förhållandet, att landsfiskalerna sedan länge handhade införsel förfarandet, vilket medförde arbetsuppgifter av närbesläktat slag. Vidare hade landsfiskalerna genom sin verksamhet god personkännedom, och de vore i allmänhet väl förtrogna med befolkningens ekonomiska förhållanden. Landsfiskalsdistrikten vore mindre än fögderierna, och landsfiskalerna komme genom sin mångskiftande verksamhet i mera omedelbar kontakt med befolkningen än häradsskrivarna, vilkas personkännedom ofta vore mera formell. Med hänsyn till det anförda syntes det riksräkenskapsverket uppenbart, att landsfiskalerna ur vissa synpunkter skulle vara bättre skickade att handhava jämningsbestyret än häradsskrivarna. Å andra sidan talade, med den utformning förslaget i övrigt erhållit, övervägande skäl för att jämningsförfarandet, som ju dock hela tiden skulle taga sikte på det sammanlagda beloppet av vad som under inkomståret komme att uttagas i preliminärskatt och som sålunda ägde ett nära samband med taxerings- och debiteringsförfarandet, lämpligen anförtroddes åt häradsskrivarna.

Statens organisationsnämnd finner de av uppborädsberedningen anförda skälen mot en centralisering icke kunna frånkännas viss giltighet, åtminstone tillsvidare tills erfarenheter vunnits angående folkbokförings- och uppborädsreformernas verkningar. Där två eller flera häradsskrivare erhöile samma tjänstgöringsort, borde dock ett sammanförande av på samma plats belägna häradsskrivarkontor kunna äga rum utan risk för att de lokala intressena icke bleve tillgodosedda. Härigenom skulle ett tillgodogörande av centraliseringens fördelar, nämligen bättre utnyttjande av personal, lokaler och maskinella hjälpmedel, åstadkommas. En sådan centralisering lade givetvis icke hinder i vägen för att det kvalificerade arbetet — häradsskrivarnas — fördelades fögderivis med hänsyn till den lokalkännedom, som kunde vara av behovet påkallad. Därest på detta sätt häradsskrivarkontor å samma ort sammanfördes, borde åt en av häradsskrivarna anförtros uppgiften att inom det gemensamma kontoret svara för arbetsuppgifternas lämpliga fördelning på biträdespersonalen, för de gemensamma arbetsuppgifternas fullgörande samt för ordningen i övrigt inom kontoret.

Organisationsnämnden framhåller vidare, att det vid den slutliga utformningen av kontorsorganisationen för uppborädsväsendet vore av synnerlig vikt, att kontorsteknisk sakkunskap ställdes till förfogande för tillsyn att arbetsgången bleve den lämpligaste och arbetsmetoderna ändamålsenliga samt såvitt möjligt enhetliga vid olika kontor.

Den sakkunnige för rationalisering av länsstyrelsernas verksamhet uttalar, att i allt fall för närvarande övervägande skäl talade emot en centralisering till länsstyrelserna av debiteringsarbetet.

Länsstyrelsen i Stockholms län understryker vikten av att en för ändamålet lämpad lokal organisation funnes till hands, då det gällde att föra en så vittomfattande reform som den förevarande ut i praktiken.

Länsstyrelsen i Kristianstads län finner i likhet med uppborädsberedningen, att flera skäl, av vilka de tyngst vägande vore kravet på lokala myndigheter för allmänhetens betjänande samt svårigheten att samtidigt med den föreslagna genomgripande omläggningen av uppborädsförfarandet genomföra de omfattande organisatoriska förändringar, som en centralisering skulle innebära, talade för att åtminstone icke för närvarande genomföra en mera genomgripande centralisering av debiterings- och uppborädsarbetet.

Beredningens förslag tillstyrkes vidare av *länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus, Västmanlands, Västernorrlands och Jämtlands län*.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län konstaterar med tillfredsställelse, att centraliseringssträvandena bromsats upp genom förslaget om lokala skattemyndigheter ute i orterna.

Uppborädsintendenten hos överståthållarämbetet anmärker, att ett alltför stort och betungande arbete av allt att döma komme att åvila de lokala skattemyndigheterna, framför allt i de större magistratsstäderna. Särskilt syntes senare delen av året med dess starka anhopning av göromål bliva en ytterst ansträngande tid för skattemyndigheterna.

Magistraten i Eskilstuna uttalar, att den föreslagna personalramen förefölle väl knapp. Det vore av vikt att hithörande organ kunde stå den av organisationsomläggningen berörda allmänheten till tjänst med erforderliga råd och upplysningar och företaga erforderliga undersökningar hos arbetsgivare för att under hand söka rätta till eventuella felaktigheter. Detta gällde i särskilt hög grad under den första tiden efter den nya organisationens genomförande. Liknande synpunkter framföras även av *svenska lantarbetsgivareföreningen*.

Sveriges industriförbund, Stockholms handelskammare, svenska bankföreningen och *svenska försäkringsbolags riksförbund* understryka, att en tillräcklig och smidig lokal organisation måste anses utgöra en nödvändig förutsättning för reformen. För de skattskyldiga, särskilt för de jordbrukare och rörelseidkare, vilka tillika vore arbetsgivare, vore det av vikt att organisationen tilltoges så att en snabb behandling av jämkningsärendena säkerställdes samt erforderliga råd och anvisningar, särskilt beträffande löneavdragens verkställande, utan omgång kunde erhållas. I detta avseende syntes alternativ II ställa än större anspråk på organisationen än alternativ III.

Tjänstemännens centralorganisation framhåller, att de lokala skattemyndigheternas arbetsuppgifter säkerligen komme att bliva av synnerligen omfattande karaktär. Framförallt vore det av vikt, att kontakt upprätthölles med allmänheten och att de arbetsgivare, som hade att verkställa löneavdrag, kunde erhålla erforderliga upplysningar. Detta vore en av de fundamentala förutsättningarna för att systemet skulle kunna fungera. En ytterligare utbyggnad av de föreslagna skattemyndigheterna komme därför säkerligen att bliva ofrånkomlig.

Handelskammaren i Gävle ifrågasätter, huruvida icke uppbördsväsendet genom vissa förenklingar i rent tekniskt avseende kunde bringas att fungera snabbare och på ett mindre arbetskrävande sätt. Nuvarande organisation finge överhuvud taget betecknas såsom tungrodd. Handelskammaren ville därför tillråda, att experter på kontorsorganisationens område tillkallades för undersökning av huruvida och i vad mån reformer kunde genomföras och moderna kontors- och statistikmaskiner komma till användning.

Länsstyrelsen i Örebro län uttalar, att den lokala skattemyndigheten komme att få ett inflytande i fråga om medborgarnas ekonomiska liv, som syntes länsstyrelsen alldeles främmande för svenskt rätts- och förvaltningsväsende. Förutom det väsentliga av de uppgifter, som nu åvilade häradskrivare och motsvarande tjänsteman i stad, skulle den lokala skattemyndigheten handlägga frågor om preliminär taxering och jämkning och dessutom meddela anstånd med erläggande av skatt, avgöra huruvida arbetsgivare vore ansvarig för skatt, om skatt skulle innehållas vid löneutbetalning eller icke, meddela rättelse av feldebitering, utöva kontroll å skatteinbetalningen m. m. Det finge icke anses innebära något misstroende mot den nuvarande häradskrivarkåren, om länsstyrelsen uttalade, att de uppgifter, som enligt förslaget skulle ankomma å dessa tjänstemän, vore av den art och mångfald, att de icke ginge i land därmed. Länsstyrelsen hölle före, att vissa av dessa uppgifter vore av den art, att det överhuvud taget icke stode i mänsklig makt att fylla dem. Härvid avsåge länsstyrelsen främst den preliminära taxeringen och jämkningen. Förslaget härutinnan vilade i de mest väsentliga stycken på antaganden och sannolikhetsberäkningar. Tillämpningen måste därför leda till otrygghet för de skattskyldiga och stark schablonisering från tjänstemannens sida. Länsstyrelsen menade, att här mötte oöverstigliga svårigheter för flertalet skattskyldiga. I lika eller än högre grad vore detta fallet för tjänstemannen, som till på köpet genom sin uppfostran och hela verksamhet fått sina intressen inriktade på helt andra förhållanden än dem, som enligt förslaget i dess betydelsefullaste delar skulle bliva föremål för hans bedömande. Givetvis skulle man lättare kunna förlika sig med förslaget, om icke så många människors mest vitala intressen därav berördes. Då nu samtliga skattskyldiga mer eller mindre berördes därav, finge det en räckvidd och verkan, som kunde bliva ödesdiger.

Länsstyrelsen anför vidare:

Men även en annan sida måste beröras, då det gäller dessa tjänstemäns befogenheter, sådana de av uppbördsberedningen angivits. Redan vid kritiken mot Sandströms förslag, som dock innebar långt mindre befogenheter för myndighet i fråga om skattepåföring, framkommo erinringar emot att sådana uppgifter ålades myndighet — det gällde då länsstyrelsen — som rätteligen och grundlagsenligt borde i första hand prövas av taxeringsnämnder, det vill säga av folket genom valda representanter. Det är väl sant att det här gäller preliminära åtgärder, som sedan skola kompletteras och rättas genom taxeringarna enligt taxeringsförfattningarna, men det kan icke bestridas, att preliminärtaxeringen står så nära den slutliga taxeringen och har för den skattskyldige så stora ekonomiska verkningar, att förslaget i denna del måste anses innebära en allvarlig avvikelse från den bärande och verkligt demo-

kratiska principen i svenskt skatteväsende, att det är folket självt, som sig beskattar. Till sina konsekvenser föreligger icke stor skillnad mellan den preliminära taxeringen, verkställd av en enda tjänsteman, och den av beskattningsnämnden verkställda taxeringen. Huruvida man än ser på denna sak står det fast, att preliminärtaxeringen och i stort sett även jämkningen innebär bedömanden och avgöranden, som i svårighetsgrad vida överträffar vad som i allmänhet förekommer inom en taxeringsnämnd och som för de skattskyldiga genom uppbörden av utskylder i förskott kan hava större ekonomiska verkningar än av taxeringsnämnderna meddelade beslut.

Kommunalnämnden i Hällefors påtalar den stora befogenhet, som enligt förslaget skulle tillkomma den lokala skattemyndigheten. Såväl länsstyrelsen som kommunerna syntes i vissa skattefrågor bliva ganska intetsägande gent emot denna myndighet. Det kunde ifrågasättas, huruvida det icke varit en lyckligare lösning att förlägga hela debiterings- och uppbördsväsendet till en särskild avdelning under länsstyrelsen. Den lokala personkänedom syntes i alla händelser ej bliva tillräcklig, även om den lokala skattemyndigheten utgjordes av häradsskrivaren, och kunde endast fullt tillgodoses genom direkt samverkan med de å varje ort verksamma kommunala organen.

Stadsfogden i Södertälje framhåller, att ett förläggande av jämkningsarbetet å den lokala skattemyndigheten komme att medföra en betydande ökning av dennas arbetsbörda, samtidigt som exempelvis utmätningsmannens omedelbara kontakt med de skattskyldiga och goda kännedom om vederbörandes personliga förhållanden icke komme till utnyttjande.

Föreningen Sveriges landsfiskaler anför:

Den genomgripande förändring av uppbördsorganisationen, som förslaget syftar till, förefaller särskilt betänklig med hänsyn till det stora antalet jämkningar, som kan förväntas bliva påkallade. Dessa komma att kräva mycken tid och ingående prövningar om man ej skall hemfalla åt slentrianmässiga avgöranden. Bibehållandet av det nuvarande systemet med definitiv skatteuträkning, grundad på taxering, kommer att medföra ett omständligt avräkningsförfarande och därav föranledda restitutioner. För alla dessa åtgärder kräves en personal, som säkerligen måste göras större än den, som beredningen räknat med.

När det gällt att lösa personalfrågan har beredningen valt att för ändamålet utbygga häradsskrivareorganisationen. Man synes emellertid i detta sammanhang hava till övervägande bort upptaga jämväl frågan om en rationell lösning av landsfiskalsorganisationen. Vid tidigare utredningar har tanken på en tudelning av landsfiskalstjänsten framförts, varvid man föreslagit inrättande av en befattning för polis- och åklagargöromål jämte administrativ verksamhet (landsfiskal) och en för de kamerala bestyren (häradsfogde). Att en dylik uppdelning av landsfiskalstjänsten ur effektivitetssynpunkt är både önskvärd och lämplig torde vara uppenbart. Vid en omorganisation av uppbördsförfarandet, särskilt med den utformning som beredningen tänkt sig, skulle ett sammanförande på en hand av arbetet med debitering och skatteindrivning otvivelaktigt vara ägnat att giva en rationellare lösning av organisationsfrågan än den av beredningen föreslagna. Detta kunde exempelvis ske genom att för ändamålet tillskapa befattningar för såväl debiterings- som indrivningsverksamhet, vilkas innehavare med hänsyn till arbetets art lämpligen borde benämnas häradsfogde. Dessa befattningar kunde i första

hand besättas med dels nuvarande häradskrivare och dels det antal landsfiskaler, som vid en tudelning av landsfiskalstjänsten eventuellt bleve övertaliga, sedan rekrytering till befattningarna såsom polischef-åklagare skett. Nämnda landsfiskalers Orts- och personkännedom i förening med deras erfarenhet såsom utmätningsmän komme redan från början att tillföra den nya uppboordsorganisationen en fond av sakkunskap, som kunde tillgodogöras särskilt i frågor angående jämkning av skatteavdragen. För att dels skänka de nya befattningshavarna den nödvändiga Orts- och personkännedomen, dels ock möjliggöra för dem att handhava bestyret med skatteindrivning borde deras antal betydligt utökas utöver det av beredningen föreslagna.

Föreningen framhåller därefter, att det mångsyssleri, som nu präglade landsfiskalstjänsten, måste ju förr desto hellre bringas att upphöra. Särskilt inför den nya processordningens ikraftträdande vore det av vikt, att sådana arbetsuppgifter, som kunde överflyttas på andra förvaltningsorgan, i görligaste mån utgallrades från landsfiskalsorganisationen. Det framstode därför såsom angeläget att man ej försummade att undersöka vilka möjligheter som i detta hänseende stode till buds vid tillskapandet av en ny uppboordsorganisation.

Svenska exekutionsmännens riksförbund yttrar:

De arbetsuppgifter, som komma att åvila den lokala skattemyndigheten, överskrida allt vad en mänsklig varelse kan prestera i form av arbete och förslaget är på den punkten i praktiken ogenomförbart. Det gäller för honom icke blott att leda och övervaka arbetet, utan han måste dessutom personligen vara i kontakt med allmänheten och handlägga en oräknelig mängd ärenden. Han måste eller bör i varje fall alltid vara beredd att tillhandagå allmänheten, arbetsgivare och anställda med råd och upplysningar och i förekommande fall fatta beslut och utöva kontroll m. m. Dessutom förutsättes att han skall äga en god lokal- och personkännedom. Hur han skulle kunna utföra allt detta arbete är ofattbart. Såsom i betänkandet framhålles bör allmänheten kunna fordra, att den utan allt för stort besvär och kostnad skall kunna komma i kontakt med myndigheten. För att hela skattesystemet skall fungera, måste den personliga kontakten alltid vara aktuell och pappersexercisen inskränkas till det minsta möjliga. Bland annat komma arbetsgivarna att åläggas betydande uppgifter för det allmänna och det skulle då säkerligen vara synnerligen olyckligt att bara översända ett papper med uppgift, att så och så skall det vara, och därefter eventuellt tillgripa åtal. Här måste i första hand vara en personlig kontakt vid lämnande av råd och anvisningar; och samtidigt erfordras en omfattande kontroll. Den som vänder sig till myndigheten för erhållande av jämkning — och detta kommer att ske i mycket stor utsträckning — måste helt enkelt beredas tillfälle att personligen få framlägga sina synpunkter.

Den föreslagna organisationen förefaller vara en av de svagaste punkterna i hela betänkandet och måste bli föremål för en genomgripande omarbetning, innan slutgiltigt förslag framlägges. En påbyggnad i någon form torde vara erforderlig, varvid mera lokalt betonade tjänstemän, som vore lätt anträffbara, skulle finnas tillgängliga och samtidigt utgöra föredragande organ hos skattemyndigheten. Sådana tjänstemän skulle då finnas en eller flera efter behov å varje ort i fögderierna. Städerna finge indelas i distrikt, vart och ett med sin tjänsteman.

Förbundet föreslår, att uppgiften att indriva skatt överflyttas å den lokala skattemyndigheten i alla de fall, då indrivningsarbetet och övriga ar-

betsuppgifter kunde beräknas giva vederbörande full sysselsättning, d. v. s. i städer och samhällen med minst 4 000 à 5 000 innevånare. Nuvarande stadsfogdar och övriga utmätningsmän å dessa orter skulle helt frikopplas från befattningen med skatteindrivningen och indrivningen av sådana avgifter, som nu redovisades i samband med utskylderna. I detta sammanhang kunde anmärkas, att stadsfogdarna i många fall personligen toge en synnerligen ringa befattning med skatteindrivningen. Denna sköttes i realiteten av exekutionsbiträdena och övrig personal å stadsfogdekontoret. Exekutionsbiträdena, som för närvarande vore helt sysselsatta med skatteindrivningen, skulle på eget ansvar handhava indrivning och redovisning av ifrågavarande medel, envar inom sitt distrikt. I stort sett skulle distriktsindelningen bliva densamma som för närvarande och exekutionsbiträdena i fortsättningen hava precis samma arbete som nu. I tillämpliga delar skulle dock då för dem gälla samma bestämmelser som för utmätningsmännen. Utöver indrivningsarbetet skulle de, såsom föredragande hos den lokala skattemyndigheten, handlägga de skattemyndigheten enligt förslaget åliggande uppgifterna i fråga om råd och upplysningar till allmänheten, undersökning, kontroll och dylikt. Givet vore att denne tjänsteman, som borde hava en mot tjänsten svarande titel, även skulle handlägga en del frågor av mindre betydelse. Övriga frågor, som fordrade direkta beslut, skulle av honom utredas och därefter föredragas för skattemyndigheten.

Vad som nyss anförts avsåge uteslutande städer eller sådana samhällen, som kunde utgöra indrivningsdistrikt med fullt sysselsatt personal. Beträffande exekutionsbiträdena å landsbygden (fjärdingsmännen) ställde frågan sig annorlunda, då deras huvuduppgift vore polistjänst och de därvid sorterade under vederbörande landsfiskal. Hur systemet skulle tillämpas där, torde böra närmare undersökas. Det förefölle dock som om i princip samma system skulle kunna komma till användning.

I likhet med uppbördsberedningen finner jag, att den organisation, som erfordras vid genomförande av det föreslagna uppbördsförfarandet, bör tillskapas genom utbyggnad av den nu förefintliga organisationen. Centralisering av uppbördsgröromålen, utöver vad nu är förhållandet, torde sålunda av skäl, som beredningen anför, i huvudsak icke böra ske i vidare mån än vad som följer av att debitering och uppbörd, var för sig, av såväl kronosom kommunalutskylder skola verkställas av samma myndighet och att uppbörden av skatt även i magistratsstäderna skall ombesörjas av postverket. I visst avseende synes dock en ytterligare centralisering kunna ske därigenom, att flera häradsskrivarkontor, som äro belägna å samma ort, erhålla gemensamma lokaler och jämväl i övrigt samordnas i den utsträckning förhållandena så medgiva.

På landet och i fögderistäderna bör det ankomma på häradsskrivare att i egenskap av lokal skattemyndighet ombesörja mantalsskrivning, debitering av skatt samt de övriga åtgärder, vilka erfordras för bestämmande av preliminär skatt, under det att länsstyrelsen bör fungera såsom uppbördsmyndighet. Samma ordning bör gälla i de mindre magistratsstäderna. I de större

*Departements-
chefen.*

magistratsstäderna bör ett särskilt uppbördsverk fullgöra de uppgifter, som föreslås skola på landet ankomma å häradsskrivare, samt därjämte vara uppbördsmyndighet.

Någon ändring i den nuvarande organisationen för indrivning av skatt torde i huvudsak icke böra äga rum. Skatteindrivningen bör därför även efter uppbördsreformens genomförande handhas av samma myndigheter som för närvarande.

Jag torde i det följande få upptaga organisationsfrågorna till närmare behandling.

III. Häradsskrivare.

A. Arbetsuppgifter.

Enligt *uppbördsberedningens* förslag skall häradsskrivare, liksom för närvarande, förrätta mantalsskrivning. Denna skall enligt folkbokföringskommitténs förslag till omorganisation av folkbokföringen (SOU 1944: 52) omfatta fastigheter samt fysiska och juridiska personer. Stomme till mantalslängd och slutlig mantalslängd skola tryckas vid länsstyrelsens folkbokföringsavdelning.

I likhet med vad som nu sker skall häradsskrivare upprätta arbetsgivareförteckning, pensionsavgiftsförteckning samt röstlängd för val till riksdagens andra kammare och kommunal röstlängd. Tryckt stomme till pensionsavgiftsförteckning och röstlängd skall tillhandahållas av folkbokföringsavdelningen vid länsstyrelsen.

Stommar till fastighetslängder och inkomstlängder skola likaledes tryckas hos länsstyrelsen. De förstnämnda stommarna skola av häradsskrivaren på visst sätt kompletteras, innan de överlämnas till ordföranden i vederbörande taxeringsnämnd.

På enahanda sätt som nu sker skall häradsskrivaren uträkna och i inkomstlängden införa Ortsavdrag samt beskattningsbart belopp och beskattningsbar inkomst ävensom uträkna och i fastighetslängderna införa antal skattekronor och skatteören. I inkomstlängden, förmögenhetslängden och skogsvårdsavgiftslängden skola införas uträknade skattebelopp och skogsvårdsavgifter. Nämnda belopp och avgifter samt beloppet av allmän kommunalskatt, landstingsmedel och tingshusmedel skola upptagas å uppbörds kort och debetsedel; å dessa skola därjämte upptagas övriga medel, vilka skola uppbäras i samband med den allmänna uppbörden. Stommar till uppbörds kort och debetsedlar skola tryckas genom länsstyrelsens försorg.

I den mån häradsskrivare det medhinner, skall han biträda taxeringsintendenten vid taxeringen.

Beredningen föreslår, att utdrag ur mantals- och taxeringslängder på begäran av myndighet och enskild skola utfärdas av länsstyrelse i stället för av häradsskrivare.

De nya uppgifter, som enligt det föreslagna uppborðsförfarandet skola ankomma på häradsskrivare, utgöras av preliminär taxering, debitering av preliminär skatt, angivande av tillämplig skattetabell, jämkning av nämnda skatt, avräkning av preliminär skatt mot motsvarande slutliga skatt samt medgivande av anstånd med inbetalning av kvarstående eller tillkommande skatt. Vidare skall häradsskrivare dels med hjälp av exekutionsbiträden inom fögderiet biträda länsstyrelsen vid övervakningen av att arbetsgivare behörigen fullgör sin skyldighet att verkställa löneavdrag och redovisa de innehållna medlen, dels ock lämna arbetsgivare och arbetstagare besked i frågor, som angå skyldigheten att verkställa löneavdrag, och därmed sammanhängande spörsmål.

Utöver vad förut sagts har häradsskrivare att verkställa utredningar och avgiva yttranden i kyrkobokförings- och mantalsskrivningsmål, upprätta markegångsuppgifter, fullgöra löpande expeditionsgöromål av olika slag m. m.

Enligt de beräkningar, som beredningen verkställt, skulle för fullgörande av förut angivna uppgifter i ett fögderi med ca 30 000 invånare åtgå 350 arbetsdagar för häradsskrivaren och 1 400 arbetsdagar för hans biträden. Till följd av arbetsanhopning erfordras under juni och juli samt november och december månader kvalificerad hjälp åt häradsskrivaren samt förstärkning av biträdespersonalen.

(Betänkandet s. 358—368.)

I fråga om de arbetsuppgifter, som skola ankomma på häradsskrivare, anför *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län*, att allmänheten borde kunna vända sig till häradsskrivaren för att erhålla utdrag ur mantals- och taxeringslängder.

I fråga om den tid, som kräves för fullgörande av de på häradsskrivare ankommande arbetsuppgifterna, uttalar *styrelsen för Sveriges häradsskrivarförening*, att den av uppborðsberedningen verkställda beräkningen av arbetstiden finge anses vara alltför optimistisk i vad gällde häradsskrivarnas och även i viss mån biträdenas arbetsförmåga. Visserligen hade beredningen till grund för sina beräkningar lagt erhållna uppgifter från ett fåtal särskilt anmodade häradsskrivare, vilka därvid delvis måst söka rekonstruera arbetsprogrammen, men det kunde ifrågasättas, dels om detta fåtal kunde anses representera den gällande normalstandarden och dels om beredningen tagit tillbörlig hänsyn till den tidsutdräkt, som exempelvis arbetet med ett kortsystem, vilket måste genomgåas flerfaldiga gånger för olika arbetsdetaljer, vållade i jämförelse med de tillvägagångssätt för arbetets utförande varpå uppgifterna grundats. Om man bortsåge från övergångsperioden, innan stadga i systemet vunnits och varunder en väsentligt ökad personal med erforderlig rutin i häradsskrivargöromål med nödvändighet måste ställas till förfogande, kunde beräkningarna rörande de fasta biträdena i stort sett förmodas vara mera sannolika eller i varje fall av den art, att de kunde justeras efter vunnit erfarenhet. Tiderna för på häradsskrivaren ankommande kvalificerat arbete vore däremot i olika punkter med visshet för lågt beräknade.

Departements-
chefen.

Då den tid, som av uppbördsberedningen beräknats åtgå för fullgörande av de enligt beredningens förslag på häradskskrivare personligen ankommande arbetsuppgifterna, synes vara knappt tilltagen, torde det vara tillrådligt att räkna med något längre tid för utförande av ifrågavarande uppgifter. Jag torde i det följande få upptaga frågan om den förstärkning av den kvalificerade biträdeshjälpen å häradskskrivarkontoren, som föranledes av den sålunda ändrade tidsberäkningen.

I propositionen med förslag till uppbördsförordning m. m. hava i beredningens förslag vidtagits vissa ändringar, vilka komma att påverka den verkställda tidsberäkningen. Den föreslagna anordningen med skilda debetsedlar för dels preliminär skatt, dels fastighetsskatt, dels ock annan slutlig och kvarstående skatt än fastighetsskatt ävensom begränsningen av antalet uppbörds-terminer under uppbördsåret till högst sex torde sålunda medföra icke ringa arbetslättnad, såvitt debiteringen angår. Vidare bör den längre tid, som ansås åt debiteringens verkställande, föranleda en viss arbetsutjämning. Å andra sidan torde förslaget, att taxering skall ske efter beskattningsårets mantalslängd, förorsaka visst merarbete till följd av att de adresser, som enligt nämnda mantalslängd tilltryckts å debetsedlarna, i vissa fall måste ersättas med aktuella adresser.

Det är uppenbarligen svårt att bedöma, i vad mån de nyss berörda förhållandena inverka på häradskskrivarnas arbetsbörd. Det synes dock sannolikt, att denna kommer att bliva av ungefär samma storleksordning som enligt uppbördsberedningens förslag med den däri vidtagna förut berörda justeringen. Anledning torde därför icke föreligga att på grund av de i förenämnda proposition föreslagna ändringarna räkna med ändrat behov av biträdes hjälp och kontorsteknisk utrustning m. m. åt häradskskrivarna.

Utdrag ur mantals- och taxeringslängder torde böra utfärdas av såväl länsstyrelse som lokal skattemyndighet.

B. Lönereglering.

Uppbördsberedningen har utgått från att häradskskrivarna skola inordnas under civila avlöningsreglementets bestämmelser. De särskilda ersättningar av statsmedel för utfört arbete, som nu tillkomma dem, böra då upphöra att utgå, varjämte expeditionslösen och sådan ersättning, som kommuner utgöra för upprättande av röstlängder, indragas till statsverket. Den ersättning, som landsting och tingshusbyggnadsskyldige erlägga till häradskskrivarna för debitering av landstings- och tingshusmedel, bör — då kommun enligt uppbördsberedningens förslag icke skall gälda ersättning för debitering och uppbörd av kommunala utskylder — bortfalla. Då riddarhusmedel, hushållningssällskapsavgifter och vissa försäkringsavgifter icke vidare skola uppbäras i samband med den allmänna uppbörden, upphör även debiteringsprovisionen för dessa avgifter. Debetsedelslösen föreslås icke vidare skola uttagas.

Det åligger för närvarande häradskrivare att på sätt i 107 § taxeringsförordningen stadgas biträda taxeringsintendenten vid fullgörandet av dennes uppgifter genom att lämna ordförandena i beskattningsnämnderna i första instans råd och upplysningar, på begäran av ordförande i sådan nämnd verkställa utredning i invecklade taxeringsärenden samt övervaka nämndernas arbete. Vidare innehava flertalet häradskrivare uppdrag som ordförande eller kronoombud i taxeringsnämnd eller som taxeringskonsulent. Någon förändring i sistnämnda båda hänseenden finner beredningen icke böra ske.

Ledamoten Sivert, som understryker angelägenheten av att häradskrivare — liksom uppbördskommissarie — bereddes tillfälle att helt ägna sig åt tjänsten, anser att ifrågavarande befattningshavare icke borde betungas med uppdrag såsom taxeringsnämndsordförande eller med annat taxeringsarbete, i varje fall icke under den första tiden av det nya uppbördssystemets tillämpning. Ett uttryckligt förbud mot användande av berörda tjänstemän för detta ändamål vore nödvändigt, om ej reformens genomförande skulle äventyras. Under alla omständigheter syntes detta vara fallet, om organisationen tilltoges så snävt som beredningen föreslagit.

Uppbördsberedningen förordar att för häradskrivare föreskrives skyldighet att utöver vad som följer av civila avlöningsreglementets bestämmelser tjänstgöra å landskontor. Häradskrivare bör sålunda av länsstyrelsen i det län, vars fögderiförvaltning han tillhör, kunna förordnas att under högst tre månader av ett och samma kalenderår bestrida befattning vid länsstyrelsen. Genom sådana förordnanden kunna häradskrivarna bibehålla kontakten med det allsidigare administrativa arbetet å länsstyrelserna och aspiranter å häradskrivartjänster få tillfälle att förvärva erfarenheter angående tjänsternas skötsel.

I fråga om rätten att innehava bisysslor uttalar uppbördsberedningen, att viss inskränkning av denna rätt syntes påkallad på grund av häradskrivarnas ställning såsom administrativa tjänstemän i fögderierna. Förbud borde därför stadgas för häradskrivare att på grund av privata uppdrag själv eller genom annan förrätta auktioner, att utöva med advokatverksamhet likartad rörelse eller inkasseringsrörelse eller att vara förvaltare i konkurs. Bestämmelsernas giltighet borde begränsas till häradskrivarens tjänstgöringsområde. När synnerliga skäl därtill föreläge, borde länsstyrelsen äga rätt att beträffande viss häradskrivare medgiva undantag från förbudet att vara konkursförvaltare.

Såsom villkor för erhållande av häradskrivartjänst föreslås skola krävas, utöver nu gällande kompetensfordringar, genomgången särskild utbildningskurs under minst ett år; denna kurs torde lämpligen kunna anordnas vid de institut för socialpolitisk och kommunal utbildning och forskning, som finnas inrättade i Stockholm och Göteborg. Extra landskontorist, som deltagar i sådan kurs, föreslås skola bibehållas vid tidigare lön, minskad med B-avdrag. Den normala rekryteringen av häradskrivare föreslås skola ske över befattning som icke-ordinarie och ordinarie landskontorist.

Ledamoten Sivert uttalar, att rekryteringen av häradskrivare — och uppbördskommissarie — icke borde ske huvudsakligen från landskontoren. De

utbildningskurser, som beredningen förutsatte skola äga rum och som utan tvivel bleve nödvändiga, borde stå öppna även för aspiranter utanför landsstaten, vilka fyllde de för erhållande av tjänst såsom häradsskrivare stipulerade teoretiska kvalifikationerna och i allmän eller enskild tjänst fullgjort arbetsuppgifter, som i någon mån vore likartade med debiterings- och mantalsskrivningsarbetet.

Häradsskrivarna föreslås placerade såsom ordinarie tjänstemän i lönegrad A 24. Någon uppdelning av tjänsterna i olika lönegrader med hänsyn till fögderiernas storlek har icke ansetts böra ske. Tjänsterna böra såsom för närvarande tillsättas av Kungl. Maj:t. Pensionsåldern föreslås bestämd till 65 år.

För organisationens genomförande äro åtskilliga övergångsordningar erforderliga. För vissa äldre häradsskrivare ifrågasättes överföring till övergångs- eller indragningsstat eller eventuellt pensionering såsom tjänsteman i lämplig lönegrad å nyreglerad stat. Häradsskrivare, som överföres å övergångsstat, är enligt gällande lönebestämmelser icke skyldig att tjänstgöra anorstädes än inom landsstaten. För att möjliggöra en vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet föreslår beredningen, att erforderligt antal tjänster skall inrättas å övergångsstat i lämplig lönegrad, förslagsvis A 21, i civila avlöningsreglementet.

De ordinarie häradsskrivare, vilka överföras till den nya organisationen, böra — utan ansökan — tilldelas sina nuvarande fögderier som tjänstgöringsområden, i den mån dessa äro i huvudsak oförändrade. På grund av den ändrade fögderiindelningen torde emellertid en del omflyttningar bliva oundvikliga. Avgörandet härom torde böra ankomma på Kungl. Maj:t. Beredningen förutsätter härvid, att ehuru i regel ansökningsförfarande bör tillämpas för häradsskrivartjänsternas tillsättande det i vissa fall för ordinarie häradsskrivare bör vara tillräckligt med en anmälan om den tjänst eller de tjänster, vartill vederbörande i första hand önskar komma i fråga.

Ordinarie häradsskrivare äger för närvarande i förskott uppbära lön, tillfällig löneförbättring å lön, ålderstillägg och ortstillägg. Där sådan häradsskrivare överföres till den nya lönestaten, bör vid ingången av första månaden efter övergången s. k. övergångslön utbetalas.

De häradsskrivare, vilka från nuvarande ordinarie tjänst övergå till eller utnämnas å nyreglerad häradsskrivartjänst, böra för inplacering i löneklass få tillgodoräkna sig dels hela den tid, de innehaft fullmakt å häradsskrivartjänst, dels ock den tid därutöver, under vilken de innehaft av Kungl. Maj:t meddelat förordnande att tills vidare uppehålla sådan tjänst.

Häradsskrivare, som vid den nya organisationens genomförande efter av Kungl. Maj:t meddelade förordnanden tills vidare uppehålla häradsskrivartjänst, böra i vanlig ordning hava att söka lediga nya tjänster. För inplacering i löneklass föreslås de skola få tillgodoräkna den tid, under vilken de efter dylikt förordnande uppehållit häradsskrivartjänst.

Beredningen uttalar, att krav på genomgången särskild utbildningskurs icke kunde ställas på de nuvarande ordinarie eller tillförordnade häradsskrivarna. Under en övergångstid torde dessutom dispens från nämnda krav böra

meddelas sådana aspiranter på häradsskrivartjänst, vilka kunde förutsättas besitta för tjänstens uppehållande erforderliga insikter. Före övergången till det nya uppbördssystemet borde emellertid samtliga häradsskrivare och andra befattningshavare, som kunde tänkas komma att under de närmast följande åren tjänstgöra som vikarier för häradsskrivare, under en kortare kurs — icke nödvändigtvis centralt ordnad — instrueras angående systemets tillämpning.

Ordinarie häradsskrivare, vilka erhålla nyreglerad tjänst eller överföras på övergångs- eller indragningsstat, föreslås skola komma i åtnjutande av sportelersättning enligt särskilda regler.

Organisationen föreslås skola träda i kraft den 1 juli 1946.

(Betänkandet s. 368—383, 519, 520.)

Uppbördsberedningens förslag, att häradsskrivarna skola lönerегleras har lämnats utan erinran i samtliga yttranden.

I fråga om häradsskrivarnas rätt att innehava bisysslor framhåller *allmänna lönenämnden*, att omfattningen av häradsskrivarnas åligganden i tjänsten framdeles syntes bliva sådan, att en begränsning av deras bisysslor såsom ordförande eller kronoombud i taxeringsnämnd eller såsom taxeringskonsulent sannolikt komme att visa sig erforderlig. I och för sig finge det emellertid, såsom uppöbördsberedningen framhållit, anses vara av stort värde för häradsskrivarnas blivande funktion såsom jämkningsmyndighet, att de vunne ingående erfarenhet i fråga om skatteförfattningarnas tillämpning.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län uttalar, att länsstyrelsen med vetskap om svårigheterna att anskaffa personer, kompetenta att utföra taxeringsarbete, bestämt måste avvisa det av ledamoten Sivert framförda yrkandet om förbud för häradsskrivare att åtaga sig uppdrag som ordförande i taxeringsnämnd eller annat taxeringsarbete.

Uppbördsberedningens förslag beträffande kompetensfordringar för häradsskrivare ävensom rekryteringsgången för aspirant å häradsskrivartjänst har i flertalet yttranden lämnats utan erinran.

Statskontoret finner det sannolikt, att de föreslagna utbildningskurserna skulle kunna i vissa programdelar icke oväsentligt begränsas, varigenom även kurstiden kunde förkortas.

Allmänna lönenämnden anför:

Beträffande teoretiska kompetensfordringar för erhållande av häradsskrivartjänst föreslås i betänkandet, att det nuvarande kravet på avlagd studentexamen skulle bibehållas och att därutöver genomgång av särskilda, genom Kungl. Maj:ts försorg anordnade utbildningskurser skulle föreskrivas; för sistnämnda moment i utbildningen skulle beräknas minst ett år. Lönenämnden vill fästa uppmärksamheten vid att, då rekryteringen av häradsskrivartjänst förutsatts i första hand skola ske från landskontoristtjänst, förslaget innebär en kategoriklyvning inom landskontoristgraden, vilken hädanefter skulle innefatta dels sådana tjänstemän, för vilka landskontorist-

tjänsten normalt blir sluttjänst, dels sådana, som på grund av genomgången särskild utbildning kunna vinna befordran till häradsskrivartjänst. Det synes lönenämnden böra övervägas, om icke tillträde till den särskilda häradsskrivarkursen borde stå öppet för samtliga landskontorister, som i vederbörlig ordning prövats och befunnits lämpliga för anställning såsom häradsskrivare, oavsett om de avlagt studentexamen eller ej. I varje fall synes det angeläget, att hithörande kompetensbestämmelser icke alltför hårt bindas vid viss genomgången teoretisk utbildning utan att dispensförfarande i viss utsträckning kan komma i fråga, bland annat för att bereda möjlighet för länsbokhållare att erhålla häradsskrivartjänst.

Lönenämnden uttalar i samband härmed, att nämnden icke hade någon erinran mot beredningens förslag i fråga om löneförmånerna för sådan extra landskontorist, som deltog i den föreslagna utbildningskursen.

Länsstyrelsen i Kalmar län förklarar förslaget med avseende å den föreslagna utbildningskursen icke giva anledning till annan erinran, än att länsstyrelsen funne det nödvändigt, att orientering lämnades jämväl i fråga om bestämmelserna på jorddelnings- och fastighetsbildningsväsendets område.

Länsstyrelsen anför vidare:

Det nya uppbördsförfarandet kommer otvivelaktigt att ställa stora krav på de befattningshavare, vilka skola bestrida de mera ansvarsfulla tjänsterna i den blivande organisationen. Ett riktigt fullgörande av de arbetsuppgifter, främst den konsulterande verksamheten och handläggningen av jämkningsärendena, som komma att åvila de lokala skattemyndigheterna, förutsätter, att för dessa poster förvärvas personer, vilka icke blott besitta den teoretiska utbildning och den praktiska erfarenhet, som må vara erforderlig, utan — vilket torde vara minst lika viktigt — äga sådana personliga egenskaper, som göra dem lämpliga att på ett tillfredsställande sätt betjäna allmänheten. Länsstyrelsen avser med det sagda, att man vid rekryteringen av dessa tjänster — häradsskrivarebefattningarna och deras motsvarighet vid uppbördsverken i städerna — icke utan vidare bör vara bunden av sådana så att säga lokala hänsyn, att till innehavare av exempelvis häradsskrivartjänst undantagslöst måste förordas befattningshavare vid landskontor. Även om — åtminstone till en början — på grund av rekryteringssvårigheter aspiranter på dylik tjänst väl i allmänhet måste vara att finna bland landskontoristerna, synes möjlighet dock böra stå öppen även för därtill lämpade personer inom eller utom landsstaten att genomgå den föreslagna utbildningskursen för häradsskrivare för att efter tjänstgöring å häradsskrivarkontor och uppbördsavdelning vid länsstyrelse, eventuellt över landskontoristtjänst kunna söka och innehava häradsskrivarebefattning.

Riksräkenskapsverket uttalar, att de av beredningen föreslagna kvalifikationerna för erhållande av häradsskrivartjänst syntes vara tilltagna i underkant. Genomgående av en ettårig kurs vid socialpolitiskt institut med undervisning i vissa av beredningen närmare angivna ämnen förefölle att vara ett skäpligen klent teoretiskt underlag för en statstjänsteman i den av beredningen föreslagna 24 lönegraden. Samtidigt ville riksräkenskapsverket uttala sin förvåning över att ett dylikt program skulle kunna medhinnas på en ettårig kurs. Det förefölle, som om en statsvetenskaplig-juridisk examen, lämpligen inriktad på den erforderliga, likväl speciella kompetensen, vore vad som minst borde krävas.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län hävdar, att samma kompetensvillkor borde föreskrivas för häradsskrivartjänst som för de högre befattningshavarna vid landskontoren.

Magistraten i Oskarshamn framhåller, att man med hänsyn till de omfattande arbetsuppgifter, som ålagts häradsskrivarna, och det stora ansvar, som komme att åvila dem, måste av dem fordra en mera allmänt juridisk skolning än den föreslagna specialutbildningen kunde skänka. Det syntes därför utan tvivel vara välbetänkt att fordra juris kandidatexamen eller statsvetenskaplig-juridisk examen som grundläggande utbildning.

Styrelsen för Sveriges häradsskrivarförening yttrar:

Med hänsyn till de synnerligen krävande uppgifter, som möter den blivande aspiranten redan vid hans första förordnande å häradsskrivartjänst, och de anspråk, som därvid komma att ställas på honom, måste hans kunskaper ifråga om allmän förvaltning och sociallagstiftning, skatte- och taxeringsväsende m. m. vara så omfattande, att han knappast kan hava tillägnat sig dem på kortare tid än två år. Styrelsen anser därför, att den ifrågasatta utbildningskursen bör omfatta minst denna tid.

Föreningen Sveriges landskanslistor och landskontorister anför:

Den av uppborädsberedningen föreslagna utbildningen för häradsskrivare-aspiranter synes föreningen mycket lämplig. Även om häradsskrivarna i den nya organisationen erhålla en del nya, krävande arbetsuppgifter, synes det uppenbart, att något behov av juris-kandidatexamen som kompetens för dessa tjänstemän icke föreligger.

Huruvida den föreslagna utbildningskursen icke i stället för till de socialpolitiska instituten borde förläggas till Stockholms högskola synes böra övervägas. Antalet kursdeltagare torde bliva avgörande för frågan, huruvida samtidig utbildning på mer än en ort är erforderlig.

Med tillfredsställelse konstaterar föreningen uppborädsberedningens förslag, att uppkomna vakanser å häradsskrivartjänst i första hand skola fyllas av lämpliga landskontorister. Redan nu och än mer efter tillämpning av den av utredningen föreslagna rekryteringsgången torde också landskontoristerna få anses vara väl skickade för häradsskrivartjänst. Detta gäller som regel landskontoristerna i allmänhet och ej endast dem, som förestå länsstyrelsernas uppborädsavdelningar.

Föreningen Sveriges städers kronouppborädstjänstemän samt *krono- och kommunaluppboräds-kassören i Borås* framhålla behovet av att meritvärdet av tjänstgöring å uppborädsverk i stad klarlades. Beträffande rekryteringsgången för aspirant på häradsskrivartjänst hade endast tjänstgöring å häradsskrivarkontor och landskontor satts i fråga. Tjänstgöring å uppborädsverk i stad borde emellertid tillmätas minst samma värde som tjänstgöring å häradsskrivarkontor. Uppborädsverken hade ju flera funktioner än häradsskrivarkontoren. Enär deras organisation under lång tid varit beständande, hade den redan vunnit stadga, varför där inhämtade erfarenheter måste anses hava stort allmänvärde. Möjlighet borde finnas för rekrytering å ömse håll. Uppboräds-kommissarie och andra uppboräds-kommissarien närmast underlydande befattningshavare vid uppborädsverk med längre tids tjänstgöring borde äga möjlighet erhålla häradsskrivartjänst.

Uppbördsberedningens förslag rörande härads-skrivarnas lönegradsplacering tillstyrkes av *statskontoret*, som anför:

I fråga om härads-skrivarnas löneställning har *statskontoret* tidigare uttalat, att med hänsyn till förekommande arbetsuppgifter en högre placering än i 21 eller möjligen 22 lönegraden icke borde komma i fråga. Den nu föreslagna uppboördsreformen kommer emellertid att medföra, att åt härads-skrivarna anförtros betydligt mer kvalificerade uppgifter än tidigare. Ämbetsverket vill vid sådant förhållande ej motsätta sig, att befattningarna i enlighet med beredningens förslag hänföras till lönegraden A 24.

Länsstyrelsen i Kalmar län framhåller, att det visserligen kunde förefalla, som om med hänsyn till de för erhållande av härads-skrivartjänst föreslagna kompetensfordringarna ävensom vid en jämförelse med lönesättningen för exempelvis landsfiskalerna en placering i lönegrad A 24 vore väl hög. Då å andra sidan det avgörande vid bedömandet av lönegradsplaceringsfrågor borde vara arten och — ehuru i mindre utsträckning — omfattningen av med vederbörande tjänst förenade arbetsuppgifter, kunde länsstyrelsen i betraktande jämväl av angelägenheten av att för ifrågavarande tjänster förvärva goda krafter helt ansluta sig till beredningens förslag i denna del.

Beredningens förslag tillstyrkes vidare av *riksräkenskapsverket*, *allmänna lönenämnden*, *den sakkunnige för rationalisering av länsstyrelsernas verksamhet* samt *länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Gotlands, Kristianstads, Göteborgs och Bohus, Värmlands och Jämtlands län*.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län anser icke, att en lönegradsplacering av härads-skrivarna i A 24 vore för hög med hänsyn till deras arbete, ställning och berättigade anspråk på levnadsstandard. Beredningen hade emellertid icke tillfredsställande utrett lönefrågan, då erforderlig avvägning ej gjorts emellan härads-skrivarnas föreslagna lönegradsplacering och andra landstatstjänstemäns lönegradsplacering — enkannerligen landsfiskalernas.

Länsstyrelsen i Hallands län framhåller, att med hänsyn till de stora fordringar, som komme att ställas på härads-skrivarna, det förhållandet att tjänsterna hade karaktär av sluttjänst, till vilken befordran komme att ske vid relativt hög ålder, samt den ekonomiska ansvarighet, som åvilade dem, en något högre lönegradsplacering än lönegrad A 24 borde ifrågakomma.

Även *länsstyrelsen i Västmanlands län* finner det motiverat att härads-skrivarna placerades i högre lönegrad än den föreslagna.

Länsstyrelsen i Uppsala län uttalar, att en något högre lönegrad än den föreslagna borde kunna ifrågasättas med hänsyn till de nya betydelsefulla arbetsuppgifter, som ålades härads-skrivarna enligt förslaget. Länsstyrelsen funne de skäl värda beaktande, vilka styrelsen för Sveriges härads-skrivareförening i sitt yttrande (jfr det följande) anfört till stöd för lönegrad A 26. En lönegradsplacering i lägst lönegrad A 25 ansåge länsstyrelsen under alla förhållanden befogad.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län anser beredningens förslag innebära en alltför kraftig deklassering av härads-skrivarkåren, så mycket mindre befogad som härads-skrivarna enligt förslaget skulle få väsentligt vidgade och mera

ansvarsfulla, ekonomiskt djupt ingripande och ömtåliga uppgifter. Länsstyrelsen, som enligt vad tidigare nämnts hävdade, att för häradsskrivarna borde föreskrivas samma kompetensvillkor som för de högre befattningarna inom landskontoren, hölle före, att de borde placeras i 26 lönegraden. En jämförelse med landsfiskalernas lönegradsplacering borde därutinnan icke verka hindrande. Efter vad länsstyrelsen hade sig bekant, torde efter genomförandet av den nya processordningen frågan om landsfiskalstjänsternas uppflyttning ett par lönegrader bliva aktuell.

Aven *länsstyrelsen i Blekinge län, magistraten i Oskarshamn, föreningen Sveriges länsassessorer, länsnotarier och länsbokhållare samt styrelsen för Sveriges häradsskrivarförening* uttala sig för en placering av häradsskrivarna i lönegrad A 26. Styrelsen för häradsskrivarföreningen anför:

Efter konstaterande av de många krävande och maktpåliggande arbetsuppgifter, som efter det nya uppbördssystemets genomförande komma att åvila häradsskrivarna, finner uppbördsberedningen, »att lägre lönegrad än A 24 icke skäligen bör komma i fråga för berörda befattningshavare». Formuleringen antyder, att högre lönegrad övervägts, men att beredningen av vissa skäl stannat för att föreslå denna lönegrad.

Det bör icke vara ägnat att förvåna, att detta förslag hos de häradsskrivare, som därav komma att beröras, utlöst en stor besvikelse. Icke nog med att deras arbetsuppgifter till art och omfattning öka i en grad, som säkerligen kommer att tangera gränsen för vad som överhuvud kan presteras, utan härjämte kommer deras hittillsvarande tjänsteinkomster att reduceras på ett sätt, som torde vara ganska enastående i svensk statsförvaltning. (Beredningen räknar ju med, att medelinkomsten för år för häradsskrivarna, fränsett sportelersättning, kommer att nedsättas från 16 800 kronor till omkring 11 000 kronor.) Då beredningen i olika sammanhang med styrka framhåller den avgörande betydelse, häradsskrivarnas arbete kommer att få för ett lyckligt genomförande av det nya uppbördssystemet, hade man kunnat förvänta, att dessas till beredningen framförda önskemål om placering i lägst lönegrad A 26 bort kunna uppfyllas. Det måste också vara av betydande intresse för statsmakterna, att ett nytt uppbördssystem av så ingripande och ömtålig natur, som det ifrågasatta, föres ut till allmänheten av tjänstemän, som genom en tillfredsställande löneplacering stimuleras till lösandet av sin vanskliga uppgift.

Det förefaller, som om beredningen vid sitt ställningstagande varit alltför mycket bunden av jämförelsen med särskilt landsfiskalernas löneställning. Och dock torde det numera vara ganska allmänt erkänt, att dessa tjänstemän blivit för lågt löneplacerade med hänsyn till kvalifikationer och arbetsuppgifter, varom en redan igångsatt löneaktion bär vittne.

Enbart detta förhållande, som synbarligen icke varit beredningen främmande, borde utesluta en jämförelse med dessa befattningshavare. Men härtill kommer att tjänsterna enligt styrelsens förmenande icke kunna anses jämförbara. Landsfiskalerna åtnjuta vid sin ämbetsutövning stödet av, å ena sidan, landsfogdarna, som ju omhändertaga de svårare brottmålen, och, å andra sidan, statspolisinstitutionen vid besvärligare polisutredningar. Häradsskrivarna däremot komma efter uppbördssystemets genomförande att få en självständig beslutanderätt, som väl närmast tillkommer blott tjänstemän i chefsställning.

Den teoretiska utbildning, som föreslås för häradsskrivarna, är visserligen lägre än den, som i allmänhet fordras av statstjänstemän i högre tjänstställning (jur. kand. eller statsvetenskaplig examen), men i gengäld kommer den

praktiska utbildningen — vilken i detta fall torde vara mest betydelsefull — att bliva synnerligen grundlig och krävande. Det är i detta avseende betecknande, att häradsskrivarna föreslås skola erhålla fullmakt å sina tjänster först efter det de under viss prøvotid på förordnande uppehållit desamma. Att den teoretiska utbildningen icke alltid bör vara avgörande för lönegradsplaceringen hava statsmakterna för övrigt nyligen givit uttryck för, då lönegradsplaceringen för sysslomännen (numera sjukvårdsintendenterna) vid vissa sjukvårdsanstalter höjts till A 26 trots att kompetensfordringarna i teoretiskt avseende förblivit oförändrade (realskoleexamen och tvåårigt handelsgymnasium).

Styrelsen anser sig i korthet böra redogöra för de skäl, varpå häradsskrivarna stödja sitt anspråk på en högre lönegradsplacering än den av beredningen föreslagna:

1. Det har tidigare av styrelsen vid olika tillfällen, bland annat i yttrande över 1936 års uppbördskommittés betänkande, påvisats, att häradsskrivarnas sportler varit avsedda att åtminstone delvis utgöra avlöning och icke endast en form för ersättande av omkostnader i tjänsten. De skäl, som åberopats till stöd för denna uppfattning, kunna icke anses hava vederlagts och uppbördsberedningen synes för övrigt icke heller hävda en avvikande mening i detta avseende.

Häradsskrivarnas behållna tjänsteinkomst uppgår enligt beredningen (s. 462) för närvarande i medeltal till 16 800 kronor per år. Då sportlersättningen ingår häri med 7 000 kronor (s. 329) och densamma till åtminstone hälften får anses utgöra avlöning, skulle avlöningsförmånerna för närvarande uppgå till 13 300 kronor i medeltal per år. Detta motsvarar närmast lönegrad A 27 och löneklass 30 i ortsgrupp D i civila avlöningsreglementet.

2. Vid 1917 års lönereglering, som ännu är för häradsskrivarna gällande, fastställdes grundlönen (lön och tjänstgöringspengar) till samma belopp för häradsskrivare som för länsbokhållare och länsnotarie av 1:a graden, nämligen 3 600 kronor, och detta oaktat de avsevärda sportler, som vid denna tid tillföll häradsskrivarna. Redan vid denna tid — då arbetsuppgifterna icke tillnärmelsevis hade den omfattning som nu — voro alltså häradsskrivarna i löneavseende bättre ställda än ifrågavarande tjänstemän, som för närvarande äro placerade i lönegrad A 24. Länsbokhållare och länsnotarier tillsattes av länsstyrelsen medelst konstitutorial medan häradsskrivarna utnämndes av Kungl. Maj:t genom fullmakt, vilket torde vara symptomatiskt för värderingen av respektive tjänster. Sedan 1917 års lönereglering hava häradsskrivarna ålagts åtskilliga nya uppgifter av i vissa fall mycket kvalificerad art, varigenom tjänstens jämförelsevärde ytterligare ökats.
3. År 1943 erhöilo ett sjuttioal tillförordnade häradsskrivare fullmakt å sina tjänster i samband varmed de berättigades att för ålderstilläggs erhållande tillgodoräkna tidigare tjänstgöring i huvudsak enligt bestämmelserna i kungörelsen 1922 nr 373. Vid detta tillgodoräkande togs ingen hänsyn till tjänst, lägre än 24:e lönegraden. Det får alltså anses, att Kungl. Maj:t så sent som innevarande år vid tillerkännande av ålderstillägg fastställt, att häradsskrivartjänst icke kan värderas lägre än A 24.
4. Då häradsskrivartjänsterna enligt uppbördsberedningens förslag självfallet måste bliva avsevärt mera krävande och kompetensfordringarna höjts, måste en uppflyttning i löneavseende framstå såsom absolut motiverad, särskilt med hänsyn till de bortfallande provisionerna.
5. 1936 års uppbördskommitté föreslog, att häradsskrivarna skulle placeras lägst i lönegrad A 24, ett mindre antal i lönegrad A 25. Av de länssty-

relser, som yttrade sig över förslaget i denna del, tillstyrkte så gott som samtliga den föreslagna placeringen eller ifrågasatte än högre lönegrads-placering. Åtskilliga länsstyrelser ansågo, att 24:e lönegraden eller högre borde ifrågakomma, även om juridisk examen icke krävdes för härads-skrivarna (s. 373 i betänkandet).

6. Vid jämförelse med tjänster i 24:e lönegraden vid länsstyrelser och inom den centrala förvaltningen, framstår det som obestridligt, att de blivande häradsskrivartjänsterna komma att fordra väsentligt mycket mera av sina innehavare i fråga om självständigt handlande och arbetsorganisation, vartill kommer, att nämnda tjänster vid länsstyrelse och central förvaltning som regel äro övergångstjänster, vilkas innehavare efter relativt kort tid erhålla befordran, medan häradsskrivartjänsterna avses — som nu — bliva sluttjänster, till vilka befordran kommer att ske vid relativt hög ålder. Den ekonomiska ansvarighet, som fortfarande skall åvila härads-skrivarna, bör enbart den motivera en högre lönegradsplacering i förhål-lande till i övrigt jämförbara tjänster.
7. Det kan med visshet antagas, att uppborrdskommisarierna i de städer, som i fråga om befolkningsstorlek och arbetsförhållanden motsvara ett normal-fögderi, komma att erhålla en avlöning, som överstiger den av beredning-en för häradsskrivarna föreslagna. En jämförelse med vissa tjänster i skatteverket i Stockholm av motsvarande art torde i detta avseende vara belysande.
8. Slutligen måste det ur befordringssynpunkt vara lämpligt, att härads-skrivartjänsterna bliva så löneplacerade, att de kunna rekryteras även med länsbokhållare eller taxeringsinspektörer.

Med hänsyn till vad sålunda anförts synes rättvisligen icke lägre lönegrad än A 26 böra ifrågakomma för de nya häradsskrivartjänsterna.

De föreslagna övergångsanordningarna, såvitt angår in-dragningsstat och övergångsstat, tillsättande av de nya tjänsterna, övergångslön, tillgodoräknande av förutvarande tjänstetid samt dispens från de före-skrivna kompetenskraven, lämnas utan erinran i flertalet *ytt-randen*.

Statskontoret anför:

De föreslagna tjänsterna å övergångsstat i lönegraden A 21 böra avses alle-nast för häradsskrivare, vilka ej kunnat beredas lämplig sysselsättning vid landsstaten men väl på annat håll inom statsförvaltningen. Ifrågasätts kan, huruvida tillräckliga skäl föreligga att bereda häradsskrivare pension såsom innehavare av tjänst i viss lönegrad i stället för att överföra dem till över-gångs- eller indragningsstat. Ett sådant förfaringsätt tillämpades visserligen vid genomförandet av den nuvarande landsfiskalsorganisationen, men var då särskilt motiverat av att den nya organisationen omfattade ett lägre antal befattningar än tidigare, vilket förhållande beredde särskilda svårigheter vid själva övergången. Anses att, ehuru samma situation icke nu föreligger, detta förfaringsätt likväl skall komma till användning även beträffande härads-skrivarna, synes dock ej erforderligt med pension efter högre lönegrad än A 21. Gällande pensionsförmåner åt häradsskrivare motsvarar vid nuvaran-de indexläge närmast den pension, som utgår i lönegrad A 19.

Allmänna lönenämnden uttalar:

Vad i betänkandet anförts angående vissa övergångsanordningar vid ge-nomförandet av ny lönereglering för häradsskrivarna har lönenämnden fun-

nit sig kunna i huvudsak godtaga. Vad särskilt angår den föreslagna anordningen med en i huvudsak på frivillighetens väg rekryterad övergångsstat i lönegrad A 21, å vilken skulle kunna uppföras vissa äldre häradsskrivare, vilka icke anses lämpligen böra uppehålla nyorganiserad häradsskrivartjänst men vilkas erfarenhet och rutin anses böra utnyttjas, vill det synas lönenämnden, att det praktiska värdet av en dylik anordning — som får anses vara av mera ovanligt slag — huvudsakligen torde bliva begränsat till landsstaten. Inom andra statliga organ synes man knappast kunna räkna med att nämnda häradsskrivare skola bliva tagna i anspråk.

Länsstyrelsen i Östergötlands län ifrågasätter, huruvida det icke vore att föredraga att bevilja vissa häradsskrivare pension i stället för att överföra dem å indragnings- eller övergångsstat i lönegrad A 21. Inom länsstyrelsernas personalplaner under de närmaste åren uppstående vakanser syntes endast i sällsynta undantagsfall lämpligen kunna fyllas med tjänstemän ur den kategori av häradsskrivare, varom här vore fråga. Möjligen hade beredningen haft i tankarna tjänstgöring inom de utvidgade uppborndsavdelningarna vid länsstyrelserna. Då meningen icke syntes vara att tilldela respektive länsstyrelser någon dylik tjänsteman i lönegrad A 21 utöver nu å uppborndsavdelningarna tjänstgörande personal, utökad på sätt beredningen föreslagit, finge väl antagas, att med tillsättandet av en landskontoristtjänst i lönegrad Ex 4—Eo 15 vid viss länsstyrelse skulle anstå, så länge en tjänsteman i lönegrad A 21 vore tilldelad länsstyrelsen. Det förefölle under sådan förutsättning, som om en placering i lönegrad A 21 vore alltför hög i förhållande till arbetets art. En lägre lönesättning kunde självfallet övervägas, men det syntes tveksamt, om det överhuvud taget vore lämpligt att låta en häradsskrivare övergå från sin jämförelsevis självständiga ställning till en icke ordinarie landskontorists arbetsförhållanden under närmaste förmanskap av föreståndaren för uppborndsavdelningen, en tjänsteman i lönegrad A 17.

I särskild skrivelse till socialdepartementet med vissa infortrade uppgifter angående häradsskrivarna i länet framhåller länsstyrelsen, att häradsskrivare, som icke ansåges fullt skickad såsom häradsskrivare i en omreglerad organisation, icke borde överföras å övergångsstat i andra fall än om tillfälle vore för handen att samtidigt placera honom å viss tjänst i statsförvaltningen, för vilken han på förhand kunde bedömas vara fullt effektiv och lämplig.

I särskilda skrivelser till socialdepartementet med vissa infortrade uppgifter angående häradsskrivarna i vederbörande län beröres frågan om pension åt häradsskrivare å indragningsstat. Sålunda uttalar *länsstyrelsen i Malmöhus län*, att länsstyrelsen förutsatte att å indragningsstat överförda häradsskrivare i likhet med vissa landsfiskaler vid omorganisationen år 1941 komme att erhålla pension som häradsskrivare med reglerad avlöning.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län framhåller, att länsstyrelsen icke ville bestrida, att billighetsskäl talade för att de häradsskrivare, som komme att överföras å indragningsstat, erhöles pension enligt de å nyreglerad stat fastställda grunderna. I så fall syntes emellertid konsekvensen bjuda, att andra jämförbara fall med överföring på indragningsstat behandlades på lika sätt. Någon sådan förhöjd pensionsrätt hade icke tillerkänts de landsfiskaler, som vid omorganisationen år 1941 överfördes på indragningsstat.

Styrelsen för Sveriges härads skrivarförening anför:

Av skäl, som tidigare framhållits, och då härads skrivar tjänsterna redan i sin nuvarande gestaltning måste anses motsvara tjänst i lönegrad A 26, böra de härads skrivare, som enligt förslaget skola överföras å övergångs- eller indragningsstat eller pensioneras, placeras i denna lönegrad, därest de icke skola bliva alltför missgynnade i inkomstavseende. Det synes även rimligt, att de å indragningsstat överförda härads skrivarna erhålla helt dyrtids- och kristillägg.

För de härads skrivare, som viss tid före eller i samband med den nya organisationens ikraftträdande erhålla pension, hemställer föreningen måtte tillämpas de bestämmelser som gällde för lands fiskalerna i motsvarande situation (kungl. brevet till statskontoret den 1 augusti 1941 ang. pensionering av vissa lands fiskaler m. m.).

Rätten att tilldelas sina nuvarande fögderier som tjänstgöringsområden bör rättvisligen tillkomma även de tillförordnade härads skrivarna, som ju efter ansökan erhållit Kungl. Maj:ts förordnande på sina tjänster.

Styrelsen för föreningen Sveriges landskanslistor och landskontorister yttrar:

Inom föreningen har — under åberopande av förfaringssättet vid omorganisationen å andra områden inom statsförvaltningen — allmänt uttalats det önskemålet, att samtliga befattningshavare å landskontoren, som för närvarande innehava kompetens för erhållande av härads skrivar tjänst, kollektivt skulle förklaras behöriga till erhållande av dylik tjänst även inom den nya organisationen. Därest detta önskemål icke kan tillgodoses, så synes starka rättviseskäl tala för att i varje fall de landskontorister i lönegrad A 17, som vid omorganisationen innehava nu föreskriven härads skrivar kompetens, förklaras behöriga till erhållande av ny härads skrivar tjänst.

Ifrågaravande tjänstemäns personliga kvalifikationer hava ju helt nyligen prövats i samband med vederbörandes befordran till de nyinrättade landskontoristtjänsterna i lönegrad A 17. Dessutom skulle ett bifall härtill innebära flera praktiska fördelar. Berörda befattningshavare torde behövas för omorganisationens lyckliga genomförande och kunna ej undvaras för genomgående av föreslagen kurs. Nästan samtliga kunna därför förväntas söka dispens och få sina ansökningar tillstyrkta av vederbörande länsstyrelse och måhända bifallna av Kungl. Maj:t. Genom ett bifall till ovanstående förslag undvekes allt arbete med behandlingen av dessa dispensansökningar.

Beredningens förslag angående övergångs ersättning för mistade sportler lämnas utan erinran i det övervägande antalet yttranden.

Statskontoret anför:

De föreslagna grunderna för beräkning av övergångs ersättning för mistade sportler föranleda ej erinran från statskontorets sida. Sådan ersättning bör dock endast tillkomma härads skrivare, som utnämnts 1923 och tidigare. Efter sagda år ha ledigblivna härads skrivar tjänster ej återbesatts med ordinarie innehavare förrän under åren 1943—1945, då fullmakter utfärdades på ett 70-tal tjänster, med skyldighet för innehavaren att underkasta sig de avlöningsbestämmelser, som vid ny lönereglering för härads skrivare kunde bliva gällande. Statskontoret finner det därför icke tillräckligt motiverat att bereda dem, som utnämnts 1943 och senare, den nu ifrågaravande förmånen.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län yttrar:

Beredningens förslag om ersättning för indragna sportler åt nuvarande häradsskrivare finner länsstyrelsen icke riktigt lyckat. Beredningen förefaller ha fäst för stor vikt vid frågan, huruvida häradsskrivarna ha fullmakt på tjänsten eller icke. Det är visserligen riktigt, att fullmakterna ha innehållits, sedan decennier, just med tanke på en omorganisation. Med anledning därav har man också nu fria händer vid avgörandet av huruvida de nuvarande häradsskrivarna må fylla måttet för att kunna antagas å de nya tjänsterna. Men för det särskilda spørsmålet om sportelersättningen synes saken icke ligga riktigt till på samma sätt. Den praxis har nämligen numera utvecklats sig, att den tillförordnade häradsskrivare, som uppehållit tjänsten så länge, att han skulle vara berättigad till ålderstillägg, därest han varit ordinarie, alltså efter fem år från förordnandet, då får fullmakt på tjänsten. Med denna praxis skulle då följa, att den, som före ikraftträdandet av de nya uppborðsförfattningarna på förordnande bestritt häradsskrivartjänst fem år, därmed hade intjänat icke blott ålderstillägget utan även rätten till sportelersättning. Men den häradsskrivare, som bestritt tjänsten under tid, understigande fem år, skulle icke bli delaktig av sådan förmån. Båda ha dock sökt och fått förordnandet under alldeles enahanda betingelser. Att nu bryta omnämnda praxis och icke längre utfärda fullmakter skulle icke medföra ändring av det obehag, man känner inför denna gränsdragning, blott förlägga gränsen på annat ställe. Länsstyrelsen ifrågasätter, huruvida icke sportelersättning bör utgå till envar häradsskrivare, som är ordinarie eller har Kungl. Maj:ts förordnande på tjänsten. Något orimligt synes icke ligga häri. Den förordnade har dock, kanske för närmare fem år sedan, sökt förordnandet med de villkor och utsikter, som då förelågo.

Styrelsen för Sveriges häradsskrivarförening yttrar:

Styrelsen kan icke finna med rättvisa och billighet överensstämmande, att de tillförordnade häradsskrivarna skola uteslutas från övergångsersättning för mistade sportler; även om formella skäl tala härför, böra de rationella vara avgörande. Ifrågavarande häradsskrivare hava vid tillträdet av sina tjänster haft att vidkännas avsevärda kostnader för maskiner och övrig kontorsutrustning, varigenom inkomsterna av tjänsten under de första åren avsevärt reducerats. Det rör sig ju för övrigt här om ett relativt begränsat antal tjänstemän, varför kostnaderna icke torde bliva särskilt betydande.

Mot beredningens förslag, att ersättningen bör utgå i överensstämmelse med de principer, som tillämpats för häradshövdingarna och lantbruksingenjörerna, har föreningen intet att erinra; dock synes det skäligt att maximiersättningen fastställas till samma belopp som för lantbruksingenjörerna eller 6 600 kronor med hänsyn till den betydande del av tjänsteinkomster, sportlerna utgjort för häradsskrivarna. Skulle den av föreningen hävdade uppfattningen, att häradsskrivarna böra placeras i lönegrad A 26, bliva tillgodosedd, synes dock intet vara att erinra mot beredningens förslag i denna del.

Föreningen hemställer vidare, att den grupp häradsskrivare, som utnämnts år 1923 eller tidigare, bör medgivas rätt att övergå å indragningsstat med sportelersättning till minst samma belopp som övriga häradsskrivare. I detta sammanhang må erinras om, att 1924 års uppborðskommitté föreslog, att äldre häradsskrivare, som borde överföras å indragningsstat, skulle äga rätt att bibehålla hela nettot å sportelersättningen med successiv minskning till två tredjedelar. Denna grupp äldre häradsskrivare omfattar endast 18, varav 7 uppnå pensionsåldern efter två år. Då det därjämte med hänsyn till de nya avlöningsbestämmelserna kan antagas, att en del av de 11 återstående väljer att övergå å den nya lönestaten, bliva de ekonomiska konsekvenserna mycket obetydliga.

Emot det föreslagna sättet för beräkningen av den behållna inkomsten av sportler och förvaltningsbidrag (s. 382) nödgas styrelsen inlägga en bestämd protest. Påståendet, att häradsskrivarnas biträden regelmässigt varit för lågt avlönade i förhållande till sina arbetsuppgifter, stöder sig på en lönestatistik, som dels icke är aktuell och dels är uppenbart missvisande, vilket styrelsen i annat sammanhang påvisat. Statistiken har icke begränsats till kvalificerade biträden med viss minimianställningstid utan omfattar uppenbarligen även såväl deltidsanställda som elever. På häradsskrivarkontoren hava lagts så mycket arbete av sådan beskaffenhet (enkelt renskrivningsarbete, avskrifter, debetsedelsvikning m. m.), som kräver obetydlig utbildning och vartill med fördel kunnat anlitas sekunda arbetskraft eller elever. Att så är förhållandet synes beredningen även hava uppmärksammat att döma av dess uttalande (s. 385), att en del av de nuvarande häradsskrivarbiträdena icke äro lämpade att vinna fast anställning i statstjänst. Att dylik personal icke kan avlönas som prima torde vara uppenbart. För allt kvalificerat arbete har däremot svarande arbetshjälp anlitats och det torde icke med skäl kunna påstås, att sådana biträden avlönats lägre än motsvarande i privat anställning. Konkurrensen om ledig arbetskraft har härvid varit en säkert verkande regulator. Att häradsskrivarna i allmänhet kunnat komma upp till en jämförelsevis god inkomst torde kunna tillskrivas deras förmåga av organisation och icke minst deras eget tränga och osparda arbete samt i många fall oavlönade familjemedlemmars biträde i arbetet. I många fögderier torde så gott som allt kvalificerat arbete utföras av häradsskrivaren själv och att härvid väsentligt längre arbetsdagar än normalt måst tillämpas säger sig självt. Beredningens förslag innebär i själva verket, att en häradsskrivares nit och intresse för sin tjänst, hans organisationsförmåga och utnyttjande av maskinell utrustning m. m. och därmed sammanhängande bättre nettoinkomst skulle lända honom till förfång gentemot den, som av ena eller andra anledningen föredragit att hålla sig med såväl kvalitativt som kvantitativt utökad arbetshjälp för att — med åtnöjande av lägre inkomst av tjänsten — kunna åtaga sig inkomstbringande bisysslor, eller den, som genom ett mindre praktiskt genomfört arbetssystem fått tillgodoräkna lägre behållning. Även om i något eller några fall en underbetalning av biträdena förekommit, kan väl detta icke rimligen vara tillräckligt motiv för sådana åtgärder, som av beredningen föreslås.

Styrelsen vill därför bestämt hävda, att ersättningen för indragna sportler rättvisligen bör grundas på omständigheter, som gällt för varje särskild tjänsteinnehavare.

I en till socialdepartementet inkommen skrivelse hemställa *tjugu tillförordnade häradsskrivare*, att de bestämmelser angående övergångsersättning, som komme att föreslås för ordinarie häradsskrivare, finge gälla även för de befattningshavare, som vid uppboresreformens genomförande endast vore av Kungl. Maj:t förordnade att tills vidare uppehålla häradsskrivartjänst.

Länsstyrelsen i Örebro län uttalar, att förslaget att efter år 1923 utnämnda häradsskrivare skulle erhålla ersättning för mistade sportler syntes vara direkt felaktigt med hänsyn till de villkor, varunder de utnämnts. Jämförelsen med häradshövdingar och lantbruksingenjörer vore icke hållbar.

Beträffande tidpunkten för organisationens ikraftträdande erinrar *länsstyrelsen i Östergötlands län* om beredningens uttalande, att föreslagna nya tjänster måste vara tillsatta samt erforderliga lokalutrym-

men och kontorsutensilier anskaffade den 1 juli 1946. Länsstyrelsen ville understryka, att detta vore en nödvändig förutsättning för reformens genomförande i föreslagen ordning och att alltså, innan beslut fattades, visshet måste föreligga, att denna förutsättning vore för handen. Vid den sista utbyggnaden av landskontoren år 1944 hade tjänstetillsättningarna och organiserandet i övrigt skett successivt. Av lätt insedda skäl kunde ett dylikt förfarande ej nu komma i fråga, utan den nya uppbördsapparaten måste träda i funktion praktiskt taget på en gång. Om detta kunde lyckas inom avsedd tid undandroge sig länsstyrelsens bedömande, enär länsstyrelsen icke kände till vilka förarbeten som vidtagits.

Styrelsen för Sveriges häradsarkivarförening anför:

Uppbördsberedningen har föreslagit, att den nya organisationen skall genomföras från och med den 1 juli 1946.

Av tidigare kommittéer, senast 1936 års uppbördskommitté, har den 1 januari ansetts böra vara övergångsdatum och detta synes även styrelsen riktigast. Häradsarkivarerna uppbära nämligen huvudparten av sina sportelinkomster under senare halvåret, men dessa äro ju avsedda att täcka även tjänsteutgifter — avlöningar och kontorskostnader — under första halvåret, vilka utgifter icke täckas av under denna tid inflytande sportler. Det kan därför icke anses rättvist att helt främtaga häradsarkivarerna dem eljest tillfallande provisioner för senare halvåret. Vidare påbörjas under första halvåret vissa mera omfattande arbetsuppgifter, som slutföras först under andra halvåret (t. ex. uppbördsboken) och det torde bliva besvärligt att under sådana förhållanden beräkna den ersättning, som skall tillkomma häradsarkivaren för det arbete han utfört före den 1 juli. Även omregleringen av fögderierna måste vara betydligt enklare och lämpligare den 1 januari än den 1 juli.

Styrelsen anser sig därför böra föreslå, att den nya löneregleringen träder i kraft den 1 januari 1947, men förutsätter därvid att debiteringsprovisioner och debetsedelslösen skola för år 1946 utgå enligt nu gällande grunder även som särskild ersättning för nytillkommande arbetsuppgifter.

*Departements-
chefen.*

Det torde vara ändamålsenligt, att häradsarkivarerna i samband med genomförandet av uppbördsreformen bliva underkastade civila avlöningsreglementets bestämmelser. Härvid bör med de särskilda ersättningar, vilka nu för olika arbetsuppgifter utgå till häradsarkivarerna, förfaras på sätt uppbördsberedningen föreslagit.

Jag har intet att erinra mot beredningens förslag, att häradsarkivare skall vara skyldig att, utöver vad som följer av civila avlöningsreglementets bestämmelser, tjänstgöra å landskontor. Det bör åligga häradsarkivare att liksom för närvarande, i den mån hans övriga arbete det medgiver, biträda taxeringsintendenten på sätt i 107 § taxeringsförordningen stadgas. Häradsarkivare bör alltjämt äga innehava uppdrag såsom ordförande eller kronombud i taxeringsnämnd eller såsom taxeringskonsulent. Jag vill emellertid särskilt understryka vikten av att dylikt uppdrag icke tilldelas häradsarkivare, därest det kan befaras, att han för uppdragets fullföljande nödgas efterätta å honom ankommande tjänsteåligganden. Rätten att innehava andra bisysslor än taxeringsuppdrag torde böra begränsas i överensstämmelse med vad beredningen föreslagit. Föreskrifter rörande häradsarkivares nyss an-

givna åligganden samt angående den berörda begränsningen i hans rätt att innehava bisysslor torde böra lämnas i instruktionen för häradsskrivarna.

Med hänsyn till arten och omfattningen av de uppgifter, som i samband med det föreslagna uppborðsförfarandet åläggas häradsskrivarna, torde, såsom beredningen föreslår, dessa böra äga vissa kvalifikationer av dels teoretisk, dels ock praktisk natur.

Vad angår den teoretiska utbildningen anser jag icke, att det tidigare gällande kravet på studentexamen såsom kompetensvillkor för erhållande av häradsskrivartjänst bör upprätthållas. Studentexamen kan visserligen vara lämplig såsom förberedande utbildning, men examen från socialinstitut eller handelsgymnasium synes vara att föredraga framför förstnämnda examen. Däremot bör erfordras, att vederbörande genomgått en kurs med undervisning i ämnena finansrätt (med ingående behandling av folkbokförings-, skatte-, taxerings- och uppborðsförfattningar), förvaltningsrätt (särskilt sociallagstiftningen), privaträtt, processrätt (dess huvudgrunder) samt bokföring. Närmare bestämmelser rörande ifrågavarande kurs, vilken synes böra omfatta en tid av högst två år, torde böra utfärdas av Kungl. Maj:t.

Det bör icke krävas, att person, som avlagt juris kandidatexamen eller statsvetenskaplig-juridisk examen, skall genomgå den nyss omförmälda kursen; sådan person bör dock styrka sig äga kunskap i bokföring. Med nämnda kurs bör i kompetenshänseende likställas distriktsåklagarexamen eller kansliexamen, kompletterad i den utsträckning, som må bliva erforderlig.

I fråga om den praktiska utbildningen tillstyrker jag beredningens förslag, att för behörighet till häradsskrivartjänst skall krävas, att vederbörande tjänstgjort å landskontor och å häradsskrivarkontor under minst fyra år, därav minst ett år på landskontor och minst samma tid med förordnande å häradsskrivartjänst. Med tjänstgöring å häradsskrivarkontor bör jämsställas tjänstgöring vid uppborðsverk i magistratsstad och med förordnande å häradsskrivartjänst förordnande såsom kronokamrerare; såsom av propositionen med förslag till uppborðsförordning, m. m. framgår, har denna titel ansetts lämpligare än den av beredningen föreslagna titeln uppborðskommissarie.

Kungl. Maj:t bör äga att i särskilda fall medgiva dispens från de nyss föreskrivna kraven å teoretisk och praktisk utbildning.

Beträffande rekryteringsgången för aspirant å häradsskrivartjänst samt lön åt aspirant, som är extra landskontorist, under den förut berörda kursen förordar jag beredningens förslag. Ordinarie eller extra ordinarie landskontorist, som genomgår sådan kurs, bör med motsvarande tillämpning av 13 § 3 mom. civila avlöningsreglementet, respektive 12 § 3 mom. civila icke-ordinariereglementet äga åtnjuta oavkortad lön. Deltagare i kursen bör dessutom för de av densamma föranledda resorna åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning enligt bestämmelserna i allmänna resereglementet.

I några yttranden uttalas, att häradsskrivarna borde placeras i högre lönegrad än beredningen föreslagit. Den föreslagna lönegradsplaceringen synes emellertid vara väl avvägd med hänsyn till arten av de arbetsuppgifter som skola ankomma på ifrågavarande befattningshavare. Jag förordar därför, att häradsskrivare i enlighet med beredningens förslag placeras i 24 lönegraden.

Ehuru enligt den fögderiindelning, som i det följande förordas, fögderierna beträffande storleken visa större skiljaktigheter än enligt beredningens förslag, finner jag likväl icke skäl att föreslå någon gradering av härads-skrivartjänsterna i lönegradshänseende. Den olikhet i arbetsbörda, som uppkommer till följd av fögderiernas skilda storlek, bör utjämnas genom förstärkning av arbetskrafterna i de större fögderierna.

Det skulle kunna ifrågasättas, huruvida icke de nya häradsskrivartjänsterna tills vidare, till dess viss erfarenhet vunnits angående arbetsbördan å häradsskrivarkontoren och ändamålsenligheten av den förordade nya fögderiindelningen, borde vara extra ordinarie. Vid sådant förhållande skulle emellertid de nuvarande ordinarie häradsskrivarna alltjämt förbliva innehavare av de ordinarie tjänsterna å äldre stat och denna alltså komma att i samma utsträckning som nu fortbestå; detta förhållande kan icke anses tillfredsställande vare sig ur befattningshavarnas eller ur mera allmän synpunkt. I det följande förordar jag, att antalet fögderier och häradsskrivartjänster skall utökas från 119 till 156. Skulle, sedan det nya uppördssystemet någon tid verkat, det till äventyrs finnas ändamålsenligt att reducera antalet fögderier, synes härav föranledd indragning av tjänster kunna underlättas därigenom, att innehavarna av de nytillkomna tjänsterna icke omedelbart bliva ordinarie utan att de under viss kortare tid endast förordnas att uppehålla tjänsten. Under denna tid kan jämväl vederbörandes lämplighet för tjänsten provas.

Med hänsyn till det nyss anförda finner jag mig böra förorda, att de nya häradsskrivarbefattningarna redan vid tidpunkten för den föreslagna organisationens ikraftträdande göras till ordinarie i lönegraden A 24. De häradsskrivare, som vid nämnda tidpunkt äro ordinarie eller av Kungl. Maj:t förordnade att tills vidare uppehålla sin tjänst och vilka anses lämpade att er-hålla befattning å den nya staten, böra kunna utnämnas till innehavare av sådan befattning från och med berörda tidpunkt. I övrigt bör i regel härads-skrivartjänst under viss tid uppehållas endast på förordnande.

Häradsskrivartjänst bör liksom för närvarande tillsättas av Kungl. Maj:t. Pensionsåldern för häradsskrivare bör vara 65 år.

Den nya uppördsorganisationen bör, såsom beredningen föreslagit, träda i kraft den 1 juli 1946. Vid denna tidpunkt kunna ca tjugu ordinarie härads-skrivare, utnämnda före år 1943, och omkring sjuttio, utnämnda år 1943 eller därefter, beräknas ännu icke hava uppnått stadgad pensionsålder, för den förra gruppen häradsskrivare 67 år och för den senare gruppen 65 år.

Av de till den förra gruppen hörande häradsskrivarna fylla två 67 år under juli och augusti månader år 1946 och två 67 år under år 1947. Det torde vara uppenbart, att nämnda fyra häradsskrivare, vilka kort tid efter genomförandet av den nya organisationen uppnå stadgad pensionsålder, icke lämpligen böra medverka i denna organisation med dess i betydande omfattning helt nya arbetsuppgifter. Dessa häradsskrivare synas dock icke såsom uppördsberedningen närmast ifrågasatt böra överföras å indragnings- eller övergångsstat. I stället torde dessa, därest de så önska, böra — i likhet med vad

som skedde beträffande vissa landsfiskaler vid genomförandet av den nya landsfiskalsorganisationen år 1941 — komma i åtnjutande av pension, som om de vid den nya organisationens ikraftträdande varit innehavare av tjänst i lönegrad A 24.

Av övriga ordinarie häradsskrivare uppnå ett tjugotal en ålder av 60 år före den 1 juli 1946. Det torde kunna antagas, att även åtskilliga av dessa häradsskrivare med hänsyn till sin ålder icke lämpligen böra tjänstgöra inom den nya organisationen. Därest Kungl. Maj:t finner sådan häradsskrivare icke böra komma i fråga som innehavare av nyreglerad häradsskrivartjänst, bör vederbörande i likhet med vad som föreslagits beträffande förut nämnda äldre häradsskrivare komma i åtnjutande av pension å tjänst i lönegrad A 24. För att därvid sådan häradsskrivare icke skall nödgas vidkännas i 21 § 1 mom. allmänna tjänstepensionsreglementet föreskriven reduktion av pensions grundbelopp för tid intill pensionsålderns inträde, bör han vid avgången anses hava uppnått 65 års ålder; samma regel gällde för landsfiskal vid den nyss berörda omorganisationen av landsfiskalstjänsterna.

Vill icke häradsskrivare, varom här är fråga, avgå med pension, beräknad efter lönegraden A 24, bör vederbörande överföras på indragningsstat. Härvid bör befattningshavaren komma i åtnjutande av lön, tjänstgöringspenningar, ålderstillägg och tillfällig löneförbättring ävensom halvt dyrtids- och kristillägg; till de sålunda utgående löneförmånerna bör komma sportelersättning, varom i det följande förmåles. Efter uppnådda 67, respektive 65 års ålder bör vederbörande avgå med pension enligt bestämmelserna i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstinnehavares rätt till pension.

De före år 1943 utnämnda häradsskrivare, vilka icke såsom nyss sagts böra förtidspensioneras eller överföras å indragningsstat, hava av vederbörande länsstyrelser ansetts lämpliga såsom häradsskrivare enligt den nya organisationen. Därest sådan häradsskrivare medgives övergå å nyreglerad häradsskrivartjänst bör förutsättas, att han i och med övergången blir underkastad de pensionsbestämmelser, vilka gälla för den nya tjänsten. Därest någon av berörda häradsskrivare icke önskar övergå å nyreglerad tjänst, bör vederbörande överföras å övergångsstat med tjänstgöringsskyldighet. Härvid bör han bibehålla nuvarande löneförmåner, fränsett förvaltningsbidrag samt därå belöpande dyrtids- och kristillägg; utöver nämnda löneförmåner bör han äga åtnjuta sportelersättning. Vid uppnådd pensionsålder bör vederbörande erhålla pension enligt bestämmelserna i förenämnda lag.

Vad angår de år 1943 eller senare utnämnda häradsskrivarna ifrågasätta vederbörande länsstyrelser, att ett mindre antal av dessa överföras å övergångs- eller indragningsstat. Övriga häradsskrivare, tillhörande denna grupp, förklaras vara lämpade att innehava nyreglerad häradsskrivartjänst. Å Kungl. Maj:t bör ankomma att bestämma, huruvida det berörda mindre antalet häradsskrivare skall överföras å indragningsstat eller övergångsstat. Därest övergångsstat anses böra tillämpas, torde annan tjänstgöring än vid länsstyrelse näppeligen böra komma i fråga. Skyldighet för häradsskrivare att tjänstgöra vid länsstyrelse föreligger redan nu. Jag finner därför icke

anledning upptaga beredningens förslag om inrättande av ett antal nyreglerade tjänster å övergångsstat för att möjliggöra, att häradsskrivare skulle kunna åläggas att tjänstgöra vid annat statligt verk än länsstyrelse.

Med hänsyn till de stora krav, som böra ställas å häradsskrivare enligt den nya organisationen, kan det befinnas lämpligt att överföra jämväl annan ordinarie häradsskrivare än förut sagts å indragningsstat eller övergångsstat. Det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om dylikt överförande.

Vidkommande slutligen de tjänstemän, vilka av Kungl. Maj:t förordnats att tillsvidare uppehålla häradsskrivartjänst, kunna enligt de upplysningar, som inhämtats från vederbörande länsstyrelser, samtliga med undantag av två ifrågakomma till häradsskrivartjänst efter den nya organisationens genomförande. Nämnda båda befattningshavare, vilka innehava annan ordinarie statstjänst, böra överföras å indragningsstat vid vederbörande verk. Frågan om deras avlöningsförmåner å indragningsstat torde jag framdeles få anmäla för Kungl. Maj:t. Övriga tillförordnade häradsskrivare äro antingen ordinarie eller extra ordinarie tjänstemän vid länsstyrelse i 24 lönegraden eller lägre lönegrad. Därest någon av dessa icke skulle erhålla nyreglerad häradsskrivartjänst, bör han återgå till sin gamla tjänst vid länsstyrelsen.

Vad uppbördsberedningen anfört angående s. k. övergångslön åt de ordinarie häradsskrivare, vilka övergå å den nya lönestaten, och om tillgodoräkning av tjänstetid för placering i löneklass av såväl ordinarie som tillförordnade häradsskrivare föranleder icke erinran från min sida. Jag finner därjämte skäligt, att ordinarie eller av Kungl. Maj:t tills vidare förordnad häradsskrivare, vilken övergår å nyreglerad tjänst, övergångsvis kommer i åtnjutande av barntillägg enligt samma grunder som tillämpats vid 1939 års löne reglering för befattningshavare vid allmänna civilförvaltningen.

I likhet med uppbördsberedningen finner jag uppenbart, att krav på genomgången utbildningskurs icke kan uppställas beträffande de nuvarande ordinarie och tillförordnade häradsskrivarna. Därjämte torde, såsom beredningen föreslagit, vid övergången till den nya organisationen dispens från fordran på genomgången kurs böra medgivas för vissa befattningshavare. Däremot torde icke generell dispens i berörda avseende böra komma i fråga för å landskontoren tjänstgörande befattningshavare, vilka innehava nu föreskriven kompetens för erhållande av häradsskrivartjänst.

Såsom beredningen föreslagit böra, innan det nya uppbördsförfarandet börjar tillämpas, kortare instruktionskurser anordnas för de nya häradsskrivarna och de befattningshavare, vilka efter organisationens ikraftträdande kunna antagas komma att vikariera för häradsskrivare.

I likhet med uppbördsberedningen förordar jag, att de ordinarie häradsskrivare, som vid omorganisationens ikraftträdande övergå å nyreglerad tjänst eller överföras å övergångsstat eller indragningsstat, skola komma i åtnjutande av övergångsersättning för mistade sportler. Sådan ersättning torde däremot icke böra tillkomma de tillförordnade häradsskrivarna, ej heller de häradsskrivare, som i samband med omorganisationen komma i åtnjutande av pension å nyreglerad tjänst.

Det av beredningen föreslagna sättet för beräkning av sportelersättningen åt de häradsskrivare, vilka övergå å nyreglerad tjänst, synes icke vara helt tillfredsställande. Därest nämnda ersättning beräknas lika för samtliga häradsskrivare inom en större grupp av fögderier, kommer icke hänsyn att tagas till det nit och den organisationsförmåga, som den enskilde häradsskrivaren ådagalagt. Sportelersättningen torde i stället böra beräknas på grundval av den nettoinkomst av sportler, som envar häradsskrivare verkligen haft.

Jag finner mig sålunda böra förorda, att övergångsersättningen för mistade sportler bestämmes till fyra femtedelar av skillnaden mellan medeltalet av vederbörande befattningshavares behållna årliga inkomst av tjänsten under åren 1936—1945 eller den kortare tid, varunder vederbörande före år 1946 uppehållit tjänsten, å ena, och löneförmånerna å den nya tjänsten under det första övergångsåret (budgetåret 1946/47), å andra sidan. För beräkning av sportelersättningen böra erforderliga uppgifter lämnas av häradsskrivarna och länsstyrelserna. Såsom villkor för erhållande av dylik ersättning bör stadgas, att häradsskrivare medgiver, att länsstyrelse må taga del av vederbörandes självdeklaration för kontroll av att riktig uppgift lämnats. Med ifrågasvarande årliga inkomst av tjänsten före år 1946 avses lön, efter avdrag för pensionsavgifter, tjänstgöringspenningar, tillfällig löneförbättring, ålderstilllägg och, i förekommande fall, ortstilllägg jämte dyrtidstilllägg och kristilllägg samt netto av förvaltningsbidrag och sportelinkomster i tjänsten. Löneförmånerna å den nya tjänsten omfatta lön i vederbörlig löneklass med därå belöpande rörligt tilllägg och kristilllägg jämte, i förekommande fall, kallortstilllägg; löneförmånerna skola minskas med föreskrivna pensionsavdrag. Det sålunda framkomna ersättningsbeloppet torde böra avrundas till närmast lägre hela hundratal kronor och maximeras till 5 000 kronor. Ersättningsbeloppet bör på sätt beredningen föreslagit utgå med oavkortat belopp under budgetåret 1946/47, varefter avskrivning bör ske med en tiondel för varje budgetår. Ersättningen må endast utgå så länge vederbörande kvarstår som häradsskrivare. Förutom genom nämnda successiva avskrivning bör övergångsersättningen minskas i den mån häradsskrivarens avlöning till följd av uppflyttning i högre löneklass ökas utöver tidigare angiven avlöning under det första övergångsåret.

Även de ordinarie häradsskrivare, som överföras å övergångsstat, torde böra komma i åtnjutande av övergångsersättning efter nyss angivna regler; dock bör vid fastställandet av ersättningen för dessa häradsskrivare årsinkomsten före år 1946 icke jämföras med lönen efter omorganisationens ikraftträdande utan med den lön, som skulle hava utgått, därest häradsskrivaren erhållit häradsskrivartjänst i lönegrad A 24 med lön efter den dyrortsgrupp, dit den ort hör, där vederbörande ålagts tjänstgöringsskyldighet, och i den löneklass, som enligt gällande bestämmelser bort ifrågakomma.

Beredningen har föreslagit, att till häradsskrivare, som skall överföras å indragningsstat, skall — med hänsyn till den relativt låga indragningslönen — utgå sportelersättning med ett fast belopp, förslagsvis 2 500 kronor för år.

Någon anledning att beräkna sportelersättningen åt nyssnämnda häradsskrivare på annat sätt än åt de häradsskrivare, som skola överföras på övergångsstat, synes emellertid icke föreligga. Jag förordar därför att sportelersättningen skall beräknas på samma sätt för häradsskrivare på indragningsstat som för häradsskrivare å övergångsstat. För häradsskrivare å indragningsstat torde vid beräkning av sportelersättningen den antagna lönen enligt lönegrad A 24 böra, med utgångspunkt från medeldyrort för ifrågavarande befattningshavare, beräknas efter Ortsgrupp D.

Sportelersättning må utgå till häradsskrivare, som överförts å övergångsstat, endast så länge vederbörande kvarstår i tjänst, samt till häradsskrivare, som överförts å indragningsstat, längst intill uppnådd pensionsålder.

Kungl. Maj:t torde böra fastställa häradsskrivare tillkommande sportelersättning ävensom utfärda erforderliga bestämmelser angående utbetalningen av nämnda ersättning. De föreskrifter, som vid övergången till den nya organisationen erfordras rörande utförandet av vissa arbetsuppgifter och ersättning därför, böra likaledes utfärdas av Kungl. Maj:t.

C. Biträden.

Uppbördsberedningen föreslår, att å häradsskrivarkontoren erforderlig stadigvarande personal i allmänhet skall placeras i lönegrad, tills vidare intill dess under någon tid verkningarna av den nya organisationen hunnit prövas dock allenast i icke-ordinarie tjänsteställning. Beredningen beräknar, att i fögderi om ca 30 000 invånare erfordras i medeltal fem fast anställda biträden. Av dessa bör ett biträde såsom extra ordinarie kanslibiträde placeras i lönegrad Eo 7. Övriga biträden föreslås skola utgöras av kontors- eller skrivbiträden; av dessa bör ett avlönas allenast med arvode, motsvarande lön i lägsta löneklassen av lönegrad Ex 2, under det att de övriga böra erhålla lön enligt lönegraderna Ex 2—Eo 4 efter samma regler som gälla för motsvarande biträden vid länsstyrelserna och å landsfiskalskontoren.

Uppbördsberedningen har icke funnit skäl föreligga att föreslå inrättande av assistenttjänster å häradsskrivarkontoren.

Övertidsersättning föreslås skola utgå enligt gällande avlöningsbestämmelser; Kungl. Maj:t torde därjämte böra utfärda vissa allmänna direktiv för att erhålla en enhetlig tillämpning av nämnda bestämmelser. Ersättning efter ackord eller beting föreslås skola tillämpas i fråga om härför lämpade arbetsuppgifter.

De för närvarande hos häradsskrivarna anställda biträdena föreslås skola i den utsträckning så lämpligen kan ske beredas anställning i den nya organisationen. Samtliga tjänster böra dock i vanlig ordning ledigförklaras. För placering av skriv- och kontorsbiträdena i lönegrad ävensom för beräkning av tjänstår i pensionshänseende för såväl nämnda biträden som kanslibiträdena föreslås tillgodoräkning helt eller delvis av föregående tjänstgöring å häradsskrivarkontor skola medgivas. Därest inom vederbörlig lönegrad högre löneklass än begynnelölneklassen anses böra ifrågakomma, torde löneklass-

placeringen, efter anmälan av länsstyrelsen, få bestämmas av Kungl. Maj:t med hänsyn till vederbörandes anställningstid och övriga på frågan inverkan omständigheter.

Beredningen uttalar, att några av de nuvarande häradsskrivarbiträdena sannolikt på grund av ålder eller annan orsak vore mindre arbetsföra och därför icke lämpade att vinna fast anställning i statstjänst. Där i sådant fall biträdet under en längre tid före omorganisationen varit anställt å häradsskrivarkontor och saknade möjlighet att erhålla annat förvärvsarbete, syntes böra övervägas, huruvida icke vederbörande borde beredas pension av statsmedel. Frågan härom torde böra prövas efter framställning i varje särskilt fall.

(Betänkandet s. 383—385.)

I fråga om biträdespersonalen å häradsskrivarkontoren har *allmänna lönenämnden* i huvudsak icke funnit anledning till erinran mot de föreslagna grunderna för lönegradsplaceringen. Enligt lönenämndens förmenande kunde emellertid vissa skäl föreligga att redan från början inrätta ordinarie biträdestjänster i viss utsträckning, bland annat i kanslibiträdesgraden. Lönenämnden, som icke för närvarande ansågo sig böra påyrka någon ändring i förslaget i denna del, förutsatte, att nämnda spörsmål utan dröjsmål upptoges till övervägande, sedan den första prövotiden av den nya organisationen gått till ända. Vidare kunde det ifrågasättas, om tillräckliga skäl föreläge att, på sätt föreslagits, avlöna ett av de fast anställda biträdena med allenast arvode. Lämpligare syntes vara, att samtliga fasta biträden, som icke erhöle extra ordinarie anställning, förordnades till extra tjänstemän. Beträffande ersättning till de tillfälliga arbetskrafter, som vid arbetsanhopning förutsattes skola anställas på häradsskrivarkontoren, syntes normerande grunder böra fastställas av Kungl. Maj:t, enär eljest oenhetlighet inom olika län kunde befaras.

Länsstyrelsen i Stockholms län framhåller, att beredningens relativt blygsamma krav å personalorganisationen vore att betrakta som ett minimum.

Länsstyrelsen i Kronobergs län anser sig icke böra yttra sig om häradsskrivarkontorens behov av förstärkning av arbetskraft, alldenstund detta icke kunde med tillräcklig exakthet på förhand bedömas. Länsstyrelsen ville emellertid framhålla lämpligheten av att personalförteckningarna icke nu fastställdes definitivt utan att härmed finge anstå till dess någon erfarenhet vunnits. Enligt länsstyrelsens erfarenhet av tidigare omorganisationer hade för de länsstyrelser, som blivit missgynnade vid tilldelningen av tjänster, mycket stora svårigheter mött för att få ändring härvidlag.

Länsstyrelsen i Jämtlands län uttalar, att uppberedsberedningens beräkning av biträdesbehovet på häradsskrivarkontoren icke kunde med säkerhet bedömas, förrän den nya organisationen någon tid varit i verksamhet. Den föreslagna lönegradsplaceringen tillstyrktes.

Lönegradsplaceringen för biträdespersonalen tillstyrkes vidare av *länsstyrelserna i Östergötlands, Göteborgs och Bohus samt Värmlands län*.

Länsstyrelsen i Västmanlands län uttalar, att då de arbetsuppgifter, som komme att åvila ett »första biträde» å ett häradsskrivarkontor, syntes bliva mycket krävande länsstyrelsen funne det naturligt, att sådant första biträde bereddes samma tjänsteställning som de mest kvalificerade biträdena å landsfiskalskontor. I motsatt fall kunde det för övrigt befaras, att de goda arbetskrafterna icke komme att stanna länge å häradsskrivarkontoren.

Styrelsen för Sveriges häradsskrivarförening yttrar:

Beträffande de kvinnliga biträdena är att märka, att i huvudsak de mera krävande arbetena komma att fortbestå från den gamla organisationen och nya sådana tillkomma, varför icke samma — beträffande en del biträden relativt låga — standard kan bibehållas som under nuvarande förhållanden, då mängder av föga kvalificerade arbetsuppgifter påvila vissa av biträdena å ett häradsskrivarkontor.

Med anledning härav synes antalet kanslibiträden i regel böra ökas till två. Beträffande dessas och övriga kontors- och skrivbiträdens placering i lönegrad böra gälla enahanda villkor som för landsfiskalernas motsvarande biträden.

Svårigheterna att anskaffa vikarier å t häradsskrivarna beröras av flera länsstyrelser. Sålunda anför *länsstyrelsen i Jönköpings län*:

Därest häradsskrivarna placeras i den sålunda föreslagna lönegraden, bliva de berättigade till semester lägst 35 och högst 45 dagar årligen. Såsom de sakkunniga framhållit kommer stor arbetsbelastning i fögderierna att göra sig gällande under tiden 15 juni—15 juli ävensom under november och december månader. Ehuru vikarier måste förordnas för häradsskrivarna under den tid de åtnjuta semester och kvalificerad arbetskraft tidvis behöver ställas till häradsskrivarnas förfogande, hava de sakkunniga icke funnit skäl föreligga att föreslå inrättande av assistenttjänster hos häradsskrivarna. I stället hava de sakkunniga tänkt sig, att länsstyrelserna skola tillhandahålla vikarier för häradsskrivarna och under den tid, då särskilt stor arbetsanhopning inträffar, ställa »assisterande tjänstemän med kompetens att självständigt handlägga häradsskrivargöromål» till deras förfogande.

Vid längre ledigheter för häradsskrivare, såsom vid sjukdom eller vid vakans å sådan tjänst, har det oftast visat sig vara förenat med stora svårigheter för länsstyrelserna att förordna vikarier å häradsskrivartjänsterna, framför allt beroende på att länsstyrelsernas personal varit och är otillräcklig. Vad Jönköpings län beträffar hava endast två häradsskrivare, bosatta i Jönköping, brukat begagna sig av s. k. semesterledighet, och har vikariefrågan i dessa fall lösts på så sätt, att någon landskontorist förordnats att jämte egen tjänst uppehålla vederbörandes häradsskrivartjänst. Då häradsskrivarna bliva underkastade civila avlöningsreglementets bestämmelser, komma givetvis samtliga att begagna sig av sin rätt att åtnjuta semester. Man får därvid räkna med, att flera häradsskrivare komma att vara semesterlediga samtidigt och helst önska uttaga sin semester under sommarmånaderna, då länsstyrelsens egen personal — i den mån det är möjligt — bör beredas semester.

På grund av vad ovan anförts anser länsstyrelsen, att frågan om vikarier för häradsskrivarna och personalförstärkning vid arbetsanhopning å häradsskrivarkontoren icke kan lösas på sätt de sakkunniga föreslagit. Enligt länsstyrelsens uppfattning bör därför frågan om inrättande av assistenttjänster hos häradsskrivarna upptagas till förnyad prövning.

Länsstyrelsen i Uppsala län framhåller, att särskild arbetsanhopning kunde beräknas uppkomma för häradsskrivarna under tiden den 15 juni—den 15 juli samt under november och december månader. Uppbördsberedningen hade tänkt sig, att häradsskrivarna under nämnda perioder skulle beviljas partiell tjänstledighet och att länsstyrelsen skulle förordna vikarier för dem. Kompetenta vikarier torde endast kunna erhållas från landskontorets egen personal, men det syntes icke i något län vara möjligt att å tider, då arbetsanhopningen även å landskontoren vore stor, särskilt årets två sista månader, avstå någon personal. Visserligen komme personalen å uppbördsavdelningen att ökas, vartill komme personalen å den nya folkbokföringsavdelningen, men de behövdes väl på sina platser och kunde icke undvaras. I Uppsala län, som endast hade tre fögderier, hade svårighet varje år yppats att skaffa vikarier för häradsskrivarna vid semestrar, och då vore det lätt att tänka sig, hur förhållandena skulle komma att gestalta sig i län med ända upp till tio fögderier. Länsstyrelsen ansåge, att enda möjligheten att lösa vikariatfrågan vore att inrätta assistenttjänster å häradsskrivarkontoren. På assistenten skulle ställas samma kompetensfordringar som för häradsskrivare. Beträffande hans lönegradsplacering syntes Eo 15 vara skälig. Någon arbetsbrist för assistenten under de tider, han icke hade förordnande för häradsskrivaren, borde icke vara att befara. Av uppbördsberedningen föreslaget första biträde i Eo 7 syntes i stället kunna indragas, varigenom kostnadsökningen icke skulle bliva så betydande. Länsstyrelsen ville fördenskull föreslå, att åtminstone i de större fögderierna assistenttjänster i lönegrad Eo 15 inrättades. Länsstyrelsen framhölle vidare, att det vore möjligt, att den föreslagna personalen vore tillräcklig, sedan det nya systemet prövats någon tid och vunnit tillräcklig stadga, men under övergångsåren krävdes med all säkerhet betydligt större personal. Vid arbetsanhopning vissa tider under året måste dessutom anlitas tillfälliga arbetskrafter, vilket även av uppbördsberedningen förutsatts.

Länsstyrelsen i Kalmar län ifrågasätter, under framhållande av att länsstyrelsen hade svårighet att med nuvarande personalbestånd på landskontoret erhålla vikarie å häradsskrivartjänst under tjänstinnehavarens ledighet av olika slag och att dessa svårigheter näppeligen torde bliva mindre i framtiden, huruvida icke tjänsten såsom kanslibiträde borde ersättas med en manlig assistentbefattning i högre lönegrad än Eo 7. Denne assistent, som förutsattes skola hava genomgått förenämnda utbildningskurs, skulle kunna tagas i anspråk för, förutom självständig handläggning av mera kvalificerade biträdesgörömlar, jämväl vikariat å häradsskrivartjänst samt rekrytering av landskontoristtjänst.

Länsstyrelsen i Kristianstads län framhåller, att det vore erforderligt med kompetenta vikarier under häradsskrivarnas semestrar samt under sådana tider, då arbetsanhopning förekomme. Vikarier skulle enligt uppbördsberedningens mening erhållas från landskontoren. Svårigheten för landskontoren att tillhandahålla kompetent personal vore emellertid av lättförståeliga skäl mycket stor. Den personal, som beredningen föreslagit för länsstyrelsernas uppborädsavdelningar, torde med all sannolikhet bliva oundgängligen erforder-

derlig för arbetet inom länsstyrelsen och någon ledig kompetent arbetskraft att utlåna till häradsskrivarkontoren från andra avdelningar inom landskontoren kunde med största sannolikhet icke påräknas. Även om länsstyrelserna skulle kunna avstå någon enstaka tjänsteman för tillfällig förstärkning av arbetskraften å ett häradsskrivarkontor, vore spörsmålet därmed icke löst, enär det funnes anledning antaga, att dylikt behov av ytterligare arbetskraft komme att förefinnas samtidigt på samtliga häradsskrivarkontor inom länet. Med hänsyn till nu angivna förhållande samt till göromålens beskaffenhet och omfattning å häradsskrivarkontoren ville länsstyrelsen föreslå att, i likhet med vad förhållandet vore inom landsfiskalsorganisationen, assistenttjänster inrättades inom fögderierna, förslagsvis i lönegraderna Eo 14—17. Det vore möjligt, att antalet övriga biträden å häradsskrivarkontoren därigenom kunde minskas från föreslagna 5 till 4.

Länsstyrelsen i Hallands län anför:

Med den storleksordning, som fögderierna skola äga, eller omkring 30 000 innevånare och med den arbetsbörd och de många skiftande och delvis synnerligen kvalificerade arbetsuppgifter, som komma att åläggas häradsskrivarna, synes det länsstyrelsen som om den tidvis till häradsskrivarnas förfogande ställda kvalificerade arbetskraften från landskontoren icke skulle vara tillfyllest om kravet på en betryggande och smidig lokal organisation skall kunna upprätthållas. För landskontorets vidkommande med dess nuvarande organisation och även sedan de nya avdelningarna för folkbokföring och uppbörd inrättats, torde det dessutom i praktiken vara ogörligt att ens under kortare tider avstå någon arbetskraft till häradsskrivarkontoren, såvida icke en avsevärd personalförstärkning för detta ändamål kommer till stånd. Landskontoren äro redan nu, främst beroende på taxeringsarbetet, särskilt arbetstyngda, och den tilltänkta anordningen med överlåtande av personal till häradsskrivarkontoren inträffar just under de tider, då det mest intensiva taxeringsarbetet pågår å landskontoret, för vilket arbete hittills, förutom den tillgängliga personalen, i stor utsträckning måst anlitas tillfällig arbetskraft. Enligt länsstyrelsens förmenande böra därför häradsskrivarna, därest fögderierna icke göras mindre, lämpligen få heltidsanställda assistenter med sammanhängande tjänstgöring å häradsskrivarkontoren. Av största vikt är även att som vikarie under häradsskrivares semester och ledighet för sjukdom m. m. finnes att tillgå en dylik kompetent kraft, som självständigt och på eget ansvar kan utföra de krävande göromål, som komma att åvila en häradsskrivare.

De kompetensfordringar, som böra ställas på en assistent, böra vara desamma som komma att gälla för häradsskrivarna. Med hänsyn härtill och till arbetsuppgifterna bör assistent i lönehänseende placeras högre än landskontorist, för vilken för närvarande några kompetensfordringar icke äro uppställda. Skulle assistenttjänst komma att inrättas å häradsskrivarkontoren, bör enligt länsstyrelsens uppfattning den föreslagna kanslibiträdets-tjänsten utan olägenhet kunna utbytas mot en kontorsbiträdetsbefattning.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län förordar, att inom varje fögderi skulle anställas en assistent åt häradsskrivaren med samma kompetens som denne och med placering i 21 lönegraden. Härmed vunnnes också, att kompetent vikarie stode till förfogande under häradsskrivares ledighet. Det vore ock till åtnad ur rekryteringssynpunkt.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län yttrar:

Beträffande häradsskrivarnas biträdesfråga synes oundgängligt att ett kvalificerat biträde med kompetens att uppehålla häradsskrivartjänsten vid förfall för häradsskrivaren anställas å häradsskrivarkontoren, därest organisationen skall erhålla den stadga och trygghet, som arbetets omfattning, vikt och beskaffenhet kräva. Beredningens förslag, att häradsskrivarnas biträden skola utgöras av ett kanslibiträde förutom kontors- och skrivbiträden samt att vikariatet under förfall för häradsskrivaren skola uppehållas av landskontorets tjänstemän, måste anses innebära en alltför bristfällig organisation.

Länsstyrelsen i Norrbottens län anför:

I likhet med uppboordsberedningen anser länsstyrelsen, att vid genomförande av det föreliggande förslaget särskilt stor arbetsanhopning för häradsskrivaren personligen normalt uppkommer under delar av juni och juli månader samt under månaderna november och december. Denna anhopning av göromålen skall enligt beredningens förslag avhjälpas genom att häradsskrivarna genom länsstyrelsernas försorg erhålla kvalificerad arbetshjälp. Länsstyrelsen finner det icke görligt för länsstyrelserna att vid dessa tillfällen för tjänstgöring å häradsskrivarkontor avstå från de arbetskrafter, som sålunda fordras å dessa kontor. Enligt förslaget komme sju fögderier att finnas i länet och anordningen skulle medföra, att så gott som samtliga länsstyrelsens tjänstemän i landskontoristgrad skulle vid dessa tider komma att tjänstgöra å häradsskrivarkontoren. Förutom att länsstyrelsens eget arbete härigenom bleve i hög grad eftersatt skulle, med hänsyn till att dessa tjänstemän även komme att erfordras såsom semestervikarier åt häradsskrivarna, hinder i allmänhet möta för desamma att utfå semester under den del av året eller under sommaren, när sådan ledighet giver åsyftad vederkvickelse.

Då länsstyrelsen sålunda finner det icke möjligt att länsstyrelsernas tjänstemän i erforderlig utsträckning kunna *dels* biträda häradsskrivarna vid tillfällena av arbetsanhopning, *dels* i förekommande fall tjänstgöra som vikarier å häradsskrivartjänst, synes det länsstyrelsen ofrånkomligt, att särskilda häradsskrivarassistenttjänster inrättas. Emellertid torde det vara lämpligt, att dessa tjänster åtminstone tills vidare icke anknytas till vissa bestämda fögderier samt att de för varje län begränsas till ungefär halva antalet av häradsskrivartjänsterna i länet. Häradsskrivarassistenterna och i andra hand tjänstemännen i landskontoristgrad hos länsstyrelserna skulle av länsstyrelsen förordnas att vid arbetsanhopning biträda häradsskrivarna samt att vid ledighet för häradsskrivare och vid vakans bestrida häradsskrivartjänst. Vid tillfällena, då häradsskrivarassistent icke tages i anspråk för tjänstgöring å häradsskrivarkontor eller såsom tillförordnad häradsskrivare, bör det åligga honom att tjänstgöra å landskontoret i länet. Häradsskrivarassistenterna synas böra erhålla något bättre löneställning än de ordinarie landskontoristerna och beföringsgången till häradsskrivarassistenttjänst bör ske över landskontoristtjänst. Då olägenheterna av att ordinarie tjänstemän uppehålla icke-ordinarie befattningar av kända skäl äro betydande, synes det länsstyrelsen lämpligt, att häradsskrivarassistenterna redan vid organisationens genomförande placeras å ordinarie stat. Därest häradsskrivarna placeras i lönegrad A 24, vilken lönegrad med hänsyn till arten av deras arbetsuppgifter synes vara den lägsta, som skäligen kan ifrågakomma, böra häradsskrivarassistenterna placeras i lönegrad A 19. Skulle nämnda tjänstemän anses icke böra erhålla ordinarie anställning torde lägre lönegradsplacering än i Eo 19 icke böra ske.

Även länsstyrelsen i Kopparbergs län tillstyrker inrättande av assistenttjänster å häradskrivarkontoren.

Länsstyrelsen i Värmlands län anför:

Hittills har inom detta län vikariatsförordnanden för häradskrivare i allmänhet endast uppgått till omkring två månader per år, vartill kommit uppdrag såsom särskilt förordnad mantalsskrivningsförrättare under ungefär en halv månad årligen. Efter den nu föreslagna omregleringen skulle enbart semestrarna för häradskrivarna (vilka torde kunna förutsättas samtliga hava fyllt 40 år) erfordra vikarier under 12 månader varje år. Dessutom hava de sakkunniga förutsett behov för häradskrivarna av partiell ledighet i viss utsträckning under tiden 15 juni—15 juli samt månaderna november och december, då arbetsförhållandena å häradskrivarkontoren regelmässigt torde bliva särskilt krävande. Räknar man lågt med en månads årlig partiell ledighet för varje befattningshavare och tillägger försiktigtvis en halv månad för sjuk- eller annan ledighet, skulle, inklusive semestrarna, sammanlagda behovet av vikarier omfatta 24 månader årligen. Att för sådant ändamål avstå två landskontorister (och givetvis då de duktigaste och för befordran mest lämpliga) under kanske hela året skulle för landskontorets del innebära en synnerligen kännbar försvagning. Härtill kommer att behovet av partiell ledighet torde uppkomma i stort sett för alla häradskrivarna på en gång och således fordra en samtidig större åderlätning av landskontorets arbetskrafter. Omöjligheten att från landskontoret kunna få vikarier i tillräcklig utsträckning framstår så mycket tydligare, om man betänker, att taxeringsavdelningens tjänstemän under senare halvåret, då ju behovet synes vara störst, på grund av det mer och mer omfattande provningsnämndsarbetet icke i nämnvärd grad torde vara härtill disponibla. Men även för landskontoret i övrigt medföra höstmånaderna en hårdare arbetsbelastning än vårmånaderna och under sommartiden har landskontoret sina egna, med semesterledigheter sammanhängande, stundom ganska besvärliga vikariatsfrågor. Att, såsom de sakkunniga tänkt sig, från landskansliet eller landsfiskalskontoren få någon hjälp uti ifrågavarande avseende torde nog i realiteten vara helt uteslutet. — För att möjliggöra en lösning av dessa svårbemästrade förhållanden och med hänsyn till att häradskrivarna med de nya arbetsuppgifter, som komma att åvila dem, torde vara i stort behov av en fullt kompetent och kvalificerad medhjälpare, synes det länsstyrelsen ändamålsenligt och för det nya systemets friktionsfria gång måhända nödvändigt, att i stället för de tilltänkta »första biträdes»-tjänsterna å häradskrivarkontoren inrättas assistenttjänster med samma anställningsvillkor och löneförmåner som för extra landskontorister (Ex 4—Eo 15). Vid av länsstyrelsen beviljad partiell ledighet för häradskrivaren skulle vissa göromål, i första hand mantalsskrivningsförrättningarna, kunna överflyttas (delegeras) å assistenten. Härigenom skulle vikariatsersättning och tjänstgöringstraktamenten, som vid förordnande för en landskontorets tjänsteman väl i allmänhet vore ofrånkomliga, undgås och en ej obetydlig del av skillnaden i avlöningsbelopp mellan assistent och första biträde sålunda direkt kunna inbesparas. Vid hel ledighet för häradskrivare måste givetvis vikarie förordnas, därvid länsstyrelsen kunde förfara efter omständigheterna. En viss utväxling mellan å landskontoret tjänstgörande icke-ordinarie landskontorister och assistenterna å häradskrivarkontoren borde jämväl ordnas, till gagn för båda parter och systemet i dess helhet. — Därest sålunda föreslagna assistenttjänster icke inrättas, finner länsstyrelsen det ofrånkomligt, att antalet icke-ordinarie landskontorister å uppborrdavdelningen utökas med 2—3 stycken; för ifrågavarande tjänstemän skulle, i den mån de icke behövdes för vikariatsförordnanden eller avdelningens eget

bruk, säkerligen finnas god användning på länsstyrelsens taxeringsavdelning, inom vars område ständigt nya arbetsuppgifter synas vara tillfinnandes.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län uttalar, att behovet av kompetenta vikarier för häradsskrivarna måste tillgodoses genom inrättande av antingen tillräckligt antal landskontoristtjänster eller någon eller några assistenttjänster hos häradsskrivarna.

Länsstyrelsen i Östergötlands län erinrar om uppbördsberedningens tanke, att landskontoristerna under de för häradsskrivarna mest överbelastade arbetsperioderna — en månad på sommaren och 6 veckor på senhösten — skulle kunna avdelas till dessas hjälp. Härigenom skulle kunna undvikas att belasta personalstaten för fögderierna med fasta assistenter åt häradsskrivarna. Länsstyrelsen vore ense med beredningen därom, att inrättande av assistenttjänster om möjligt borde undvikas, enär behov därav otvivelaktigt icke föreläge hela året, men befarade, att frågan icke kunde lösas så enkelt som beredningen tänkt sig. Den måste emellertid lösas, innan uppbördsreformen trädde i tillämpning. Att under ovan angivna, samtidigt infallande perioder om 2 1/2 månad om året jämte 1 till 1 1/2 månad, under vilken tid häradsskrivarna vore berättigade till semester, avdela lika många landskontorister eller länsbokhållare som antalet fögderier i länet till tjänstgöring utom länsstyrelsen syntes icke kunna ske utan allvarliga rubbningar av länsstyrelsernas arbete. Möjligen kunde en något så när tillfredsställande lösning nås genom att öka antalet föreslagna nya landskontorister i lönegrad Ex 4—Eo 15 med en för varje län och därjämte vidtaga en jämväl på andra grunder påkallad utökning av antalet fasta biträden i fögderierna. Genom den senare åtgärden skulle måhända i de minsta fögderierna under toppbelastningsperioderna kanslibiträdet kunna avdelas till häradsskrivarnas direkta hjälp och någon assistent ej behöva sändas dit från länsstyrelsen. Vikariatet för häradsskrivarna komme i varje fall att bli ett problem för sig. Hittills hade frågan om semestervikariat i regel kunnat ordnas tämligen lätt, då semestern förlagts till tider när häradsskrivarens, det vill säga vikariens, personliga insats i arbetet kunnat inskränkas till ett minimum. Med de vidgade arbetsuppgifter, som nu avsåges för häradsskrivarna, kunde detta ej längre bli fallet.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län framhåller, att uppbördsberedningen räknat med att häradsskrivare permanent under viss tid av året skulle erhålla befrielse från mera kvalificerade och brådskande göromål, varvid fullt kompetent vikarie för denne skulle förordnas. Då sådan vikarie måste förutsättas bli tagen från landskontoret, bleve det svårt för länsstyrelse att tillgodose dessa vikariatsbehov, särskilt som vikariatsperioderna sammanföll med arbetsanhopning å landskontorets uppbörds- och folkbokföringsdetalj. Att från andra avdelningar inom länsstyrelsen erhålla vikarier kunde nog påräknas endast i undantagsfall. Härtill komme vikariat för häradsskrivare under semester och ledighet för sjukdom. Det förefölle, som om nämnda synpunkter icke blivit tillräckligt beaktade vid de nya personalstaternas uppgörande, varför någon ökning av antalet extra landskontorister åtminstone i

vissa län kunde vara behöflig för att få fram erforderlig personal till vikarier för häradsskrivarna.

Liknande synpunkter uttalas jämväl av *länsstyrelserna i Malmöhus och Jämtlands län*.

Styrelsen för Sveriges häradsskrivarförening anför:

Beredningens förslag till avhjälpande av det erkänt konstaterade, periodvis återkommande arbetskraftsunderskottet är oförståeligt. Det torde icke vara ens teoretiskt tänkbart och långt mindre praktiskt genomförbart, att en länsstyrelse samtidigt skulle till 7 à 10 fögderier, vilket är vaaliga antalet på länen, kunna ställa en kompetent kraft till förfogande att självständigt och på eget ansvar utföra en häradsskrivares åligganden — och detta är nödvändigt då för häradsskrivaren, som antingen är på mantalsskrivningsresor eller, om denna gren av tjänsten uppdrages åt medhjälparen, som själv ägnar sig åt samtidigt pågående forcerat debiteringsarbete, någon möjlighet till kontroll i intetdera fallet kan vara tänkbar. Härtill måste man också taga i betraktande sjukdomsfall och vakanser m. fl. omständigheter.

Det är också att förmoda, att detta förslag kommer att observeras och kraftigt kritiseras i länsstyrelsernas yttranden, vilka sannolikt komma att taga avstånd från ett dylikt hälftenbruk, som icke kan vara till någondera partens fördel. Härmed dock icke sagt, att icke viss tids tjänstgöring inom båda förvaltningsdetaljerna är både nyttig och nödvändig i utbildningssyfte.

Styrelsen uttalar vidare, att det ville synas som om mängden och arten av arbetet skulle bliva sådan, att behov av stadigvarande mera kompetent arbetshjälp bleve erforderlig.

Styrelsen anför slutligen:

En organisation med en häradsskrivare, en fast manlig assistent och fyra fasta kvinnliga biträden, varav ett à två kanslibiträden, framstår som oundgängligen nödvändig. Detta förhållande kunde skönjas redan vid avgivandet av föreningens underdåniga yttrande i anledning av förslaget till omorganisation av folkbokföringen, vilket åberopas. Däri föreslogs, att assistenterna borde placeras i samma lönegrad som landskontoristerna, varigenom den fördelen skulle vinnas, att nöjaktligt utbildade aspiranter vore att tillgå vid återbesättande av ledig häradsskrivartjänst. Härtill kan fogas, att den kontinuerliga tjänstgöringen med häradsskrivargöromål och efter hand vunnit värdefull förtrogenhet med fögderiets klientel och speciella förhållanden kunde bibehållas obruten, om landskontoristtjänst icke innebure en befordran.

I fråga om ersättning åt biträdespersonalen efter ackord eller beting anför *statens organisationsnämnd*, att såvitt organisationsnämnden kunde bedöma, en betydande del av biträdesgöromålen vore av den art, att de synnerligen väl lämpade sig för ackords- eller premiesystem, exempelvis räknearbeten, avskriftsarbeten, uppgörande av längder m. m. Vissa av dessa arbeten syntes även vara av så repetitiv natur, att ett incitament i form av ackord- eller premiesystem skulle öka personalens intresse för arbetet. Inom postsparbanken, riksförsäkringsanstalten och statistiska centralbyrån hade sedan länge dylika system med fördel kommit till användning. Systemen borde tillämpas icke blott för den tillfälliga utan även för den fasta personalen. Ackorden eller premierna borde fastställas först efter noggranna arbetsstudier och efter enhetliga principer för hela landet.

Beträffande övergången till den nya organisationen, såvitt angår biträdespersonalen, framhålla *kommunalfullmäktige i Grums*, att då allt debiterings- och uppbördsarbete överflyttades från kommunerna till skattemyndigheten det vore tänkbart, att arbetskraft frigjordes i kommunerna. Det syntes då rättvist, att sålunda eventuellt frigjord arbetskraft vid ansökan till de ledigförklarade biträdesplatserna vid häradsskrivarkontoren jämställdes med övriga förutvarande biträden å häradsskrivarkontor och att vid inplacering i lönegrad ävensom för beräknande av tjänstear pensionshänseende tillgodoräkning helt eller delvis av föregående tjänstgöring i kommunens tjänst medgäves.

Uppbördsberedningens förslag rörande grunderna för placering i lönegrad av biträdespersonalen å häradsskrivarkontoren föranleder icke erinran från min sida. Nämnda personal bör sålunda å ett vart häradsskrivarkontor utgöras av ett kanslibitråde samt ett antal kontors- och skrivbiträden. Biträdena torde, till dess den nya organisationen under någon tid prövats, böra vara icke-ordinarie. Kanslibiträdet bör placeras i lönegrad Eo 7. I fråga om den senare kategorien av biträden bör, i överensstämmelse med av Kungl. Maj:t den 29 juni 1945 utfärdade lönebestämmelser för biträdespersonalen å landsfiskalskontoren, gälla, att befattningshavaren vid anställningen antages till extra skrivbiträde med placering högst i lönegrad Ex 2. Efter ett års tjänstgöring såsom extra skrivbiträde må befattningshavaren antagas till extra ordinarie skrivbiträde med placering högst i lönegrad Eo 2. Befattningshavare, som under två år tillhört lönegrad Eo 2, må antagas till extra ordinarie kontorsbiträde med placering högst i lönegrad Eo 4. För ett av biträdena bör emellertid — liksom för viss personal å landsfiskalskontoren — gälla, att biträdet till en början skall åtnjuta arvode högst motsvarande avlöning enligt begynnelselöneklassen i lönegraden Ex 2. Efter sex månaders tjänstgöring må befattningshavaren antagas till extra skrivbiträde i högst lönegrad Ex 2 och efter ytterligare två års tjänstgöring till extra kontorsbiträde i högst lönegrad Ex 4.

Antalet kontors- och skrivbiträden å varje häradsskrivarkontor torde böra beräknas till i allmänhet lägst tre och högst fem. Fördelningen av biträdena på de olika kontoren bör med hänsynstagande till arbetsbördan och de lokala förhållandena i övrigt verkställas av Kungl. Maj:t. Antalet kontors- och skrivbiträden torde för samtliga fögderier böra beräknas till ca 620.

Jag biträder vad beredningen föreslagit angående övertidsersättning och ersättning efter ackord eller beting åt biträdespersonalen. Likaledes ansluter jag mig till vad beredningen uttalat i fråga om anställande av de för närvarande å häradsskrivarkontoren anställda biträdena i den nya organisationen samt om tillgodoräknande i lönegrads- och pensionshänseende av föregående tjänstgöring å häradsskrivarkontor. Det nyss sagda bör gälla även i kommunal tjänst anställd, med debiterings- och uppbördsarbete sysselsatt personal, som i samband med omorganisationen vinner anställning å häradsskrivarkontor.

Departements-
chefen.

Det synes skäligt, att biträden, som under en längre tid före omorganisationen tjänstgjort å häradsskrivarkontor men som på grund av ålder eller annan liknande orsak icke kunna vinna anställning i den nya organisationen, beredes pension av statsmedel. Frågan om beviljande av pension bör avgöras efter prövning av omständigheterna i varje särskilt fall.

Åtskilliga länsstyrelser ävensom styrelsen för Sveriges häradsskrivarför-
ening hava ansett det erforderligt, att å häradsskrivarkontoren anställas assi-
stenter med uppgift att lämna häradsskrivaren kvalificerat biträde i tjänsten,
att vid arbetsanhopning på eget ansvar fullgöra vissa arbetsuppgifter samt
att vid häradsskrivares ledighet uppehålla hans tjänst. Såsom tidigare fram-
hållits torde den tid, som av beredningen beräknats åtgå för fullgörande av
på häradsskrivaren personligen ankommande arbetsuppgifter, vara knappt
tilltagen, varför något längre tid bör beräknas härför. Med hänsyn härtill
torde i de större fögderierna, d. v. s. i regel i fögderi med högre invånaran-
tal än ca 32 000 eller i fögderi, där särskilda lokala förhållanden så påkalla,
till häradsskrivarens förfogande under hela året böra ställas ett kvalificerat
biträde utöver den förut omnämnda personalen. Under de första åren efter
den nya organisationens ikraftträdande, innan närmare erfarenhet vunnits
rörande behovet av ett dylikt biträde och innan tillräckligt antal personer,
som genomgått den tidigare omförmälda utbildningskursen, finnes att tillgå,
torde berörda biträde böra utgöras av en icke-ordinarie landskontorist. Efter
tid som nyss sagts bör frågan om anställande av assistenter i högre lönegrad
än den, efter vilken icke-ordinarie landskontorists slutlön utgår, eller Eo 15
upptagas till prövning. De berörda landskontoristerna böra vara anställda vid
länsstyrelsen. Till frågan om utökning av antalet icke-ordinarie landskonto-
rister torde jag få återkomma i ett senare sammanhang.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma i vilka fögderier kva-
lificerat biträde som nyss sagts stadigvarande skall finnas anställt.

D. Kostnader för tjänstelokal samt övriga förvaltningskostnader.

Uppbördsberedningen finner statsverket böra i samband med lönereglering-
en svara för häradsskrivarnas utgifter i tjänsten. Häradsskrivarna förutsät-
tas i likhet med landsfiskalerna själva skola anskaffa tjänstelokal. Härför an-
ses i regel böra beräknas tre rum jämte erforderligt utrymme för arkivalier
m. m. Häradsskrivare föreslås skola mot viss årlig ersättning tillhandahålla
nödiga möbler.

Upphandling av skriv- och räknemaskiner föreslås skola ske med tillämp-
ning av gällande bestämmelser rörande centralupphandling. I allmänhet tor-
de för varje häradsskrivarkontor böra beräknas tre skrivmaskiner med bred
vagn samt tre additionsmaskiner, av vilka två om möjligt böra vara elektris-
ka och försedda med breda vagnar samt därjämte utrustade med s. k. dubb-
la räkneverk. Slutligen erfordras också en multiplikationsmaskin å varje

kontor. Häradsskrivarnas nuvarande skriv- och räknemaskiner föreslås skola efter värdering inlösas av statsverket.

Till grund för värderingen föreslås skola läggas en amorteringstid av 10 år för skrivmaskiner, 15 år, eventuellt något längre tid, för additionsmaskiner och 20 år för multiplikationsmaskiner, dock att skälig hänsyn jämväl skall tagas till det skick, vari maskinerna befinnas, samt till vad de vid en realisation skäligen kunna beräknas inbringa. Även äldre användbara maskiner föreslås skola inlösas med skäliga belopp.

Häradsskrivarna tillhöriga stämplor samt kuvert, papper och annan kontorsmateriel, som de önska överlåta, böra också, i den mån nämnda stämplor och materiel kunna komma till fortsatt användning, av statsverket inlösas i enahanda ordning som maskinerna.

Häradsskrivare bör i samband med löneregleringen erhålla ersättning av statsmedel för sina resor i tjänsten. Enligt allmänna resereglementet utgående ersättning för tjänsteresa inom eget tjänstgöringsområde föreslås skola reduceras på samma sätt, som enligt gällande bestämmelser sker för åtskilliga tjänstemän i landsstaten. De tjänstgöringstraktamenten, som skola utgå vid förordnande å häradsskrivartjänst, böra likaledes på liknande sätt som skett inom landsfiskalsorganisationen reduceras i förhållande till de belopp, som äro bestämda i gällande tillägsbestämmelser till civila avlöningsreglementet.

Då för biträdena på häradsskrivarkontoren tjänsteresor komma i fråga, t. ex. för biträde vid mantalsskrivningsförrättningar, böra jämväl i dylikt fall på sätt förut sagts reducerade ersättningar utgå.

Minst en gång årligen bör länsstyrelsen låta verkställa granskning av häradsskrivarens förvaltning samt besiktning av dennes tjänstelokaler, möbler och maskiner.

(Betänkandet s. 386—388.)

Beträffande tjänstelokaler för häradsskrivarna anför länsstyrelsen i Uppsala län:

I allmänhet beräknas minst sex personer vara sysselsatta å varje häradsskrivarkontor. Uppbördsberedningen beräknar lokalbehovet för dessa till tre tjänsterum jämte erforderliga arkivutrymmen. Länsstyrelsen anser behovet för knappt tilltaget. Häradsskrivaren bör beredas eget tjänsterum. För övrig personal erfordras tre rum särskilt med hänsyn till de många kontorsmaskiner samt förvaringsskåp och kortregister som måste finnas å kontoren. Hänsyn måste också tagas till att extra personal tidvis kommer att anställas. Därest assistenttjänster inrättas, måste fyra tjänsterum anses vara minimum.

Länsstyrelsen anser det lämpligast, att förhyrning av tjänstelokalerna sker genom länsstyrelsens försorg. Åtminstone bör länsstyrelsens godkännande av förhyrningen erfordras. Det torde mera sällan förekomma, att tjänstelokalerna kunna inrymmas i häradsskrivarens bostadsvåning, varför särskild förhyrning i regel måste ske.

Länsstyrelsen i Norrbottens län yttrar:

Personalen å häradsskrivarkontoren kommer enligt beredningens förslag att uppgå till sex tjänstemän, nämligen häradsskrivaren och fem ständiga

biträden. Under vissa tider av året är dessutom en utökning av personalen erforderlig. Givetvis bör häradsskrivaren hava eget rum. Den kvalificerade tjänsteman, som under vissa tider av året skall tjänstgöra hos häradsskrivaren, bör beredas om ej ovillkorligen eget rum så dock plats i ett rum, där han tämligen ostörd kan förrätta sitt arbete. Ätminstone tidtals bleve det därför erforderligt att, därest tjänsterummen icke äro flera än tre, placera tre à fyra fast anställda biträden jämte ett antal tillfälligt anställda biträden i ett rum. Det är uppenbart att detta icke låter sig göra om ej ett rum av osedvanlig storlek ingår i tjänstelokalerna. Med hänsyn härtill och då ett relativt stort antal skriv- och räknemaskiner måste finnas å häradsskrivarkontoren samt då även det därå förekommande myckna kollationeringsarbetet fordrar ett avståndet mellan arbetsplatserna icke är alltför knappt, synes det länsstyrelsen som om för häradsskrivarkontoren i allmänhet böra beräknas minst fyra tjänsterum förutom utrymmen för arkivalier.

Länsstyrelsen i Kristianstads län finner, att för tjänstelokaler normalt borde beräknas fyra rum jämte arkivutrymme *Länsstyrelsen i Älvsborgs län* finner i detta hänseende sex rum vara erforderliga.

Styrelsen för Sveriges häradsskrivarförening yttrar:

Beredningen föreslår i allmänhet tre tjänsterum. Detta måste emellertid utan vidare betecknas som otillräckligt. Häradsskrivaren måste beredas ett eget arbetsrum. Han kan icke hava mottagning — personlig eller per telefon — i ett rum med rassel från flera skriv- och räknemaskiner, och endast två rum för fem ständiga biträden, minst tre stora skrivmaskiner, tre motorförsedda additionsmaskiner, ett flertal skrymmande förvaringsskåp och kortregister m. m. samt erforderliga stora arbetsbord är uppenbarligen orimligt. Tager man då även i betraktande, att systemet förutsätter anlitande av extra personal i stor utsträckning, måste ju kunna beredas plats även för dem. Slutligen torde särskilt väntrum för besökande komma att visa sig absolut erforderligt för att besöken ej skola verka allt för störande på kontorsarbetet. Beträffande arkivutrymmen bör erinras, att inemot 100-åriga handlingar på sina håll finnas å de nuvarande häradsskrivarkontoren, stundom förvarade på föga ändamålsenligt sätt. Möjlighet bör beredas att överlämna huvudparten av dessa handlingar till länsstyrelsen eller centrala arkiv.

Det vill synas, som om beredningen förutsätter, att häradsskrivaren själv skall anskaffa tjänstelokal. Detta torde emellertid med hänsyn till tjänstens utformning böra ankomma på statsverket.

I fråga om beredningens förslag, att såvitt gällde tjänstelokalens möblering samma bestämmelser skulle gälla för häradsskrivarna som för landsfiskalerna, innebärande att häradsskrivarna själva skulle svara för möbleringen mot viss årlig ersättning av statsverket, framhåller *länsstyrelsen i Uppsala län*, att för landsfiskalerna behövde i allmänhet lokalutrymmet ej utökas efter löneregleringens ikraftträdande och därför ej heller någon nyanskaffning av möbler äga rum. Häradsskrivarna syntes för närvarande i ett medelstort fögderi icke använda mer än två rum till tjänstelokal. Tillkomme ytterligare två rum, som av länsstyrelsen föreslagits, syntes möbleringen av dessa icke rimligen böra åläggas häradsskrivaren. Länsstyrelsen ville förden skull föreslå, att anskaffande av nya möbler skedde på statsverkets bekostnad och att häradsskrivaren tillhöriga för tjänsten erforderliga möbler inlöstes efter värdering i föreskriven ordning. Möbelanskaffningen borde efter

det häradsskrivaren avgivit förslag, som godkänts av länsstyrelsen, ske centralt för nedbringande av kostnaderna.

Liknande synpunkter uttalas jämväl av *länsstyrelserna i Blekinge, Kristianstads, Hallands, Älvsborgs och Västmanlands län, magistraten i Oskarshamn samt styrelsen för Sveriges häradsskrivarförening.*

Beträffande behovet av *kontorsmaskiner* å häradsskrivarkontoren yttrar *styrelsen för Sveriges häradsskrivarförening:*

Behovet av skrivmaskiner torde sannolikt komma att visa sig vara större än beräknat. Bland annat fordrar den kvarstående arbetsuppgiften med avskrivande av fastighets- och inkomstlängder, för vilken synnerligen kort tid är anslagen, att arbetet skall kunna fördelas på flera maskiner. Tiden, då längderna regelmässigt skola vara tillgängliga för ändamålet, motsvarar ingalunda effektiv arbetstid för avskrivandet. Längderna måste först underkastas en ofta välbehörlig kontroll och kanske återställas för komplettering och rättelser; än vidare skola skattekonor uträknas och införas i fastighetslängden och beträffande inkomstlängden skall det grannlaga och tidsödande arbetet med bankning verkställas. Vidare bör nämnas, att det förhållandet flerstädes synes bliva regel, att uppskovsmedgivande till inkomstlängdernas avlämnande förekommer oftare än att någon längd eller del av längd enligt författningens stadgande avlämnas i mån som de färdigställts före den angivna senaste tidpunkten därför. Vidare åtgår en betydande tid för summering ävensom för avskrifternas kollationering och kontrollsummering. Hänsyn bör även tagas till att en maskin måste finnas tillgänglig för löpande ärendens behandling och annat arbete.

Vad angår frågan om inlösen av häradsskrivarnas skrivmaskiner är att märka, att beredningen föreslår som grund för värderingen en amorteringstid av 10 år, under det att i sammanhang med kostnadsberäkningarna talas om endast 7 % årlig avskrivning. Högre procent bör självfallet icke räknas med i förra fallet. Amorteringstiden för additionsmaskinerna bör med hänsyn till att de hittills brukats högst sex månader om året sättas till minst 20 år och med den ännu mindre användningen av multiplikationsmaskinerna, omkring en månad pr år, till avsevärt längre tid. För övrigt torde för närvarande maskinerna, om de överhuvud stå att anskaffa, betinga ett värde i allmänna marknaden vida överstigande sålunda framkonstruerade priser.

Statens organisationsnämnd anför:

Den nya organisationen kommer enligt vad av betänkandet framgår att fordra inköp av maskinell utrustning till betydande belopp. Enbart för häradsskrivarkontoren har beredningen räknat med nyanskaffning av skriv- och räknemaskiner för 740 000 kronor. Innan sådan nyanskaffning sker, bör enligt nämndens mening undersökas, huruvida icke genom avveckling av krisförhållanden inom olika delar av statsförvaltningen, exempelvis krisorganen och försvarsväsendet, åtminstone viss del av uppbördsväsendets maskinbehov skall kunna tillgodoses. Samma kan vara förhållandet beträffande kontorsmöbler.

I samband med löneregleringen bör statsverket övertaga samtliga utgifter för häradsskrivarkontoren. *Departementschefen.*

Statsverket torde böra anskaffa tjänstelokaler åt häradsskrivarna. För varje häradsskrivarkontor torde i medeltal behövas fyra tjänsterum jämte erforderliga biutrymmen. Lokaler synas i regel få anskaffas genom förhyr-

ning. Där detta på grund av rådande läge på hyresmarknaden icke kan ske, måste lokaler tills vidare ordnas genom provisoriska åtgärder. Frågan om anvisande av härför erforderliga anslagsmedel torde komma att upptagas av chefen för kommunikationsdepartementet. Det torde, såsom i åtskilliga yttranden framhållits, vara ändamålsenligt, att statsverket jämväl svarar för tjänstelokalernas möblering.

Vad beredningen anfört rörande häradsskrivarnas behov av skriv- och räknemaskiner, upphandling av sådana maskiner samt inlösen av häradsskrivarnas nuvarande kontorsmaskiner, stämplor, papper, kuvert och övriga kontorsutensilier giver icke anledning till erinran från min sida. Additionsmaskinerna synas dock kunna vara av något enklare beskaffenhet än beredningen ansett vara erforderligt. I stället böra samtliga maskiner vara elektriska. Den tidsvinst, som ernås genom användning av dylika maskiner i stället för handdrivna, torde uppväga det högre pris, som de förra betinga i förhållande till de senare. Vid fastställande av inlösningsvärdet torde böra beräknas en amorteringstid av 10 år för skrivmaskiner samt 20 år för additions- och multiplikationsmaskiner. Statsverket bör jämväl, därest häradsskrivare det påfordrar, inlösa dennes kontorsmöbler i den omfattning så befinner ändamålsenligt för statsverket. I den mån så kan ske böra maskiner och kontorsmöbler överföras från andra statliga förvaltningsområden till häradsskrivarorganisationen. Närmare anvisningar rörande anskaffning och inlösen av möbler, kontorsmaskiner och annan utrustning för häradsskrivarkontoren torde böra utfärdas av Kungl. Maj:t.

Ersättning för tjänsteresor och tjänstgöringstraktamenten böra på sätt beredningen föreslagit av statsmedel utgå till häradsskrivare och övriga befattningshavare inom häradsskrivarorganisationen.

Är häradsskrivare bosatt å ort utom fögderiet, utgår enligt 16 § tredje stycket allmänna resereglementet icke ersättning för resa mellan befattningshavarens bostad och fögderiets gräns. I anslutning till vad som gäller inom landsfiskalsorganisationen (jfr proposition 1941: 225) bör Kungl. Maj:t hava möjlighet medgiva, att reseersättning må i sådana fall utgå till häradsskrivaren och hans personal; härför erfordras emellertid bemyndigande av riksdagen.

Häradsskrivare, som i samband med den nya organisationens genomförande utan egen ansökan förflyttas till nytt fögderi eller nödgas byta bostadsort, torde enligt gällande bestämmelser angående ersättning för flyttningkostnad åt vissa statens befattningshavare böra erhålla ersättning av statsmedel för flyttningkostnader och andra av förflyttningen föranledda utgifter.

Länsstyrelsen bör minst en gång årligen låta verkställa granskning av häradsskrivares förvaltning samt besiktning av dennes tjänstelokaler, möbler och maskiner.

E. Fögderiindelning.

I syfte att erhålla fögderier, lämpade för häradsskrivarnas nya arbetsuppgifter, föreslår *uppbördsberedningen* ändrad indelning av riket i fögderier. Fögderiernas antal utgör enligt förslaget 155. De föreslagna fögderierna hava i genomsnitt 30 000 invånare. I förslaget angivas även tjänstgöringsorter för häradsskrivarna. Beredningen har härvid, för att bereda befolkningen möjlighet att bekvämt komma i förbindelse med häradsskrivarna, eftersträvat att placera dessa inom fögderierna å centralt belägna orter med goda kommunikationer med de olika delarna av fögderiet.

Ledamoten Sivert ifrågasätter, huruvida icke med hänsyn till arbetsgivarnas och de skattskyldigas krav på att erhålla snabba avgöranden av de lokala skattemyndigheterna antalet dylika myndigheter borde ökas.

(Betänkandet s. 388—425, 517.)

Beträffande uppbördsberedningens förslag till fögderiindelning yttrar *styrelsen för Sveriges häradsskrivarförening*:

Den föreslagna fögderiindelningen kan icke anses vara tillfredsställande. Bland annat synes icke tillbörlig hänsyn hava tagits till befolkningstillväxten på åtskilliga tätorter och vidare överstiger innevånarantalet i åtskilliga fögderier alltför mycket det av beredningen angivna normaltalet. Styrelsen förutsätter emellertid, att sistnämnda förhållande kommer att regleras genom ökat antal fasta biträden samt att i övrigt reglering kommer att verkställas då omständigheterna så påkalla.

I fråga om de föreslagna stationeringsorterna för häradsskrivarna uttalar *statskontoret*, att statskontoret uppmärksammat, att häradsskrivarnas tjänstgöringsort ofta förlagts utanför fögderiet. Med hänsyn till kommunikationsförhållandena kunde även i vissa fall vara ändamålsenligt att så skedde. I åtskilliga av de berörda fallen torde dock tjänstgöringsorten kunna med fördel förläggas inom fögderiet. En översyn av förslaget i nyssnämnda hänseende syntes därför påkallad.

Styrelsen för svenska landskommunernas förbund anför:

I ännu högre grad än tidigare blir det efter uppbördsreformens genomförande önskvärt, att häradsskrivarna förskaffa sig god lokal- och personkänedom inom sina fögderier. En viktig förutsättning för att häradsskrivare grundligt skall lära känna sitt fögderi är att han är bosatt inom det samma. Styrelsen förutsätter fördenskull, att häradsskrivare i fortsättningen endast i undantagsfall skall få vara bosatt utom sitt fögderi.

Styrelsen för Sveriges häradsskrivarförening yttrar:

Den av beredningen åberopade synpunkten på befolkningens bekvämlighet vid uppgörandet av förslaget till tjänstgöringsorter får icke vara den ensamt avgörande. Erfarenheten har visat, att synnerligen stora svårigheter redan yppat sig på mindre platser att fylla nuvarande behov av arbetsbiträden. Dessa svårigheter komma naturligtvis att öka med personalens utökning. Förläggningen till än mindre orter än vad nu är fallet, kommer säkerligen att medföra stora vanskligheter att anskaffa såväl lämpliga tjänste-

och bostadslokaler som både fast och, icke minst, tillfällig personal. Nuvarande biträden på kontor, förlagda till de större städerna, men föreslagna till utflyttning i orterna, hava redan i många fall förklarat sig av skilda anledningar icke vilja eller kunna tänka på att flytta med. Svårigheterna att bemästra det nya systemet, särskilt under övergångstiden, komma givetvis att stegras i väsentlig grad, om icke på arbetsområdet erfaren och vältränad personal i största möjliga utsträckning står till buds. Även för häradsskrivarna själva och deras familjer medför en förflyttning i en mångfald hänseenden svåra olägenheter av såväl allmän art, av vilka kan nämnas barns skolgång vid högre läroanstalter och vuxna barns, med vunnen anställning i förvärsarbetet, skiljande från hemmet ävensom innehav av allmänna eller enskilda uppdrag, som icke minst av ekonomisk art t. ex. genom fastighetsförvärv.

Föreningen hemställer därför, att under alla omständigheter en övergångsbestämmelse skapas, som generellt medgiver förutvarande tjänsteinnehavare rätt att fortfarande tjänstgöra å sina ruvarande bostadsorter. Härigenom kan ju också vinnas erfarenhet, huruvida en senare utflyttning verkligen kan visa sig vara önskvärd ur olika synpunkter. Det bör även klart utsägas, att häradsskrivare, som förflyttas till nytt fögderi eller nödgas byta bostadsort i samband med den nya organisationens genomförande, skall erhålla ersättning av statsmedel för flyttningskostnader och andra av förflyttningen föranledda utgifter.

Beredningens förslag i fråga om de särskilda fögderiernas omfattning beröres ytterligare i ett stort antal yttranden av *länsstyrelser* och *kommunala myndigheter*.

Departements-
chefen.

Upphördsbereidningens förslag till fögderiindelning och stationeringsorter för häradsskrivarna har underkastats en närmare granskning och överarbetning inom socialdepartementet. Härvid har hänsyn tagits till vissa i remissyttrandena framställda erinringar. Enligt departementsförslaget hava i åtskilliga fall fögderierna gjorts större eller mindre än enligt beredningens förslag samt häradsskrivares tjänstgöring förlagts till annan ort än den av beredningen föreslagna. Dessa förändringar hava påkallats av de lokala förhållandena. Av samma skäl har i Hallands län antalet fögderier ökat från fyra till fem; i fjöd härav har antalet fögderier i riket ökat från 155 till 156. Den föreslagna fögderiindelningen bör träda i kraft den 1 juli 1946. Sedan den nya organisationen under någon tid prövats, kan det visa sig erforderligt att företaga ändring i fögderiindelningen, liksom beträffande stationeringsorterna.

Rikets indelning i fögderier enligt departementsförslaget framgår av en sammanställning, vilken såsom bilaga torde få fogas vid detta protokoll.

I fögderi, där så visar sig erforderligt, bör häradsskrivare viss dag eller vissa dagar i månaden vara tillgänglig för allmänheten å annan ort än stationeringsorten. Bestämmelser i förevarande avseende torde böra meddelas av Kungl. Maj:t.

IV. Landsfiskaler och exekutionsbiträden.

Uppbördsberedningen föreslår icke ändring i landsfiskalernas arbetsuppgifter. Det nya uppbördsförfarandet beräknas komma att föranleda minskning i arbetsbördan på landsfiskalskontoren. Denna minskning kommer dock icke att inträda omedelbart utan först successivt, allteftersom de före reformens ikraftträdande restförda skattebeloppen inbetalas, avkortas eller avskrivs. Efter ca fem års förlopp böra personalindragningar i begränsad omfattning kunna äga rum. Beredningen har icke ansett sig kunna verkställa någon beräkning av den till följd härav uppkommande kostnadsbesparingen. Restlängdernas minskade omfattning beräknas samtidigt medföra nedgång av statsverket tillkommande andel i indrivningsavgifterna (restavgifterna).

Beredningen framhåller vidare, att även för exekutionsbiträdena på landsbygden — vanligtvis fjärdingsmän — arbetet så småningom komme att minska men att med hänsyn till den fåtaliga personalen härav icke torde förorsakas någon personalindragning annorstädes än i de största polisdistrikten; i dessa kunde dock personalminskningen äga rum först sedan några år förflutit efter det att den nya organisationen genomförts. Det vore att märka, att exekutionsbiträdena avsåges skola vid behov i den mån så kunde ske biträda den lokala skattemyndigheten vid utredningar i skattefrågor samt vid kontroll av att arbetsgivare i behörig ordning verkställde löneavdrag. I den mån de restförda posternas antal minskades, komme även exekutionsbiträdenas inkomst av indrivningsavgifter (restavgifter) att successivt nedgå. Härav kunde i vissa fall föranledas ökade utgifter för kommunerna i form av ersättning till exekutionsbiträdena för minskning i deras inkomster. Anledning funnes att antaga, att ifrågasatt utgifter bleve av ringa betydelse för kommunerna och mer än väl uppvägdes av den förbättrade ekonomiska ställning, vari dessa komme därigenom, att staten utan kostnad för kommunerna ombesörjde debitering och uppbörd av kommunalutskylterna och därjämte tillhandahölle kommunerna utdebiterat belopp utan avdrag för eventuella restantier.

(Betänkandet s. 425, 426.)

I fråga om det föreslagna uppbördsförfarandets inverkan på indrivningsorganisationen på landet ifrågasätter *länsstyrelsen i Kalmar län*, om icke i syfte att effektivisera arbetet med övervakning av arbetsgivarna det borde åläggas jämväl utmätningsmännen — på landet således landsfiskalerna — att biträda vid detta arbete. Då dessa tjänstemän genom det nya systemet borde kunna förutsättas erhålla ej oväsentlig lättnad i arbetet med indrivning och redovisning av restantier, syntes bestyret med dylik övervakning icke medföra någon egentlig ökning av vederbörandes arbetsbörda såsom helhet betraktad.

Länsstyrelsen i Stockholms län ansluter sig till förslaget, att exekutionsbiträdena skulle biträda den lokala skattemyndigheten vid utredningar i skattefrågor m. m. *Länsstyrelsen* uttalar, att det dock icke finge förbises,

att det för exekutionsbitrådets närmaste förman, utmätningssmannen, torde vara angeläget att erhålla en överblick och kontroll över i vilken omfattning exekutionsbitrådet toges i anspråk för den lokala skattemyndighetens räkning.

Styrelsen för svenska landskommunernas förbund yttrar, att den av beredningen föreslagna ordningen med exekutionsbitrådena som bitråden åt den lokala skattemyndigheten skulle kunna leda till icke önskvärda kompetenskonflikter mellan häradsskrivaren och polischeferna inom fögderiet. Styrelsen förutsatte emellertid, att anstalter vidtoges i syfte att bereda landsfiskalerna tillfälle att i stora drag följa övervakningsarbetets gång och träffa därav föranledda dispositioner av arbetskraften för den egna verksamheten. Som en följd av uppbördsreformen komme indrivningsverksamheten att nedgå. Inom vissa polisdistrikt kunde detta förväntas leda till att fjärdingsmännens löner måste omprövas och kompensation beredas dem för förloerade indrivningsprovisioner. Dessa ökade kostnader borde dock uppvägas av med den nya ordningen förknippade fördelar för kommunerna.

Styrelsen för föreningen Sveriges landsfiskaler yttrar:

Övervakandet av att skatteavdrag verkligen sker blir en ytterst maktpåliggande uppgift. Beredningens förslag att denna övervakning skall förmedlas genom direkt hänvändelse från häradsskrivarna till exekutionsbitrådena (fjärdingsmännen) måste landsfiskalerna för sin del bestämt avstyrka. Exekutionsbitrådena å landsbygden (fjärdingsmännen) hava nämligen även en mängd andra arbetsuppgifter sig ålagda än skatteindrivning. Om de skola kunna lämna landsfiskalen effektiv hjälp i olika tjänstehänseenden är det ett oeftergivligt krav, att de icke belastas med uppdrag, som lämnas dem vid sidan av landsfiskalen. Även om det kan synas som en onödig omgång måste landsfiskalerna därför fordra att all skriftväxling mellan häradsskrivarna och exekutionsbitrådena sker via utmätningssmannen. Först därigenom kan den kontroll över fjärdingsmännens arbete vinnas, som är nödvändig för att landsfiskalen skall kunna fortlöpande bedöma deras arbetsbörda och behovet av eventuell personalförstärkning.

I detta sammanhang borde även frågan om en uppdelning av fjärdingsmännen å indrivningsverksamhet och egentlig polistjänst böra ägnas uppmärksamhet.

Styrelsen för svenska polisförbundet anför:

Det har vid skilda tillfällen från fjärdingsmän i polisdistrikt med stort invånarantal framförts önskemål om att helt skilja indrivningsverksamheten från polistjänsten. Det torde vara rätt allmänt, att fjärdingsmän i dylika distrikt på bestämda dagar, företrädesvis avlöningsdagar, hålla s. k. restupp-
börd, vilket visat sig vara uppskattat av allmänheten. Icke så sällan har det emellertid inträffat, att fjärdingsmannen måst avbryta en sådan restupp-
börd för fullgörande av brådskande polisarbete, vilket ju har förtursrätt framför indrivningsarbetet. Just avlöningsdagarna brukar som bekant polisens arbete med fylleri, slagsmål o. d. vara mera omfattande än andra dagar. Den som på grund av en sådan avbruten restupp-
börd infinner sig förgäves och icke fått göra rätt för sig återkommer oftast icke utan måste sedan i stället krävas i bostaden. I landsbygdskommuner med förslagsvis över 10 000 invånare bör därför indrivningsverksamheten helt skiljas från polisarbetet.

Beredningens å s. 334 intagna tabell med uppgifter om fjärdingsmännens indrivningsprovisioner under år 1938—1940 kan såsom varande föråldrad

och alltför schematisk icke läggas till grund för något bedömande av förhållandena på hithörande områden. I stort sett är det så, att fjärdingsmän på de lägre dyrorterna har låga indrivningsprovisioner och förhållandevis höga resekostnader, under det att fjärdingsmän på de högre dyrorterna ha höga indrivningsprovisioner och förhållandevis låga resekostnader. Beredningen har också å s. 345 anfört, att sportelinkomsterna i icke ringa utsträckning åtgå för gäldande av utgifter för resor m. m. Det syns förbundet, som om fjärdingsmännens arbete med restindrivningen icke kommer att minskas i någon större omfattning, under det att indrivningsprovisionerna komma att nedgå förhållandevis mera. Förbundet önskar därför understryka nödvändigheten av att statsmakterna i samband med en uppbördsreform gå i författning om att fjärdingsmännen bli kompenserade för de minskade inkomsterna. Härvid bör som ovan nämnts tagas med i beräkningen, att resekostnaderna icke komma att minskas i samma grad som inkomsterna av indrivningsprovisionen. Vid avgörande av dessa frågor kunna ej heller medeltal och andra statistiska beräkningar användas. I stället måste man här bedöma varje enskilt fall för sig. Fjärdingsmän med en någorlunda god inkomst av indrivningsverksamheten ha nämligen i en hel del fall räknat dessa som bestående och därför iklätt sig betalningsförbindelser för fastigheter och i övrigt inrättat det för sig i sitt privatliv med hänsyn till en viss beräknad minimiinkomst av restindrivningsarbetet. En minskning utan komensation av dessa inkomster skulle därför för vederbörande innebära svåra ekonomiska bakslag, varigenom utbytet av många års flit och sparsamhet helt går förlorat.

I några yttranden framhålles angelägenheten av att till den lokala skattemyndighetens förfogande ställas ortsbud. Sålunda uttala sig *länsstyrelsen i Uppsala län, häradsskrivaren i Trögds fögderi och riksförbundet landsbygdens folk*. Ifrågavarande häradsskrivare framhåller, att det skulle vara av stort värde, om de av folkbokföringskommittén föreslagna roteombuden kunde utnyttjas av den lokala skattemyndigheten, bland annat vid jämningsarbetet. Behovet härav framträdde med så mycket större tydlighet, som exekutionsbiträdena, vilka vore de enda uppbördsberedningen anvisat som biträde åt den lokala skattemyndigheten och vilka vanligen tillika vore polismän, särskilt under de första åren efter genomförandet av det nya uppbördsförfarandet komme att vara strängt sysselsatta av sin egentliga uppgift med skatterestantiernas indrivande. Då man måste räkna med att arbetet med att verkställa och redovisa löneavdrag åtminstone under den första tiden skulle bereda särskilt de mindre arbetsgivarna vissa svårigheter, borde i landskommunerna inrättas skrivhjälpsexpeditioner till erforderligt antal med av den lokala skattemyndigheten utsedd föreståndare. Å dessa expeditioner skulle arbetsgivare erhålla råd och anvisningar angående löneavdragens verkställande. Som föreståndare borde roteombuden kunna påräknas. — Länsstyrelsen hemställer, att i uppbördsförordningen skyldighet måtte stadgas för roteombud att tillhandagå de arbetsgivare, som därav vore i behov, med råd och hjälp vid fullgörandet av dem enligt nämnda förordning åliggande skyldigheter vid skatteuppbörden. Den ersättning, som ansåges böra tillkomma roteombuden för detta bestyr, borde med hänsyn till att kommunerna finge sin uppbörd utan kostnad för dem verkställd av statsverket, bestridas av kommunerna.

Kommunalfullmäktige i Vallentuna anse, att de mindre skrivkunniga bor-

de äga rätt att vid förekommande behov kostnadsfritt av exempelvis exekutionsbetjänt eller landsfiskal erhålla biträde vid verkställande av anmälningar och avgivande av framställningar till den lokala skattemyndigheten.

*Departements-
chefen.*

Det föreslagna uppborðsförfarandet torde icke för närvarande böra föranleda någon ändring i antalet befattningar å landsfiskalskontoren. Sedan den nya uppborðsordningen under någon tid verkat, bör emellertid övervägas i vad mån indragning av biträdespersonal kan äga rum. Vad nyss sagts i fråga om indragning av biträden å landsfiskalskontoren bör äga motsvarande tillämpning beträffande exekutionsbiträdena i de större polisdistrikten på landsbygden.

Exekutionsbiträdena torde böra stå till förfogande — utom för landsfiskalerna — jämväl för häradsskrivarna för att biträda dessa vid utredningar i skattefrågor samt vid kontroll av att arbetsgivarna behörigen verkställa löneavdrag; exekutionsbiträde bör därjämte i den mån så medhinnas biträda häradsskrivare genom att i den kommun, där han tjänstgör, lämna de skattskyldiga och arbetsgivarna råd och upplysningar i frågor, som angå det nya uppborðsförfarandet. Vid fullgörande av sina arbetsuppgifter bör exekutionsbiträde, som jämte indrivning har att fullgöra annan egentlig polisverksamhet, i första hand utföra brådskande göromål, som sammanhännga med den senare verksamheten. Tills vidare torde det därför icke kunna undvikas, att häradsskrivares remisser till exekutionsbiträdena passera vederbörande landsfiskal. Sedan det föreslagna uppborðsförfarandet under någon tid varit i kraft, torde i den utsträckning så kan ske ett eller flera exekutionsbiträden avdelas för att helt biträda häradsskrivarna.

Särskilt under de första åren av det nya uppborðssystemets tillämpning torde uppgiften att lämna skattskyldiga och arbetsgivare råd och upplysningar i skattefrågor bliva av den omfattning, att häradsskrivare och exekutionsbiträden endast med svårighet torde medhinna att ensamma fullgöra densamma. Det torde därför vara av värde, att till deras förfogande ställas särskilda medhjälpare. Folkbokföringskommittén har föreslagit, att s. k. roteombud i kommunerna — ett för varje 500- å 1 000-tal invånare — skola fullgöra vissa uppgifter vid den nya folkbokföring, varom innevarande års riksdag fattat beslut. Riksdagen har därvid uttalat, att förslaget rörande roteombud syntes förtjäna stort beaktande. Därest dylika roteombud komma att inrättas, böra de — i varje fall under de första åren efter det föreslagna uppborðsförfarandets tillämpning — i olika delar av kommunen jämväl biträda häradsskrivarna vid fullgörande av uppgiften att lämna råd och upplysningar rörande förut berörda frågor. Skulle en anordning med roteombud icke komma till stånd, torde i stället liknande ombud böra förordnas av kommunerna att på deras bekostnad tillhandagå häradsskrivarna vid deras rådgivande verksamhet såsom lokala skattemyndigheter.

Därest exekutionsbiträde efter det nya uppborðsförfarandets genomförande erhåller minskad inkomst av indrivningsavgifter (restavgifter), torde det böra ankomma på vederbörande kommun att bereda befattningshavaren kompen-sation för den sålunda minskade inkomsten.

V. Magistratsstäder.

A. Magistratsstäder med undantag för Stockholm.

1. Allmänna synpunkter.

Uppbördsberedningen förordar, att magistraterna snarast befrias från sin nuvarande befattning med uppbördsväsendet. Beredningen föreslår vidare, att mindre magistratsstad, oberoende av sin ställning i övrigt som magistratsstad, i avseende på mantalsskrivning samt debitering och uppbörd av utskyllder m. m. inordnas under den för landsbygden gällande ordningen. Däremot böra de större magistratsstäderna bibehållas vid sina funktioner på mantalsskrivningens och uppbördsväsendets områden. Till de mindre magistratsstäderna hänför beredningen sådana magistratsstäder, som icke inom de närmaste åren beräknas få mer än 15 000 invånare. Med denna utgångspunkt föreslår beredningen, att 37 angivna städer överföras till fögderi. (Betänkandet s. 426—435).

Förslaget om magistraternas befriande från sin nuvarande befattning med uppbördsväsendet lämnas utan erinran i det övervägande antalet *yttranden*. I ett par yttranden avstyrkes emellertid förslaget i denna del helt eller delvis. Sålunda uttalar *länsstyrelsen i Blekinge län*, att då jämlikt organisationen av rådhusrätterna och magistraterna det torde ankomma på magistraten eller någon viss ledamot därav att utöva den närmaste tillsynen åtminstone över indrivnings- och exekutionsförfarandet länsstyrelsen icke ansåge sig hava tillräckliga skäl för tillstyrkande av magistraternas befriande från ansvaret för debiteringens, indrivningens och redovisningens behöriga verkställande.

Mantalsdirektören i Göteborg, vilkens yttrande åberopas av *magistraten i staden* förklarar, att han icke kunde finna skäl föreligga att vidtaga de av beredningen föreslagna organisatoriska förändringarna beträffande de större städerna. Intill dess de hinder, som för närvarande förelåge för överflyttning av arbetsuppgifterna till statliga myndigheter, blivit undanröjda, borde magistraterna i de större städerna bibehållas vid de arbetsuppgifter, som de för närvarande hade, vad anginge mantalsskrivning, debitering och uppbörd. En sådan anordning skulle icke kunna utgöra hinder för att magistratens ansvar för skatternas behöriga debitering, uppbörd och redovisning begränsades till de fall, där underlåtenhet förelåge med avseende å uppsikten över de tjänstemän, som hade att utföra nämnda arbetsuppgifter.

Vad uppbördsberedningen i övrigt anfört rörande uppbördsväsendets allmänna organisation i magistratsstäderna har lämnats utan erinran i flertalet av de avgivna yttrandena.

Magistraten i Uppsala ifrågasätter, huruvida icke skatteredovisningen och kontrollen av uppbörden även i magistratsstäderna i princip borde anförtros

åt länsstyrelsen, varigenom uppbördskommisarierna huvudsakligen skulle erhålla samma uppgifter som häradsskrivarna på landet.

Beredningens förslag, att vissa magistratsstäder skola hänföras till fögderi, har berörts i några yttranden. Sålunda anser kronokassören i *Enköping*, i vilkens yttrande *magistraten i staden* instämmer, att staden borde hava eget uppbördsverk.

Magistraten i Motala framhåller, att staden efter genomförandet av planerade inkorporeringsplaner kunde förväntas få en folkmängd om ca 23 000 personer.

Länsstyrelsen i Kronobergs län uttalar, att det på grund av Växjö stads ringa folkmängd och utvecklingsmöjligheter samt förhållandena i övrigt i staden icke syntes troligt, att arbetsuppgifterna skulle giva chefen för uppbördsverket i staden full sysselsättning. Länsstyrelsen förordade därför, att staden skulle inordnas under den för landsbygden gällande ordningen.

Stadskassören i Västervik, vilkens yttrande åberopas av *stadsfullmäktige i staden*, hälsar med tillfredsställelse förslaget, att staden skulle hänföras till fögderi.

Kronokassören i Visby anför:

Enligt förslaget skulle de magistratsstäder, som icke inom de närmaste åren beräknas få 15 000 invånare, hänföras till fögderierna. Sålunda skulle Visby stad, som den 1 januari 1945 hade 13 626 invånare, hänföras till Gotlands norra fögderi. Som Visby stad vid den föreslagna tidpunkten för reformens eventuella genomförande nästan är uppe i förstnämnda invånareantal och fögderierna här i länet i motsats till andra län bestå av så många småsocknar, vilket innebär betydligt ökat arbete i flera avseenden, synes det vara mer ändamålsenligt och välbetänkt att låta Visby stad hava sitt eget uppbördsverk. Detta även med tanke på att kommitterades beräkningar på arbetets omfattning och arbetstiden härför både hos häradsskrivare och å uppbördskontoren säkerligen i praktiken icke komma att hålla streck.

Länsstyrelsen i Blekinge län upplyser, att fråga nyligen uppkommit om inkorporering av Asarums socken eller delar därav med Karlshamn. Om hela socknen inkorporerades, komme folkmängden i staden att överstiga 15 000 invånare.

Magistraten i Alingsås ifrågasätter, om icke frågan om lämpligheten av ett särskilt uppbördsverk i staden borde bli föremål för utredning. Staden vore stadd i snabb utveckling. Framställning hade ingivits till Kungl. Maj:t om införlivning med staden av Alingsås landskommun.

Stadsfullmäktige i Skövde avstyrka förslaget om stadens överförande i samtliga avseenden till fögderi under framhållande, att utredning påginge angående stadsfogde- och mantalsskrivningsgöromålens handhavande även framdeles av en stadens tjänsteman samt att stadens folkmängd överstege 15 000 personer.

Magistraten i Skellefteå framhåller, att då staden inom en kanske ej för långt avlägsen framtid kunde tänkas erhålla en folkmängd överstigande 15 000 invånare undersökning borde göras rörande möjligheten för staden att få kvarstå som magistratsstad med egen uppbördsförvaltning.

I fråga om tidpunkten för organisationens ikraftträdande i magistratsstäderna yttra *magistraten* och *drättselkammaren i Norrköping*:

Förslaget förutsätter, att organisationen är färdig att åtminstone i viss utsträckning träda i funktion den 1 juli 1946. Även om detta är möjligt beträffande personalorganisationen, torde för Norrköpings vidkommande svårigheter möta att till sagda tid lösa de lokalfrågor, som äro oundgängligen förknippade med det nya skatteorganets möjlighet att fungera tillfredsställande. Den nuvarande uppdelningen på olika, i och för sig delvis otillräckliga lokaler kan nämligen icke fortbestå. Före den 1 juli 1947 bör förslaget ej börja tillämpas.

Magistraten i Malmö uttalar, att mantals- och uppbördsverksamheten i staden för närvarande vore splittrad på ett flertal lokaler, till största delen trånga, omoderna och olämpligt anordnade, och därför vore mycket svår-
bemästrad. Enligt magistratens bestämda uppfattning förutsatte folkbokförings- och uppbördsreformernas genomförande tillgång till väsentligen större lokalutrymmen än som nu stode till buds. Huruvida provisoriska lokaler skulle kunna erhållas till dess att organisationen skulle träda i kraft kunde icke bedömas.

Såsom framgår av propositionen med förslag till uppbördsförordning, *Departements-
chefen.*
m. m. föreslås, att magistraterna befrias från sin nuvarande befattning med uppbördsväsendet och taxeringsväsendet. I samband härmed torde även magistraternas befattning med indrivningen och redovisningen av böter böra upphöra.

Såsom beredningen föreslagit böra i mindre magistratsstäder mantalsskrivning och uppbörd m. m. ombesörjas i samma ordning, som gäller för landsbygden, under det att i övriga magistratsstäder dessa arbetsuppgifter även i fortsättningen böra handhas av vederbörande stad. Beredningens förslag till gränsdragning uti ifrågavarande avseende mellan större och mindre magistratsstäder giver mig icke anledning till erinran. De av beredningen angivna städerna böra därför, dock med undantag för Västervik, efter förordnande av Kungl. Maj:t överföras till fögderi. Då, om nämnda stad skall tillhöra fögderi, svårighet föreligger att i Kalmar län åstadkomma en tillfredsställande fögderiindelning och då staden har en folkmängd överstigande 13 000 invånare, synes den lämpligen böra hava egen uppbördsförvaltning.

Då den nya fögderiindelningen — såsom tidigare förordats — skall träda i kraft den 1 juli 1946, böra tydligen de mindre magistratsstäderna överföras till fögderi från och med samma tidpunkt. Även i de större magistratsstäderna bör den nya organisationen genomföras vid nämnda tidpunkt.

Kungl. Maj:t bör, därest så befinnes ändamålsenligt, äga överföra jämväl annan mindre magistratsstad än förut sagts till fögderi. Om stad, som tillhör fögderi, tillväxer så att invånarantalet överstiger 15 000, bör Kungl. Maj:t äga förordna, att staden skall hava egen uppbördsförvaltning.

2. Mantalsskrivning och uppbörd i större magistratsstäder.

Uppbördsberedningen föreslår, att i de större magistratsstäderna de nuvarande kronouppbördskontoren utvidgas till kommunala uppbördsverk för både krono- och kommunalutskylder med en kommunal tjänsteman, förslagsvis benämnd uppbördskommissarie, som chef; nämnda verk bör ombesörja jämväl mantalsskrivning m. fl. hithörande arbetsuppgifter. Efter att närmare hava angivit vilka uppgifter som skola ankomma på uppbördsverken uttalar beredningen, att den ansett sig böra utgå från att vid genomförande av beredningens förslag och det av folkbokföringskommittén föreslagna folkbokföringssystemet någon ökning av arbetet i jämförelse med vad nu gällde icke skulle uppkomma. Beredningen framhåller därefter, att det arbete, som i huvudsak skall ankomma på uppbördsverken i de större magistratsstäderna, i andra kommuner ombesörjdes av statliga befattningshavare. Ur denna synpunkt kunde måhända ifrågasättas, att uppbördsverken borde förstatligas eller att, om ett förstatligande icke ansåges böra ske, kostnaderna för uppbördsverken i allt fall skulle bestridas av statsmedel. Det ålåge emellertid magistratsstäderna av ålder att själva ombesörja mantalsskrivning och uppbörd samt att svara för kostnaderna härför, en anordning, som sammanhänge med städernas särskilda rättigheter och skyldigheter i förhållande till staten. Att förstatliga uppbördsverken eller låta staten bestrida kostnaderna för desamma torde därför icke kunna genomföras annat än i samband med att frågan om dessa särskilda rättigheter och skyldigheter vunnit sin lösning. Då denna fråga finge anses falla utanför beredningens uppdrag, hade beredningen icke ingått på densamma. Beredningen föreslog därför, att uppbördsverken i de större magistratsstäderna skulle vara kommunala organ och att kostnaderna för desamma även i fortsättningen till vidare skulle åvila städerna. Icke minst med hänsyn till nu föreliggande förslag till lösning av uppbördsfrågan syntes det emellertid erforderligt, att spörsmålet om städernas särskilda rättigheter och skyldigheter i förhållande till staten snarast gjordes till föremål för särskild utredning.

Ett genomförande av beredningens förslag komme att för städerna medföra ökade kostnader. Dessa kostnader avsåge dels utgifter för postverkets och vissa penninginrättnings medverkan i uppbördsarbetet m. m., dels ock personalkostnader i samband med övergången till det nya systemet. Beredningen hade icke kunnat finna annat än att städernas skyldighet att svara för kostnaderna för mantalsskrivning och uppbörd finge anses omfatta även berörda merkostnader. Skäl förelåge för att befria magistratsstäderna från de ökade kostnaderna i samband med uppbördsreformen. Frågan om och i vad mån merkostnaderna skulle bäras av ifrågavarande magistratsstäder eller av statsverket borde särskilt prövas i samband med den förut av beredningen förordade utredningen.

Beredningen föreslår, att uppbördskommissarien skall tillsättas av stadsfullmäktige. Förordnande å befattningen bör utfärdas av länsstyrelsen. Instruktion för uppbördskommissarien ävensom erforderliga bestämmelser om avlöning m. m. föreslås skola antagas av stadsfullmäktige och fastställas av

Kungl. Maj:t. För uppbördskommissarie böra gälla samma kompetensvillkor som för häradsskrivare. De nuvarande kronokassörer, som kunna förväntas komma i fråga som uppbördskommissarie men icke fylla de föreslagna kompetenskraven, böra erhålla dispens därifrån.

(Betänkandet s. 435—440.)

Uppbördsverkens förvaltningsrättsliga ställning beröres i ett flertal *yttranden*. Sålunda framhåller *drättselkammaren i Kalmar*, att organiserandet av uppbördsverken borde ske efter ur förvaltningsrättslig synpunkt sedvanliga och riktiga utgångspunkter. Då uppbördsberedningen föresloge, att kronouppbördskontoren och mantalskontoren skulle ombildas till kommunala uppbördsverk för både krono- och kommunalutskylder med en kommunal tjänsteman som chef, måste detta ur förvaltningsorganisatorisk synpunkt medföra, att detta verk liksom andra kommunala sådana sorterade under en utsedd kommunal förvaltningsstyrelse. Denna styrelse borde då närmast bliva *drättselkammaren*, som redan nu ombesörjde uppbörd och redovisning av kommunalutskylderna.

Drättselkammaren i Göteborg, vars yttrande åberopas av *stadskollegiet i staden*, uttalar, att uppbördsverket borde hava antingen rent kommunal eller rent statlig karaktär. Intet finnes därvid att erinra mot inrättandet av ett rent kommunalt uppbördsverk, sorterande under *drättselkammaren* såsom verkets styrelse. *Drättselkammaren* anför vidare:

Magistraten är icke, såsom uppbördsberedningen synes antaga, ett kommunalt organ utan en offentlig ämbetsmyndighet med uppdrag att handhava viss statlig förvaltning i staden. När magistraten, jämlikt föreskrifter i uppbördsreglementet, själv eller genom särskild tjänsteman ombesörjer debitering, uppbörd och redovisning av kronoutskylder, fullgör den statliga förvaltningsuppgifter. Magistratens ledamöter liksom den hos magistraten anställda tjänsteman som på dess ansvar och under dess tillsyn omhänderhar kronouppbörden äro statliga och icke kommunala tjänstemän. Det förhållandet att det åligger magistratsstad att själv avlöna dessa befattningshavare ändrar icke befattningshavarnas förvaltningsrättsliga ställning. Enahanda förhållande föreligger i avseende å den tjänsteman — kronokassören eller annan — som jämlikt mantalsskrivningsförrordningen har att under magistratens tillsyn förrätta mantalsskrivning. Att beteckna kronokassör samt mantalsskrivningsförrättare i magistratsstad såsom kommunala befattningshavare är ur förvaltningsrättslig synpunkt felaktigt. Samtliga nu berörda befattningshavare höra också till dem, vilkas löneförmåner — i olikhet med de kommunala befattningshavarnas — skola underställas Kungl. Maj:ts prövning och fastställelse.

Om, såsom uppbördsberedningen föreslår, särskilda uppbördsverk, ombesörjande mantalsskrivning samt debitering, jämkning och redovisning av såväl krono- som kommunalutskylder, skola inrättas i de större magistratsstäderna, bör organiserandet av dessa uppbördsverk ske efter ur förvaltningsrättslig synpunkt riktiga utgångspunkter.

Då uppbördsberedningen föreslår att kronouppbördskontoren och mantalskontoren ombildas till kommunala uppbördsverk för både krono- och kommunalutskylder med en kommunal tjänsteman som chef måste detta ur förvaltningsorganisatorisk synpunkt medföra att detta kommunala verk liksom andra sådana sorterar under en i enlighet med kommunalrättens regler utsedd kommunal förvaltningsstyrelse. Denna kommunala förvaltningssty-

relse torde då böra närmast bliva drätselkammaren, som redan nu ombesörjer debitering, uppbörd och redovisning av kommunalutskylderna. Så synes uppbördsberedningen emellertid icke hava tänkt sig saken, då beredningen (s. 436) uttalar, att drätselkammarens nuvarande uppgifter skulle från drätselkammaren överflyttas å det nya uppbördsverket. Detta uppbördsverk betecknas av uppbördsberedningen såsom kommunalt ehuru kommunen icke genom något på vanligt sätt utsett kommunalt förvaltningsorgan skulle kunna utöva kontroll över verkets skötsel. De enda befogenheter kommunen såsom sådan tillagts i fråga om nämnda verk är att genom stadsfullmäktige få utse dess chef samt att genom ledamöterna i drätselkammaren få granska hindersbevisen då avskrivning av skatt ifrågasättes (Alt. 1 § 64; Alt. II § 80).

Av vad här anförts torde framgå, att, därest ett kommunalt uppbördsverk skall inrättas, detsamma måste sortera under en efter kommunalrättsliga regler utsedd kommunal förvaltningsstyrelse, närmast där drätselkammaren. Att utse chefen för verket liksom övriga där anställda befattningshavare bör då enligt vanliga regler tillkomma förvaltningsstyrelsen och icke stadsfullmäktige. Detta utgör givetvis intet hinder för att antagande av ifrågavarande verkschef liksom exempelvis i fråga om brandchefen kan underställas länsstyrelsen.

Magistraten i Malmö anför:

Mot att magistraten befrias från skyldigheten att öva kontroll över krono-uppbörden och från därmed följande ansvar för densamma finnes intet att erinra. Förhållandet mellan uppbördsverket och det magistraten underställda exekutionsverket kan emellertid föranleda tvekan huruvida magistratens tillsyn över uppbördsverket bör reduceras till det i lagen om kommunalstyrelse för stad stadgade allmänna överinseendet. Dessa båda verks arbetsuppgifter gripa nämligen så in i varandra, att en gemensam chefsmyndighet, som kan överbygga motsättningar och i särskilda fall ingripa reglerande, otvivelaktigt har en uppgift att fylla. Härtill kommer, att varje kommunal chefstjänsteman brukar sortera under en kommunal styrelse, som har att handlägga budget- och personalfrågor. Beträffande den föreslagna uppbördskommisarien, som skulle utses av stadsfullmäktige, framgår icke vilken kommunal styrelse han skulle sortera under. Om magistraten icke anses böra komma i fråga, torde det ligga närmast till hands att uppbördsverket och dess chef kommer att sortera under drätselkammaren. Då emellertid drätselkammaren icke är på samma sätt som magistraten underordnad länsstyrelsen, torde en sådan anordning vara i organisatoriskt hänseende mindre lycklig. Med hänsyn till det anförda ifrågasättes, om icke en lyckligare anordning än den av uppbördsberedningen föreslagna vore, att uppbördskommisarien och uppbördsverket lydte i fråga om uppbördskontrollen direkt under länsstyrelsen men i egenskap av kommunalt organ under magistraten, som skulle äga att enligt länsstyrelsens direktiv öva allmän tillsyn över att verkets personal fullgjorde sina tjänsteåligganden.

Liknande synpunkter uttalas av *magistraten i Landskrona*.

I en av *borgmästaren i Hålsingborg* upprättad promemoria, vars innehåll åberopas av *magistraten i staden*, framhålles, att om uppbördskommisarien gjordes till helt statlig befattningshavare, avlönad av staten, detta knappast kunde föranleda någon erinran från städernas sida, då de med beredningens förslag finge ringa intresse av uppbörden. Kunde detta ej ske, d. v. s. skulle han avlönas av städerna, uppstode åtskilliga frågor med avseende å hans ställning. Städerna borde då ha medinflytande vid tillsättningen och

han måste anknytas till något kommunalt organ med hänsyn till budgetfrågor, biträdenas förordnande, tjänstledighetsfrågor o. d., även om han i tjänsten lydde direkt under länsstyrelsen. På grund av hans utpräglat statliga ställning syntes det icke riktigt, att han utsåges av stadsfullmäktige ensamma. Inrättande av särskilda uppborädsnämnder e. d. för berörda frågor vore ingen tilltalande lösning, då ju dessa nämnder icke skulle få något med tjänsteutövningen att göra, men syntes vara den enda möjligheten, om ej steget mot ett förstatligande kunde tagas fullt ut.

Drätselkammaren i Hälsingborg yttrar, att kammaren icke kunnat finna, att något kommunalt organ föreslagits som styrelse för uppborädsverket. Det vore emellertid ofrånkomligt, att sådan styrelse funnes. För uppborädsverket skulle upprättas förslag till lönestat, pensionsstat och budget. Förslag till antagande av uppborädskommisarie skulle upprättas och biträden vid uppborädsverket skulle antagas. Frågorna om semester och sjukledigheter, om pension och måhända även vissa disciplinära frågor måste prövas. Drätselkammaren ansåge därför, att en kommunal uppborädsnämnd borde inrättas. Ledamöterna i denna borde utses av stadsfullmäktige.

Föreningen Sveriges städers kronouppborädstjänstemän yttrar:

Föreningen ser givetvis med tillfredsställelse, att cheferna för de kommunala uppborädsverken tillerkänts en självständig och oberoende ställning. Emellertid framstår det som en brist i förslaget, att närmare antydningar icke gjorts om det sätt, varpå uppborädsverken skola inpassas i den kommunala organisationen i övrigt. Härvidlag kunna olika frågor bliva aktuella såsom sättet för antagandet av personal utöver chefstjänstemannen, meddelandet av tjänstledigheter, behandling av anslagsframställningar o. s. v. Föreningen är icke beredd att i förevarande sammanhang bestämt uttala sig för någon speciell lösning av frågan. Den vill inskränka sig till att som en måhända tänkbar utväg anvisa inrättandet av en uppborädsnämnd i stil med den polisenämnd, som omhänderhar vissa polisiära angelägenheter. Likheterna mellan båda här ifrågavarande förvaltningsområden är i själva verket ganska påfallande, enär det i bägge fallen rör sig om omhänderhavandet av statliga uppgifter i kommunal regi.

Sveriges stadskamerala förening hemställer, att det måtte uppdragas åt en särskild kommunal nämnd att från magistraten övertaga den befattning med mantalsskrivnings- och uppborädsväsendet, som anginge ordnande av lokaler samt anställande av biträden åt den lokala skattemyndigheten m. m.

Kronokamreraren i Linköping, vilkens yttrande återopas av *magistraten i staden*, framhåller, att uppborädsverken beträffande organisation och personal i övrigt borde i görligaste mån frikopplas från kommunalt inflytande. Erfarenheten visade nämligen, att vederbörande kommunala myndigheters njugghet i fråga om storleken av anvisad personal kunde komma att omöjliggöra för uppborädsverket att fullgöra de arbetsuppgifter, som komme att bliva detsamma förelagda.

I fråga om arbetsuppgifterna för uppborädsverken i de större magistratsstäderna uttalas i flera yttranden farhågor för att beredningens beräkningar, att någon ökning av arbetet icke skulle uppkomma, icke vore

hållbara. I dylik riktning yttra sig bland andra *magistraterna i Uppsala och Malmö*.

Beredningens förslag, att kostnaderna för uppborðsverken i de större magistratsstäderna skola bäras av vederbörande stad, godtages av *drättselkammarna i Kalmar och Hälsingborg* med hänsyn till att kommunerna enligt förslaget skola erhålla hela det belopp, som beslutats till utdebitering.

Drättselkammaren i Karlstad finner det icke nödvändigt, att frågan om magistratsstädernas åtaganden och rättigheter utreddes, innan man toge ställning till spörsmålet om täckandet av de ökade kostnaderna för uppborðsväsendet i dessa städer. Det kunde tvärtom synas naturligt, att staden bestrede viss del av den ökade kostnaden.

Magistraten i Växjö anför:

För de större magistratsstäderna måste det framstå som en obillighet, om dessa, såsom beredningen förutsätter, åtminstone tillsvidare, själva skola helt svara för kostnaderna för uppborðsverken, under det att i de mindre magistratsstäderna och i fögderistäderna, av vilka sistnämnda några i folkmängd väsentligt överstiga de minsta av de större magistratsstäderna, motsvarande kostnader helt skola bäras av statsverket. Att såsom beredningen föreslår låta avhjälpandet av denna obillighet bliva beroende på en utredning om städernas särskilda rättigheter och skyldigheter i förhållande till staten, synes magistraten föga tilltalande, enär en dylik utredning torde komma att taga en högst avsevärd tid i anspråk. Frågan om de större magistratsstädernas rätt till ersättning för av mantalsskrivnings- och uppborðsreformen orsakade merkostnader synes lämpligen böra upptagas och lösas redan i nu förevarande sammanhang.

I ett flertal yttranden framhållles, att det vore stötande, att de större magistratsstäderna själva skulle bära kostnaderna för sina uppborðsverk, under det att de mindre magistratsstädernas och landsbygdens uppborðsväsen helt skulle bekostas av staten. Samtidigt betonas vikten av att den av beredningen förordade utredningen angående städernas särskilda skyldigheter och rättigheter gentemot staten snarast komme till stånd. Sålunda uttala sig *magistraterna i Lund och Östersund, drättselkammaren i Halmstad, magistraten och stadsfullmäktige i Kristinehamn* samt *magistraten och stadsfullmäktige i Gävle*.

Magistraten i Västerås, som likaså förordar, att nyssnämnda utredning snarast igångsättes, yttrar att nuvarande ordning måste anses innebära en stor orättvisa gentemot de ifrågavarande magistratsstäderna. Kostnaderna för mantalsskrivning och uppborð vilade sålunda å samtliga magistratsstäder oavsett storlek, medan fögderistäderna helt undginge denna kostnad. Mellan magistratsstäderna förelåge också stor skillnad, i det att en del av dem uppbyure tolagsersättning och andra inkomster från staten, ibland till betydande belopp, under det att andra icke hade några sådana inkomster, som kunde motväga berörda kostnader. Denna orättvisa skärptes nu ytterligare genom att endast de större magistratsstäderna skulle bibehållas vid sina nuvarande skyldigheter i fråga om kostnaderna för mantalsskrivning och uppborð, under det att de mindre befriades därifrån. Det vore

särskilt angeläget att en ändring härutinnan komme till stånd, då genom folkbokförings- och uppbördsreformerna de städerna åvilande kostnaderna för sagda bestyr komme att väsentligt ökas. Det kunde med skäl ifrågasättas om denna kostnadsökning rimligen borde läggas på de magistratsstäder, som skulle hava egna uppbördsverk. Beredningen hade också anfört att en sådan ordning kunde te sig stötande för dessa städers del. Magistraten ansåge, att det vore lämpligare och mera rättvist att statsverket i avbidan på ett avlösande av städernas skyldigheter i förevarande avseende bestrede kostnaderna för uppbördsverken mot åtnjutande av en årlig ersättning av magistratsstäderna i fråga, motsvarande vad kostnaderna för mantalsskrivningen och uppbörden för närvarande belöpte sig till för varje stad, beräknat efter ett genomsnitt för ett visst antal år, exempelvis tio år. Endast på detta sätt syntes en tillfredsställande anordning kunna erhållas för bestyrens fullgörande i fortsättningen. Magistraten ville i detta sammanhang påpeka, att städerna framdeles icke torde hava något egentligt intresse av på vilket sätt restindrivningen bedreves och följaktligen kunde genom allt för stor inknappning av anslagen härför minska restindrivningsarbetets effektivitet.

Drättselkammaren i Örebro framhåller, att olikheter i kostnadshänseende föreläge icke allenast mellan större och mindre magistratsstäder utan även de större magistratsstäderna emellan. *Drättselkammaren* uttalar vidare att de större magistratsstäder, vilka icke ägde åtnjuta tolagsersättning, snarast borde befrias från kostnaderna för hela uppbördsväsendet.

Styrelsen för svenska stadsförbundet betonar angelägenheten av att förut omnämnda utredning med det allra snaraste komme till stånd. Styrelsen anför vidare:

I alla möjliga sammanhang, då frågor om reglering av ekonomiska mellanhavanden mellan staten och magistratsstäder aktualiseras, krävs hänsynstagande till dessa städers av ålder bestående särskilda rättigheter och skyldigheter i förhållande till staten. Att dessa rättigheter och skyldigheter äro rättsligt sett betänkligt oklara begrepp ha magistratsstäderna nogsamt vid upprepade tillfällen fått erfaras. Vad de i våra dagar ekonomiskt innebära — om mellan rättigheterna och skyldigheterna numera finnes någon rimlig avvägning ekonomiskt sett — är ännu mindre klarlagt. Detta oklara läge ger möjligheter att för statens räkning framställa snart sagt vilka anspråk som helst beträffande städernas skyldigheter på ifrågavarande områden.

Då uppbördsberedningen från nyss angivna utgångspunkt förutsatt, att de genom den föreslagna omläggningen inträdande merkostnaderna för de större magistratsstädernas uppbördsverk skola stanna på städerna i avvaktan på resultatet av den förordade särskilda utredningen, vill styrelsen emellertid framhålla, att man tills vidare torde kunna på minst lika goda grunder påstå, att städerna ej böra drabbas av dessa kostnader. Anser man det från statens sida uteslulet att låta anstå med den ifrågasatta omläggningen av uppbördsförfarandet, tills denna särskilda utredning medhunnits, synes det naturliga därför vara att i stället staten tills vidare bestrider ifrågavarande merkostnader.

Uttalanden av innebörd, att statsverket skulle svara för merkostnaderna intill dess förenämnda utredning slutförts eller att städerna icke skulle be-

lastas med ökade kostnader, återfinnas vidare i yttranden, avgivna av *magistraten och stadsfullmäktige i Nyköping, magistraten och drätselkammaren i Norrköping, magistraten i Malmö, drätselkamrarna i Linköping och Karlskrona samt stadsfullmäktige i Borås.*

Drätselkammaren i Trelleborg finner det oriktigt att magistratsstäderna skulle vidkännas ökade kostnader i samband med uppbördsväsendets omläggning, samtidigt som övriga kommuner antingen helt befriades från kostnader av ifrågavarande slag eller bereddes en väsentlig lättnad i detta avseende. Icke heller kunde det vara principiellt riktigt att sammankoppla denna kostnadsfråga med spørsmålet om städernas övriga rättigheter och skyldigheter gentemot staten.

Föreningen Sveriges städers kronouppbördstjänstemän beklagar, att ett för bedömande av uppbördsreformens ekonomiska verkningar så viktigt spørsmål som frågan rörande kostnaderna skjutits åt sidan under förordnande av en utredning, som sedan länge från olika håll påkallats men som ännu icke i ett avgörande sammanhang kommit till stånd. Med fog kunde göras gällande, att de större magistratsstäderna vad kostnadsfrågan beträffade blivit styvmoderligt behandlade. Denna fråga vore för dem av sådan vikt, att den förordade utredningen utan dröjsmål borde igångsättas. Oberoende därav borde de ifrågavarande magistratsstäderna beredas åtminstone samma lättnad i kostnadsbördan, som föreslagits av 1936 års uppbördskommitté, nämligen att statsverket skulle bestrida kostnaderna för skatteinbetalningar genom postverket.

Stadskollegiet i Göteborg, drätselkammaren i Västerås, stadsfullmäktige i Falun och Luleå samt Sveriges stadskamerala förening uttala, att även de större magistratsstäderna borde i detta sammanhang befrias från kostnaderna för uppbördsväsendet; berörda kostnader borde i stället övertagas av statsverket. Stadsfullmäktige i Falun yttra därjämte, att statsverket jämväl borde vidkännas kostnaderna för eventuella ersättningar till befattningshavare för mistade sportler.

I fråga om förtidspension eller annan ersättning till sådan vid kronouppbördskontoren anställd eller med kommunaluppbörden sysselsatt personal, som av skilda anledningar icke kan utnyttjas vid de nya uppbördsverken eller annorstädes i vederbörande stads tjänst, framhålla *krono- och kommunaluppbörds-kassören i Borås* samt *föreningen Sveriges städers kronouppbördstjänstemän*, att det hade varit önskvärt, att beredningen närmare ingått på frågan om skyldigheten överhuvud taget för befattningshavare att övertaga nya uppgifter samt om förutsättningarna och villkoren för förtidspension eller annan ersättning. Även om skyldigheten att underkasta sig förändrad tjänstgöring eller att övergå till annan befattning mångenstädes vore reglerad i kommunala tjänstereglementen, måste saken dock i förevarande sammanhang anses komplicerad därigenom, att de förändrade tjänstevillkoren betingats av ställt ingripande. Härav måste följa

ett åtminstone moraliskt ansvar för statsmakterna att tillse, att de ifrågavarande befattningshavarna bereddes fullt tillräcklig ersättning för uppoffringar eller förluster av olika slag. Det finge särskilt framhållas, att uppördskommisarierna komme att underkastas sådan förändring i sina hittillsvarande tjänstgöringsförhållanden, att krav på kompensation i lönehänseende med fog kunde bliva framställda.

Förslaget att benämna chefen för uppördsverken i de större magistratsstäderna uppördskommisarie finner *riksräkenskapsverket* mindre lyckligt. Verket hade svårt att finna, att denna benämning skulle vara lätthanterligare eller ur annan synpunkt att föredraga framför den av 1936 års uppördskommitté föreslagna titeln uppördskamrerare eller eventuellt skattekamrerare.

Titeln skattekamrerare förordas även av *magistraten i Landskrona*, under det att benämningen skattedirektör föreslås av *stadskollegiet i Göteborg*, titeln skattedirektör och mantalsintendent av *kronokamreraren i Örebro*, vilkens yttrande åberopas av *magistraten i staden*, titeln skattedirektör eller uppördsintendent av *stadsfullmäktige i Gävle* samt titeln uppördsdirektör eller kronokamrerare av *krono- och kommunaluppörds-kassören i Borås*.

Benämningen kronokamrerare förordas av, bland andra, *magistraterna i Linköping, Kalmar, Hälsingborg, Trelleborg, Gävle och Östersund*, i flertalet fall under åberopande av yttrande av vederbörande kronokassör, *kronokamreraren i Uppsala* samt *föreningen Sveriges städers kronouppördstjänstemän*. Nämda förening, som finner den föreslagna benämningen uppördskommisarie högst otillfredsställande, uttalar, att dess senare led måste föra tanken på förhållanden, som ingenting hade med mantalsskrivning och uppörd att skaffa, samt giva en helt felaktig uppfattning om befattningshavarens tjänsteställning. Det kunde icke anses oundgängligen nödvändigt, att i benämningen betona begreppet uppörd, enär i funktionerna ju inginge även andra uppgifter, såsom debitering, mantalsskrivning, bötesredovisning m. m. Härads-skrivarna hade trots väsentligen förändrad tjänsteställning fått behålla sin titel. Det kunde därför med fog göras gällande, att även chefstjänstemännen för uppördsverken i magistratsstäderna borde få behålla den yrkesbeteckning, som flerstädes kommit till användning, nämligen »kronokamrerare». En redan hävdvunnen titel måste i vart fall tillerkännas företräde framför en direkt missvisande. Ordet »krono» markerade, att befattningshavaren handhade statliga arbetsuppgifter. Att uppördsverken omhändertog debitering och uppörd av kommunalskatt måste i detta sammanhang anses vara av underordnad betydelse, enär det rörde sig om ett statligt åtagande av en kommunal uppgift, som dessutom utgjorde endast en mindre del av hela arbetsområdet.

I fråga om de föreslagna kompetensvillkoren för erhållande av befattning som uppördskommisarie uttalar *magistraten i Malmö*, att med hänsyn till den ställning denne tjänsteman komme att intaga och till mäng-

den av de skiftande och delvis ganska kvalificerade göromål, särskilt jämkning av skatt, som skulle tillhöra hans tjänst, fordran på viss juridisk kompetens — juris kandidatexamen eller statsvetenskaplig-juridisk examen — borde uppställas för behörighet till tjänsten.

Magistraten i Landskrona ifrågasätter, om icke juridisk examen och vidgad kunnighet i bokföring i förening med kvalificerad tjänstgöring vid länsstyrelse borde fordras som kompetensvillkor. Givetvis borde detta icke medföra hinder för att de nuvarande kronokamrerarna dispenserades från dessa fordringar.

Krono- och kommunaluppbörds-kassören i Borås samt *föreningen Sveriges städers kronouppbördstjänstemän* framhålla, såsom tidigare omnämnts, att tjänstgöring vid uppbördsverk i stad borde tillmätas minst samma värde som tjänstgöring å häradsskrivarkontor, såvitt gällde befordran till häradsskrivartjänst. Av särskild betydelse vore att vid tider av stark arbetsbelastning å uppbördsverken hava tillgång till vikarier från landsstaten. För underlåtande av rekryteringen av personal till uppbördsverken skulle vara av värde, om möjligheter till befordran utom verket föreläge. Ur denna synpunkt vore även av vikt att de uppbörds-kommissarier, som innehade formell kompetens, ägde klart uttalad befodringsmöjlighet till högre tjänster vid länsstyrelse. Härigenom skulle den isolering, vari personalen vid uppbördsverken i städerna nu befunne sig, brytas.

Uppbördsberedningens förslag, att uppbörds-kommissarien skall tillsättas av stadsfullmäktige tillstyrkes av *stadsfullmäktige i Uppsala*.

Magistraten i Uppsala uttalar, att uppbörds-kommissarien borde utses av Kungl. Maj:t. *Magistraten* anför:

Det är förvånansvärt att beredningen föreslagit, att uppbörds-kommissarie skall utses av stadsfullmäktige. Som skäl härför anföres endast, att han är en stadens tjänsteman och att, då magistratens befattning med uppbörden bortfaller, han bör tillsättas av ett annat stadens organ. Beredningen förbiser härvid att magistraten icke är ett kommunalt organ utan en statlig myndighet och i sistnämnda egenskap tillsatt kronokassör och kronokamrerare. Dessa äro icke heller stadens tjänstemän på annat sätt än att de avlönas av stadens medel och utöva ämbetsverksamhet gentemot stadens medborgare. Detsamma är förhållandet med polismästare och stadsfiskal, som tillsättas av statliga myndigheter. Ännu starkare skäl tala för att uppbörds-kommissarie tillsättes av staten. Erinras må att då kommunen enligt beredningens förslag erhåller hela den debiterade kommunalskatten utan hänsyn till uppbördsresultatet kommunen som sådan icke har något intresse av uppbördsverkets sätt att fullgöra sina åligganden. Beredningen synes ju för övrigt önska, att staten övertager utgifterna för städernas uppbördsverk, och det bör väl endast vara en tidsfråga när så skall ske. Det vore enligt magistratens mening mindre lyckligt om stadsfullmäktige skulle komma att utse uppbörds-kommissarie, då farhågan ej kan uteslutas att partipolitiska och andra obehöriga synpunkter därvid komme att göra sig gällande. Enligt magistratens mening bör uppbörds-kommissarie liksom häradsskrivare utses av Kungl. Maj:t på förslag av länsstyrelsen. Med hänsyn till de befogenheter

uppbördskommissarien erhåller mot stadens medborgare kan lämpligen föreskrivas, att drättselkammaren skall höras i tillsättningsärendet.

Kronokamreraren i Uppsala, kronokamreraren i Linköping, i vilkens yttrande *magistraten i staden* instämmer, *magistraterna i Kalmar och Oskarshamn* samt *krono- och kommunaluppbörds-kassören i Borås* föreslå, att uppbördskommissarie skall tillsättas på liknande sätt som rådman eller av Kungl. Maj:t efter förslag av stadsfullmäktige och sedan länsstyrelsen prövat de sökandes kompetens. *Föreningen Sveriges städers kronouppbördstjänstemän* förordar likaledes nämnda tillvägagångssätt, dock att därest en uppbördsnämnd bleve inrättad denna borde övertaga stadsfullmäktiges befattning med tillsättningsfrågan. *Kronokamreraren i Hälsingborg*, vilkens yttrande åberopas av *magistraten i staden*, samt *kronouppbörds-kassören i Jönköping* anse, att uppbördskommissarie borde tillsättas av Kungl. Maj:t efter förslag av en särskild uppbördsnämnd.

Magistraterna i Malmö och Landskrona uttala, att uppbördskommissarien borde utses av länsstyrelsen efter förslag av magistraten.

Drättselkammaren i Kalmar framhåller, att det borde ankomma på drättselkammaren att tillsätta befattningen som uppbördskommissarie.

Jag biträder uppbördsberedningens förslag, att särskilda uppbördsverk skola inrättas i de större magistratsstäderna för ombesörjande av dels de arbetsuppgifter, vilka på landet och i fögderistad skola utföras av häradsskrivare, dels uppbörd och redovisning av både krono- och kommunalutskylder, dels ock de arbetsuppgifter i övrigt, som ankomma å de nuvarande kronouppbördskontoren. *Departements-
chefen.*

Mot beredningens förslag rörande vilka uppgifter som skola handläggas vid uppbördsverket har jag intet annat att erinra än att upprättandet av avkortnings- och avskrivningslängder samt balanslängder över restförd skatt bör, såsom i propositionen med förslag till uppbördsförordning, m. m. föreslagits, ankomma på utmätningsmannen. Denne bör därjämte hava att upprätta avkortnings- och avskrivningslängder samt balanslängder över oguldna böter. Av nämnda proposition framgår även, att anteckning om influten skatt å uppbörds-kort och upprättande av restlängd avses skola verkställas av postverket jämväl i magistratsstad, därest Kungl. Maj:t efter hörande av staden och generalpoststyrelsen så bestämmer.

De magistratsstäder, som även efter genomförande av det nya uppbördsförfarandet skola hava egen uppbördsförvaltning, torde liksom för närvarande böra svara för kostnaderna för mantalsskrivning och uppbörd. Till dylika kostnader böra hänföras även vissa kostnader, som kunna uppkomma i samband med övergången till det nya uppbördssystemet. Sådana kostnader kunna utgöras av dels ersättning åt kronokassör för bortfallande sportelinkomst, dels inkomstminskning för stad till följd av nedgång i beloppet av de sportler, vilka ingå till stadens kassa, dels ock förtidspension åt befattningshavare, som varit sysselsatt med uppbördsgöromål men som av skil-

da anledningar icke kan utnyttjas vid det nya uppbördsverket eller anorstädes i stadens tjänst. De merkostnader, som kunna uppstå till följd av den föreslagna omläggningen av uppbördsförfarandet och den i princip beslutade omorganisationen av folkbokföringen, synas emellertid i regel komma att uppvägas av de ökade inkomster för städerna, vilka bliva en följd av det i förenämnda proposition framlagda förslaget, att kommunerna skola av statsverket erhålla till utdebitering beslutat belopp utan avdrag för beräknade restantier.

Då i det följande förordas, att statsverket skall, utan kostnad för staden, ombesörja mantalsskrivning och uppbörd i magistratsstad, som föreslås skola överföras till fögderi, kan det ifrågasättas, huruvida icke uppbördsverket i annan magistratsstad borde förstättligas eller statsverket borde övertaga kostnaderna för ifrågavarande uppgifter. Frågan om magistratsstädernas skyldighet att svara för kostnaderna för mantalsskrivning och uppbörd äger emellertid sådant samband med den större frågan om städernas särskilda rättigheter och skyldigheter i förhållande till staten, att dessa frågor böra samtidigt komma under bedömande. Då härför erfordras särskild utredning, torde de berörda frågorna få upptagas i annat sammanhang.

Såsom jag redan erinrat, har i propositionen med förslag till uppbördsförordning, m. m. föreslagits, att chefen för uppbördsverket benämnas kronokamrerare.

För kronokamrerare torde böra uppställas samma kompetensvillkor som föreslagits skola gälla för häradsskrivare. De kronokassörer, som kunna komma i fråga som kronokamrerare eller häradsskrivare i den nya organisationen men icke fylla de sålunda föreslagna kompetensvillkoren, böra erhålla dispens därifrån. Tjänstgöring vid uppbördsverk bör — såsom tidigare förordats — ur meritsynpunkt likställas med tjänstgöring å häradsskrivarkontor. Intet hinder bör möta för att kronokamrerare, som äger föreskiven kompetens och i övrigt är lämpad härför, befordras till högre tjänst vid länsstyrelse.

Då ifrågavarande städer skola svara för kostnaderna för uppbördsväsendet, torde det lämpligen böra ankomma på dessa att genom vederbörande organ tillsätta kronokamrerare. Emär denne får anses till väsentlig del fullgöra statliga uppgifter, bör emellertid beslutet om tillsättandet underställas länsstyrelsen, som har att pröva den utseddes lämplighet för tjänsten. Den som utses av kommunen skall förordnas av länsstyrelsen, om ej särskilda skäl däremot äro. Därjämte bör länsstyrelsen äga att utöva tillsyn över hans förvaltning. Sålunda bör länsstyrelsen årligen verkställa inspektion å uppbördsverket för granskning av att kronokamrerare behörigen fullgör sina tjänsteåligganden. Gör kronokamreraren sig skyldig till fel eller försummelse i tjänsten, bör vidare länsstyrelsen — såsom förordats i propositionen med förslag till uppbördsförordning, m. m. — äga vidtaga erforderliga åtgärder mot denne för att vinna rättelse.

3. Mantalsskrivning och uppbörd i mindre magistratsstäder.

Uppbördsberedningen föreslår såsom tidigare omnämnts, att mantalsskrivning och uppbörd m. m. skola i de mindre magistratsstäderna ombesörjas av statliga myndigheter utan skyldighet för städerna att härför utgiva någon ersättning. Städerna skola däremot själva vidkännas de kostnader, som kunna komma att uppstå, därest de nödgas utgiva lön och, i förekommande fall, ersättning för mistade sportler till kronokassör eller annan befattningshavare, som icke kan beredas annan befattning i stadens eller statens tjänst. Likaså böra städerna själva bära den inkomstminskning, som kan uppstå till följd av att till stadens kassa indragna sportler icke vidare utgå.

(Betänkandet s. 440—442.)

Styrelsen för svenska stadsförbundet framhåller att intet vore att erinra mot de mindre magistratsstädernas inordnande i den statliga uppbördsorganisationen, då detta förutsattes skola ske utan några anspråk från statens sida på ersättning för de övertagna uppgifterna.

Statskontoret anför:

Vad beredningen föreslagit i fråga om mantalsskrivning och uppbörd i mindre magistratsstäder föranleder ej annan erinran från statskontorets sida än att såsom villkor för statens övertagande av bestyret och kostnaderna därmed bör föreskrivas, att staden för all framtid avstår från sådan ersättning för förlorade tullfriheter, som må utgå till staden från anslaget till städens friheter under sjunde huvudtiteln. Det är här fråga om en hel rad ur ekonomisk synpunkt betydelselösa årliga belopp, lägst 13 kronor 95 öre (Mariefred, Laholm och Åmål) och högst 188 kronor 48 öre (Västervik), vilka lämpligen böra bringas att upphöra i detta sammanhang. Vad här sagts om ersättning för förlorade tullfriheter bör även gälla från nämnda anslag utgående ersättningar för indragna ränte- och tiondeanslag ävensom ersättningen till Vaxholms stad för de av befolkningen i staden utgående mantalspenningar, vilka varit anslagna till justitiestaten därstädes. Av de ifrågavarande 39 städerna beröras alla utom 6 (Norrtälje, Motala, Oskarshamn, Ängelholm, Skellefteå och Skara) av statskontorets ifrågavarande förslag.

Stadsfullmäktige i Sölvesborg anse det icke vara riktigt, att de mindre magistratsstäderna själva skulle vidkännas de kostnader, som kunde komma att uppstå, därest de nödgades utgiva lön och, i förekommande fall, ersättning för mistade sportler till kronokassör eller annan befattningshavare, som icke kunde beredas annan befattning i stadens eller statens tjänst. Därest staten införde ett visst genomgripande system, borde givetvis staten själv — och icke kommunerna — i första hand svara för den fulla avlöningen till de tjänstemän, som bleve övertaliga och ej kunde placeras på annat håll.

På liknande sätt uttala sig *magistraten i Laholm*, *magistraten* och *stadsfullmäktige i Lindesberg* samt *stadsfullmäktige i Västervik*. Sistnämnda stadsfullmäktige framhålla därjämte angelägenheten av att de kommunavlönade tjänstemän, vilkas befattningar vid ett eventuellt genomförande av förslaget skulle komma att indragas, i största möjliga utsträckning bereddades sysselsättning genom överförande till statlig tjänst.

Drättselkammaren i Ystad anför:

Det torde bliva svårt att skaffa den ordinarie personalen å kronouppbörds-kontoret här i staden annan sysselsättning i stadens tjänst. Däremot kommer genomförandet av beredningens förslag att medföra behov av ökad arbetskraft för länsstyrelser och häradsskrivare. Då ifrågavarande befattningshavare här i staden ha mångårig erfarenhet i hithörande göromål, torde de kunna användas å något av ovannämnda ställen, där staten behöver utöka personalen. Drättselkammaren anser därför, att de övertaliga befattningshavarna härstädes såvitt möjligt böra beredas anställning i statens tjänst.

Liknande synpunkter anföras även av *magistraten i Söderhamn*.

*Departements-
chefen.*

Jag har intet att erinra mot uppberedsberedningens förslag, att staten skall genom sina organ ombesörja mantalsskrivning och uppberöd i de förut angivna mindre magistratsstäderna utan kostnad för dessa. Härvid bör ersättning av statsmedel uppenbarligen icke utgivas åt sådan stad för kostnad för lön och kompenstation för mistade sportler åt befattningshavare, som i samband med övergången till det nya uppberödssystemet blir övertalig, ej heller för inkomstminskning, som staden kan få vidkännas till följd av att vissa sportler icke vidare utgå. Övertalig personal i dessa städer bör, i den mån så kan ske, vinna anställning å häradsskrivarkontoren eller i annan statlig tjänst.

Därest staten skall utan kostnad för vederbörande stad handhava mantalsskrivning och uppberöd i de angivna städerna, torde — i överensstämmelse med statskontorets förslag — sådan stad för all framtid böra avstå från ersättning för förlorade tullfriheter, indragna ränte- och tiondeanslag samt mantalsspenningar.

4. Restindrivning i större magistratsstäder.

Uppberedsberedningen uttalar, att anledning icke föreläge att föreslå ändring i fråga om indrivningsväsendets organisation i de större magistratsstäderna. Stadsfogde, utsedd av magistraten, syntes fortfarande böra finnas anställd. Inrättandet av en tjänst såsom uppberedskommissarie torde icke böra medföra någon ändring i stadsfogdens ställning till magistraten såsom överexekutor. Uppberedskommissarien borde emellertid i stället för magistraten förrätta inventering av medel, som stadsfogden skulle redovisa till uppberedskommissarien.

Beredningen framhåller vidare, att den nedgång i restposternas antal, som det nya uppberödssystemet torde medföra, sannolikt komme att föranleda en successiv minskning av behovet av exekutionsbiträden och övriga biträden å stadsfogdekontoren. Samtidigt komme beloppet av restavgifterna att nedgå. Härav kunde förorsakas antingen ökade löneutgifter för städerna i form av ersättning till stadsfogdar och exekutionsbiträden för minskning i deras sportelinkomster eller, där sportlerna vore indragna till stadens kassa, motsvarande inkomstminskning för staden. Beredningen hade icke ansett sig kunna förorda ersättning av statsmedel för ifrågavarande kostnader. Dessa torde

principiellt böra bäras av vederbörande stad. Frågan, hur berörda kostnader skulle bestridas, borde prövas i samband med den större frågan om magistratsstädernas särskilda rättigheter och skyldigheter i förhållande till staten. (Betänkandet s. 442—444.)

Magistraten och drätselkammaren i Norrköping uttala, att intet vore att erinra mot, att magistraten befriades från ansvaret, utom för kronouppbörden, jämväl för övervakningen av och inventeringen hos exekutionsverket, såvitt avsåge restindrivningen av utskylder. Det kunde emellertid ifrågasättas, om uppbördskommisarien, som uppenbarligen bleve starkt arbetsbelastad, komme att kunna utöva sistnämnda verksamhet med samma grad av effektivitet, som för närvarande vore möjlig för magistraten. Stadsfogdens ställning vore enligt förslaget oklar. Han skulle fortfarande tillsättas av magistraten, vilket syntes riktigt med hänsyn till hans subordinationsförhållande till magistraten såsom överexekutor. I avseende å sin huvudsakliga verksamhet, indrivningen av skatterestantier, sorterade emellertid stadsfogden i första hand under den lokala skattemyndigheten. De exekutionsbiträden, som endast sysslade med skatteindrivningen, komme icke att i sin verksamhet hava någon anknytning till magistraten, varför ändring i här gällande regler beträffande deras tillsättande m. m. måhända borde äga rum.

Magistraten i Uppsala yttrar, att stadsfogden icke borde stå under kontroll av uppbördskommisarien. Kontrollen från uppbördsmyndigheternas sida gentemot indrivningsmyndigheterna syntes kunna effektivare, enhetligare och säkrare bedrivas av länsstyrelsens personal.

Kronouppbörds-kassören i Västerås ifrågasätter, om icke inventering av stadfogde borde uppdragas åt helt opartisk person, förordnad årligen av länsstyrelsen. De lokala uppbördsmyndigheterna i stad komme ju huvudsakligen att bestå av uppbördskommisarien och stadsfogden. Att uppbördskommisarien genom inventering ständigt skulle tillse, att utmätningsmannen fullgjorde sina skyldigheter, komme sannolikt att vålla stridigheter.

Föreningen Sveriges stadsfogder uttalar, att några vägande skäl icke kunnat förebringas för att göra uppbördskommisarien ansvarig för indrivningens och redovisningens behöriga verkställande, såvitt anginge restförda utskylder. Detta ansvar borde, såsom föreslagits beträffande landet, självklart påläggas utmätningsmannen-stadsfogden, alltså den som hade att utföra arbetet. Att göra en sidoordnad myndighet ansvarig för annan myndighets arbetsuppgifter strede mot de mest elementära regler för gällande förvaltningsordning. Ett stadfästade av en dylik fördelning av ansvaret skulle i hög grad vara ägnat att undergräva stadsfogdens auktoritet och ställa honom i en underordnad ställning i förhållande till uppbördskommisarien. Ett dylikt subordinationsförhållande syntes så mycket mera felaktigt och kränkande, som stadsfogdarnas teoretiska kvalifikationer, numera i regel juris kandidatexamen, syntes ligga betydligt över de krav, som komme att fordras för erhållande av uppbördskommisarietjänst. En sådan värdesättning syntes också orättvis med hänsyn till stadsfogdens övriga ytterst kvalificerade, ansvars-

fulla och maktpåliggande arbetsuppgifter. Det måste därför anses oriktigt, att uppborrdskommissariern skulle verkställa inventering hos stadsfogden. Denna uppgift, i den mån den icke lämpligen ansåges böra tillkomma magistraten eller överexekutor, borde ankomma på länsstyrelsen. Föreningen hade i princip intet att erinra mot att exekutionsbiträden biträdde vid arbetet med övervakning av arbetsgivarna. En oeftergivlig förutsättning härför vore dock, att dessa biträden helt skildes från utnättningsmännen och i stället underställdes de lokala skattemyndigheterna. Att en myndighet skulle efter eget gottfinnande få disponera annan myndighet underställd personal vore principiellt oriktigt och ägnat att i hög grad verka irriterande och störande på arbetets behöriga fortgång.

Ett genomförande av den föreslagna uppborrdsreformen komme tydligen att medföra en avsevärd inkomstminskning för de stadsfogdar och exekutionsbiträden, som nu åtnjöte indrivningsprovision. Föreningen förutsatte, att full kompensation för denna förlust komme att beredas nämnda befattningshavare på sätt även i betänkandet antytts.

Svenska exekutionsmännens riksförbund yttrar, att därest källbeskattningen skulle helt fylla de krav, som ställdes på densamma, skatteindrivningen komme att inskränkas till ett minimum emot vad nu vore fallet. De nuvarande exekutionsbiträdena vore trots detta mycket sparsamt behandlade i förslaget. De syntes närmast bliva överflödiga. De exekutionsbiträden i städerna, som vore helt sysselsatta i sin tjänst, hade dock genom utvecklingen och de arbetsuppgifter, som numera ålåge dem, i regel en helt annan förutsättning för sin uppgift än vad som framginge av gällande lagbestämmelser. Genom sin intima kontakt med allmänheten hade de förskaffat sig en ingående person- och lokalkännedom. Det förefölle därför förvånande, att dessa tjänstemän icke toges i anspråk på ett helt annat sätt än vad som framginge av förslaget. Det borde dock finnas stora och värdefulla uppgifter för dessa befattningshavare.

Riksförbundet anför vidare:

Det förutsattes visserligen, att kompensation skall utbetalas för dessa tjänstemäns minskade inkomster (fjärdingsmännen synas ligga fördelaktigare till i detta avseende). Nästan samtidigt förklaras det emellertid, att någon laglig skyldighet härtill icke torde föreligga, såvida icke i anställningsvillkoren inrymmts bestämmelse om sådan skyldighet. Härav kan möjligen följä, att någon stad ej skulle bevilja kompensation. Det erfordras här ett kraftigare och mera stödjande uttalande från statsmakternas sida. Skulle möjlighet härtill saknas, bör staten träda emellan. Det s. k. Laurinska förslaget av år 1941 kunde härvid lämpligen läggas till grund. Det kan nämligen icke anses skäligt, att en kår med ett så grannliga arbete i det allmännas tjänst skall avspisas utan vidare. Det förutsattes, att minskningen av deras nuvarande arbete skall ske så småningom. Det är för närvarande svårt att uttala sig om minskningen av detta arbete, då man ju ej med säkerhet vet i vilken utsträckning restpostantalet kommer att nedgå. Beträffande inkomsten däremot är det uppenbart, att en minskning omedelbart kommer att göra sig gällande, då det är på de senast utkomna restlängderna, som den största in-

komsten uppstår. Deras arbete kan bli i huvudsak detsamma, men däremot inkomsten avgjort mindre.

I fråga om kompensation och lönesättning för exekutionsbiträdena gör sig redan nu en viss dualism gällande mellan statens och kommunens intressen. Förhållandet är ju nämligen det, att arbetsuppgifterna fastställas av de statliga myndigheterna genom lagar och förordningar och från kommunerna utgår avlöningen. De kommunala myndigheterna ha i vissa fall visat sig ha mycket ringa intresse för värdesättningen av arbetsuppgifterna. Vid det nya systemet kan befaras, att kommunens intresse för denna sak helt bortfaller, vilket givetvis i sin tur kommer att inverka på rekryteringen. Det borde därför vara anledning för statsmakterna att mera ingående intressera sig för exekutionsbiträdenas ställning och avlöningsförhållanden.

Riksförbundet framhåller slutligen, att då uppbörd och indrivning helt skulle komma att åvila staten det måste betecknas som avvita, att kommunen och icke staten, som ju fastställde arbetsvillkoren, skulle fastställa kompetens- och avlöningsvillkor för den personal, som skulle utföra dessa arbetsuppgifter. Ifrågavarande befattningshavare, vilka komme att uppehålla kontakten mellan skattemyndigheterna och allmänheten, bleve i praktiken faktiskt den medelpunkt, varomkring hela systemet komme att rotera. Avlönings- och kompetensfordringar måste därför avvägas så, att bästa möjliga personal kunde påräknas. I kompetensen borde ingå krav på god allmänbildning, kännedom om gällande lagar och förordningar — helst förvärvat genom särskilt anordnade kurser — praktik och framför allt ett gott omdöme. Om staten icke ingrepe på denna punkt, vore det fara värt, att den lokala organisationen komme att visa sig ej hålla måttet. Därför borde kompetensfordringar fastställas och respektive länsstyrelser dessutom tilläggas befogenhet att fastställa av kommunerna föreslagna lönevillkor, i likhet med vad som nu gällde för polispersonalen. Även med bibehållande av i stort sett nuvarande organisation borde dylika bestämmelser genomföras; likaså borde utbildningsfrågan ordnas med det snaraste.

Tjänstemännens centralorganisation yttrar:

I hur stor utsträckning de nuvarande exekutionsbiträdena i magistratsstäderna komma att utnyttjas i det kommande skattesystemet synes ej fullt klart. Dessa befattningshavare ha under sin nuvarande verksamhet erhållit sådana kunskaper som gör dem lämpade för att fylla värdefulla uppgifter vid tillämpningen av det nya skattesystemet. Det bör även för de tjänstemäns vidkommande, som erhålla minskade inkomster på grund av uppbördsomläggningen tillses, att de få en fullt tillfredsställande kompensation härför. Genom klara direktiv från statsmakternas sida bör fastställas att dylik kompensation verkligen kommer att utgå.

På sätt i propositionen med förslag till uppbördsförordning, m. m. föreslås, torde, då magistratens befattning med uppbördsväsendet föreslås skola upphöra, kronokamreraren böra vara ansvarig för indrivningens och redovisningens behöriga verkställande. Denne bör i följd härav verkställa inventering hos stadsfogden av skatte- och bötesmedel. Inventering hos stadsfogde bör därjämte företagas av länsstyrelsen.

*Departements-
chefen.*

I övrigt förordar jag icke någon ändring i den nuvarande organisationen av indrivningsväsendet i de större magistratsstäderna.

I likhet med vad tidigare förordats i fråga om exekutionsbiträdena på landet och i fögderistad böra exekutionsbiträdena i stad med egen uppbördsförvaltning biträda jämväl kronokamreraren med utredning i skattefrågor och övervakning av att arbetsgivarna fullgöra skyldigheten att verkställa löneavdrag samt vid hans verksamhet att lämna råd och upplysningar i frågor, som angå det nya uppbördsförfarandet. Därest kronokamreraren för den sistnämnda uppgiftens fullgörande — särskilt under de första åren efter det föreslagna uppbördssystemets ikraftträdande — skulle behöva ytterligare hjälp, bör staden ställa sådan till hans förfogande. Kronokamreraren bör under den första tiden av det nya systemets tillämpning påkalla biträde av exekutionsbiträde genom stadsfogden; därefter synes ett eller flera exekutionsbiträden kunna avdelas att helt biträda kronokamreraren.

Därest stadsfogde eller exekutionsbiträde efter det nya uppbördsförfarandets genomförande erhåller minskad inkomst av indrivningsavgifter (restavgifter), torde det böra ankomma på vederbörande stad att bereda befattningshavaren kompensation för den sålunda minskade inkomsten.

De kostnader, som för ifrågavarande städer kunna uppstå till följd av att de nödgas utgiva lön och sportelersättning åt övertalig personal eller dylik ersättning åt annan personal eller på grund av att inkomsten av till vederbörande stad indragna sportler minskas, torde — liksom tidigare omfördälda kostnader, föranledda av det nya uppbördsförfarandet — böra bäras av staden.

5. Restindrivning i mindre magistratsstäder ävensom i vissa fögderistäder och köpingar.

Uppbördsberedningen uttalar, att vad som anförts i fråga om de större magistratsstäderna ägde tillämpning även beträffande de mindre magistratsstäderna samt de fögderistäder och köpingar, där särskild stadsfogde eller utmätningsman funnes tillsatt. Stadsfogde i mindre magistratsstad föreslås dock skola utses av länsstyrelsen samt därjämte, liksom landsfiskal, beklädas med självständigt redogörareansvar. Vidare skall enligt beredningens förslag magistratens formella medverkan vid restindrivningen upphöra samt inventering ombesörjas av länsstyrelsen.

(Betänkandet s. 444.)

Uppbördsberedningens förslag har uti ifrågavarande del icke mött erinran i de avgivna *yttrandena*.

*Departements-
chefen.*

Jag har intet annat att erinra mot beredningens förslag i förevarande avseende, än att jag finner, att exekutionsbiträde i sådan stad med magistrat, som skall ingå i fögderi, bör — i likhet med exekutionsbiträde i stad utan magistrat — utses av länsstyrelsen.

B. Stockholm.

Uppbördsberedningen anför:

Det nya uppbördsförfarandet torde sannolikt icke behöva föranleda några större förändringar i den nuvarande uppbördsorganisationen i Stockholm. Hithörande ärenden böra som hitintills handläggas av skatteverket hos överståthållarämbetet. Däremot torde åtskilliga förändringar i skatteverkets personalstat bliva erforderliga. I vilken utsträckning sådana måste genomföras, synes böra ankomma på staden att närmare utreda.

Det är sannolikt, att denna utredning kommer att giva vid handen, att en utökning av personalen blir erforderlig. Härav ävensom, bland annat, av postverkets och bankernas medverkan vid uppbörden — beträffande postverket jämväl anteckning å uppbördskort av influtna skattebelopp och upprättandet av restlängd — måste föranledas ökade kostnader för staden. Vad tidigare sagts rörande frågan, huruvida magistratsstad eller staten skall gälda av uppbördsreformen föranledda merkostnader, bör gälla även för Stockholms del.

Uppbördsintendenten hos överståthållarämbetet finner det för Stockholms vidkommande uppenbart, att en arbetsfördelning mellan de olika myndigheter, som skulle taga befattning med uppbördsväsendet, måste ske efter helt andra grunder än förslaget förutsatte. Sålunda syntes åtskilliga av de funktioner, som enligt förslaget tillkomme den lokala skattemyndigheten, i Stockholm böra åvila mantals- och taxeringsavdelningarna inom skatteverket. På uppbördsavdelningen syntes böra ankomma frågor rörande jämkning och anstånd, uppbörd och redovisning av influten skatt, kontroll och övervakning av arbetsgivare, indrivning, avkortning, avskrivning och till en del restitution av skatt. I stort sett komme tydligen den nuvarande uppbördsavdelningen att fungera i likhet med den lokala skattemyndigheten i de större magistratsstäderna. En logisk följd av förslaget och de allmänna principer, varå detta byggde, syntes därför vara, att uppbördsavdelningen förvandlades till ett under överståthållarämbetet lydande lokalt förvaltningsorgan. Under alla förhållanden bleve en genomgripande omorganisation av uppbördsavdelningen nödvändig, därest uppbördsförfarandet omlades i enlighet med de av uppbördsberedningen angivna riktlinjerna. Ett genomförande av förslaget komme tydligen att medföra en stark krympning av den nuvarande införselavdelningen. Genom att postverket övertog krediteringen å uppbörds korten måste likaså en avsevärd minskning inträda i fråga om bokföringsavdelningens göromål, sedan balansen per den 1 januari 1947 slutredovisats. Huruvida denna minskning komme att kompenseras av nytillkomna arbetsuppgifter undandroge sig för närvarande ett bedömande. Ävenledes kunde en minskning av uppbörds männens arbete i den form det nu bedreves förutsättas komma att äga rum. Å andra sidan komme med visshet bestyret med jämkning och anstånd, restitutioner samt övervakning och kontroll över arbetsgivarna och vad därmed sammanhängde att kräva mycken arbetskraft ävensom inrättande av nya avdelningar. Totalt sett syntes därför en ökning av den nuvarande personalen vara ofrånkomlig. Med

det ansvar och de skyldigheter, som enligt förslaget skulle åvila uppbörds-kommissarien, vore uppenbart, att dennes funktioner i Stockholm icke kunde fyllas av en enda befattningshavare. Det bleve därför nödvändigt, att nämnda funktioner uppdelades på flera händer eventuellt under en gemensam ledning. En organisationsfråga av stor betydelse vore förfarandet under de första åren, då äldre utskylder skulle indrivnas och redovisas efter det gamla systemet jämsides med den nya uppbördsordningen. Detta spörsmål syntes kräva en särskild uppmärksamhet; utan tvekan komme denna uppgift att ställa stora krav på respektive myndigheter och fordra särskilda arbetskrafter.

Stadskollegiet i Stockholm framhåller, att genomförandet av reformen med den ytterligt korta tid, som stode till förfogande för förberedelser, komme att innebära ett synnerligen svårt organisationstekniskt problem. Dess lösande komme att ytterligare kompliceras av de rådande svårigheterna i staden att erhålla arbetskraft och lokaler. Beredningen utginge ifrån att de större städerna, alltså bland andra Stockholm, i avvaktan på en särskild utredning om dessa städers särskilda skyldigheter och rättigheter själva skulle bära de merkostnader, som omläggningen av uppbördsförfarandet komme att medföra. Eftersom beredningens förslag innebure, att kommunerna tillförsäkrades en hundraprocentig skatteuppbörd och på så vis en inkomstökning, som åtminstone för Stockholms del komme att täcka administrationskostnadernas ökning, vore väl icke så mycket att säga därom, om icke samtidigt övriga kommuner, som vunne samma fördel av reformen, befriades ej blott från merkostnaderna utan från alla sina kostnader för uppbördsväsendet. Det vore icke första gången, som magistratsstädernas särskilda rättigheter åberopades såsom skäl för att pålägga dem en särskild tunga, utan att det gjordes klart, vad dessa rättigheter ekonomiskt sett innebure. Staden syntes därför böra med bestämdhet påfordra, att den förutsatta särskilda utredningen i denna fråga skyndsammast bleve företagen. Intill dess så skett, syntes det med större fog kunna göras gällande, att i vart fall de nu uppkommande merkostnaderna borde gäldas av statsverket.

*Departements-
chefen.*

Därest uppbördsförfarandet omlägges på sätt tidigare föreslagits, torde erfordras vissa ändringar i organisationen av skatteverket vid överståthållarämbetet. På Stockholms stad bör ankomma att vidtaga de åtgärder, som må vara behövlige för att skapa den för det nya uppbördssystemets genomförande erforderliga organisationen. De kostnader, som härvid uppstå, böra bäras av staden. Jag torde få erinra om att Kungl. Maj:t nyligen beslutat utse representanter för statsverket, vilka jämte representanter för staden skola biträda överståthållarämbetet vid verkställande av översyn av skatteverkets organisation bland annat med hänsyn till folkbokförings- och uppbördsreformerna.

VI. Länsstyrelser.

A. Folkbokföringsavdelningarna.

Uppbördsberedningen framhåller, att beredningens förslag endast i begränsad omfattning syntes behöva medföra några förändringar i de arbetsuppgifter, som enligt folkbokföringskommitténs förslag skulle ankomma på folkbokföringsavdelningarna. Beredningen hade icke funnit anledning ifrågasätta några förändringar i de av folkbokföringskommittén verkställda beräkningarna rörande behovet av personalförstärkning vid de olika länsstyrelserna.

(Betänkandet s. 445—448.)

Uppbördsberedningens uttalanden i förevarande avseende har icke mött erinran i de avgivna *yttrandena*.

Enligt den förut berörda propositionen med förslag till uppbördsförord-*Departements-
chefen.*
ning, m. m. komma de arbetsuppgifter, som enligt uppbördsberedningens förslag skola åvila folkbokföringsavdelningarna, att i viss omfattning utökas. Sålunda tillkommer tryckning av stommar till dels debiteringslängd, dels debetsedlar för fastighetsskatt, dels ock särskilda debetsedlar för preliminär skatt samt för annan slutlig och kvarstående skatt än fastighetsskatt (enligt beredningens förslag skulle i regel nämnda skatter upptagas å samma debetsedel). Vidare skola folkbokföringsavdelningarna i stommarna till inkomstlängderna låta anteckna dels sådana förändringar i fråga om barnantal och rörande dödsfall, vilka inträffat under tiden från den 1 november året näst före beskattningsåret till och med den 1 november året näst före taxeringsåret, dels ock sådana förändringar beträffande civilstånd, som inträffat under beskattningsårets förra hälft. Stommar till inkomstlängder, uppbörds kort och debetsedlar m. m. måste tryckas å andra tider, än beredningen förut satt. Till följd av de sålunda ökade arbetsuppgifterna kan viss utökning av den personal vid länsstyrelserna, varmed folkbokföringskommittén räknat, visa sig erforderlig. Frågan om sådan utökning av personalen torde få upptagas i annat sammanhang.

B. Uppbördsavdelningarna.

Efter att hava redogjort för de arbetsuppgifter, vilka efter den föreslagna omläggningen av uppbördsförfarandet skola ankomma på uppbördsavdelningarna vid länsstyrelserna, uttalar *uppbördsberedningen*, att arbetet å dessa avdelningar framdeles komme att bliva mera omfattande än för närvarande. Då man endast uppskattningsvis kunde beräkna det merarbete, som de nytillkomna arbetsuppgifterna komme att medföra, måste det vara synnerligen vanskligt att bedöma, i vilken utsträckning personalförstärkning vore erforderlig. Vid beräklandet av denna personalförstärkning måste även behovet av vikarier å häradsskrivartjänsterna beaktas. Vid semester och annan ledighet för häradsskrivarna måste kompetenta vikarier ställas till förfogande av

länsstyrelsen. Under tider med stark arbetsbelastning i fögderierna bleve assisterande tjänstemän med kompetens att självständigt handlägga härads-skrivargöromål erforderliga. Då härför i första hand borde tagas i anspråk landskontorister, måste hänsyn till detta förhållande tagas vid beräkning av antalet landskontorister vid länsstyrelserna. Beredningen uppskattade behovet av nya arbetskrafter å uppördsavdelningarna — frånsett föredragande befattningshavare — till det antal, som framgår av följande sammanställning.

Av uppördsberedningen föreslagna nya befattningar å landskontorens uppördsavdelningar

(frånsett befattningar för föredragande).

L ä n	Landskontorist Ex 4—Eo 15	Kontorsbiträde Ex 2—Eo 4	Summa
Stockholm	5	5	10
Uppsala	2	2	4
Södermanland	2	3	5
Östergötland	3	4	7
Jönköping	3	3	6
Kronoberg	2	2	4
Kalmar	3	3	6
Gotland	1	1	2
Blekinge	2	2	4
Kristianstad	4	4	8
Malmöhus	4	5	9
Halland	2	2	4
Göteborgs och Bohus	3	4	7
Älvsborg	5	5	10
Skaraborg	4	4	8
Värmland	4	4	8
Örebro	3	3	6
Västmanland	2	2	4
Kopparberg	4	4	8
Gävleborg	4	4	8
Västernorrland	4	4	8
Jämtland	2	2	4
Västerbotten	3	3	6
Norrboten	3	3	6
Summa	74	78	152

Beredningen föreslår, att den nytillkomna personalen tillsvidare skall placeras i icke-ordinarie tjänsteställning. Först sedan det nya uppördsystemet fungerat några år, så att man slutgiltigt kan överblicka personalbehovet, bör frågan om uppförande av personalen å ordinarie stat upptagas till behandling.

Uppördsberedningen förutsätter, att i varje län en landskontorist i lönegrad A 17 skall vara föreståndare för uppördsavdelningen. Så torde redan nu vara fallet i övervägande antalet län. Där annan befattningshavare för närvarande förestår denna avdelning, bör, såvida icke särskilda skäl till annat föranleda, en landskontorist överföras från annan arbetsdetalj till upp-

bördsavdelningen. Någon ny tjänst i denna lönegrad föreslås icke. I övrigt har beredningen utgått ifrån att den nuvarande personalen å uppboördsavdelningen även i fortsättningen skall tjänstgöra å denna avdelning.

Beredningen föreslår, att erforderligt anslag skall ställas till varje länsstyrelses förfogande för anställande vid arbetsanhopning av tillfälliga arbetskrafter.

(Betänkandet s. 448—451, 583.)

I fråga om det föreslagna antalet nya tjänster (frånsett befattningar för föredragande) anför *länsstyrelsen i Värmlands län*, att med reservation för vanskligheten att i förväg kunna riktigt bedöma personalbehovet efter en så genomgripande systemförändring förslaget i denna del syntes tillgodose länsstyrelsens eget behov. Det kunde emellertid redan nu med säkerhet fastslås, att personalstyrkan å landskontoret icke medgäve en så omfattande vikariatstjänstgöring ute i fögderierna, som de sakkunniga hade räknat med. För den skull föresloge länsstyrelsen — såsom tidigare omnämnts — inrättande av assistentbefattningar vid häradsskrivarkontoren.

Allmänna lönenämnden framhåller, att stora anspråk syntes komma att ställas på länsstyrelsernas kapacitet i fråga om tillgodoseende av behovet av vikarier å häradsskrivartjänst.

Länsstyrelserna i Uppsala, Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län framhålla svårigheterna att bedöma, huruvida den av beredningen föreslagna personalutökningen å landskontoren vore tillräcklig. Sistnämnda länsstyrelse yttrar:

Huruvida det av beredningen utmäta personalbeståndet på uppboördsavdelningarna kommer att visa sig tillräckligt, torde visserligen vara ett spörsmål, som erfarenheten får besvara, men länsstyrelsen kan dock icke värja sig för den uppfattningen, att antalet nya befattningar i vad avser landskontoristtjänsterna är väl knappt tilltaget. Framhållas må, att varje, om än tillfällig reducering av arbetsstyrkan på grund av förfall för någon av landskontoristerna kan, därest ej organisationen är någorlunda tänjbar, medföra att vissa arbetsdetaljer stoppar upp med därav följande otillfredsställande konsekvenser. Då arbetsuppgifterna på uppboördsavdelningen redan nu äro och i fortsättningen lära bliva ännu mer specialiserade, äro möjligheterna att erhålla tillfälliga, för ändamålet lämpliga vikarier ytterst små. Länsstyrelsen förutsätter emellertid, att, för den händelse ovan uttalade farhågor skulle besannas, eventuella framställningar om utvidgning av organisationen i här avsett fall komma att vinna statsmakternas tillmötesgående.

Såsom föredragandens närmaste man och föreståndare för uppboördsavdelningen förutsattes skola fungera en landskontorist i lönegrad A 17. Jämväl denne befattningshavare kommer att efter uppboördssystemets genomförande anförtras ansvarsfulla arbetsuppgifter, varjämte å honom kommer att ställas icke ringa krav på ordning och reda. Det skulle enligt länsstyrelsens mening vid sådant förhållande vara förtjänt att tagas under överbägende, om ej föreståndarebefattningen borde placeras något högre i lönehänseende än vad som nu är fallet. Utan att vilja framställa något direkt yrkande i sådan riktning har länsstyrelsen dock ansett sig böra fästa uppmärksamheten vid denna fråga. Ifrågasättas kan också, om icke även någon av de nya lands-

kontoristtjänsterna borde hänföras till högre lönegrad än den av beredningen föreslagna.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län anser, att det borde övervägas, huruvida för länsstyrelserna föreslagen uppbördspersonal vore tillräcklig med hänsyn jämväl till nödvändigheten att kunna till länens olika lokala uppbördsmyndigheter dirigera kompetent extra arbetskraft vid tider, då uppgifterna därstädes vore särskilt ansvallda, t. ex. vid samtidigt infallande mantalsskrivnings- och debiteringsarbete.

Länsstyrelserna i Södermanlands, Blekinge, Hallands, Örebro, Västmanlands och Jämtlands län uttala, att ytterligare personal, utöver vad beredningen föreslagit, vore erforderlig å uppbördssavdelningarna.

Länsstyrelsen i Kristianstads län anför:

Frågan om de organisatoriska förändringar, som med den föreslagna uppbördreformens genomförande kunna bli erforderliga inom länsstyrelserna, ävensom rörande det behov av personalförstärkning, som i samband därmed kommer att göra sig gällande, är — liksom ovan anmärkts beträffande häradsskrivarorganisationen — ett spörsmål, som svårligen låter sig bedömas utan ledning av en av reformens praktiska tillämpning vunnen erfarenhet.

Visserligen kommer huvuddelen av det av länsstyrelserna för närvarande ombesörjda arbetet med den egentliga uppbörderna att överflyttas från länsstyrelserna till postverket, men då detta arbete, såsom i betänkandet framhålles, till största delen utförts av tillfälliga arbetskrafter, kommer därmed icke att inträda någon märkbar avlastning av arbetet för länsstyrelsernas del.

Däremot tillkomma för länsstyrelserna en mångfald nya uppgifter av vitt skilda slag, vilka torde kräva en avsevärd förstärkning av personalen, i första hand å länsstyrelsernas uppbördssavdelningar. Någon överflyttning eller något lån av personal från taxeringsavdelningen eller någon annan avdelning inom landskontoret kan icke komma i fråga. Det är av synnerlig vikt att arbetet å såväl uppbördssavdelningen som folkbokföringsavdelningen fullgöres å därför bestämda tider. Men det är å andra sidan ett lika stort statsintresse att arbetsuppgifterna å landskontoret i övrigt fullgöras i föreskriven ordning och utan tidsutdräkt. Detta skulle icke kunna ske, därest personal från andra avdelningar skulle tillhandahållas folkbokförings- och uppbördssavdelningarna.

Vad beträffar personalen i övrigt å uppbördssavdelningen, får det antagas, att den landskontorist i lönegrad A 17, som förestår nämnda avdelning, kommer att, åtminstone om icke någon ytterligare juristtjänst inrättas, i stor utsträckning bli sysselsatt med att leda arbetet och fördela föreliggande arbetsuppgifter samt övervaka arbetets behöriga gång. Endast i begränsad omfattning torde han bli i tillfälle att taga del i den egentliga handläggningen av de å avdelningen förekommande ärendena. Vid sådant förhållande och då den mera kvalificerade personalen även i övrigt, särskilt om vikarier på häradsskrivartjänster skola hämtas från uppbördssavdelningen, synes alldeles för otillräcklig enligt förslaget, anser länsstyrelsen att en ökning av antalet landskontorister är erforderlig. Hur stor denna ökning bör vara är dock icke möjligt att nu med bestämdhet avgöra men torde antalet böra bestämmas till minst sex. Även beträffande den i övrigt föreslagna personalen å uppbördssavdelningen är det svårt att nu avgöra om den är stor nog för sitt ändamål. Länsstyrelsen förutsätter emellertid, att anordningar vidtagas, varigenom

länsstyrelsen blir i tillfälle att utöka personalen utöver fastställd anslagsram.

Länsstyrelsen i Malmöhus län uttalar, att därest länsstyrelsen skulle hava att tillhandahålla häradsskrivarna vikarier i den utsträckning uppbördsberedningen förutsatt länsstyrelsen måste tilldelas minst fem nya landskontoristtjänster utöver de av beredningen föreslagna. Dessa landskontorister kunde utan svårighet under de tider av året, då de icke voro erforderliga ute i fögderierna, beredas sysselsättning å länsstyrelsen, bland annat och huvudsakligen å taxeringsavdelningen, där förrådet av arbetsuppgifter praktiskt taget vore outtömligt.

Länsstyrelsen i Östergötlands län förordar — såsom tidigare nämnts — att antalet landskontorister i varje län, för att möjliggöra en lösning av frågan om vikarier för häradsskrivarna, ökas med en utöver vad beredningen föreslagit.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län ifrågasätter, för att erhålla vikarier för häradsskrivarna, någon ökning av antalet landskontoristtjänster. I övrigt funne länsstyrelsen den föreslagna personalorganisationen vid uppbördsavdelningen väl avvägd.

Föreningen Sveriges landskontorister och landskanslister yttrar:

Om länsstyrelserna skola kunna ställa lämpliga vikarier till förfogande i tillräcklig utsträckning kan enligt föreningens uppfattning antalet landskontorister vid länsstyrelserna icke begränsas till det av uppbördsberedningen föreslagna. Två landskontorister torde nästan ständigt komma att vara upptagna av häradsskrivarförordnanden. Enbart av denna anledning synes en utökning med två befattningshavare vara ofrånkomlig. Härtill kommer den högst avsevärda ökningen av uppbördsavdelningens eget arbete och det förhållandet, att en tjänsteman som regel får beräknas vara ledig för genomgående av föreslagen utbildningskurs. Föreningen finner det således uppenbart, att uppbördsberedningen beräknat personalbehovet å länsstyrelserna för snävt, och hyser allvarliga betänkligheter beträffande den föreslagna organisationens funktionsduglighet.

Det torde också kunna ifrågasättas, huruvida icke ytterligare en landskontoristtjänst i lönegrad A 17 borde inrättas å uppbördsavdelningarna med hänsyn till den avsevärda ökningen å dessa av kvalificerade arbetsuppgifter.

Vid rekrytering av landskontorister synas även de icke-ordinarie landskanslisterna, vars befodringsutsikter genom den nya landsfiskalsorganisationen försämrats så katastrofalt, böra komma i åtanke.

Beredningens förslag, att den nytillkomna personalen å uppbördsavdelningarna (frånsett föredraganden) tillsvidare skulle placeras i icke-ordinarie tjänsteställning finner den sakkunnige för rationalisering av länsstyrelsernas verksamhet vara välbetänkt.

Föreningen Sveriges landskanslister och landskontorister yttrar:

Uppbördsberedningen har föreslagit beträffande en förordad ny länsassessorstjänst å landskontoren att denna göres ordinarie, medan de förordade nya landskontoristtjänsterna skulle bli icke-ordinarie.

Detta förslag synes föreningen anmärkningsvärt. Flertalet av de skäl, som

tala för ordinariesättning av länsassessorstjänsten, torde kunna åberopas å landskontoristtjänsterna. Därtill kommer att större försiktighet givetvis bör iakttagas vid inrättande av ordinarie tjänst i lönegrad A 27 än i lönegrad A 17. Skola några av de föreslagna befattningarna nu placeras i ordinarie tjänsteställning, synas således landskontoristbefattningarna i första hand böra ifrågakomma. Därest den nya personalen tills vidare placeras i icke-ordinarie tjänsteställning, torde med hänsyn till vederbörandes kvalificerade arbetsuppgifter några eller i varje fall någon av landskontoristerna böra komma i lönegrad Eo 17.

Beträffande biträdespersonalen å uppborrdssavdelningarna uttalar länsstyrelsen i Södermanlands län, att det med hänsyn till arbetets art vore ofrånkomligt, att denna personal besutte erforderliga kvalifikationer. Länsstyrelsen kunde fördenskull icke anse det välbetänkt, att hela biträdespersonalen skulle vara placerad i högst lönegrad Eo 4. I praktiken måste man kunna räkna med att fördela de många arbetsdetaljerna för att på ett mera självständigt sätt ombesörjas av olika befattningshavare var för sig eller tillsammans med avdelad personal. Redan detta förhållande ansåge länsstyrelsen motivera inrättandet av åtminstone en befattning i vardera av 9 och 7 lönegraderna. Frånvaron av befodringsmöjligheter måste därjämte föra med sig, att den bäst kvalificerade personalen i mån av ledigheter på högre tjänster sökte sig över till andra avdelningar av länsstyrelsen eller till andra verksamhetsområden. Den menliga inverkan på arbetsresultatet, som detta komme att medföra, kunde säkerligen icke överskattas.

Länsstyrelsen i Jönköpings län finner det vara erforderligt, att en befattning som expeditionsvakt inrättades för uppborrd- och folkbokföringsavdelningarna.

I ett par yttranden framhålles, att svårigheter att anskaffa erforderlig personal skulle uppstå vid övergången till det nya systemet. Sålunda anför länsstyrelsen i Kronobergs län:

Slutligen vill länsstyrelsen med skärpa framhålla de rekryteringssvårigheter, som måste uppstå i samband med övergången till den nya organisationen. Särskilt gäller detta landskontoristtjänsterna. Tendensen i samband med landskontoristernas senaste lönereglering att överflytta så många arbetsdetaljer som möjligt å mindre kvalificerad personal har medfört att antalet extra befattningshavare, som kunna anses kvalificerade för landskontoristtjänst, endast uppgår till en bråkdel av vad som erfordras. Nyrekrytering måste därför företagas i stor omfattning. Härvid är det givetvis av stor vikt att få fram lämplig personal. I annat fall torde syftet med reformen icke kunna ernås. Enda utvägen synes vara anordnandet av utbildningskurser för aspiranter till landskontoristtjänst å uppborrdssavdelningen, som kunna avslutas före reformens ikraftträdande. Utgallring bör därvid företagas av sådana aspiranter, som icke äro lämpade för ifrågavarande arbete. Länsstyrelsen anser sig därjämte böra framhålla de olägenheter, som kunna uppstå för landskontorens övriga avdelningar, om alltför stort antal befattningshavare överflyttas från dessa till den nya avdelningen.

Länsstyrelsen i Örebro län yttrar:

Genom den föreslagna utökningen av fögderiernas antal och de ledigheter på häradsskrivartjänster, som kunna beräknas uppstå i samband med ett genomförande av reformen, vill det synas, som om landskontoret här skulle förlora de mest arbetsdugliga av sin nuvarande å expeditionerna arbetande manliga personal, som väl få antagas anse det vara med sin fördel förenligt att söka häradsskrivartjänst. Det är ej svårt att inse, att härigenom förhållandena å landskontoret mycket snart skulle bliva sådana, att landskontoret blir urståndsatt att fullgöra den mängd av uppgifter, som åvila det.

Enligt den förenämnda propositionen med förslag till uppbördsförordning, *Departements-*
 m. m. torde det arbete, som skall utföras vid länsstyrelsernas uppbördsav-
 delningar, komma att något minska i förhållande till vad uppbördsbered-
 ningen beräknat. Sålunda kommer avräkningen av preliminär skatt mot
 slutlig skatt att avsevärt förenklas. Vidare blir antalet restlängder färre. Då
 det s. k. utskyldsstreet avskaffats även vid kommunala val, erfordras icke
 uppgifter till lokal skattemyndighet beträffande skattskyldiga, vilka häfta

**Nya befattningar å landskontorens uppbördsavdelningar
 enligt departementsförslaget**

(frånsett befattningar för föredragande).

L ä n	Lands- kontorist Ex 4—Eo 15	Skriv- och kontors- bitrade Ex 2—Eo 4	Summa
Stockholm	7	5	12
Uppsala	3	2	5
Södermanland	3	3	6
Östergötland	6	4	10
Jönköping	6	3	9
Kronoberg	3	2	5
Kalmar	5	3	8
Gotland	2	1	3
Blekinge	3	2	5
Kristianstad	6	4	10
Malmöhus	6	5	11
Halland	3	2	5
Göteborg och Bohus	5	4	9
Älvsborg	7	5	12
Skaraborg	6	4	10
Värmland	6	4	10
Örebro	5	3	8
Västmanland	5	2	7
Kopparberg	6	4	10
Gävleborg	6	4	10
Västernorrland	7	4	11
Jämtland	4	2	6
Västerbotten	6	3	9
Norrboten	6	3	9
Summa	122	78	200

för ogulden skatt. Arbetsminskningen synes dock icke bliva av den storlek, att någon reducering av den av beredningen beräknade personalökningen är tillräddlig.

Med hänsyn till den betydande omfattning, vari icke-ordinarie landskontorister måste stå till förfogande för att vikariera för häradsskrivare eller biträda dessa, synes det av beredningen beräknade antalet icke-ordinarie landskontoristbefattningar vara för lågt. Jag har därför ansett nämnda antal böra ökas med 48 landskontorister.

De föreslagna nya tjänsterna torde böra placeras i icke-ordinarie tjänsteställning. Sedan efter någon tid närmare erfarenhet vunnits rörande personalbehovet, bör till prövning upptagas frågan dels till vilket antal biträdestjänsterna böra bliva ordinarie, dels ock huruvida någon eller några av dessa tjänster böra placeras i högre lönegrad än nu förordas.

De nya befattningar som landskontorister och biträden, som jag föreslår skola inrättas vid länsstyrelserna, framgå av förestående sammanställning.

Det torde emellertid böra framhållas, att personalbehovet, i synnerhet under övergångstiden, kan komma att bliva större än vad nyss beräknats. Kungl. Maj:t bör därför äga möjlighet besluta om erforderlig förstärkning av den förut angivna personalen.

De nya tjänsterna böra vara tillsatta den 1 juli 1946. Då det torde vara ändamålsenligt att successivt rekrytera de föreslagna landskontoristerna, torde emellertid länsstyrelserna böra äga anställa dessa befattningshavare med början redan från och med april månad nämnda år.

C. Föredragandetjänsterna.

Uppbördsberedningen föreslår, att vid varje länsstyrelse skall inrättas en ny föredragandetjänst i lönegrad A 27 för folkbokförings- och uppbördsärenden. Innehavaren av denna tjänst bör benämnas länsassessor. Beredningen anser sig icke kunna ifrågasätta, att i samband härmed någon av de nuvarande juristtjänsterna å landskontoren indrages.

(Betänkandet s. 451—454.)

Vad beredningen uttalat rörande behovet av en ny föredragandetjänst för folkbokförings- och uppbördsärenden vid varje länsstyrelse understrykes eller lämnas utan erinran i flertalet *yttranden*.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län anför, att det väl ej vore uteslutet, att en sådan tjänst kunde vara behövlig. Det vore dock en brist i betänkandet, att beredningen ej fullständigare än som skett utrett och klarlagt arbetsuppgifternas fördelning emellan landskontorens högre befattningshavare i olika län. En rationell arbetsfördelning kunde måhända medföra en sådan avlastning av länsassessorns nuvarande arbetsuppgifter, att chefskapet över folkbokförings- och uppbördsavdelningarna skulle kunna av denne övertagas och inrättandet av en ny länsassessorstjänst bliva obehövt. I allt fall syntes en ny sådan tjänst bliva överflödig, om ett av länsstyrelsen framlagt förslag om slopande av den preliminära taxeringen godkändes.

Den sakkunnige för rationalisering av länsstyrelsernas verksamhet ifrågasätter, om icke den nya föredragandetjänsten tillsvidare borde placeras i icke-ordinarie tjänsteställning. Den sakkunnige funne det vidare ovisst, huruvida det, sedan övergångssvårigheterna väl övervunnits, i alla län bleve erforderligt med nya föredragandebefattningar i den av beredningen föreslagna lönegraden.

I fråga om den nya föredragandetjänstens lönegradsplacering tillstyrkes beredningens förslag av länsstyrelsen i Östergötlands län, som framhåller, att lägre tjänsteställning än den föreslagna icke kunde komma i fråga. De göromål, som tillkomme ifrågavarande tjänsteman, vore både viktiga och omfattande. Å andra sidan borde han enligt länsstyrelsens uppfattning icke heller hava högre tjänsteställning än länsassessors. Det förefölle tvärtom ur rationaliseringssynpunkt nära nog självklart, att hans placering som länsassessor och med dennes titel vore den enda riktiga. Den lättnad de nuvarande länsassessorerna skulle tillföras genom den nya tjänstens inrättande uppvägs genom den arbetsökning, som redan pålagts dem såsom protokollförare i provningsnämnden och som för närvarande förorsakade dem övertidsarbete i betydande omfattning. Härtill komme en annan sak. Redan nu, efter den senaste utvidgningen av landskontoren, toge behandlingen av personalfrågor landskamrerarens arbetstid i anspråk i väl stor omfattning. Detta bleve i än högre grad fallet genom tillkomsten av 15—25 nya tjänstemän å folkbokförings- och uppborndsavdelningarna och statsanställningen av häradskrivarebiträdena. Då dessutom ärenden angående besvär över jämningsbeslut i vanliga fall skulle föredragas inför landskamreraren, syntes det bliva nödvändigt att i någon mån bereda honom lättnad i hans arbetsbörda, och den mest rationella utvägen torde därvid vara att låta både den nuvarande och den föreslagne länsassessorn assistera landskamreraren i personalärenden, en var inom sin personalgrupp, varjämte delegation av vissa ärendens handläggning måhända bleve nödvändig.

Förslaget tillstyrkes vidare av länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Västmanlands och Jämtlands län. Länsstyrelsen i Gotlands län yttrar i samband härmed:

I detta sammanhang vill länsstyrelsen särskilt fästa uppmärksamheten på den lönegradsplacering i särklass, som för detta läns vidkommande sedan länge skett beträffande länsstyrelsens avdelningschefer, varom dock ej här skall ordas, samt sedan jämförelsevis kort tid föreligger beträffande taxeringsintendenten, vilken lönegradsplacering sedd i samband med lönesättningen för den av beredningen föreslagna länsassessorn å länets blivande uppbornds- och folkbokföringsavdelning får sin särskilda belysning. Det är med tillfredsställelse, som länsstyrelsen hälsar beredningens förslag att icke ifrågasätta lägre placering av nämnda befattningshavare såsom föredragande i uppbornds- och folkbokföringsärenden för detta län än för övriga län i riket. Därest förslaget om sagda tjänsts lönegradsplacering vinner statsmakternas gillande, skulle emellertid detta innebära, att innehavaren av ifrågavarande befattning uppnår likställighet med taxeringsintendenten i länet, vilket icke kan anses rimligt. Länsstyrelsen vill därför i detta sammanhang ånyo under-

stryka angelägenheten av att taxeringsintendenttjänsten i Gotlands län hänföres till lönegraden A 29 i likhet med fastlandslänen.

Länsstyrelsen i Kristianstads län anför:

Att förstärkningen i landskontorets arbetskrafter främst bör avse kvalificerad personal torde vara ofrånkomligt. Tjänsten som föredragande i uppborärenden kommer otvivelaktigt att bli va betungande och beredningens förslag att inrätta nya länsassessorstjänster finner länsstyrelsen på grund härav synnerligen väl motiverat. Dessa tjänster böra icke placeras lägre än i lönegrad A 27. Det kan emellertid ifrågasättas, om det är lämpligt att benämna tjänsten länsassessor. För att för allmänheten utmärka, vilken befattningshavare inom landskontoret, som närmast är ansvarig för uppborärendet, anser länsstyrelsen lämpligare att tilldela den nye föredraganden titeln uppboräintendent.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län anser likaledes, att den nye föredraganden borde benämnas uppboräintendent.

Länsstyrelsen i Kronobergs län uttalar, att föredraganden av praktiska skäl borde benämnas uppboräintendent. Då ifrågavarande tjänst i flertalet fall säkerligen komme att bli va sluttjänst, ansåge länsstyrelsen, att den samma borde placeras någon eller några grader högre än som föreslagits.

Länsstyrelsen i Jönköpings län anför:

Enligt länsstyrelsens uppfattning komma de arbetsuppgifter, som skola ävila föredraganden i uppborä- och folkbokföringsärendena, att bli va avsevärt mera betungande än de åligganden, som den andre länsassessorn skall hava att fullgöra. Härtill kommer, att nyssnämnda föredragande jämväl skall vara chef för de föreslagna uppborä- och folkbokföringsavdelningarna och — visserligen närmast under landskamreraren — i denna egenskap har att utöva tillsyn över och bära ansvar för sagda avdelningar. Med hänsyn härtill och då ifrågavarande tjänst i många fall kan förväntas bli va sluttjänst synes det vara mindre lämpligt, att vederbörande länsstyrelse har att besluta om vilken av assessorerna som skall vara föredragande i uppborä- och folkbokföringsärendena. Länsstyrelsen vill därför ifrågasätta, om icke den nya föredragandetjänsten borde placeras i lönegraden A 28. För att utmärka, vilken befattningshavare å landskontoret, som närmast är ansvarig för uppboräsvärendet, synes den nye föredraganden böra tilldelas tjänstetiteln uppboräintendent.

Länsstyrelsen i Hallands län yttrar:

Mot beredningens förslag om inrättande vid länsstyrelsen av en ny föredragandetjänst för handläggning av uppborä- och folkbokföringsärenden har länsstyrelsen intet att erinra. Däremot anser länsstyrelsen den för denna befattningshavare föreslagna lönegradsplaceringen i A 27 vara väl låg. I nämnda lönegrad är för närvarande länsassessorn placerad. Det måste förutsättas — ett förhållande som beredningen även framhållit — att föredraganden enligt den nya organisationen bli ålagd arbetsuppgifter av betydligt mera omfattande och kvalificerad art än de, som länsassessorn i egenskap av föredragande i uppborärenden och mantalsskrivningsmål nu utför. Billighet och rättvisa torde då kräva, att lönegradsplaceringen bör stå i förhållande till ansvar och arbetsuppgifter. De av beredningen åberopade sparsamhetsskålen äro icke bärande. Lägre lönegrad än A 29 eller motsvarande den lönegradsplacering taxeringsintendent innehar, anser länsstyrelsen icke böra komma ifråga. Även beträffande beredningens förslag till tjänstetitel är läns-

styrelsen av avvikande mening. Vid tillskapandet av en ny tjänstetitel bör i görligaste mån tillses, att densamma motsvarar de arbetsuppgifter, som äro förenade med tjänsten ifråga. Då den nye föredraganden närmast är ansvarig för uppördsväsendet, föreslår länsstyrelsen därför tjänstetiteln uppördsintendent för denne befattningshavare.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län anför:

Då det i Stockholms stad utan uppördsförfarande vid källan visat sig nödvändigt att som chefstjänstemän på detta område hava såväl mantalsintendent som uppördsintendent, vardera placerade i 30 lönegraden, med mantals- och uppördskommissarier i 27 lönegraden som medhjälpare, har länsstyrelsen svårt att föreställa sig att man i riket i övrigt med uppörd vid källan skall kunna reda sig med enbart länsassessor i 27 lönegraden som chefstjänsteman för såväl uppörd som folkbokföring utan medhjälpare med högre kvalifikationer. Det må vara hänt, att det ute i länen räcker med en chefstjänsteman för båda dessa avdelningar, men han bör benämnas uppördsintendent och i likhet med taxeringsintendent placeras i 29 lönegraden. Det kommer icke att ställas mindre krav på uppördsintendenten än på taxeringsintendenten. Man kommer därmed också i huvudsak ifrån nu förhandenvarande oformlighet med länsassessor som överordnad taxeringsintendent vid vikariat för landskamrerare. Det föreligger icke samma sakskäl för förbud för uppördsintendent att mottaga uppdrag som taxeringsordförande såsom fallet är i fråga om landskamrerare och taxeringsintendent. Länsstyrelsen skulle helst se, att sådant förbud icke stadgades. Men frågan kanske bör övervägas med hänsyn till taxeringsintendenterna.

Föreningen Sveriges länsassessorer, länsnotarier och länsbokhållare understryker, att på innehavarna av de nya föredragandetjänsterna komme att vila synnerligen omfattande arbetsuppgifter, som krävde organisationsförmåga och administrativ skicklighet. I många län måste säkerligen en del av arbetet stadigvarande delegeras till annan jurist å landskontoret. Med hänsyn främst till den stora betydelsen och svårighetsgraden av de ärenden, vars föredragning avsåges skola åvila de nya befattningshavarna, funne föreningen den föreslagna placeringen i lönegrad A 27 icke tillfredsställande. Särskilt viktigt vore att föredraganden gäves en i lönehänseende tillräckligt auktoritativ ställning gentemot de lokala skattemyndigheterna och utmätningsmännen. Befattningen måste därför obetingat vara uppförd å ordinarie stat. Beaktas borde även att med hänsyn till befodringsutsikterna inom landsstaten efter inrättande av de nya tjänsterna en stor del av juristerna å landskontoren icke syntes kunna räkna med befodran till taxeringsintendent- eller landskamreraretjänst. Det borde med hänsyn härtill och på grund av med de föreslagna tjänsterna förenade arbetsuppgifter med fog kunna göras gällande, att en lönegradsplacering för föredraganden å uppördsavdelningen i A 29 motsvarande taxeringsintendent eller landsfogde vore motiverad. Beträffande föredragandebefattningens benämning ansåge föreningen att starka skäl talade emot den föreslagna tjänstetiteln assessor. Befattningshavaren erhöle å uppördsavdelningen en ställning närmast jämförbar med taxeringsintendents å taxeringsavdelningen. Föreningen förordade för sin del, att den nye föredraganden i uppördsärenden å landskontoren benämndes uppördsintendent.

Vidkommande behovet av ytterligare föredragandetjänster å landskontoren framhåller länsstyrelsen i Malmöhus län, att det såvitt länsstyrelsen kunde bedöma syntes otänkbart, att en person skulle kunna medhinna samtliga de göromål, som enligt organisationen skulle åvila föredraganden i folkbokförings- och uppborärsärenden. Med full förståelse för den våda, som kunde ligga i en alltför stark utökning av tjänstemannakåren, ansåge länsstyrelsen dock ofrånkomligt att å folkbokförings- och uppborärsavdelningarna såsom biträde åt föredragande länsassessorerna inrättades ytterligare en juristtjänst, vilken med hänsyn till häradsskrivarnas lönegradsplacering näppeligen borde placeras lägre än i 25 lönegraden. Därest denna lönegradsplacering ansåges erfordra särskild titel för innehavaren, skulle länsstyrelsen vilja föreslå t. ex. uppborärsassistent.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län uttalar, att i varje län borde såsom kvalificerade medhjälpare åt uppborärsintendenten, till avlastning av dennes eljest alltför betungande arbetsbörda och för vikariat för uppborärsintendent under dennes ledighet och då denne vikarierade som landskamrerare, anställas uppborärsinspektörer i 24 resp. 21 lönegraden till antal i de olika länen lika med antalet taxeringsinspektörer och med samma kompetensfordringar som dessa.

Länsstyrelsen i Värmlands län, som anser, att behovet av särskilt kvalificerad arbetskraft å uppborärs- och folkbokföringsavdelningarna icke vore helt tillgodosett genom inrättande av en ny länsassessorsbefattning, anför:

Det synes länsstyrelsen uppenbart att — i varje fall vad de större länen beträffar — vederbörande föredragande icke har möjlighet att, jämte det omedelbara chefskapet över nyssnämnda båda avdelningar samt tillsynen över och ledningen av de lokala skattemyndigheternas i länet verksamhet, medhinna handläggningen av alla de skiftande ärenden och i många fall säkerligen ömtåliga och känsliga avgöranden, som ankomma på honom. Enbart övervakningen av den ovan påtalade, för systemets fulla effektivitet så utomordentligt viktiga kontrollen att tabellberäknade skattebelopp inflyta i rätt tid och med rätt belopp samt att de lokala myndigheterna vederbörligen utreda och åstadkomma rättelse av härutinnan påtalade fall, torde månatligen kräva sin dryga tid. De sakkunniga, vilka synbarligen haft fullt klart för sig svårigheten, för att icke säga omöjligheten, för föredraganden att ensam räcka till för alla dessa krävande uppgifter, hava rekommenderat utvägen att på annan föredragande överflytta vissa uppborärsärenden. Med hänsyn till ej mindre de i praktiken ytterst begränsade möjligheterna att härigenom vinna någon verklig avlastning i vederbörandes arbetsbörda än även önskvärdheten av att, liksom för länsstyrelsens övriga arbetsdetaljer, alla hithörande ärenden äro samlade på ett håll, anser länsstyrelsen det nödvändigt att uppborärschefen i de större länen får som närmaste medhjälpare en väl kvalificerad tjänsteman. Länsstyrelsen nödgas fördensskull hemställa om att i sagda län nyinrättas jämväl en länsbokhållartjänst (ev. benämnd uppborärsinspektör, därest föredraganden skulle betitlas uppborärsintendent), förslagsvis i lönegrad A 21 (Eo 21), med placering å uppborärsavdelningen; och vill länsstyrelsen i detta sammanhang erinra om att chefen för taxeringsavdelningen, taxeringsintendenten, i de större länen till sitt förfogande har två taxeringsinspektörer med länsbokhållares eller taxeringsrevisors kompetens.

Jämväl *länsstyrelserna i Kristianstads och Västernorrlands län* ifrågasätta, huruvida icke behov av ytterligare kvalificerad arbetskraft kunde anses erforderlig.

Länsstyrelsen i Västmanlands län understryker hållbarheten av de skäl, som anförts av beredningen för avvisandet av tanken att såsom följd av den nya föredragandetjänstens inrättande indragning av någon av nuvarade juristtjänster å landskontoren skulle vara möjlig.

Statskontoret anför:

Vid inrättande av de föreslagna befattningarna såsom länsassessor uppkommer frågan om några av de nuvarande juristtjänsterna å landskontoren kunna indragas. Statskontoret anser, att denna fråga bör bedömas för varje särskilt län med hänsyn till där rådande förhållanden.

I fråga om handläggningen av ärenden, som angå besvär över jämkningsbeslut, anför *länsstyrelsen i Jönköpings län*:

De sakkunniga hava föreslagit, att ärenden, som angå jämkning av preliminär skatt, skola — i likhet med vad som gäller beträffande ärenden rörande omsättningsskatt — föredragas inför landskamreraren och avgöras av honom, därest icke landshövdingen påkallar föredragning. Dessa jämkningsärenden kunna icke betraktas såsom egentliga skatteärenden utan äro snarare av social natur. I sådana fall då jämkning av preliminär skatt påkallats på grund av s. k. ömmande omständigheter eller ändrade familjeförhållanden o. d. kan även landskamreraren komma att i egenskap av ordförande i prövningsnämnden få taga ställning till samma fråga, som föranlett den skattskyldiges framställning om jämkning, vilket skulle vara mindre lämpligt. Genom en sådan anordning, som föreslagits av de sakkunniga, skulle också landskamrerarens arbete avsevärt ökas. Detta skulle hava till följd, att landskamreraren tidvis nödgades delegera handläggningen av en del andra ärenden till annan föredragande. Länsstyrelsen anser därför, att ifrågavarande ärenden böra föredragas inför landshövdingen och avgöras av honom.

Jag biträder uppbördsberedningens förslag, att vid varje landskontor skall inrättas en ny föredragandetjänst för folkbokförings- och uppbördsärenden med placering i 27 lönegraden och att innehavaren av denna tjänst skall benämnas länsassessor. Behovet av en dylik tjänst i de stora och medelstora länen synes kunna bedömas med sådan grad av säkerhet, att denna redan från början bör göras till ordinarie. Då i de mindre länen (med undantag för Gotlands län) — Uppsala, Södermanlands, Kronobergs, Blekinge, Hallands, Västmanlands och Jämtlands län — någon tvekan kan föreligga rörande det framtida behovet av den ifrågavarande tjänsten, bör denna där tills vidare vara extra ordinarie. En ordinarie länsassessorstjänst bör däremot — med hänsyn till de nuvarande och de föreslagna arbetsuppgifternas omfattning — inrättas även å landskontoret i Gotlands län, där för närvarande länsassessorstjänst icke finnes. Länsstyrelsens i Gotlands län framställning om placering av taxeringsintendenten i högre lönegrad torde få upptagas i annat sammanhang.

I några yttranden hava framförts yrkanden om inrättande av ytterligare juristtjänster å folkbokförings- och uppbördsavdelningarna. Då emellertid i flertalet län det behov av dylik kvalificerad personal, som kan visa sig

*Departements-
chefen.*

vara erforderligt, torde vara av endast tillfällig natur, synes detta kunna avhjälpas genom ändrad personaldisposition. I de större länen kan däremot förstärkning av ifrågavarande personal behövas under längre tid av året. I dylikt fall bör Kungl. Maj:t äga medgiva, att länsstyrelsen anställer ytterligare en icke-ordinarie länsbokhållare.

Med hänsyn till det omfattande organisationsarbete av förberedande natur, som kommer att åvila de nya länsassessorerna, torde dessa böra tillsättas redan från och med början av april månad år 1946. På grund härav torde riksdagen böra fastställa tillägg till den för innevarande budgetår gällande personalförteckningen.

Ärenden, som angå preliminär taxering, sättet för uttagande av preliminär skatt, debitering eller jämkning av sådan skatt, verkställande av löneavdrag eller anstånd med inbetalning av skatt, synas lämpligen böra handläggas i samma ordning som ärenden rörande taxering enligt förordningen om allmän omsättningsskatt m. fl. ärenden, d. v. s. de böra, där ej landshövdingen påkallar föredragning, föredragas inför landskamreraren och avgöras av honom.

D. Övriga spörsmål.

Uppbördsberedningen framhåller, att för uppbördsavdelningarna viss utökning av länsstyrelsernas uppsättning av skriv- och räknemaskiner bleve erforderlig. Vidare krävdes nyanskaffning av skåp eller andra anordningar för förvaring av uppbörds korten. Dessa avsåges skola under större delen av året vara tillgängliga å postkontorens skatteavdelningar i residensstäderna. Även länsstyrelsernas uppbördsavdelningar måste emellertid äga tillgång till korten. Häradskskrivarnas jämningsbeslut medförde nämligen, att för uppbördsåret upprättade uppbörds kort i viss utsträckning måste utbytas mot nya eller förses med anteckning t. ex. därom, att annan kolumn i vederbörlig skattetablell skulle användas än tidigare angivits. Vidare borde uppbördsavdelningarna tid efter annan granska uppbörds korten för att utöva tillsyn över att arbetsgivarna i behörig ordning verkställde löneavdrag. Det syntes föga rationellt att för dessa ändamål exempelvis en gång i månaden transportera uppbörds korten från postkontoret till länsstyrelsen för att efter några dagar återföra dem till postkontoret. Mera praktiskt syntes vara, att det arbete, som av personalen å uppbördsavdelningarna skulle utföras med anlitan de av uppbörds korten, utfördes å postkontoren, där i så fall visst lokalutrymme måste ställas till länsstyrelsernas förfogande. Ordnades arbetet på detta sätt, vilket beredningen för sin del ville förorda, bleve icke några särskilda förvaringsanordningar erforderliga å länsstyrelserna för löpande uppbördsårets uppbörds kort utan endast för uppbörds korten för föregående uppbördsår, vilka kort vore behöfliga för visst arbete å länsstyrelsen även under påföljande år, samt för arkivering av uppbörds korten för tidigare år.

Beredningen anger olika tänkbara förvaringsanordningar men framhåller, att denna fråga borde närmare övervägas, varefter central upphandling borde komma till stånd.

Vidare uttalar beredningen, att viss nyanskaffning av möbler torde bliva

oundviklig. Därjämte måste behov uppkomma av utökade lokaler för upp-
bördsavdelningarna. Det måste konstateras, att lokalfrågan bleve mycket
svår att lösa, icke minst av det skälet, att folkbokförings- och upp-
bördsavdelningarna på grund av sina nära sammanhängande arbetsuppgifter måste
vara förlagda i anslutning till varandra. Sannolikt måste i de flesta län be-
hovet tillgodoses genom nybyggnad. Innan några nybyggnader kommit till
stånd, torde man nödgas söka lösa frågan provisoriskt genom förhyrda loka-
ler, men även denna utväg komme sannolikt att erbjuda svårigheter på grund
av rådande läge å hyresmarknaden. Att för ändamålet uppföra kontorsba-
racker kunde knappast rekommenderas med hänsyn till eldfaran.

(Betänkandet s. 455, 456.)

Uppbördsberedningens uttalanden i förevarande avseende lämnas utan er-
inran i de avgivna *yttrandena*.

Anskaffande av erforderliga skriv- och räknemaskiner, möbler, förvarings- *Departements-*
skåp och andra lämpliga förvaringsanordningar för uppbörds korten torde *chefen*
böra ske centralt.

Uppbördsberedningen har förutsatt, att upp-
börds korten större delen av året skulle förvaras å postkontoren i residensstäderna. Enär länsstyrelsen för
olika ändamål behöver äga tillgång till upp-
börds korten, torde emellertid dessa
böra förvaras å länsstyrelsen med undantag för den tid, varunder de måste
vara tillgängliga å posten för anteckning om influtna belopp och upprättan-
de av restlängder. Då enligt den förut berörda propositionen med förslag till
upp-
bördsförordning, m. m. upp-
börd skall äga rum endast varannan månad
(i stället för varje månad enligt beredningens förslag), synas upp-
börds korten utan olägenhet kunna förvaras å länsstyrelsen i regel under större delen av
året. I följd härav krävas å länsstyrelserna förvaringsanordningar för upp-
börds korten i större omfattning än beredningen beräknat. Enhetliga förva-
ringsanordningar böra tydligen komma till användning å länsstyrelserna och
postkontoren.

Såsom beredningen framhållit torde det bliva förenat med vissa svårighe-
ter att anskaffa erforderliga lokaler för de utvidgade upp-
bördsavdelningarna. I några län är visserligen nybyggnad eller tillbyggnad till befintlig fastighet
planerad eller under arbete för att tillgodose länsstyrelsens behov av större
lokalutrymme. Härvid torde hava beaktats lokalbehovet för de nya upp-
bördsavdelningarna. Intill dess de nya lokalerna i dessa län bliva disponibla
måste, liksom i övriga län, lokaler förhyras eller, där detta icke kan ske på
grund av rådande läge på hyresmarknaden, lokaler tillsvi-
dare ordnas genom provisoriska åtgärder. Frågan om anvisande av härför erforderliga anslags-
medel torde komma att upptagas av chefen för kommunikationsdeparte-
mentet.

VII. Riksräkenskapsverket.

I en till socialdepartementet ingiven promemoria framhåller *riksräkenskapsverket*, under åberopande av sitt yttrande över uppbördsberedningens förslag till omläggning av uppbördsförfarandet, att ett genomförande av nämnda förslag komme att för ämbetsverket medföra delvis nya, väsentliga och icke lättlösta uppgifter. Det vore nödvändigt, att riksräkenskapsverket bereddes möjlighet att effektivt övervaka skatteuppbördens förlopp. Detta förutsatte bland annat upprättandet av en till de nya förhållandena anpassad uppbördsstatistik såsom underlag för ämbetsverkets kontrollerande verksamhet. Då större delen av den preliminära skatten icke skulle grunda sig på debitering, nödgades ämbetsverket förlägga sin kontrollverksamhet även ute i fältet, varav följde att inventerings- och inspektionsverksamheten måste utvidgas. En mera omfattande övervakning nödvändiggjordes även därav, att statsverket skulle till kommunerna utbetala vad som beslutats till utdebitering samt i stället uppbära inflytande kommunalutskylder. Även i andra avseenden komme ämbetsverkets uppgifter att utökas, därest beredningens förslag genomfördes. En förutsättning för att ämbetsverket skulle kunna genomföra sin centrala arbetsuppgift på uppbördsväsendets område vore, att dess organisation förstärktes och att denna förstärkning vore genomförd i god tid före det nya uppbördsförfarandets ikraftträdande.

*Departementets-
chefen.*

En omläggning av uppbördsförfarandet på sätt förordats i propositionen med förslag till uppbördsförordning, m. m. synes komma att medföra, att de arbetsuppgifter, som riksräkenskapsverket har att fullgöra i fråga om uppbörden av skatt, utökas i olika avseenden. Frågan om den förstärkning av ämbetsverkets arbetskrafter, som må kunna föranledas härav, torde få upptagas i annat sammanhang.

VIII. Postverket.

Uppbördsberedningen erinrar om att postverket i det föreslagna uppbördsförfarandet skulle tagas i anspråk i större omfattning än för närvarande. Då det icke torde ankomma på uppbördsberedningen att angiva några riktlinjer för huru postverkets arbete i fråga om uppbörden organisatoriskt skulle ordnas, enär detta finge anses vara en inre postal angelägenhet, hade beredningen begränsat sig till att i samråd med generalpoststyrelsen beräkna kostnaderna för postverkets medverkan i uppbördsarbetet.

Ifrågavarande kostnader hava beräknats för tryckning av erforderligt antal blanketter till uppbörds kort jämte debetsedlar med kopior till 350 000 kronor samt för postbefordran av de färdigställda debetsedlarna till de skattskyldiga efter samma kostnad som för närvarande eller 4 öre för debetsedel.

Kostnaderna för det arbete, som är förenat med mottagande av skatteanvisningarna vid postanstalterna, och övrigt på postverket ankommande arbete, dock ej utskrift av restlängder, hava av postverket uppskattats till

för vid postanstalterna direkt mottagna skatteanvisningar.....	24,5 öre för anvisning
för skatteanvisningar, inlämnade genom större arbetsgivare	7 » » »

Vidare hava kostnaderna beräknats för utskrift av restlängd till 5 öre för varje i restlängden upptagen person och för utbetalning av medel på grund av skatterestitution till 15 öre för varje utbetald post.

Beredningen framhåller, att skåp för förvaring av uppbörds korten å postkontoren torde få anskaffas. Vad i detta avseende anförts för länsstyrelsernas del ägde även här tillämpning. Vidare finge postkontorens i residensstäderna maskinella utrustning utökas och förbättras samt deras lokalutrymmen utvidgas.

(Betänkandet s. 456, 457.)

Här ifrågasvarande kostnader beröras av *generalpoststyrelsen*, som anför:

I betänkandet ha kostnaderna för postverkets och bankernas medverkan beräknats till 24,5 öre per direkt mottagen anvisning och 7 öre per anvisning, som insändes av större arbetsgivare till bankinrättning eller skatteavdelning vid postkontor i residensstad. Kostnadsuppgifterna grunda sig i denna del på beräkningar, som utförts inom generalpoststyrelsen. Då uppbördsberedningen begärt dessa beräkningar mycket sent och ej varit i tillfälle avvakta inhämtandet av nytt primärmaterial, måste givetvis beräkningarna bli i viss mån approximativa, vilket f. ö. är naturligt, då de delvis avsågo arbetsuppgifter, vilka f. n. ej fullgöras av postverket. De kostnadsuppgifter, som lämnades, avsågo postverkets rena nettokostnader.

De förnyade beräkningar, som nu utförts, ha visat en mindre kostnadsstegring. Denna har förorsakats bl. a. av att, sedan de föregående beräkningarna utfördes, nytt avtal träffats om handhavande av postgöromålen på förenade post- och järnvägsstationer, att det provisoriska lönetillägget åt vissa befattningshavare i statens tjänst med flera något höjts (SFS 490/45) samt att generalpoststyrelsen beviljat ett mot sagda tillägg svarande provisoriskt ersättningstillägg åt avtalsanställda poststationsföreståndare. På grund av denna stegring av personalutgifterna torde det för redovisning av vid postanstalterna mottagna skatteanvisningar angivna beloppet, 24,5 öre, icke täcka postverkets självkostnader. Postverkets ersättning härför synes därför böra beräknas efter ett à-pris av 25 öre, vilket medför en kostnadsökning av 160 000 kronor. I detta sammanhang vill generalpoststyrelsen framhålla, att, då postverkets kostnader för skatteuppbörden till övervägande del, 70 à 80 %, äro personalkostnader, de öknings av verkets personalkostnader, som föranledas av lönerulerande åtgärder, måste medföra en höjning av postverkets ersättning för dess medverkan vid skatteuppbörden.

Genom den förenämnda propositionen med förslag till uppbördsförordning, m. m. hava i det av uppbördsberedningen föreslagna uppbördsförordningsförändringar, vilka jämväl återverka på postverkets arbete vid uppbörden. Berörda förändringar bestå i huvudsak däri, att antalet uppbördsterminer minskats från tolv till sex, att debetsedel, som enligt beredningens förslag i regel skulle samtidigt upptaga preliminär skatt, fastighetsskatt samt annan slutlig och kvarstående skatt än fastighetsskatt, uppdelats på tre debetsedlar samt att arbetsgivare skall i särskild ordning

*Departements-
chefen.*

inleverera genom löneavdrag innehållna skattebelopp för arbetstagare, som slutat sin anställning mellan uppbördsterminerna.

Generalpoststyrelsen har under hand upplyst, att till följd av det ändrade antalet uppbördsterminer de av styrelsen tidigare angivna å-priserna borde höjas till 25,5 öre för skatteanvisningar, direkt mottagna vid postanstalterna, samt till 7,5 öre för skatteanvisningar, inlämnade genom större arbetsgivare. Kostnaderna för redovisning och bokföring av skattebelopp, som inflöte mellan uppbördsterminerna, borde med hänsyn till den skriftväxling och individuella behandling i övrigt, som föranleddes av nämnda inbetalningssätt, beräknas till ca 40 öre för inbetalning. För tryckning av blanketter till uppbördskort jämte debetsedlar och kopior borde kostnaderna beräknas till ca 380 000 kronor.

De kostnadsberäkningar, som verkställt inom socialdepartementet, grunda sig på de av beredningen angivna kostnaderna, ändrade med hänsyn till förut berörda av postverket lämnade uppgifter. Nämnda kostnadsberäkningar redovisas i det följande.

IX. Kostnadsberäkningar.

Uppbördsberedningen framhåller, att beredningen vid sina kostnadsberäkningar uteslutande tagit hänsyn till det av beredningens majoritet förordade alternativ II. Hur kostnaderna komme att ställa sig vid ett genomförande av ett uppbördssystem enligt alternativ I eller alternativ III kunde icke angivas. Uppenbart vore dock, att organisationskostnaderna enligt alternativ I och även enligt alternativ III i icke ringa grad komme att överstiga, vad i det följande angåves.

Ledamoten Sivert uttalar, att vissa merkostnader skulle komma att uppstå enligt alternativ I. Däremot vore det sannolikt, att alternativ II komme att ställa större anspråk på organisationen än alternativ III.

(Betänkandet s. 458, 517—519.)

*Departements-
chefen.*

En organisation, utformad enligt beredningens alternativ I, torde ställa sig dyrare än en organisation, som bygger på alternativ II eller III. Det synes kunna antagas, att en organisation enligt alternativ III skulle medföra kostnader, vilka i varje fall icke komme att understiga kostnaderna enligt alternativ II.

A. Statsverket.

1. Häradsskrivare.

Uppbördsberedningen har beräknat kostnaderna för häradsskrivarorganisationen till följande belopp:

Engångskostnader.

Övergångslön	kronor	24 000
Inlösen av skriv- och räknemaskiner jämte ombyggnad av vissa räknemaskiner	»	325 000
Nyanskaffning av skriv- och räknemaskiner	»	740 000

Inlösen av kontorsutensilier	kronor	12 000
Nyanskaffning av kontorsutensilier	»	24 000
Nyanskaffning av förvaringsskåp för uppbördskort	»	140 000
Summa kronor		1 265 000.

Årliga kostnader.

Avlöningar:

Ordinarie personal	kronor	2 084 000
Fast anställd icke-ordinarie personal	»	2 643 000
Tillfällig personal	»	232 000
Sjukvård m. m.	»	12 000
Reseersättningar:		
Tjänstgöringstraktamenten	»	110 000
Reseersättningar i övrigt	»	155 000
Expenser	»	310 000
Lokalbidrag	»	255 000
Avskrivning å		
kontorsmaskiner (7 0/0)	»	75 000
förvaringsskåp (5 0/0)	»	7 000
Lön för häradsskrivare å övergångsstat	»	98 000
Lön för häradsskrivare å indragningsstat	»	69 000
Övergångsersättningar för mistade sportler	»	270 000

Summa kronor 6 320 000.

Vid beräkning av de årliga lönekostnaderna för häradsskrivarna har beredningen utgått från näst högsta löneklassen i lönegrad A 24. För kanslibiträderna har lönen beräknats efter lägsta löneklassen i lönegrad Eo 7 med angivande inom parentes av lönen i näst högsta löneklassen i samma lönegrad. För övrig biträdespersonal har beredningen utgått från lönen i lägsta löneklassen i begynnelselönegraden Ex 2 med angivande inom parentes av lönen i näst högsta löneklassen i lönegrad Eo 4, dock att ett biträde i varje fögderi beräknats åtnjuta allenast arvode motsvarande lönen i lägsta löneklassen i lönegrad Ex 2. Kostnadsberäkningarna hava verkställts med utgångspunkt från lönen å D-ort. Av de föreslagna stationeringsorterna för häradsskrivarna äro 28 belägna å denna dyrort samt 58 å lägre och 69 å högre dyrort. I kostnaderna hava också inräknats utgifter för löner och vikariatsersättningar till befattningshavare i lägre lönegrad vid förordnanden å häradsskrivartjänst under semester och annan ledighet för häradsskrivarna samt under tider, då häradsskrivarna på grund av arbetsanhopning måste beredas lättnad i arbetet. Lönen har för ordinarie och extra ordinarie tjänstemän uträknats under förutsättning, att vederbörliga pensionsavdrag verkställts. För den lönegradsplacerade personalen har rörligt tillägg beräknats efter 15 procent och kristillägg efter 16 procent. Provisoriskt lönetillägg har beräknats i överensstämmelse med i propositionen 1945:286 angivna rikt-

linjer. I de fall, då kallortstillägg skola utgå, hava dessa inräknats i kostnaderna.

Enligt nämnda beräkningsgrunder skulle de årliga lönekostnaderna för den fast anställda personalen uppgå till:

	Ordinare	Icke-ordinarie
	befattningshavare	
Lön jämte kallortstillägg minskad med pensionsavdrag	1 565 730	1 851 096 (2 277 966)
Rörligt tillägg	250 722	208 413 (282 069)
Summa	1 816 452	2 059 509 (2 560 035)
Kristillägg	267 429	222 456 (300 948)
Provisoriskt lönetillägg	—	213 900 (158 100)
Totalsumma	2 083 881	2 495 865 (3 019 083)

Av lönekostnaderna för den ordinarie personalen avse 367 524 kronor ersättning åt vikarier å härads-skrivartjänst. Denna utgiftspost motsvaras av en kostnadsbesparing å ca 306 000 kronor å länsstyrelsernas avlöningsanslag.

För den fast anställda biträdespersonalen tillkomma därjämte ersättningar för övertidsarbete. De årliga kostnaderna härför hava beräknats till 147 250 kronor.

Vid beräkningarna av kostnaderna för tillfällig personal har beredningen utgått ifrån att i varje fögderi sådan personal blir erforderlig i en omfattning motsvarande ett biträde under sammanlagt ca sex månader för år. Månadslönen har i medeltal uppskattats till 250 kronor.

För sjukvård m. m., reseersättningar, fränsett tjänstgöringstraktamenten, och expenser hava endast synnerligen approximativa kostnadsbelopp kunnat angivas. Kostnaderna för tjänstgöringstraktamenten för vikarier å härads-skrivartjänst hava beräknats med hänsynstagande till att av härads-skrivarnas stationeringsorter 109 äro belägna å annan ort än i residensstad och att till vikarie i allmänhet kommer att förordnas befattningshavare vid länsstyrelse.

Lokalbidragen hava, såvitt gäller möbelersättning, beräknats enligt för landsfiskalerna gällande föreskrifter; hyresersättningen har uppskattats till i medeltal 1 500 kronor för år för varje härads-skrivarkontor.

Med hänsyn till det antal år, under vilka skriv- och räknemaskinerna böra kunna utnyttjas, har den årliga avskrivningen på anskaffningskostnaderna för desamma beräknats till i medeltal 7 procent. Å anskaffningskostnaderna för förvarings-skåpen har beräknats en årlig avskrivning av 5 procent.

Lönekostnaderna för å övergångsstat eller indragningsstat överförda härads-skrivare hava beräknats under antagande, att ett tiotal härads-skrivare skola överföras å övergångsstat och ungefär lika många å indragningsstat. Dessa antaganden bygga emellertid icke på någon som helst prövning av de nuvarande härads-skrivarnas lämplighet.

för enskilda

i form av debetsedelslösen	kronor	630 000
» » » expeditionslösen m. m.	»	255 000

eller tillhopa kronor 3 525 000.

Statsverkets nuvarande kostnader för häradskrivarorganisationen uppskattas av beredningen till ca 1 970 000 kronor. Då de blivande kostnaderna beräknats till 5 880 000 kronor, skulle härigenom uppkomma en merkostnad av 3 910 000 kronor.

De inkomster häradskrivarna uppburit från menigheter och enskilda, komma enligt beredningens förslag icke samtliga att överföras till statsverket.

Debetsedelslösen skall icke vidare förekomma, icke heller ersättning för debitering av landstingsmedel och tingshusmedel. Ävenledes bortfalla provisionerna för debitering av riddarhusmedel, hushållningssälls-kapsavgifter och vissa försäkringsavgifter, då dessa icke längre skola uppbäras genom det allmännas försorg.

Bland häradskrivarnas bruttoinkomster ingår vidare ersättning av kommuner för upprättande av röstlängder. I den mån ersättning härför även i fortsättningen skall utgå, bör enligt beredningens mening inkomsten härav räknas häradskrivarorganisationen till godo. Visserligen kommer en del av arbetet med upprättandet av dessa längder att utföras å länsstyrelsernas folkbokföringsavdelningar. Kostnaderna härför hava dock täckts genom att folkbokföringen tillgodoräknats den besparing, som uppkommer genom minskningen i arbetsbördan på häradskrivarkontoren. De inkomster statsverket framdeles kan påräkna, bliva alltså allenast ersättning av kommuner för röstlängder, ca 200 000 kronor, och ersättning av enskilda i form av expeditionslösen m. m., ca 250 000 kronor.

Med beaktande av nämnda inkomster anger beredningen statsverkets årliga merkostnader för häradskrivarorganisationen till 3 460 000 kronor.

(Betänkandet s. 458—463.)

*Departements-
chefen.*

De av mig förordade ändringarna i uppboordsberedningens förslag beträffande häradskrivarorganisationen föranleda även ändring i de av beredningen verkställda kostnadsberäkningarna. Jag har därför låtit verkställa erforderliga justeringar av dessa beräkningar. I enlighet härmed kunna kostnaderna för häradskrivarorganisationen beräknas uppgå till följande belopp:

Engångskostnader.

Övergångslön	kronor	18 000
Inlösen av skriv- och räknemaskiner jämte ombyggnad av vissa räknemaskiner	»	350 000
Nyanskaffning av skriv- och räknemaskiner	»	585 000
Inlösen och nyanskaffning av kontorsutensilier	»	66 000

Inlösen och nyanskaffning av möbler	kronor	500 000
Nyanskaffning av förvaringsskåp för uppborrdskort	»	100 000
Flyttningskostnader	»	60 000
Instruktionskurser	»	40 000
Summa kronor		1 719 000

Årliga kostnader.

Avlöningar:

Ordinarie personal	kronor	1 924 000
Fast anställd icke-ordinarie personal	»	2 742 000
Tillfällig personal	»	234 000
Sjukvård m. m.	»	12 000

Reseersättningar:

Tjänstgöringstraktamenten	»	80 000
Reseersättningar i övrigt	»	156 000
Expenser	»	400 000

Avskrivning å

kontorsmaskiner (7 %/o)	»	60 000
möbler och förvaringsskåp (5 %/o)	»	30 000

Lön för befattningshavare å övergångsstat eller indragningsstat samt pensioner åt förtidspensionerade härads-skrivare	»	250 000
Övergångsersättningar för mistade sportler	»	195 000
Lokalhyror	»	480 000
Kurskostnader	»	20 000

Summa kronor 6 583 000.

Övergångslön har beräknats skola utgå med omkring 300 kronor till envar av ca 60 häradsskrivare.

Kostnaderna för inlösen från häradsskrivarna av skriv- och räknemaskiner samt för ombyggnad av vissa räknemaskiner hava av uppborrdsberedningen upptagits till 325 000 kronor. Med hänsyn till av häradsskrivarna verkställda nyinköp torde dock kostnaderna böra beräknas något högre.

De additionsmaskiner, som behöva nyanskaffas, kunna vara av enklare beskaffenhet än beredningen beräknat. Antalet erforderliga maskiner utöver dem, som kunna inlösas, kan angivas till ca 100 skrivmaskiner med bred vagn, ca 300 additionsmaskiner och ca 100 multiplikationsmaskiner.

Kostnaderna för inlösen av kontorsutensilier hava av uppborrdsberedningen angivits till 12 000 kronor, motsvarande ca 100 kronor för fögderi. Av från häradsskrivarna inhämtade uppgifter synes emellertid framgå, att de angivna kostnaderna äro för låga. Approximativt torde ifrågavarande kostnader böra för varje fögderi upptagas till ca 200 kronor. Kostnaderna för nyanskaffning av kontorsutensilier torde likaledes kunna beräknas till ca 200 kronor för ett vart av de nuvarande häradsskrivarkontoren. För vart och ett av de nya kontoren torde kostnaderna böra upptagas till ca 500 kronor.

Kostnaderna för inlösen och nyanskaffning av möbler äro beräknade med ledning av från byggnadsstyrelsen införskaffade uppgifter.

Då förvaringsskåpen för uppbördskort kunna göras något mindre än vad beredningen beräknat, bliva kostnaderna något lägre än de av beredningen antagna.

Till engångskostnader böra jämväl hänföras flyttningskostnader, som uppkomma i samband med den nya organisationens ikraftträdande, samt kostnader för de förut berörda instruktionskurserna. Ifrågavarande kostnader torde kunna uppskattas till ca 60 000, respektive ca 40 000 kronor.

Lönekostnaderna hava uppskattats i enlighet med de av beredningen angivna normerna med följande ändringar. Häradsskrivarnas löner hava beräknats för ett sextiotal häradsskrivare enligt högsta löneklassen i lönegrad A 24, för ett tjugutal enligt lägsta löneklassen i samma lönegrad och för återstoden, under antagande att dessa under några år skola åtnjuta vikariatslön, enligt 23 löneklassen. Inom parentes hava samtidigt lönekostnaderna angivits för den förstnämnda gruppen enligt högsta löneklassen och för de övriga enligt näst högsta löneklassen i lönegrad A 24. För de skrivbiträden, som enligt beredningens förslag endast skulle åtnjuta arvode, hava lönekostnaderna beräknats efter dels lägsta löneklassen i lönegrad Ex 2, dels ock näst högsta löneklassen i lönegrad Ex 4. Slutligen har hänsyn tagits till att icke-ordinarie landskontorister skola i tidigare angiven utsträckning tjänstgöra å häradsskrivarkontor utöver de landskontorister, vilka förordnas att under semester och annan ledighet uppehålla häradsskrivartjänst. I enlighet härmed uppgå de årliga lönekostnaderna för den fast anställda personalen till:

	Ordinarie	Icke-ordinarie
	befattningshavare	
Lön jämte kallortstillägg minskad med pensionsavdrag	1 458 000 (1 572 000)	1 763 000 (2 240 000)
Rörligt tillägg	226 000 (245 000)	266 000 (347 000)
Summa	1 684 000 (1 817 000)	2 029 000 (2 587 000)
Kristillägg	240 000 (262 000)	284 000 (370 000)
Provisoriskt lönetillägg	— —	282 000 (235 000)
Totalsumma	1 924 000 (2 079 000)	2 595 000 (3 192 000)

I lönekostnaderna för den ordinarie personalen ingå ca 315 000 kronor, avseende beräknad lön och vikariatsersättning åt ordinarie landskontorister vid förordnande å häradsskrivartjänst. I lönekostnaderna för den icke-ordinarie personalen ingå ca 100 000 kronor, avseende lön åt icke-ordinarie landskontorister vid tjänstgöring å häradsskrivarkontor. Frånsett vikariatsersättningarna uppgå nämnda lönekostnader till sammanlagt omkring 355 000 kronor, vilken utgiftspost motsvaras av en kostnadsbesparing å samma belopp å länsstyrelsernas avlöningsanslag.

Av uppbördsberedningen beräknade kostnader för övertidsarbete, tillfällig

personal, sjukvård m. m. och reseersättningar, frånsett tjänstgöringstraktamenten, torde böra godtagas med de ändringar som betingas av ökningen i antalet fögderier. Kostnaderna för tjänstgöringstraktamenten åt vikarier å härads-skrivartjänst synas däremot kunna sänkas med hänsyn därtill, att då i de större fögderierna härads-skrivarna föreslås skola erhålla kvalificerad biträdes-hjälp under hela året behovet av vikarier från landskontoret kan förväntas nedgå. Expens-kostnaderna böra höjas på grund av att härads-skrivarna föreslås skola erhålla större tjänstelokaler än beredningen förordat.

Av beredningen beräknade utgifter för lokalbidrag bortfalla, enär statsverket föreslås skola svara för anskaffande av tjänstelokaler och möbler. I stället hava upptagits kostnader för lokalhyror, beräknade till 2 400 å 3 500 kronor för fögderi, samt för avskrivning med 5 % å anskaffningskostnaderna för möbler.

Kostnaderna för lön åt härads-skrivare, överförda å övergångs- eller indragningsstat eller förtidspensionerade, hava beräknats under antagande att förutom de tidigare omnämnda tillförordnade härads-skrivare, vilka föreslås skola överföras å indragningsstat, ca trettio ordinarie härads-skrivare härvidlag skola komma i fråga. Övergångsersättningar för mistade sportler hava beräknats med i medeltal 3 000 kronor för envar av 65 härads-skrivare.

Såsom årlig kostnad torde även böra upptagas ca 20 000 kronor, avseende utgift för den föreslagna utbildningskursen för blivande härads-skrivare och kronokamrerare.

Enligt förenämnda beräkningar skulle de årliga kostnaderna för härads-skrivarorganisationen sålunda uppgå till ca 6 583 000 kronor. Såsom beredningen föreslagit böra dock härifrån avräknas utgifterna för löner till härads-skrivare å indragnings- och övergångsstat samt sportelersättningarna; ytterligare böra avräknas förut nämnda pensioner till vissa härads-skrivare. De årliga kostnaderna för organisationen kunna därför angivas till ca 6 138 000 kronor. Då enligt uppborädsberedningens beräkningar statsverkets nuvarande kostnader för härads-skrivarorganisationen uppgå till 1 970 000 kronor, kan kostnadsökningen för statsverket angivas till ca 4 168 000 kronor. Härifrån skola dock avgå vissa inkomster för statsverket, av beredningen beräknade till 450 000 kronor, varför statsverkets årliga merkostnader för härads-skrivarorganisationen böra beräknas till ca 3 718 000 kronor.

2. Landsfiskaler.

Uppborädsberedningen anför, att beredningen försiktigtvis icke ansett sig böra för närvarande räkna med några kostnadsbesparingar inom landsfiskalsorganisationen och i anslutning härtill icke heller med någon nedgång i statsverkets andel av indrivnings- eller restavgifter.

(Betänkandet s. 463.)

Vad beredningen anført föranleder icke erinran från min sida.

*Departements-
chefen.*

3. Länsstyrelser.

De kostnadsökningar, som föranledas av den förstärkta organisationen för uppborðsarbetet inom länsstyrelserna beräknas av *uppborðsberedningen* till följande belopp:

Engångskostnader.

Möbler	kronor	50 000
Förvaringsskåp för uppborðskort	»	385 000
Skriv- och räknemaskiner	»	70 000
	Summa kronor	505 000.

Årliga kostnader.

Avlöningar	kronor	415 000
Sjukvård m. m.	»	4 000
Reseersättningar	»	4 000
Expenser	»	150 000
Lokalhyror	»	120 000
Avskrivning å		
möbler och förvaringsskåp (5 0/0)	»	22 000
skriv- och räknemaskiner (7 0/0)	»	5 000
	Summa kronor	720 000.

Vid beräkning av möbelkostnaderna har beredningen utgått ifrån att nyanskaffning av möbler endast skall behöva ifrågakomma för tillgodoseende av den nyanställda personalens behov.

Kostnaderna för förvaringsskåp för uppborðskort hava beräknats under förutsättning, att uppborðskorten för löpande uppborðsår skola förvaras å postkontoren i residensstäderna, varför för dessa kort några förvaringsskåp icke ansetts erforderliga å länsstyrelserna. Däremot krävas enligt beredningens mening sådana skåp för uppborðskorten för senast förflutna uppborðsår, vilka kort skola finnas tillgängliga å länsstyrelserna, ävensom för arkivering av äldre uppborðskort under fem år. För sistnämnda ändamål kunna förvaringsskåp av enklare beskaffenhet anskaffas.

Vid beräkning av de årliga lönekostnaderna för den av beredningen föreslagna personalutökningen vid länsstyrelserna har beredningen i fråga om länsassessorerna utgått från dels lägsta och dels näst högsta löneklassen inom lönegrad A 27. För icke-ordinarie landskontorist och icke-ordinarie kontors- eller skrivbiträde har lönekostnaden beräknats med avseende å dels lägsta löneklassen inom lönegrad Ex 4, respektive lönegrad Ex 2, dels ock näst högsta löneklassen inom lönegrad Eo 15, respektive Eo 4. Kostnadsberäkningarna hava verkställts med utgångspunkt från lönen å F-ort. Nio av länsstyrelserna äro belägna å denna dyrtort samt fem å högre och tio å lägre

dyrort. Lön har för ordinarie och extra ordinarie tjänstemän uträknats under förutsättning, att vederbörliga pensionsavdrag verkställts. Rörligt tillägg och kristillägg samt provisoriskt lönetillägg har beräknats på samma sätt som för befattningshavare å häradsskrivarkontoren. För tjänstemännen i Västerbottens och Norrbottens län har dem tillkommande kallortstillägg inräknats i kostnaderna.

I enlighet med vad nyss anförts hava de årliga avlöningskostnaderna för den fast anställda personalen beräknats till:

	Ordinarie		Icke-ordinarie	
	befattningshavare			
Lön jämte kallortstillägg minskad med pensionsavdrag	218 556	(242 316)	342 300	(618 252)
Rörligt tillägg	35 424	(38 880)	51 112	(97 383)
Summa	253 980	(281 196)	393 412	(715 635)
Kristillägg	37 785	(41 472)	54 528	(103 857)
Provisoriskt lönetillägg	—	(—)	59 160	(23 400)
Totalsumma	291 765	(322 668)	507 100	(842 892)

De först angivna beloppen beteckna lön enligt lägsta löneklassen och de inom parentes upptagna beloppen lön enligt näst högsta löneklassen inom vederbörlig lönegrad.

Kostnaderna för avlöning av tillfällig personal hava uppskattats till i medeltal 2 000 kronor för län eller för samtliga län till 48 000 kronor.

De sammanlagda lönekostnaderna för år uppgå enligt angivna beräkningsgrunder till, i avrundat tal, 846 000 kronor. Nämnade kostnader skola emellertid minskas med dels 306 000 kronor, avseende löner åt landskontorister vid förordnanden å häradsskrivartjänst, dels 125 000 kronor, motsvarande nuvarande kostnader för avlöning av tillfällig personal å länsstyrelserna vid uppboresarbetet m. m. De av beredningens förslag föranledda lönekostnaderna kunna därför beräknas till 415 000 kronor.

De av beredningen angivna kostnaderna för sjukvård m. m., reseersättningar och expenser äro endast approximativa.

Lokalkostnaderna hava uppskattats med utgångspunkt från ett uppskattat lokalutrymme om ca 4 000 kvadratmeter och efter ett beräknat hyrespris för kvadratmeter om 30 kronor.

Avskrivningarna å möbler och förvaringsskåp samt å skriv- och räknemaskiner hava verkställts enligt samma grunder som tillämpats vid beräkningen av kostnaderna för häradsskrivarorganisationen.

Beredningen framhåller, att statsverket för närvarande genom länsstyrelserna uppbure vissa inkomster i form av indragna provisionsandelar, såvitt gällde landstingsmedel, tingshusmedel, riddarhusmedel, avgifter till hushållningssällskap och vissa försäkringsavgifter. Inkomsterna härav hade för år 1943 uppskattats till omkring 750 000 kronor, därav för landstings- och tings-

husmedel ca 620 000 kronor. Dessa inkomster komme att upphöra efter det nya uppbördssystemets genomförande.

De av uppbördsreformen föranledda merkostnaderna för statsverket, såvitt gäller länsstyrelserna, beräknas av beredningen till 1 470 000 kronor.

(Betänkandet s. 463—466.)

Länsstyrelsen i Örebro län uttalar, att i de av beredningen angivna kostnadsökningarna för statsverket icke syntes ingå utgifter för ofrånkomlig lokalanskaffning. Engångskostnaden härför finge antagas icke understiga 7 à 8 miljoner kronor.

Departements-
chefen.

De av uppbördsberedningen verkställda kostnadsberäkningarna böra ändras i följande avseenden.

Förvaringsskåp för uppbördskort erfordras i enlighet med vad som tidigare framhållits för dels det löpande årets uppbördskort å kvarstående och preliminär skatt dels uppbörds korten å preliminär skatt för nästföregående år. Därutöver krävas skåp för arkivering av äldre uppbörds kort under fem år. Antalet uppbörds kort, som måste förvaras å länsstyrelserna, blir härigenom avsevärt större än vad beredningen räknat med. Å andra sidan få uppbörds korten ett mindre format, varigenom förvaringsskåpen kunna göras mindre och därigenom beräknas draga lägre kostnader. I det följande angivna kostnader hava beräknats med ledning av inhämtade preliminära prisuppgifter.

Lönekostnaderna hava omräknats med hänsyn till de av mig förordade förändringarna i fråga om den av beredningen föreslagna personalförstärkningen. I övrigt hava lönekostnaderna beräknats enligt de av beredningen angivna normerna. Nämnda kostnader uppgå för den fast anställda personalen till:

	Ordinarie	Icke-ordinarie
	befattningshavare	
Lön jämte kallortstillägg minskad med pensionsavdrag	154 000 (172 000)	515 000 (935 000)
Rörligt tillägg	25 000 (28 000)	78 000 (147 000)
Summa	179 000 (200 000)	593 000 (1 082 000)
Kristillägg	27 000 (29 000)	83 000 (157 000)
Provisoriskt lönetillägg	— —	79 000 (23 000)
Totalsumma	206 000 (229 000)	755 000 (1 262 000)

De först angivna beloppen beteckna lön enligt lägsta löneklassen och de inom parentes upptagna beloppen lön enligt näst högsta löneklassen inom vederbörlig lönegrad.

Härtill komma kostnader för avlöning åt tillfällig personal, 48 000 kronor. Å andra sidan skola avgå dels 355 000 kronor, avseende löner åt landskon-

torister vid tjänstgöring å häradskrivarkontor, dels ock 125 000 kronor, avseende nuvarande kostnader för avlöning åt tillfällig personal. Lönekostnaderna kunna därför beräknas till ca 529 000 kronor.

Kostnaderna för sjukvård m. m., reseersättningar och lokalhyror torde kunna upptagas med belopp, som föreslagits av beredningen. Kostnaderna för expenser böra däremot höjas med ca 100 000 kronor. Utgifterna för karbonpapper och för kuvert till debetsedlar ökas nämligen avsevärt på grund av det ökade antalet debetsedlar. Vidare tillkomma kostnader för tryckning av blanketter till debiteringslängd för slutlig och kvarstående skatt, därest Kungl. Maj:t förordnar, att sådan längd skall upprättas.

I enlighet med det anförda böra kostnadsökningarna i fråga om länsstyrelserna beräknas sålunda:

Engångskostnader.

Möbler	kronor	50 000
Förvaringsskåp för uppbördskort	»	350 000
Skriv- och räknemaskiner	»	70 000
		Summa kronor 470 000

Årliga kostnader.

Avlöningar	kronor	529 000
Sjukvård m. m.	»	4 000
Reseersättningar	»	4 000
Expenser	»	250 000
Lokalhyror	»	120 000
Avskrivning å		
möbler och förvaringsskåp (5 %)	»	20 000
skriv- och räknemaskiner (7 %)	»	5 000
		Summa kronor 932 000

Då vid det nya uppbördssystemets genomförande vissa uppbördsprovisioner, beräknade till ca 750 000 kronor årligen, föreslås skola upphöra att utgå, kunna de av uppbördsreformen föranledda merkostnaderna för statsverket, såvitt gäller länsstyrelserna, uppskattas till ca 1 682 000 kronor.

4. Postverket.

Uppbördsberedningen anför:

För underlättande av beräkningarna kunna utgifterna till banker för deras medverkan vid uppbörden antagas bliva ersatta genom postverket samt beräknas uppgå till samma belopp som postverkets kostnader för motsvarande arbete.

Under denna förutsättning kunna kostnaderna för postverkets och bankernas medverkan i uppbördsarbetet uppskattas sålunda:

tryckning av 7 000 000 blanketter till uppbörds kort och debetsedlar	kronor	350 000
postbefordran av 6 000 000 debetsedlar till de skattskyldiga å 4 öre	»	240 000
redovisning av vid postanstalterna eller i banker direkt mottagna skatteanvisningar, 32 000 000 å 24,5 öre	»	7 840 000
redovisning av genom större arbetsgivare inlämnade skatteanvisningar, 13 000 000 å 7 öre	»	910 000
upprättande av restlängd, 5 000 000 poster å 5 öre	»	250 000
utbetalning av medel på grund av skatterestitution, 500 000 postgiroutbetalningskort å 15 öre	»	75 000
Summa kronor		9 665 000.

Härav belöpa å magistratsstäder uppskattningsvis följande belopp:

tryckning av 2 500 000 blanketter till uppbörds kort	kronor	125 000
postbefordran av 2 000 000 debetsedlar	»	80 000
redovisning av vid postanstalter eller i banker direkt mottagna skatteanvisningar, 8 000 000 å 24,5 öre	»	1 960 000
redovisning av genom större arbetsgivare inlämnade skatteanvisningar, 7 000 000 å 7 öre	»	490 000
upprättande av restlängd, 2 000 000 poster å 5 öre	»	100 000
utbetalning av medel på grund av skatterestitution ¹	»	10 000
Summa kronor		2 765 000.

Av kostnaderna för magistratsstäderna torde ca 600 000 kronor böra beräknas för Stockholms del.

Ovan angivet antal blanketter till uppbörds kort och debetsedlar ävensom antalet postbefordrade debetsedlar är beräknat jämväl med hänsyn till förekommande jämkningsfall.

Postverkets nuvarande kostnader kunna — — — beräknas till ca 1 900 000 kronor. De för statsverket uppkommande merkostnaderna böra därför beräknas till 5 000 000 kronor.

(Betänkandet s. 466, 467.)

Statens organisationsnämnd framhåller, att beredningen vid kostnadsberäkningarna i fråga om postverket icke syntes hava tagit hänsyn till att, därest uppbördsreformen genomfördes, statens intressekontors verksamhet beträffande skatteuppbörd komme att upphöra. Då denna verksamhet vore intressekontorets huvudsakliga uppgift, borde följaktligen intressekontorets fortbestånd komma under övervägande. Den återstående delen av kontorets verksamhet — avseende försäkringspremier, hyror o. dyl. — syntes, därest den skulle bibehållas, böra bedrivas utan kostnader för statsverket. Vid ett avvecklande av statens intressekontor borde den minskning av statens utgifter med omkostnaderna för intressekontoret — för närvarande ca 400 000 kronor för år — som därvid ägde rum, tillgodoräknas uppbördsreformen.

*Departements-
chefen.*

Såsom tidigare framhållits böra postverkets kostnader för det arbete, som är förenat med mottagande av skatteanvisningar vid postanstalterna, uppskattas till något högre belopp än uppbördsberedningen beräknat. Vid kostnadsberäkningen måste även hänsyn tagas till det förut berörda förhållandet, att antalet uppbörds kort och debetsedlar bliva flera enligt propositionen

¹ Avser Stockholm.

med förslag till uppbördsförordning, m. m. än enligt beredningens förslag. Antalet redovisade skatteanvisningar, liksom antalet restförda poster och antalet restituerade belopp kommer däremot att nedgå.

Under de nyss angivna förutsättningarna synas kostnaderna för postverkets och vissa penninginrättningars medverkan vid uppbörden böra beräknas på sätt framgår av efterföljande sammanställning. (Vid kostnadsberäkningen har — på sätt beredningen förutsatt — antagits, att utgifterna för postverkets och de berörda penninginrättningarnas medverkan vid uppbörden utgå efter samma grunder.)

Tryckning av blanketter till uppbörds kort och debetsedlar	kronor	380 000
postbefordran av 10 000 000 debetsedlar till de skattskyldiga à 4 öre	»	400 000
redovisning av vid postanstalterna eller i penninginrättningar direkt mottagna skatteanvisningar, 20 000 000 à 25,5 öre	»	5 100 000
redovisning av genom större arbetsgivare inlämnade skatteanvisningar, 10 000 000 à 7,5 öre	»	750 000
redovisning mellan uppbördsterminerna av till postverket influtna skattebelopp, 600 000 à 40 öre	»	240 000
upprättande av restlängd, 2 000 000 poster à 5 öre	»	100 000
utbetalning av medel på grund av skatterestitution, 400 000 postgiroutbetalningskort à 15 öre	»	60 000
Summa kronor		7 030 000

Härav belöpa å magistratsstäder uppskattningsbevis följande belopp:		
tryckning av blanketter till uppbörds kort och debetsedlar	kronor	125 000
postbefordran av 3 200 000 debetsedlar till de skattskyldiga à 4 öre	»	130 000
redovisning av vid postanstalterna eller i penninginrättningar direkt mottagna skatteanvisningar, 5 000 000 à 25,5 öre	»	1 275 000
redovisning av genom större arbetsgivare inlämnade skatteanvisningar, 5 000 000 à 7,5 öre	»	375 000
redovisning mellan uppbördsterminerna av till postverket influtna skattebelopp, 200 000 à 40 öre	»	80 000
upprättande av restlängd, 700 000 poster à 5 öre	»	35 000
utbetalning av medel på grund av skatterestitution ¹	»	10 000
Summa kronor		2 030 000

Av kostnaderna för magistratsstäderna torde ca 500 000 kronor beräknas belöpa å Stockholms del.

De på statsverket belöpande kostnaderna, 5 000 000 kronor, böra minskas med dels de nuvarande kostnaderna, 1 900 000 kronor, dels ock nu utgående bidrag till statens intressekontor ca 400 000 kronor. De för statsverket uppkommande merkostnaderna torde därför böra beräknas till 2 700 000 kronor.

¹ Avser Stockholm.

5. Utgifter i övrigt.

Uppbördsberedningen uttalar att tryckning av erforderligt antal skattetabeller årligen komme att draga en kostnad av uppskattningsvis 100 000 kronor. Denna kostnad borde stanna å statsverket.

Upprättandet av skattetabellerna komme också att medföra vissa kostnader. Dessa vore dock närmast av engångsnatur. Nya tabeller behövde nämligen i regel utarbetas allenast då en statlig skatteprocent bestämdes, som tidigare icke tillämpats. Beredningen hade härvidlag icke kunnat angiva något kostnadsbelopp.

Enligt beredningens förslag skulle de kommunala samfälligheterna äga av statsverket uppbära till utdebitering beslutade medel utan hänsyn till vad som kunde från de skattskyldiga inflyta av vad sålunda utdebiterats. Den förlust, som måste uppstå genom att debiterad skatt till en del komme att avskrivras på grund av bland annat bristande tillgångar hos vissa skattskyldiga eller bristande kännedom om skattskyldigs vistelseort, överflyttades härigenom från de kommunala samfälligheterna till statsverket. Beredningen uppskattade den nuvarande skatteförlusten för de kommunala samfälligheterna för år till omkring 26 000 000 kronor. Statsverkets kostnader i anledning av beredningens förslag rörande sättet för redovisning av kommunalutskylder skulle sålunda uppgå till samma belopp. Skatteförlusten borde dock nedgå avsevärt dels med hänsyn till det förbättrade uppbördsresultat, som det nya uppbördsystemet kunde väntas medföra, och dels på grund därav, att kommunerna, då de ej längre behövde räkna med skatteförluster på grund av restantier, i allmänhet kunde sänka utdebiteringen med tidigare för täckande av dessa förluster beräknade belopp. Därest man därvidlag utginge från att den skatteförlust, som uppkomme genom avkortningar och avskrivningar, nedginge till hälften av den nuvarande förlusten, skulle kostnaderna synnerligen approximativt kunna angivas till 13 000 000 kronor.

(Betänkandet s. 467—469.)

*Departements-
chefen.* Vad uppbördsberedningen anfört angående kostnaderna för skattetabeller giver icke anledning till erinran från min sida.

De utgifter, statsverket kommer att åsamkas därigenom, att de kommunala samfälligheterna föreslagits skola äga av statsverket uppbära belopp, som beslutats till utdebitering, utan avdrag för beräknade restantier, torde bliva något större enligt propositionen med förslag till uppbördsförordning, m. m. än enligt beredningens förslag. Enligt nämnda proposition skall nämligen lokal skattemyndighet äga att i vissa ömmande fall förordna, att löneavdrag icke skall ske eller skall verkställas med mindre belopp än som skulle ske enligt eljest gällande bestämmelser. Det torde kunna antagas, att skattebelopp, varför löneavdrag icke verkställs, i åtskilliga fall så småningom kommer att avskrivras.

6. Sammanfattning.

Statsverkets sammanlagda merutgifter i anledning av uppbördsreformen sammanfattas av *uppbördsberedningen* sålunda:

för häradsskrivarorganisationen	kronor	3 460 000
» landsfiskalsorganisationen	»	—
» länsstyrelserna	»	1 470 000
» postverket	»	5 000 000
» skattetabeller	»	100 000

eller sammanlagt kronor 10 030 000.

Till nämnda belopp komma utgifter, motsvarande skillnaden mellan vad statsverket skall utbetala till de kommunala samfälligheterna och vad som inflyter av de kommunala utskylderna.

Beredningen framhåller, att å andra sidan avsevärt ökade inkomster för statsverket syntes vara att förvänta genom det förbättrade uppbördsresultat, som reformen borde föra med sig. Beredningen beräknade skatteförlusten beträffande statsskatterna för år till omkring 25 000 000 kronor. Därest man räknade med samma förbättrade uppbördsresultat som i fråga om kommunalutskylderna, skulle detta medföra en ökad inkomst för statsverket av ca 12 500 000 kronor eller ungefär samma belopp, vartill kostnaderna för statsverket skulle uppgå i anledning av det föreslagna sättet för redovisning till kommunerna. Ett ytterligare förbättrat uppbördsresultat skulle för statsverket medföra ökad inkomst av statsskatter och minskad utgift för kommunaluppbörden. Ett försämrat uppbördsresultat komme däremot att för statsverket medföra minskade skatteintäkter och ökade utgifter i form av förlust å mellanhavandet med kommunerna.

(Betänkandet s. 469, 470.)

Riksräkenskapsverket anför:

Beredningen har — med ledning i fråga om kronoutskylder av den inom riksräkenskapsverket förda uppbördsstatistiken — kommit till det resultatet, att skatteförlusten på grund av avkortningar och avskrivningar under de senaste åren kunde beräknas uppgå till omkring 3 procent, motsvarande för kommunal- och kronoutskylder ett sammanlagt belopp av i runt tal 50 miljoner kronor årligen. Riksräkenskapsverket vill för sin del framhålla, att denna procentuella förlust, såvitt av tillgängligt material kan bedömas, är förhållandevis låg. Som jämförelse må erinras om att den sammanlagda skatteförlusten beträffande såväl 1930 års som 1933 års krono- och kommunalutskylder uppgick till 4,4 procent. Det förhållandevis goda uppbördsresultatet under de senare åren torde till väsentlig del förklaras av god sysselsättning och en även av andra orsaker föranledd relativt god penningtillgång.

Statens organisationsnämnd framhåller, att vid ett genomförande av uppbördsreformen skatteförmedlingskassor icke längre syntes vara erforderliga, varför statens bidrag till erkända sådana kassor — för budgetåret 1944/45 300 000 kronor — kunde upphöra att utgå.

Departementis-
chefen.

Statsverkets sammanlagda merutgifter i anledning av uppbördsreformen torde kunna angivas till följande belopp:

för häradsskrivarorganisationen	kronor	3 718 000
› landsfiskalsorganisationen	›	—
› länsstyrelserna	›	1 682 000
› postverket	›	2 700 000
› skattetabeller	›	100 000
eller sammanlagt		kronor 8 200 000

varifrån avgår

besparing av nu utgående bidrag till erkända skatteförmedlingskassor	kronor	300 000
varför merkostnaderna uppgå till		kronor 7 900 000

Härtill komma utgifter, motsvarande skillnaden mellan vad statsverket skall utbetala till de kommunala samfälligheterna och vad som inflyter av de kommunala utskylderna.

Den av uppbördsberedningen beräknade ökningen av skatteintäkterna torde få något reduceras till följd av att avskrivning av skatt kan — av skäl som tidigare omförmålts — antagas komma att ske i större utsträckning än beredningen räknat med.

B. Städer och andra kommunala samfälligheter.

Uppbördsberedningen uttalar, att de i anledning av uppbördsreformen ökade utgifterna för de större magistratsstäderna utom Stockholm måhända torde approximativt kunna uppskattas till omkring 2 000 000 kronor. Härtill komme antingen ökade utgifter i form av ersättning till kronokassörer, stadsfogdar och exekutionsbiträden för minskade sportelinkomster eller, där sportlerna vore indragna till stadens kassa, motsvarande inkomstminskning. Vad kronouppbördskontoren beträffade uppskattades minskningen i sportelinkomsterna till omkring 500 000 kronor. För stadsfogdarnas och exekutionsbiträdenas del hade beredningen, då någon kostnadsbesparing till följd av den successivt inträdande nedgången i personalbehovet å stadsfogdekontoren icke beräknats, ej heller räknat med någon kostnadsökning på grund av minskningen av beloppet av indrivningsavgifter. Under en övergångstid kunde slutligen uppkomma kostnader för städerna i form av ersättning till sådan tidigare anställd personal, som icke kunde beredas sysselsättning i den nya organisationen.

I fråga om de mindre magistratsstäderna beräknar beredningen, att kostnadsbesparingar måste uppstå, då kronouppbördskontorens arbete och arbetet med debitering, uppbörd och redovisning av kommunalutskylder omhändertagas av statliga organ. De årliga bruttokostnaderna här för uppgå för närvarande till ca 500 000 kronor. Beredningen anser sig be-

träffande restindrivningen icke böra räkna med vare sig utgiftsökningar eller besparingar.

För Stockholms del har beredningen approximativt uppskattat de uppkommande merkostnaderna till omkring 600 000 kronor, vartill kommer minskad inkomst genom upphörande av debetsedelslösen, i avrundat tal 180 000 kronor.

För fögderistäderna och landskommunerna beräknas kostnadsbesparingar uppstå, motsvarande de nuvarande utgifterna för debitering och uppbörd av kommunalutskylder. Berörda utgifter uppskattas av beredningen till 1 500 000 kronor.

För landstingens del föranleder det nya uppbördsförfarandet allenast minskade utgifter, enär nu utgående provision för debitering och uppbörd av landstingsmedel, för närvarande uppgående till ca 1 200 000 kronor, föreslås skola bortfalla.

Vad nyss sagts har motsvarande tillämpning för tingshusbyggnadsskyldiges del. Uppkommande besparingar angivas i detta fall till ca 80 000 kronor.

(Betänkandet s. 470—472.)

Kronokamreraren i Uppsala samt *magistraten* och *drättselkammaren i Norrköping* uttala farhågor för att merkostnaderna för de större magistratsstäderna skulle visa sig bliva högre än vad uppbördsberedningen angivit.

I fråga om de av beredningen angivna merkostnaderna för Stockholm åberopar *stadskollegiet i staden* ett av *stadens drätselnämnd* avgivet yttrande, vari anföres:

De beräkningar över kostnaderna för reformen, som framläggas, vila — — — på relativt lös grund. För Stockholms del angives en merkostnad av 600 000 kronor för år. Såvitt drätselnämnden kunnat inhämta, bygger denna icke på någon annan grund än en uppskattning med ledning av de kalkyler, som företagits för övriga magistratsstäder och som redan de äro svävande. Det har icke varit drätselnämnden möjligt att, innan planerna för reformen närmare utformats, verkställa en mera ingående bedömning av kostnadsfrågorna. Drätselnämnden hyser emellertid bestämda farhågor, att kostnadsökningen i själva verket kommer att bli väsentligt större. Förhållandena i Stockholm äro säkerligen icke jämförliga med övriga magistratsstäders. Befolkningens rörlighet är avsevärt större och ombytena av arbetsgivare torde även vara tätare än på andra håll. Fördyrande kommer också den ojämna arbetsbelastningen vid uppbördsverket att inverka. Beredningen synes knappast ha tagit tillbörlig hänsyn till dessa förhållanden. Särskilt framträdande kommer kostnadsökningen givetvis att vara under övergångsåren, innan det nya systemet blivit inarbetat. Först så småningom kommer också den besparing att göra sig gällande, som ligger däri, att indrivningsarbetet kan beräknas minska i omfattning.

Då kostnaderna för postverkets och vissa penninginrättningars medverkan vid uppbörden bli lägre enligt den förenämnda propositionen med förslag till uppbördsförordning, m. m. än enligt uppbördsberedningens förslag, kun-

de ifrågasättas, huruvida icke häremot svarande ändring i de av beredningen beräknade kostnadsökningarna beträffande Stockholm och övriga större magistratsstäder borde vidtagas. Då de av beredningen verkställda beräkningarna få anses vara synnerligen approximativa, torde emellertid någon ändring häri icke böra ske.

C. Allmänheten.

Uppbördsberedningen anför:

Kostnader, som för allmänheten kunna uppkomma i anledning av det nya uppbördsförfarandet, hänföra sig huvudsakligen till kostnader för arbetsgivare i samband med verkställande av löneavdrag för arbetstagare och inbetalande av arbetstagarnas skatt. För mindre arbetsgivare torde väl något ökat besvär härigenom uppkomma men mera sällan några egentliga kostnader. Sådana äro emellertid att befara för de större arbetsgivarna. Det torde vara ogörligt att i detta hänseende verkställa några kostnadsberäkningar. I samband härmed bör dock framhållas, att samtidigt sådana kostnader komma att upphöra, som för närvarande förorsakas genom införsel för gäldande av skatt, varom beslut nu meddelas i stor utsträckning. Sådana beslut förorsaka många större arbetsgivare åtskilligt arbete. Jämväl då arbetstagare anslutit sig till erkänd skatteförmedlingskassa, åsamkas arbetsgivaren ett icke ringa merarbete.

(Betänkandet s. 472.)

*Departements-
chefen.*

Vad beredningen anfört föranleder icke erinran från min sida.

D. Sammanfattning av kostnaderna för det allmänna.

Uppbördsberedningen sammanfattar kostnadsökningarna för det allmänna på följande sätt:

för statsverket		Kr. 10 030 000		
avgår				
debetsedelslösen inom				
fögderierna	Kr. 630 000			
till statsverket indragna				
provisionsandelar å				
landstings- och tings-				
husmedel	› 620 000	› 1 250 000	Kr. 8 780 000	
› större magistratsstäder			› 2 000 000	
› Stockholm			› 600 000	
			<hr/>	Kr. 11 380 000
avgår besparingar i				
mindre magistratsstäder	Kr. 500 000			
landskommuner och fög-				
deristäder	› 1 500 000		› 2 000 000	
eller sammanlagt			<hr/>	Kr. 9 380 000.

Kostnaderna för statsverket hava härvid minskats med, bland annat, sammanlagda beloppet av den debetsedelslösen, som häradskrivarna för närvarande uppbära och som vid ett bibehållande av denna ersättning skulle hava indragits till statsverket. Det förhållandet, att debetsedelslösen icke vidare skall utgå, torde enligt beredningens mening icke böra inverka på kostnaderna för det allmänna. Bortfallandet av denna ersättning vore endast skenbar, då motsvarande belopp i stället kunde uttagas i form av skatt. Av samma anledning hade icke heller kostnaderna för de större magistratsstäderna och för Stockholm höjts med beloppet av den debetsedelslösen, som i dessa städer icke längre komme att utgå.

Hänsyn har av beredningen icke tagits till bortfallandet av debiterings- och uppbördsprovisioner å landstings- och tingshusmedel, enär för statsverket och de större magistratsstäderna i detta hänseende uppkommande inkomstminskning uppvägdes av motsvarande inkomstökning för landsting och tingshusbyggnadsskyldige.

Vid beräkning av kostnaderna för de större magistratsstäderna har beredningen bortsett från inträdande inkomstminskning genom upphörandet av den ersättning för debitering och uppbörd av riddarhusmedel, hushållningssällskapsavgifter och försäkringsavgifter m. fl. medel, som för närvarande inflyter till dessa städer. Sådan ersättning utgår med allenast obetydligt belopp. Icke heller hava medräknats de utgifter av övergångsnatur, som i magistratsstäderna kunna uppkomma i form av förtidspension till sådan i städernas tjänst anställd personal, som i anledning av det nya uppbördssystemet blir överflälig.

Beredningen framhåller, att gentemot kostnadsökningen för det allmänna borde ställas de ökade skatteintäkter, som det nya uppbördssystemet borde komma att medföra. Såsom tidigare framhållits kunde de nuvarande årliga skatteförlusterna genom avkortning och avskrivning av restförda skatter för de kommunala samfälligheterna och för staten beräknas uppgå till sammanlagt över 50 000 000 kronor. Beredningen ansåge sig hava grundad anledning antaga, att denna skatteförlust borde kunna nedbringas med ett belopp, som avsevärt borde överstiga förutnämnda kostnadsökning för det allmänna.

(Betänkandet s. 473, 474.)

Sveriges industriförbund, Stockholms handelskammare, svenska bankföreningen och svenska försäkringsbolags riksförbund anföra:

Beräffande den inkomstökning, som genom ett förbättrat uppbördsresultat kan förväntas komma att tillföras det allmänna, har på sätt av betänkandet framgår 1936 års uppbördskommitté beräknat, att av sammanlagda beloppet av krono- och kommunalutskylder för år 1930, omkring 651 milj. kr., 4,4 % eller i runt tal 28,6 milj. kr., icke kunnat indrivras. Å 1933 års utskylder beräknas förlustprocenten jämväl till 4,4 och förlusten till 28,8 milj. kr. Det bör emellertid bemärkas, att det sammanlagda beloppet krono- och kommunalutskylder under de senaste åren stegrats i utomordentligt hög grad. Enligt statistiska centralbyråns uppgifter rörande skattetaxeringarna år 1943 utgjorde det sammanlagda beloppet av den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten, den särskilda skatten å förmögenhet

ävensom värnskatten, som debiterats på grundval av dessa taxeringar, 1 089 milj. kr. Antalet skattekonor enligt samma taxeringar utgjorde 89 milj., vilket efter en utdebitering av i medeltal 11 kr. för skattekonorna motsvarar ett sammanlagt belopp för kommunalskatten av 979 milj. kr. Man nödgas således för närvarande räkna med ett utskyldsbelopp å tillhoppa mer än 2 miljarder kr. Vid oförändrad förlustprocent av 4,4 skulle förlusten således uppgå till icke mindre än omkring 90 milj. kr. Härtill kommer, att höjningen av skattesatserna i och för sig måste antagas föranleda stegring av förlustprocenten. I en situation, då man som för närvarande är fallet nödgas räkna med kraftiga konjunktursvängningar och perioder av inkomstminskning, föreligger vidare en påtaglig risk för ökning av förlustprocenten. Även om skatteförlusten genom det förbättrade uppbördsförfarandet endast skulle kunna nedbringas till hälften av vad som för närvarande torde vara fallet, kan inkomstökningen för det allmänna således antagas uppgå till mycket betydande belopp.

Vid bedömandet av det allmännas kostnader för den av uppbördsförfarandets omläggning föranledda organisationsförstärkningen bör vidare beaktas det mycket stora antal debetsedlar, som uppförts på restlängd. Enligt vad ovannämnda kommitté uppger utgjorde dessa under åren 1922—1935 för landsbygden och fögderistäderna i medeltal 23,49 % av samtliga utfärdade debetsedlar och de restförda beloppen uppgingo till 12,73 % av summan av de debiterade utskylderna. I magistratsstäderna utgjorde motsvarande procenttal resp. 42,59 och 12,84. Då indrivning av utskylder genom utmätningsmän torde vara den dyraste av alla uppbördsformer, måste de ifrågavarande organisationskostnaderna antagas till icke ringa del komma att täckas av de kostnadsbesparingar, som uppstå genom minskning i antalet indrivningsärenden.

Länsstyrelsen i Örebro län framhåller, att vid beräkningarna av kostnaderna för de ifrågasatta uppbörds- och folkbokföringsreformerna hänsyn syntes böra tagas icke blott till de kostnader, som drabbade stat och kommun, utan även till de utgifter, vilka de skattskyldiga, företag och enskilda, måste ikläda sig för sin medverkan, samt till ökade fattigvårdskostnader. Allt som allt finge den årliga kostnaden för ifrågavarande rent improduktiva uppgifter antagas komma att uppgå till många 10-tals miljoner kronor. Härtill komme kostnaden i form av engångsutgift för anskaffande av lokaler och maskinutrustning. De stora förhoppningar på väsentligt ökade skatteintäkter för det allmänna, som alltid tidigare motiverat förslagen om ändrat uppbördsförfarande, syntes icke ens uppbördsberedningen själv våga hysa. Förvisso skulle det visa sig, att utgifterna komme att betydligt överstiga ökningen av skatteintäkterna.

Stadsfullmäktige i Borås uttala tvekan i fråga om beredningens antagande, att skatteförlusterna skulle kunna nedbringas med belopp, avsevärt överstigande den kostnadsökning för det allmänna, som uppbördsreformen skulle medföra. Nämnda antagande byggde enligt beredningens medgivande på approximativa beräkningar. Det borde i detta sammanhang ej heller vara betydelseöst, att de stora och små arbetsgivarna komme att drabbas av betydande arbetsuppgifter, som egentligen borde inräknas i kostnadskalkylen, för att densamma skulle kunna anses vara i någon mån saklig.

Kostnadsökningarna för statsverket hava — såsom framgår av vad tidigare anförts — beräknats till 7 900 000 kronor. I följd härav bör den av beredningen angivna kostnadsökningen för det allmänna nedsättas till 7 250 000 kronor.

Departements-
chefen.

Det torde finnas skäl att antaga, att de till följd av det föreslagna upp-
bördsförfarandet ökade skatteintäkterna komma att betydligt överstiga förut-
nämnda kostnadsökning.

X. Departementschefens hemställan.

Av de åtgärder, som måste vidtagas såsom förberedelse för den föreslagna organisationens genomförande, föranleda endast anställandet av befattningshavare vid länsstyrelserna samt anordnandet av instruktionskurser för de nya häradskrivarna och de befattningshavare, vilka efter organisationens ikraftträdande kunna antagas komma att vikariera för häradskrivare, utgifter, vilka komma att belasta vederbörliga anslag i riksstaten för innevarande budgetår. Av nämnda utgifter beröras endast de under femte huvudtiteln upptagna utgiftstitlarna Länsstyrelserna: Avlöningar och Häradskrivarna: Omkostnader.

Vidkommande länsstyrelserna har Kungl. Maj:t den 18 maj och den 29 juni 1945 vidtagit vissa ändringar i den förut av riksdagen godkända personalförteckningen för länsstyrelserna att tillämpas från och med den 1 juli 1945. Förteckningen i dess nu gällande lydelse finnes intagen å s. 322 i statsliggaren för innevarande budgetår.

Kungl. Maj:t har vidare den 18 maj 1945 fastställt följande av riksdagen godkända avlöningsstat för länsstyrelserna, att tillämpas under tiden den 1 juli 1945—den 30 juni 1946:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till landshövdingarna, <i>förslagsvis</i>	kronor	500 000
2. Avlöningar till övriga tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	»	4 000 000
3. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	»	210 000
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a. Ersättning till sakkunniga för biträde vid utredningar m. m.	kronor	10 000
b. Ersättning till militärassistenter, <i>förslagsvis</i>	»	70 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.	»	4 500 000
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän (representationsbidrag till landshövdingarna), <i>förslagsvis</i>	»	90 000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	1 100 000
	Summa kronor	10 480 000

Därest riksdagen godkänner det föreliggande förslaget om förstärkning av personalen vid länsstyrelserna från och med den 1 april 1946, böra i personalförteckningen för länsstyrelserna upptagas ytterligare tjugufyra länsassessorer, därav sjutton i lönegrad A 27 och sju i lönegrad Eo 27, med den fördelning länen emellan, som tidigare förordats.

Av de särskilda anslagsposterna i avlöningsstaten för länsstyrelserna beröras av förevarande omläggning av uppboordsorganisationen endast posterna avlöningar till övriga tjänstemän å ordinarie stat, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt rörligt tillägg.

Anslagsposten avlöningar till övriga tjänstemän å ordinarie stat kan beräknas komma att belastas med, utöver det i avlöningsstaten upptagna beloppet 4 000 000 kronor, ytterligare ca 39 000 kronor, motsvarande nettolön å F-ort för sjutton ordinarie länsassessorer i 27 löneklassen under en tid av tre månader. Då anslagsposten är förslagsvis beräknad, synes emellertid någon åtgärd med anledning härav icke vara påkallad.

Under anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör såsom kostnad upptagas nettolönen å F-ort för sju extra ordinarie länsassessorer i 26 löneklassen under tre månader. Ifrågavarande kostnad uppgår till ca 15 000 kronor. Vidare bör såsom kostnad under berörda anslagspost upptagas visst belopp för avlöning av ett antal icke-ordinarie landskontorister. Under antagande, att ett sextiotal sådana komma att anställas under andra kvartalet 1946 och att lön, beräknad efter F-ort, kommer att utgå till dem under tre månader, kan nämnda belopp uppskattas till ca 35 000 kronor. Nu nämnda kostnadsökningar torde icke kunna rymmas inom det belopp, varmed förevarande anslagspost är upptagen för innevarande budgetår. Då det emellertid redan nu kan antagas, att posten även av andra skäl torde komma att visa sig otillräcklig, anser jag frågan om ett överskridande av posten först framdeles böra underställas riksdagens prövning.

Den förut angivna personalförstärkningen kommer att medföra en ytterligare belastning av anslagsposten rörligt tillägg med ca 14 000 kronor. Någon åtgärd med anledning härav synes icke påkallad, enär anslagsposten är förslagsvis beräknad.

Kostnaderna för de förut nämnda instruktionskurserna synas, såsom tidigare omnämnts, kunna beräknas till ca 40 000 kronor. Ifrågavarande kostnader torde böra bestridas från anslaget Häradsskrivarna: Omkostnader. Då detta anslag är ett förslagsanslag, torde icke heller åtgärd i anledning härav vara erforderlig.

Under återopande av det sålunda anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

I. *dels* godkänna de framlagda grunderna för en omläggning av uppboordsorganisationen, avsedda att träda i kraft den 1 juli 1946, sedan riksdagen på framställning anvisat medel för de av omorganisationen föranledda kostnaderna;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att från och med den 1 juli 1946 i den utsträckning Kungl. Maj:t prövar erforderligt överföra ordinarie häradsskrivare å indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet med rätt för sådan häradsskrivare att så länge han kvarstår å nämnda stat åtnjuta dels å allmänna indragningsstaten nu utgående lön jämte ålderstillägg, tjänstgöringspenningar och tillfällig löneförbättring, dels ock i förekommande fall dyrtids- och kristillägg enligt därom gällande bestämmelser;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att från och med den 1 juli 1946 i den utsträckning Kungl. Maj:t prövar erforderligt överföra ordinarie häradsskrivare å övergångsstat med tjänstgöringsskyldighet samt med rätt för sådan häradsskrivare att uppbära nu utgående lön jämte ålderstillägg, tjänstgöringspenningar, tillfällig löneförbättring, i förekommande fall ortstillägg, ävensom dyrtidstillägg och kristillägg enligt därom gällande bestämmelser;

dels medgiva, att de före år 1943 utnämnda ordinarie häradsskrivare, vilka ej före tidpunkten för omorganisationens ikraftträdande den 1 juli 1946 enligt nu gällande pensionsbestämmelser för dessa häradsskrivare uppnått pensionsåldern men före sistnämnda dag fyllt 65 år, må under förutsättning, att de förklarar sig villiga att i samband med omorganisationens genomförande avgå med ålderspension, från och med den 1 juli 1946 pensioneras, såsom om de varit innehavare av häradsskrivartjänst i lönegrad A 24;

dels medgiva, att ordinarie häradsskrivare, som är född före den 1 juli 1886 men vid tidpunkten för omorganisationens ikraftträdande den 1 juli 1940 icke uppnått 65 års ålder, må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande från sistnämnda tidpunkt kunna efter därom gjord ansökning beviljas pension, såsom om han blivit innehavare av häradsskrivartjänst i lönegrad A 24 och vid avgången uppnått nämnda ålder;

dels medgiva, att till ordinarie häradsskrivare, som kommer att vid omorganisationens genomförande erhålla nyorganiserad häradsskrivartjänst, må vid ingången av juli månad år 1946 utbetalas ett belopp motsvarande vad han skulle hava erhållit i förskott för samma månad, därest de tidigare lönebestämmelserna skolat fortfarande gälla för honom;

dels medgiva, att ersättning i vissa fall må i enlighet med vad i det föregående förordats, utan hinder av bestämmelserna i 16 § tredje stycket allmänna resereglementet, utgå till häradsskrivare och å häradsskrivarkontor anställd personal för färd mellan befattningshavares bostad och gränsen för hans tjänstgöringsområde;

dels ock medgiva, att Kungl. Maj:t må utfärda de bestämmelser, som i övrigt bliva erforderliga för genomförandet av den föreslagna organisationen;

II. godkänna följande tillägg till personalförteckningen för länsstyrelserna att tillämpas från och med den 1 april 1946:

Personalförteckning.

L ä n	Tjänstemän å ordinarie stat	Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20
	Lönegrad A 27	Lönegrad Eo 27
Länsassessor		
Stockholms	1	
Uppsala		1
Södermanlands		1
Östergötlands	1	
Jönköpings	1	
Kronobergs		1
Kalmar	1	
Gotlands.....	1	
Blekinge		1
Kristianstads.....	1	
Malmöhus	1	
Hallands		1
Göteborgs och Bohus.....	1	
Älvsborgs	1	
Skaraborgs.....	1	
Värmlands.....	1	
Örebro	1	
Västmanlands		1
Kopparbergs	1	
Gävleborgs.....	1	
Västernorrlands	1	
Jämtlands		1
Västerbottens	1	
Norrbottens	1	

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Stig Hammar.

F ö r s l a g
till
rikets indelning i fögderier.¹

Stockholms län.

Fögderiernas folkmängd 291 134.

Norra Roslags fögderi. Areal 196 440 hektar. Folkmängd 28 235.

Häradsskrivarens stationeringsort: Hallstavik.

Socknarna Forsmark, Valö, Hökhuvud, Börstil, Gräsö, Harg, Edebo, Bladåker, Faringe, Almunge, Knutby, Edsbro, Ununge, Häverö, Singö och Väddö samt städerna Östhammar och Öregrund.

Mellersta Roslags fögderi. Areal 149 421 hektar. Folkmängd 27 508.

Häradsskrivarens stationeringsort: Norrtälje.

Socknarna Björkö-Arholma, Vätö, Roslags-Bro, Söderby-Karl, Estuna, Lohärad, Malsta, Husby-Lyhundra, Frötuna, Rådmansö, Blidö, Länna, Skederid, Rö, Rimbo, Fasterna, Kårsta, Närtuna, Össey-Garn, Riala och Roslags-Kulla samt Norrtälje stad.

Svartsjö fögderi. Areal 92 785 hektar. Folkmängd 26 970.

Häradsskrivarens stationeringsort: Stockholm.

Socknarna Gottröra, Husby-Långhundra, Östuna, Lagga, Alsike, Knivsta, Vassunda, Haga, S:t Olof och S:t Per, Norrsunda, Husby-Årlinghundra, Odensala, Vidbo, Skepptuna, Hammarby, Fresta, Ed, Järfälla, Lovö, Skå, Sånga, Hilleshög, Färentuna, Munsö, Ekerö och Adelsö samt Sigtuna stad.

Spånga fögderi. Areal 5 277 hektar. Folkmängd 29 203.

Häradsskrivarens stationeringsort: Sundbyberg.

Spånga socken, Hässelby villastads köping samt Sundbybergs stad.

Åkers fögderi. Areal 56 088 hektar. Folkmängd 28 360.

Häradsskrivarens stationeringsort: Stockholm.

Socknarna Lunda, Frösunda, Orkesta, Markim, Skånela, Vallentuna, Vada, Angarn, Österåker, Östra Ryd och Täby samt Lidingö stad.

Danderyds fögderi. Areal 7 592 hektar. Folkmängd 31 603.

Häradsskrivarens stationeringsort: Stockholm.

Köpingarna Danderyd, Stocksund och Sollentuna samt Djursholms stad.

Solna fögderi. Areal 1 891 hektar. Folkmängd 31 743.

Häradsskrivarens stationeringsort: Solna.

Solna stad.

¹ Uppgifterna hänföra sig beträffande folkmängden till förhållandena den 1 januari 1945 och beträffande kommunindelningen till förhållandena den 1 januari 1946.

Värmdö fögderi. Areal 108 993. Folkmängd 26 323.

Häradsskrivarens stationeringsort: Stockholm.

Socknarna Ljusterö, Värmdö, Möja, Djurö, Ingarö, Gustavsberg, Boo, Västerhaninge, Österhaninge, Tyresö, Dalarö, Nämndö, Ornö, Utö och Muskö samt Vaxholms stad.

Svartlösa fögderi. Areal 18 874 hektar. Folkmängd 30 829.

Häradsskrivarens stationeringsort: Stockholm.

Socknarna Nacka och Huddinge samt Saltsjöbadens köping.

Öknebo fögderi. Areal 97 111 hektar. Folkmängd 29 485.

Häradsskrivarens stationeringsort: Stockholm.

Socknarna Botkyrka, Salem, Grödinge, Östertälje, Tveta, Turinge, Vårdinge, Överjärna, Ytterjärna, Sorunda, Ösmo och Torö samt Nynäshamns stad.

Uppsala län.

Fögderiernas folkmängd 99 155.

Trögds fögderi. Areal 150 075 hektar. Folkmängd 32 113.

Häradsskrivarens stationeringsort: Enköping.

Socknarna Bro och Låssa, Stockholms-Näs, Västra Ryd, Håbo-Tibble, Håtuna, Häggeby, Skokloster, Övergran, Yttergran, Kalmar, Hacksta, Löt, Villberga, Husby-Sjutolft, Litslena, Härkeberga, Boglösa, Lillkyrka, Vallby, Kungs-Husby, Veckholm, Torsvi, Enköpings-Näs, Teda, Svinnegarn, Tillinge, Bred, Sparrsätra, Vårfrukyrka, Långtora, Nysätra, Biskopskulla, Fröslunda, Giresta, Hjälsta, Kulla, Holm, Fittja, Gryta, Balingsta, Västeråker, Dalby, Ramsta, Hagby, Skogs-Tibble, Åland och Järlåsa samt

Enköpings stad.

Tiunda fögderi. Areal 196 107 hektar. Folkmängd 34 682.

Häradsskrivarens stationeringsort: Uppsala.

Socknarna Bondkyrka, Uppsala-Näs, Vänge, Läby, Börje, Jumkil, Åkerby, Bälinge, Skuttunge, Gamla Uppsala, Vaksala, Danmark, Funbo, Rasbo, Rasbokil, Stavby, Tuna, Ekeby, Skäfthammar, Alunda, Morkarla, Film, Österlövsta och Hällnäs.

Örbyhus fögderi. Areal 164 580 hektar. Folkmängd 32 360.

Häradsskrivarens stationeringsort: Tierp.

Socknarna Björklinge, Viksta, Tensta, Lena, Ärentuna, Dannemora, Tegelsmora, Vendel, Tierp, Söderfors, Tolfta, Västland och Älvkarleby samt Tierps köping.

Södermanlands län.

Fögderiernas folkmängd 137 569.

Nyköpings fögderi. Areal 146 194 hektar. Folkmängd 27 129.

Häradsskrivarens stationeringsort: Nyköping.

Socknarna Tuna, Lunda, Bärbo, Bergshammar, Tunaberg, Nikolai, Svärta, Helgona, Råby-Rönö, Runtuna, Lid, Ripsa, Ludgo, Spelvik, Bogsta, Sättersta, Tystberga, Bälinge, Låstringe, Torsåker, Västerljung, Trosa-Vagnhärad, Mörkö och Hölö samt Trosa stad.

Gripsholms fögderi. Areal 126 516 hektar. Folkmängd 28 216.

Häradsskrivarens stationeringsort: Strängnäs.

Socknarna Frustuna, Kattnäs, Björnlunda, Gryt, Gåsinge-Dillnäs, Taxinge, Kärnbo, Ytterenhörna, Överenhörna, Toresund, Ytterselö, Överselö, Aspö, Helgarö, Fogdö, Vansö, Härad, Strängnäs landskommun, Åker och Länna samt städerna Strängnäs och Mariefred.

Rekarne fögderi. Areal 131 048 hektar. Folkmängd 28 358.

Häradsskrivarens stationeringsort: Eskilstuna.

Socknarna Dunker, Lilla Malma, Mellösa, Näshulta, Husby-Rekarne, Stenkvista, Årla, Barva, Jäder, Kjula, Hammarby, Sundby, Vallby, Torshälla landskommun, Tumbo, Råby-Rekarne, Gillberga, Lista, Öja och Västermo, Malmköpings köping samt Torshälla stad.

Katrineholms fögderi. Areal 79 642 hektar. Folkmängd 28 511.

Häradsskrivarens stationeringsort: Katrineholm.

Socknarna Julita, Stora Malm, Östra Vingåker, Västra Vingåker och Österåker samt Katrineholms stad.

Flens fögderi. Areal 130 852 hektar. Folkmängd 25 355.

Häradsskrivarens stationeringsort: Flen.

Socknarna Kila, Björkvik, Halla, Nykyrka, Stigtomta, Hyltinge, Helgesta, Årdala, Forssa, Flen, Floda, Sköldinge, Vadsbro, Blacksta, Husby-Oppunda, Vrena, Bettna och Lerbo.

Östergötlands län.

Fögderiernas folkmängd 206 797.

Finspångs fögderi. Areal 149 743 hektar. Folkmängd 30 607.

Häradsskrivarens stationeringsort: Norrköping.

Socknarna Hällestad, Regna, Skedevi, Simonstorp, Kvillinge, Kullerstad, Krokek och Kvarsebo samt Finspångs köping.

Norrköpings fögderi. Areal 157 580 hektar. Folkmängd 28 891.

Häradsskrivarens stationeringsort: Norrköping.

Socknarna Tingstad, Furingstad, Styrstad, Dagsberg, Östra Stenby, Östra Husby, Häradshammar, Jonsberg, Rönö, Östra Ny, Å, Kuddby, Konungsund, Tåby, Västra Husby, Drothem, Skönberga, Mogata, Börrum, Skällvik, S:t Anna, Gryt och Ringarum, Valdemarsviks köping samt Söderköpings stad.

Linköpings fögderi. Areal 141 411 hektar. Folkmängd 30 446.

Häradsskrivarens stationeringsort: Linköping.

Socknarna Vånga, Kimstad, Yxnerum, Östra Ryd, Gårdeby, Skärkind, Gistad, Lillkyrka, Östra Skrukeby, Törnevalla, Östra Harg, Rystad, Vårdsberg, Askeby, Örtomta, Bankekind, Grebo, Värna, Björsäter, Åtvid, Vist, Landeryd, Skeda, Slaka, Kärna, Kaga och Ledberg.

Motala fögderi. Areal 80 380 hektar. Folkmängd 30 757.

Häradsskrivarens stationeringsort: Motala.

Socknarna Godegård, Tjällmo, Kristberg, Ekebyborna, Västra Ny, Motala landskommun, Vinnerstad, Ask och Västra Stenby samt Motala stad.

Vadstena fögderi. Areal 104 903 hektar. Folkmängd 30 581.

Häradsskrivarens stationeringsort: Vadstena.

Socknarna Vreta kloster, Stjärnorp, Ljung, Flistad, Björkeberg, Klockrike, Brunneby, Lönsås, Älvestad, Skeppsås, Vallerstad, Fornåsa, Varv, Styra, Hagebyhöga, Fivelstad, Orlanda, Strå, S:t Per, Nässja, Örberga, Herrestad, Källstad, Rogslösa, Väversunda, Västra Tollstad, Ödeshög, Stora Åby, Hov, Bjälbo, Allhelgona, Järstad, Herrberga, Normlösa och Västerlösa samt Vadstena stad.

Mjölby fögderi. Areal 124 090 hektar. Folkmängd: 30 531.

Häradsskrivarens stationeringsort: Mjölby.

Socknarna Trehörna, Rök, Heda, Svanshals, Kumla, Appuna, Högby, Hogstad, Väderstad, Rinna, Ekeby, Åsbo, Blåvik, Västra Harg, Östra Tollstad, Sya, Veta, Viby, Rappestad, Sjögestad, Vikingstad, Gammalkil och Nykil samt städerna Mjölby och Skänninge.

Kinda och Ydre fögderi. Areal 217 064 hektar. Folkmängd 24 984.

Häradsskrivarens stationeringsort: Kisa.

Socknarna Malexander, Ulrika, Vårdnäs, Tjärstad, Kättilstad, Hägerstad, Oppeby, Hycklinge, Horn, Västra Eneby, Kisa, Tidersrum, Norra Vi, Sund, Asby, Torpa, Västra Ryd och Svinhult.

Jönköpings län.

Fögderiernas folkmängd 210 543.

Reftele fögderi. Areal 179 823 hektar. Folkmängd 29 791.

Häradsskrivarens stationeringsort: Reftele.

Socknarna Anderstorp, Båraryd, Våthult, Bosebo, Villstad, Burseryd, Sandvik, Gryteryd, Södra Hestra, Långaryd, Färgaryd, Femsjö, Södra Unnaryd, Jälluntofta, Kållerstad, Ås, Bolmsö, Tannåker, Dannäs, Torskinge, Forsheda, Bredaryd och Reftele.

Värnamo fögderi. Areal 168 775 hektar. Folkmängd 29 943.

Häradsskrivarens stationeringsort: Värnamo.

Socknarna Kulltorp, Gnosjö, Kärda, Hånger, Värnamo landskommun, Tännö, Voxtorp, Rydaholm, Gällaryd, Fryele, Hagshult, Kävsjö, Åker, Tofteryd och Byarum samt

Värnamo stad.

Sävsjö fögderi. Areal 196 962 hektar. Folkmängd 29 225.

Häradsskrivarens stationeringsort: Sävsjö.

Socknarna Barkeryd, Forserum, Ödestugu, Malmbäck, Almesåkra, Bringetofta, Hylletofta, Svenarum, Vrigstad, Nydala, Hjälmeryd, Stockaryd, Hultsjö, Skepperstad, Hjärtlanda, Norra Ljunga, Vallsjö, Norra Sandsjö, Fröderyd, Bäckaby, Ramkvilla och Södra Solberga samt Bodafors köping.

Vetlanda fögderi. Areal 164 867 hektar. Folkmängd 29 996.

Häradsskrivarens stationeringsort: Vetlanda.

Socknarna Hässleby, Ingatorp, Bellö, Edshult, Korsberga, Lemnhult, Näshult, Stenberga, Skirö, Nye, Bäckseda, Näsby, Myresjö, Lannaskede, Nävelsjö, Björkö, Vetlanda landskommun, Skede, Alseda, Ökna, Karlstorp och Kråkshult, Mariannelunds köping samt

Vetlanda stad.

Eksjö fögderi. Areal 81 204 hektar. Folkmängd 29 628.

Häradsskrivarens stationeringsort: Eksjö.

Socknarna Hult, Mellby, Höreda, Eksjö landskommun, Norra Solberga, Flisby, Askeryd och Nässjö landskommun samt städerna Nässjö och Eksjö.

Tranås fögderi. Areal 129 672 hektar. Folkmängd 30 592.

Häradsskrivarens stationeringsort: Tranås.

Socknarna Bredestad, Bälaryd, Lommaryd, Haurida, Vireda, Marbäck, Frinnaryd,

Linderås, Säby, Adelöv, Gränna landskommun, Visingsö, Ölmostad, Skärstad, Svarttorp, Lekeryd och Järnsås samt städerna Tranås och Gränna.

Jönköpings fögderi. Areal 135 657 hektar. Folkmängd 31 368.

Häradsskrivarens stationeringsort: Jönköping.

Socknarna Öggestorp, Hakarp, Rogberga, Barnarp, Månsarp, Järstorp, Bankeryd, Bottnaryd, Mulseryd, Angerdshestra, Bondstorp, Stensgårdshult, Norra Unnaryd, Öreryd, Norra Hestra, Valdshult, Åsenhöga och Källeryd, Norrahammars köping samt

Huskvarna stad.

Kronobergs län.

Fögderiernas folkmängd 136 026.

Uppvidinge fögderi. Areal 224 846 hektar. Folkmängd 26 310.

Häradsskrivarens stationeringsort: Växjö.

Socknarna Åseda, Nottebäck med Granhult, Sjösås, Hornaryd, Drev, Dädesjö, Herråkra, Lenhovda, Älghult, Hälleberga, Ekeberga, Algutsboda, Gårdsby och Söraby samt Åseda köping.

Konga fögderi. Areal 160 781 hektar. Folkmängd 26 608.

Häradsskrivarens stationeringsort: Växjö.

Socknarna Långasjö, Ljuder, Älmeboda, Linneryd, Hovmantorp, Furuby, Hemmesjö, Tegnaby, Östra Torsås, Uråsa, Nöbbele, Väckelsång, Tingsås, Södra Sandsjö, Tävelsås, Dänningelanda och Vederslöv samt köpingarna Lessebo och Tingsryd.

Kinnevalds och Norrvidinge fögderi. Areal 167 224 hektar. Folkmängd 26 935.

Häradsskrivarens stationeringsort: Växjö.

Socknarna Almundsryd, Urshult, Jät, Kalvsvik, Öja, Bergunda, Öjaby, Tjureda, Tolg, Asa, Aneboda, Berg, Ormesberga, Ör, Härlöv, Skatelöv, Västra Torsås, Härlunda och Virestad.

Allbo fögderi. Areal 142 699 hektar. Folkmängd 26 765.

Häradsskrivarens stationeringsort: Alvesta.

Socknarna Moheda, Slätthög, Mistelås, Kvenneberga, Hjortsberga, Lekaryd, Blädinge, Vislanda, Stenbrohult, Göteryd, Pjätteryd, Agunnaryd, Ryssby och Hallaryd samt köpingarna Alvesta och Älmhult.

Sunnerbo fögderi. Areal 188 274 hektar. Folkmängd 29 408.

Häradsskrivarens stationeringsort: Ljungby.

Socknarna Södra Ljunga, Hamneda, Kånna, Tutaryd, Berga, Dörarp, Vittaryd, Angelstad, Odensjö, Lidhult, Vrå, Torpa, Annerstad, Nöttja, Hinneryd, Traryd och Markaryd, Markaryds köping samt

Ljungby stad.

Kalmar län.

Fögderiernas folkmängd 192 881.

Västerviks fögderi. Areal 198 147 hektar. Folkmängd 28 518.

Häradsskrivarens stationeringsort: Västervik.

Socknarna Gärdserum, Dalhem, Ukna, Hannäs, Tryserum, Östra Ed, Västra Ed, Loftahammar, Lofta, Överum, Gamleby, Odensvi, Hallingeberg, Törnsfall, Gladhammar och Västrum.

Vimmerby fögderi. Areal 186 670 hektar. Folkmängd 29 635.

Häradsskrivarens stationeringsort: Vimmerby.

Socknarna Locknevi, Blackstad, Hjorted, Frödinge, Djursdala, Södra Vi, Rumskulla, Pelarne, Vimmerby landskommun, Vena, Tuna och Lönneberga, Hultsfreds köping samt

Vimmerby stad.

Oskarshamns fögderi. Areal 107 898 hektar. Folkmängd 26 247.

Häradsskrivarens stationeringsort: Oskarshamn.

Socknarna Misterhult, Kristdala, Döderhult och Mönsterås, köpingarna Figeholm och Mönsterås samt

Oskarshamns stad.

Högsby fögderi. Areal 199 762 hektar. Folkmängd 27 589.

Häradsskrivarens stationeringsort: Högsby.

Socknarna Mörlunda, Tveta, Målilla, Gårdveda, Järeda, Virserum, Fagerhult, Fågelfors, Högsby, Kråksmåla, Långemåla och Fliseryd.

Kalmar norra fögderi. Areal 130 352 hektar. Folkmängd 27 078.

Häradsskrivarens stationeringsort: Kalmar.

Socknarna Ålem, Ryssby, Bäckebo, Kristvalla, Åby, Förlösa, Kläckeberga, Dörby, Madesjö och Örsjö samt

Nybro stad.

Kalmar södra fögderi. Areal 134 479 hektar. Folkmängd 27 515.

Häradsskrivarens stationeringsort: Kalmar.

Socknarna Hossmo, Ljungby, S:t Sigfrid, Vissefjärda, Oskar, Mortorp, Karlslunda, Arby, Hagby, Voxtorp, Halltorp, Söderåkra, Torsås och Gullabo samt Emmaboda köping.

Ölands fögderi. Areal 134 159 hektar. Folkmängd 26 299.

Häradsskrivarens stationeringsort: Borgholm.

Socknarna Böda, Högsby, Källa, Persnäs, Föra, Alböke, Köping, Råpplinge, Högsrum, Löt, Egby, Bredsåtra, Gårdslösa, Långlöt, Runsten, Glömminge, Algutsrum, Toroslunda, Vickleby, Resmo, Mörbylånga, Norra Möckleby, Gårdby, Sandby, Stenåsa, Hulterstad, Kastlösa, Smedby, Södra Möckleby, Segerstad, Gräsgård, Ventlinge och Ås, Mörbylånga köping samt

Borgholms stad.

Gotlands län.

Fögderiernas folkmängd 59 609.

Gotlands norra fögderi. Areal: 124 118. Folkmängd 29 971.

Häradsskrivarens stationeringsort: Visby.

Socknarna Fårö, Bunge, Rute, Fleringe, Hall, Hangvar, Lärbro, Hellvi, Boge, Bäl, Vallstena, Källunge, Hejnum, Tingstäde, Stenkyrka, Lummelunda, Martebo, Väskinde, Bro, Lokrume, Fole, Ekeby, Endre, Hejdeby, Hörsne med Bara och Gothem, Slite köping samt

Visby stad.

Gotlands södra fögderi. Areal: 189 892. Folkmängd 29 638.

Häradsskrivarens stationeringsort: Visby.

Socknarna Barlingbo, Follingbo, Akeback, Roma, Björke, Viklau, Guldrupe, Buttle, Vänge, Sjonhem, Halla, Ganthem, Dalhem, Norrlanda, Anga, Kräklingbo, Ala, Ardre, Gammelgarn, Östergarn, Västerhejde, Träkumla, Vall, Atlingbo, Hogrån, Stenkumla,

Tofta, Eskelhem, Västergarn, Sanda, Mästerby, Väte, Hejde, Klinte, Fröjel, Eksta, Sproge, Silte, Hablingbo, Levide, Gerum, Fardhem, Linde, Lojsta, Etelhem, Lye, Garde, Alskog, Lau, När, Burs, Stånga, Hemse, Alva, Rone, Eke, Havdhem, Näs, Grötlingbo, Fide, Oja, Hamra, Vamlingbo och Sundre.

Blekinge län.

Fögderiernas folkmängd 114 915.

Karlskrona fögderi. Areal 78 039 hektar. Folkmängd 28 810.

Häradsskrivarens stationeringsort: Karlskrona.

Socknarna Kristianopel, Jämjö, Torhamn, Sturkö, Tjurkö, Ramdala, Lösen, Augerum, Rödeby, Sillhövda, Nätraby, Aspö och Hasslö.

Ronneby fögderi. Areal 88 795 hektar. Folkmängd 29 159.

Häradsskrivarens stationeringsort: Ronneby.

Socknarna Eringsboda, Tving, Fridlevstad, Förkärsla, Listerby, Hjortsberga, Edestad, Ronneby landskommun, Backaryd och Öljuhult samt Ronneby stad.

Karlshamns fögderi. Areal 58 068 hektar. Folkmängd 27 518.

Häradsskrivarens stationeringsort: Karlshamn.

Socknarna Bräkne-Hoby, Äryd, Hällaryd, Ringamåla och Asarum samt Karlshamns stad.

Sölvesborgs fögderi. Areal 64 858 hektar. Folkmängd 29 428.

Häradsskrivarens stationeringsort: Sölvesborg.

Socknarna Kyrkhult, Jämshög, Mörrum, Elleholm, Gammalstorp, Ysane, Mjällby och Sölvesborgs landskommun, Olofströms köping samt Sölvesborgs stad.

Kristianstads län.

Fögderiernas folkmängd 228 711.

Ängelholms fögderi. Areal 47 253 hektar. Folkmängd 29 171.

Häradsskrivarens stationeringsort: Ängelholm.

Socknarna Tåstarp, Munka-Ljungby, Starby, Strövelstorp, Ausås, Höja, Rebbelberga, Barkåkra, Hjárnarp, Förslöv, Grevie, Hov, Västra Karup och Torekov, Båstads köping samt Ängelholms stad.

Klippan fögderi. Areal 78 442 hektar. Folkmängd 28 711.

Häradsskrivarens stationeringsort: Klippan.

Socknarna Stenestad, Västra Sönnarslöv, Kvidinge, Västra Broby, Färingtofta, Riseberga, Oderljunga, Rya, Tåssjö, Össjö, Källna, Östra Ljungby och Vedby samt köpingarna Klippan och Åstorp.

Vittsjö fögderi. Areal 97 258 hektar. Folkmängd 26 324.

Häradsskrivarens stationeringsort: Hässleholm.

Socknarna Perstorp, Örkelljunga, Fagerhult, Hishult (länsdel), Farstorp, Vittsjö, Norra Åkarp, Röke, Hörja, Finja, Vankiva, Mattered och Västra Torup.

Hässleholms fögderi. Areal 61 080 hektar. Folkmängd 24 746.

Häradsskrivarens stationeringsort: Hässleholm.

Socknarna Stoby, Norra Sandby, Gumlösa, Sörby, Ignaberga, Vinslöv, Önnestad, Nävlinge, Häglinge, Tjörnarp, Norra Mellby, Brönnestad och Hästveda, Vinslövs köping samt Hässleholms stad.

Osby fögderi. Areal 108 379 hektar. Folkmängd 26 422.

Häradsskrivarens stationeringsort: Osby.

Socknarna Verum, Visseltofta, Kviinge, Gryt, Knislinge, Hjårsås, Emmislöv, Östra Broby, Glimåkra, Örkened, Loshult och Osby samt Osby köping.

Kristianstads fögderi. Areal 70 654 hektar. Folkmängd 28 655.

Häradsskrivarens stationeringsort: Kristianstad.

Socknarna Färlöv, Norra Strö, Åhus, Rinkaby, Gustav Adolf, Nosaby, Fjälkinge, Nymö, Trolle-Ljungby, Gualöv, Kiaby, Ivö, Ivetofta, Näsrum, Vånga, Oppmanna, Österslöv och Fjälkestad samt köpingarna Åhus och Bromölla.

Tollarps fögderi. Areal 90 078 hektar. Folkmängd 27 745.

Häradsskrivarens stationeringsort: Kristianstad.

Socknarna Fågeltofta, S:t Olof, Rörum, Södra Mellby, Vitaby, Eljaröd, Andrarum, Brösarp, Ravlunda, Maglehem, Hörröd, Huaröd, Degeberga, Vittskövle, Östra Sönnarslöv, Everöd, Lyngsjö, Östra Vram, Västra Vram, Linderöd, Åsphult, Djuröd, Träne, Skepparslöv, Vä och Köpinge.

Simrishamns fögderi. Areal 58 662 hektar. Folkmängd 36 937.

Häradsskrivarens stationeringsort: Simrishamn.

Socknarna Simris-Nöbbelöv, Järrestad, Östra Tommarp, Gladsax, Östra Vemmerlöv, Stiby, Vallby, Bolshög, Östra Hoby, Borrbby, Hörup, Löderup, Valleberga, Ingelstorp, Glemminge, Tosterup, Bollerup, Hannas, Hammenhög, Östra Herrestad, Östra Ingelstad, Smedstorp, Kverrestad, Ullstorp, Örary, Benestad, Tryde, Spjuts-
torp, Onslunda och Tranås, Tomelilla köping samt
Simrishamns stad.

Malmöhus län.

Fögderiernas folkmängd 244 405.

Hälsingborgs fögderi. Areal 38 792 hektar. Folkmängd 30 453.

Häradsskrivarens stationeringsort: Hälsingborg.

Socknarna Brunnby, Väsby, Viken, Jonstorp, Farhult, Vålinge, Kattarp, Fleninge, Allerum, Kropp, Mörarp, Hässlunda, Frillestad, Välluv och Bårslöv, Bjuvs köping samt
Höganäs stad.

Landskrona fögderi. Areal 53 053 hektar. Folkmängd 30 750.

Häradsskrivarens stationeringsort: Landskrona.

Socknarna Norra Vram, Södra Vram, Risekatslösa, Ekeby, Kågeröd, Halmstad, Ottarp, Fjärestad, Kvistofta, Glumslöv, S:t Ibb, Härslöv, Säby, Vadensjö, Örja, Tofta, Asmundtorp, Sireköpinge, Billeberga, Tirup, Svalöv, Felestad, Annelöv, Dagstorp, Södervidinge, Västra Karaby, Saxtorp och Hofterup samt Kävlinge köping.

Eslövs fögderi. Areal 70 525 hektar. Folkmängd 30 199.

Häradsskrivarens stationeringsort: Eslöv.

Socknarna Källs-Nöbbelöv, Norrvidinge, Norra Skrävlinge, Torrlösa, Reslöv, Östra Karaby, Trollenäs, Västra Strö, Bosarp, Ask, Konga, Röstånga, Billinge, Hallaröd, Stehag, Västra Sallerup, Borlunda, Gudmuntorp, Bosjökloster, Södra Rörum, Höör, Munkarp och Norra Rörum, Höörs köping samt
Eslövs stad.

Lunds fögderi. Areal 66 569 hektar. Folkmängd 30 743.

Häradsskrivarens stationeringsort: Lund.

Socknarna Remmarlöv, Örtofta, Lilla Harrie, Virke, Stora Harrie, Hög, Barsebäck, Löddeköpinge, Borgeby, Flädie, Fjälje, Stävie, Lackalånga, Västra Hoby, Håstad, Igelösa och Odarslöv, Stångby, Valkärre, Norra Nöbbelöv, Stora Råby, Bjällerup,

Hardeberga, Södra Sandby, Revinge, Silvåkra, Hällestad, Dalby, Bonderup, Gödelöv, Veberöd, Everlov, Esarp, Kyrkheddinge, Brågarp, Nevishög, Knästorp, Uppåkra, Flackarp, Harlösa, Holmby, Gårdstånga, Skeglinge, Skarhult, Östra Strö och Hurva.

Hörby fögderi. Areal 81 813 hektar. Folkmängd 31 615.

Häradsskrivarens stationeringsort: Hörby.

Socknarna Ramsåsa, Röddinge, Ilstorp, Björka, Vomb, Öved, Östra Kärrstorp, Brandstad, Södra Åsum, Tolånga, Vanstad, Lövestad, Vollsjö, Fränninge, Långaröd, Östraby, Västerstad, Hammarlunda, Högseröd, Lyby, Hörby, Östra Sallerup, Svensköp, Åspinge och Fulltofta samt Hörby köping.

Malmö fögderi. Areal 43 040 hektar. Folkmängd 29 827.

Häradsskrivarens stationeringsort: Malmö.

Socknarna Genarp, Lyngby, Hyby, Skabersjö, Bjärshög, Bara, Mölleberga, Tottarp, Lomma, Burlöv, Görslöv, Särslöv, Södra Sallerup, Oxie, Glostorp, Lockarp, Bunkeflo, Västra Klagstorp, Tygelsjö, Gässie, Eskilstorp, Hököpinge, Arrie, Södra Åkarp, Mellan-Grevie, Törringe, Västra Kärrstorp och Svedala samt Svedala köping.

Trelleborgs fögderi. Areal 55 626 hektar. Folkmängd 30 759.

Häradsskrivarens stationeringsort: Trelleborg.

Socknarna Östra Grevie, Västra Ingelstad, Anderslöv, Fru Alstad, Västra Alstad, Lilla Slågarp, Stora Slågarp, Fuglie, Vellinge, Stora Hammar, Räng, Håslöv, Bodarp, Skegrie, Maglarp, Västra Tommarp, Hammarlöv, Västra Vemmerlöv, Gylle, Kyrkoköpinge, Dalköpinge, Gislöv, Bösarp, Simlinge, Lilla Isie, Östra Torp, Hemmesdyng, Södra Åby, Östra Klagstorp, Åspö, Källstorp, Lilla Bedinge, Tullstorp, Västra Vemmenhög, Önnarp, Gårdslöv, Grönby, Börringe, Slimminge, Skurup och Svenstorp, Skurups köping samt staden Skanör med Falsterbo.

Ystads fögderi. Areal 46 868 hektar. Folkmängd 30 059.

Häradsskrivarens stationeringsort: Ystad.

Socknarna Blentarp, Östra Vemmenhög, Hassle-Bösarp, Örsjö, Solberga, Skivarp, Västra Nöbbelöv, Sjörup, Katslösa, Villie, Skårby, Balkåkra, Snårestad, Bjäresjö, Hedeskoga, Öja, Stora Köpinge, Stora Herrestad, Borrie, Bromma, Sövestad, Högestad, Baldringe och Sövde samt Ystads stad.

Hallands län.

Fögderiernas folk­mängd 123 388.

Laholms fögderi. Areal 109 483 hektar. Folkmängd 22 993.

Häradsskrivarens stationeringsort: Laholm.

Socknarna Hishult (länsdel), Våxtorp, Hasslöv, Östra Karup, Skummeslöv, Ränneslöv, Ysby, Knäred, Laholms landskommun, Tjärby, Veinge, Tönnersjö och Eldsberga samt Laholms stad.

Halmstads fögderi. Areal 139 416 hektar. Folkmängd 26 149.

Häradsskrivarens stationeringsort: Halmstad.

Socknarna Trönninge, Snöstorp, Breared, Enslöv, Kinnared, Torup, Slättåkra, Kvibille, Holm, Övraby, Vapnö, Söndrum, Harplinge, Steninge, Råvinge, Getinge, Slöinge, Asige, Abild, Drängsered och Krogsred.

Falkenbergs fögderi. Areal 77 169 hektar. Folkmängd 24 734.

Häradsskrivarens stationeringsort: Falkenberg.

Socknarna Eftra, Skrea, Årstad, Vessige, Askome, Gunnarp, Gällared, Okome, Svartrå, Köinge, Dagsås, Sibbarp, Ljungby, Alfshög, Vinberg, Stafsinge och Morup samt Falkenbergs stad.

Varbergs fögderi. Areal 56 176 hektar. Folkmängd 24 899.

Häradsskrivarens stationeringsort: Varberg.

Socknarna Fagered, Källsjö, Ullared, Tvååker, Spannarp, Träslöv, Hunnestad, Gödestad, Grimeton, Rolfstorp, Skällinge, Nösslinge, Stamnared, Valinge, Lindberg och Torpa samt Varbergs stad.

Kungsbacka fögderi. Areal 89 950 hektar. Folkmängd 24 613.

Häradsskrivarens stationeringsort: Kungsbacka.

Socknarna Ås, Sällstorp, Veddige, Värö, Stråvalla, Frillesås, Landa, Ölmevalla, Gällinge, Idala, Förlanda, Fjärås, Hanhals, Onsala, Vallda, Släp, Tölö, Älvsåker och Lindome samt Kungsbacka stad.

Göteborgs och Bohus län.

Fögderiernas folkmängd 173 174.

Norrvikens fögderi. Areal 138 454 hektar. Folkmängd 27 227.

Häradsskrivarens stationeringsort: Strömstad.

Socknarna Naverstad, Mo, Kville, Böttna, Svenneby, Tanum, Lur, Tjärnö, Skee, Näsinge, Hogdal och Lommeländ, Grebbestads köping samt Strömstads stad.

Sunnervikens fögderi. Areal 87 519 hektar. Folkmängd 35 563.

Häradsskrivarens stationeringsort: Munkedal.

Socknarna Lyse, Brastad, Bro, Malmön, Kungshamn, Smögen, Askum, Tossene, Bärfendal, Svarteborg, Håby, Foss, Hede, Sanne och Krokstad samt Lysekils stad.

Orust och Tjörns fögderi. Areal 92 189 hektar. Folkmängd 28 026.

Häradsskrivarens stationeringsort: Uddevalla.

Socknarna Torp, Myckleby, Långelanda, Stala, Tegneby, Röra, Morlanda, Skaftö, Fiskebäckskil, Grundsund, Gullholmen, Kåringön, Mollösund, Valla, Stenkyrka, Klövedal, Rönnäng, Klädesholmen, Lane-Ryr, Herrestad, Skredsvik, Högås, Boeknäs och Dragsmark.

Inlands fögderi. Areal 101 086 hektar. Folkmängd 27 979.

Häradsskrivarens stationeringsort: Göteborg.

Socknarna Romelanda, Kareby, Ytterby, Harestad, Torsby, Lycke, Hålda, Solberga, Jörlanda, Spekeröd, Norum, Ödsmål, Ucklum, Västerlanda, Hjærtum, Grinneröd, Ljung, Resteröd och Forshälla samt städerna Kungälv och Marstrand.

Mölnåls fögderi. Areal 10 487 hektar. Folkmängd 26 496.

Häradsskrivarens stationeringsort: Göteborg.

Partille socken och Mölnåls stad.

Göteborgs fögderi. Areal 46 130 hektar. Folkmängd 27 883.

Häradsskrivarens stationeringsort: Göteborg.

Socknarna Härryda, Landvetter, Råda, Kållerud, Askim, Styrso, Tuve, Öckerö, Torslanda, Björlanda, Säve, Backa och Rödbo.

Älvsborgs län.

Fögderiernas folkmängd 284 953.

Åmåls fögderi. Areal 146 300. Folkmängd 27 540.

Häradsskrivarens stationeringsort: Åmål.

Socknarna Edsleskog, Mo, Fröskog, Åmåls landskommun, Tösse, Tydje, Ånimskog, Tisselskog, Steneby, Laxarby, Värvik, Torrskog, Årtemark, Nössemark och Håbol, Bengtsfors köping samt Åmåls stad.

Melleruds fögderi. Areal 168 694 hektar. Folkmängd 28 229.

Häradsskrivarens stationeringsort: Mellerud.

Socknarna Bäcke, Ödskölt, Dals-Ed, Töftedal, Rölanda, Gesäter, Lerdal, Rännelanda, Råggård, Järbo, Högsäter, Ör, Gunnarsnäs, Dalskog, Skållerud, Holm, Järn, Grinstad, Erikstad, Bolstad, Gestad, Brålanda och Sundals-Ryr samt Melleruds köping.

Vänersborgs fögderi. Areal 78 697 hektar. Folkmängd 27 575.

Häradsskrivarens stationeringsort: Vänersborg.

Socknarna Färgelanda, Ödeborg, Torp, Valbo-Ryr, Frändefors, Väne-Ryr, Västra Tunhem och Norra Björke samt Vänersborgs stad.

Trollhättans fögderi. Areal 28 059 hektar. Folkmängd 28 454.

Häradsskrivarens stationeringsort: Trollhättan.

Socknarna Gärdhem, Väne-Åsaka, Upphärad, Rommele, Fors och Åsbräcka samt Trollhättans stad.

Ale-Vättle fögderi. Areal 82 058 hektar. Folkmängd 30 013.

Häradsskrivarens stationeringsort: Göteborg.

Socknarna Fuxerna, Hålanda, Ale-Skövde, Tunge, S:t Peder, Skepplanda, Östad, Kilanda, Starrkärr, Nödinge, Angered, Bergum, Stora Lundby, Lerum och Skallsjö.

Alingsås fögderi. Areal 90 679 hektar. Folkmängd 31 025.

Häradsskrivarens stationeringsort: Alingsås.

Socknarna Stora Mellby, Magra, Erska, Lagmansered, Hemsjö, Ödenäs, Alingsås landsförsamling och Rödene, Bälinge, Skogsbygden, Långared, Lena, Bergstena, Fullestad, Hol, Horla, Siene, Algutstorp, Kullings-Skövde, Södra Härene, Tumberg, Bråttensby och Landa, Eggvena, Remmene, Tarsled, Fölene och Herrljunga samt Alingsås stad.

Borås fögderi. Areal 126 578 hektar. Folkmängd 28 717.

Häradsskrivarens stationeringsort: Borås.

Socknarna Närunga, Ljur, Kvinnestad, Asklanda, Ornunga, Vesene, Grude, Jällby, Södra Björke, Hudene, Skölvne, Norra Säm, Hov, Källunga, Hällestad, Varnum, Tärby, Rångedala, Åspered, Toarp, Brämhult, Gingri, Fristad, Borgstena, Tämta, Vänga, Bredared, Sandhult, Töllsjö, Bollebygd och Björketorp.

Kinna fögderi. Areal 83 416 hektar. Folkmängd 27 104.

Häradsskrivarens stationeringsort: Kinna.

Socknarna Sätilla, Hyssna, Hajom, Berghem, Fotskäl, Tostared, Surteby-Kattunga, Örby, Kinna, Seglora, Fritsla, Skephult och Kinnarumma.

Svenljunga fögderi. Areal 199 136 hektar. Folkmängd 28 165.

Häradsskrivarens stationeringsort: Borås.

Socknarna Öxnevalla, Horred, Istorp, Kungsäter, Grimmared, Karl Gustav, Gunnarsjö, Torestorp, Ålekulla, Öxabäck, Ljushult, Hillared, Sexdrega, Roasjö, Redslared, Svenljunga, Ullasjö, Örsås, Revesjö, Holsljunga, Mjöbäck, Älvsered, Mårdaklev, Kalv, Östra Frölunda, Häcksvik, Sjötofta, Ambjörnarp, Mossebo, Tranemo, Södra Åsarp, Månstad, Långhem och Dannike.

Ulricehamns fögderi. Areal 155 268 hektar. Folkmängd 28 131.

Häradsskrivarens stationeringsort: Ulricehamn.

Socknarna Mjälldrunga, Eriksberg, Broddarp, Öra, Alboga, Od, Molla, Kärråkra, Södra Vånga, Möne, Hällstad, Murum, Grovare, Fänneslunda, Härna, Södra Ving, Nittorp, Ljungsarp, Ölsremma, Dalstorp, Hulared, Tvärred, Marbäck, Finnekumla, Södra Säm, Gällstad, Grönahög, Strängsered, Gullered, Hössna, Timmele, Böne, Knätte, Liared, Kölingared, Fivlered, Dalum, Blidsberg, Humla, Kölaby, Solberga, Norra Åsarp och Smula samt

Ulricehamns stad.

Skaraborgs län.

Fögderiernas folk­mängd 244 024.

Vara fögderi. Areal 103 679 hektar. Folkmängd 29 724.

Häradsskrivarens stationeringsort: Vara köping.

Socknarna Vänersnäs, Flo, Sal, Ås, Täng, Håle, Särestad, Bjärby, Flakeberg, Sparlösa. Slädene, Levene, Hyringa, Malma, Längnum, Tengene, Trökörna, Främme­stad, Bäreberg, Essunga, Kyrkås, Fåglum, Barne-Åsaka, Lekåsa, Eling, Naum, Södra Kedum, Ryda, Long, Hällum, Skarstad, Önum, Laske-Vedum, Västerbitterna, Österbitterna, Larv, Södra Lundby, Långjum och Tråvad samt köpingarna Gräs­torp och Vara.

Lidköpings fögderi. Areal 66 860 hektar. Folkmängd 31 291.

Häradsskrivarens stationeringsort: Lidköping.

Socknarna Karaby, Tun, Friel, Uvered, Järpås, Häggesled, Lavad, Tranum, Tådene, Norra Kedum, Väla, Gillstad, Mellby, Kållands-Åsaka, Råda, Örslösa, Söne, Skalunda, Rackeby, Gös­slunda, Sunnersberg, Strö, Otterstad, Hovby, Norra Härene, Hasslösa, Lindärva, Sävare, Hangelösa, Skeby, Källby och Broby samt Lidköpings stad.

Skara fögderi. Areal 97 470 hektar. Folkmängd 30 982.

Häradsskrivarens stationeringsort: Skara.

Socknarna Ova, Skälvum, Husaby, Kinne-Kleva, Sil, Götene, Vät­tlösa, Ledsjö, Istrum, Öglunda, Eggby, Varnhem, Norra Lundby, Häggum, Bolum, Stenum, Norra Ving, Skärv, Skånings-Åsaka, Händene, Härlunda, Marum, Vinköl, Västra Gerum, Synnerby, Skallmeja, Trässberg, Härjevad, Saleby, Öttum, Jung, Fyrunga, Kvånum, Norra Vånga, Edsvära, Bjurum, Bjärka, Sätuna, Hornborga och Broddetorp samt Skara stad.

Falköpings fögderi. Areal 112 397 hektar. Folkmängd 30 957.

Häradsskrivarens stationeringsort: Falköping.

Socknarna Ullene, Vilske-Kleva, Marka, Gökhem, Sörby, Trävattna, Floby, Göteve, Grolanda, Jäla, Brismene, Börstig, Kinneved, Vårkumla, Luttra, Falköpings östra

landskommun, Karleby, Slöta, Kälvene, Vartofta-Åsaka, Vistorp, Yllestad, Näs, Mularp, Åsle, Tiarp, Sandhem, Nykyrka, Bjurbäck, Habo, Gustav Adolf, Torbjörntorp, Friggeråker, Östra Tunhem, Gudhem och Ugglum samt Falköpings stad.

Tidaholms fögderi. Areal 120 096 hektar. Folkmängd 29 303.

Häradsskrivarens stationeringsort: Tidaholm.

Socknarna Hångsdala, Skörstorp, Östra Gerum, Kungslena, Hömb, Varv, Dimbo, Ottravad, Suntain, Valstad, Kymbo, Vättak, Härja, Utvängstorp, Brandstorp, Daretorp, Velinga, Baltak, Acklinga, Agnetorp, Fröjered, Korsberga, Fridene, Ljunghem, Edåsa, Sjogerstad, Rådene, Borgunda, Dala, Högstena, Södra Kyrketorp, Stenstorp, Brunnhem, Segerstad, Håkantorp, Valtorp, Södra Fågelås, Norra Fågelås, Hjo landskommun, Grevbäck, Brevik och Mofalla samt städerna Hjo och Tidaholm.

Skövde fögderi. Areal 62 158 hektar. Folkmängd 36 483.

Häradsskrivarens stationeringsort: Skövde.

Kyrkefalla, Värsås, Varola, Hagelberg, Öm, Norra Kyrketorp, Våmb, Ryd, Forsby, Sventorp, Ransberg, Mölltorp, Karlsborg, Horn, Frösve och Säter samt Skövde stad.

Mariestads fögderi. Areal 100 460 hektar. Folkmängd 30 041.

Häradsskrivarens stationeringsort: Mariestad.

Socknarna Västerplana, Medelplana, Österplana, Kestad, Kinne-Vedum, Fullösa, Forshem, Bredsäter, Lugnås, Holmestad, Berg, Lerdala, Timmersdala, Böja, Låstad, Binneberg, Odensåker, Tidavad, Utby, Ekby, Ek, Ullervad, Björsäter, Leksberg, Torsö, Hassle-Berga-Enåsa, Färed, Lyrestad och Amnehärad samt Mariestads stad.

Töreboda fögderi. Areal 145 626 hektar. Folkmängd 25 243.

Häradsskrivarens stationeringsort: Töreboda.

Socknarna Locketorp, Varing, Sveneby, Hjälstad, Mo, Vad, Flistad, Götlunda, Bällefors, Ekeskog, Beateberg, Tived, Undenäs, Halna, Fågre, Trästena, Bäck, Fredsberg, Hova, Ålgårås och Finnerödja samt Töreboda köping.

Värmlands län.

Fögderiernas folkmängd 224 818.

Östersysslets fögderi. Areal 235 641 hektar. Folkmängd 29 405.

Häradsskrivarens stationeringsort: Filipstad.

Socknarna Råmen, Gåsborn, Nordmark, Färnebo, Brattfors, Kroppa, Lungsund, Rudskoga, Södra Råda, Visnums-Kil, Visnum och Varnum samt Filipstads stad.

Karlstads fögderi. Areal 135 486 hektar. Folkmängd 30 357.

Häradsskrivarens stationeringsort: Karlstad.

Socknarna Ölme, Väse, Östra Fågelvik, Alster, Hammarö, Grava, Nor, Segerstad, Älvsbacka och Nyed samt Forshaga köping.

Mellansysslets fögderi. Areal 147 211 hektar. Folkmängd 30 284.

Häradsskrivarens stationeringsort: Karlstad.

Socknarna Nedre Ullerud, Övre Ullerud, Ransäter, Stora Kil, Frykerud, Grums, Borgvik, Brunskog, Boda, Västra Ämtervik och Östra Ämtervik.

Södersysslets fögderi. Areal 167 708 hektar. Folkmängd 25 695.

Häradsskrivarens stationeringsort: Säffle.

Socknarna Ed, Bro, Södra Ny, Huggenäs, Botilsäter, Ölserud, Millesvik, Eskilsäter, Tveta, Kila, Långserud, Gillberga, Värmskog, Stavnäs och Glava samt Säffle köping.

Nordmarks fögderi. Areal 207 868 hektar. Folkmängd 21 219.

Häradsskrivarens stationeringsort: Årjäng.

Socknarna Svanskog, Sillerud, Silbodol, Blomskog, Trankil, Västra Fågelvik, Holmedal, Töcksmark, Östervallskog, Karlanda, Järnskog, Skillingmark och Köla samt Årjängs köping.

Jösse fögderi. Areal 127 470 hektar. Folkmängd 29 356.

Häradsskrivarens stationeringsort: Arvika.

Socknarna Högerud, Eda, Bogen, Gunnarskog, Ny, Älgå och Mangskog samt Arvika stad.

Fryksdals fögderi. Areal 232 447 hektar. Folkmängd 28 617.

Häradsskrivarens stationeringsort: Sunne.

Socknarna Sunne, Gräsmark, Lysvik, Fryksände, Lekvattnet, Östmark och Vitsand samt Sunne köping.

Älvdals fögderi. Areal 482 468 hektar. Folkmängd 29 885.

Häradsskrivarens stationeringsort: Hagfors.

Socknarna Nyskoga, Södra Finnskoga, Norra Finnskoga, Dalby, Norra Ny, Eks-
härad, Gustav Adolf, Norra Råda och Sunnemo.

Örebro län.

Fögderiernas folkmängd 175 245.

Hallsbergs fögderi. Areal 105 604 hektar. Folkmängd 30 628.

Häradsskrivarens stationeringsort: Hallsberg.

Socknarna Lerbäck, Hallsberg, Kumla landskommun, Snavlunda, Hammar och Askersunds landskommun, Hallsbergs köping samt städerna Kumla och Askersund.

Örebro fögderi. Areal 175 817 hektar. Folkmängd 31 780.

Häradsskrivarens stationeringsort: Örebro.

Socknarna Kil, Gräve, Tysslinge, Vintrosa, Täby, Mosjö, Eker, Hovsta, Axberg, Rin-
kaby, Glanshammar, Ödeby, Lillkyrka, Götlunda, Lännäs, Asker, Stora Mellösa,
Norrbyås, Gällersta, Ekeby, Sköllersta, Svennevad och Bo.

Lindes fögderi. Areal 187 427 hektar. Folkmängd 31 444.

Häradsskrivarens stationeringsort: Lindesberg.

Socknarna Fellingsbro, Linde, Ramsberg och Ljusnarsberg, Kopparbergs köping
samt
Lindesbergs stad.

Nora fögderi. Areal 173 220 hektar. Folkmängd 24 020.

Häradsskrivarens stationeringsort: Nora.

Socknarna Grythyttan, Hällefors, Hjulsjö, Järnboås, Nora landskommun, Vikar, Er-
valla och Näsby samt
Nora stad.

Karlskoga fögderi. Areal 56 820 hektar. Folkmängd 30 498.

Häradsskrivarens stationeringsort: Karlskoga.

Bjurtjärns socken och
Karlskoga stad.

Edsbergs fögderi. Areal 133 475 hektar. Folkmängd 26 875.

Häradsskrivarens stationeringsort: Örebro.

Socknarna Kräcklinge, Hardemo, Hackvad, Viby, Skagershult, Tångeråsa, Edsberg, Knista, Hidinge, Kvistbro och Nysund samt köpingarna Degerfors och Laxå.

Västmanlands län.

Fögderiernas folkmängd 135 395.

Köpings fögderi. Areal 102 100 hektar. Folkmängd 34 787.

Häradsskrivarens stationeringsort: Köping.

Socknarna Torpa, Kung Karl, Kungs-Barkarö, Björskog, Säterbo, Arboga landskommun, Medåker, Västra Skedvi, Himmeta, Bro-Malma, Odensvi och Munktorp, Kungsörs köping samt

städerna Köping och Arboga.

Fagersta fögderi. Areal 202 157 hektar. Folkmängd 31 869.

Häradsskrivarens stationeringsort: Fagersta.

Socknarna Hed, Gunnilbo, Skinnskatteberg, Norberg, Västervåla, Karbenning, Västerfärnebo, Ramnäs, Fläckebo och Haraker samt

Fagersta stad.

Västerås fögderi. Areal 138 426 hektar. Folkmängd 33 288.

Häradsskrivarens stationeringsort: Västerås.

Socknarna Sura, Berg, Kolbäck, Säby, Ryttern, Västerås-Barkarö, Dingtuna, Lillhärad, Skerike, Skultuna, Romfartuna, Tillberg, Hubbo, Irsta, Kärrbo, Kungsåra, Ängsö, Björksta, Tortuna, Sevala, Altuna, Simtuna, Fröshult, Härnevi, Torstuna och Österunda samt Hallstahammars köping.

Sala fögderi. Areal 190 665 hektar. Folkmängd 33 070.

Häradsskrivarens stationeringsort: Sala.

Socknarna Kumla, Kila, Sala landskommun, Möklinta, Enåker, Västerlövsta, Norrby, Tärna, Vittinge, Huddunge, Harbo, Östervåla och Nora samt Sala stad.

Kopparbergs län.

Fögderiernas folkmängd 237 733.

Ovansiljans fögderi. Areal 1 030 832 hektar. Folkmängd 31 406.

Häradsskrivarens stationeringsort: Mora.

Socknarna Orsa, Våmhus, Mora, Älvdalen, Särna och Idre samt Morastrands köping.

Västerdals fögderi. Areal 731 280 hektar. Folkmängd 30 119.

Häradsskrivarens stationeringsort: Malung.

Socknarna Säfsnäs, Floda, Nås, Järna, Äppelbo, Malung, Lima, Transtrand och Venjan.

Nedansiljans fögderi. Areal 344 997 hektar. Folkmängd 26 959.

Häradsskrivarens stationeringsort: Leksand.

Socknarna Leksand, Siljansnäs, Rättvik, Boda, Ore och Sollerön.

Falu fögderi. Areal 222 411 hektar. Folkmängd 27 414.

Häradsskrivarens stationeringsort: Falun.

Socknarna Vika, Sundborn, Svärdsjö, Enviken, Stora Kopparberg, Aspeboda, Torstång, Ål och Bjursås.

Borlänge fögderi. Areal 94 190 hektar. Folkmängd 33 820.

Häradsskrivarens stationeringsort: Borlänge.

Socknarna Stora Tuna och Gagnef samt
Borlänge stad.

Hedemora fögderi. Areal 127 670 hektar. Folkmängd 26 987.

Häradsskrivarens stationeringsort: Hedemora.

Socknarna Husby, Hedemora landskommun, Sätters landskommun, Stora Skedvi,
Gustafs och Silvberg samt
städerna Säter och Hedemora.

Avesta fögderi. Areal 75 020 hektar. Folkmängd 24 165.

Häradsskrivarens stationeringsort: Avesta.

Socknarna By, Folkärna, Grytnäs och Garpenberg, Krylbo köping samt
Avesta stad.

Västerbergslags fögderi. Areal 189 252 hektar. Folkmängd 36 863.

Häradsskrivarens stationeringsort: Ludvika.

Socknarna Söderbärke, Malingsbo, Norrbärke, Ludvika landskommun och Gran-
gårde, Smedjebackens köping samt
Ludvika stad.

Gävleborgs län.

Fögderiernas folkmängd 233 137.

Storviks fögderi. Areal 175 200 hektar. Folkmängd 30 290.

Häradsskrivarens stationeringsort: Storvik.

Socknarna Ovansjö, Hofors, Torsåker, Österfärnebo, Hedesunda och Årsunda samt
Storviks köping.

Gävle fögderi. Areal 61 496 hektar. Folkmängd 29 358.

Häradsskrivarens stationeringsort: Gävle.

Valbo socken och
Sandvikens stad.

Ockelbo fögderi. Areal 252 928 hektar. Folkmängd 27 856.

Häradsskrivarens stationeringsort: Ockelbo.

Socknarna Ockelbo, Järbo, Hille, Hamrånge, Skog, Segersta och Hanebo.

Söderhamns fögderi. Areal 83 313 hektar. Folkmängd 30 089.

Häradsskrivarens stationeringsort: Söderhamn.

Socknarna Söderala, Norrala, Trönö, Mo och Rengsjö samt
Söderhamns stad.

Bollnäs fögderi. Areal 268 626 hektar. Folkmängd 30 577.

Häradsskrivarens stationeringsort: Bollnäs.

Socknarna Bollnäs landskommun, Alfta, Ovanåker och Voxna samt
Bollnäs stad.

Ljusdals fögderi. Areal 532 316 hektar. Folkmängd 29 121.

Häradsskrivarens stationeringsort: Ljusdal.

Socknarna Järvsö, Ljusdal, Ramsjö, Färila-Kårböle och Los samt Ljusdals köping.

Hudiksvalls södra fögderi. Areal 250 556 hektar. Folkmängd 27 709.

Häradsskrivarens stationeringsort: Hudiksvall.

Socknarna Arbrå, Undersvik, Bjuråker, Norrbo, Delsbo, Nianfors, Enånger, Njutånger
och Forsa.

Hudiksvalls norra fögderi. Areal 186 879 hektar. Folkmängd 28 137.

Häradsskrivarens stationeringsort: Hudiksvall.

Socknarna Hög, Ilsbo, Hälsingtuna, Idenor, Rogsta, Harmånger, Jättendal, Gnarp, Bergsjö och Hassela samt Hudiksvalls stad.

Västernorrlands län.

Fögderiernas folk­mängd 256 575.

Ljunga fögderi. Areal 408 320 hektar. Folkmängd 28 383.

Häradsskrivarens stationeringsort: Fränsta.

Socknarna Haverö, Borgsjö, Torp, Stöde och Attmar samt Ånge köping.

Sundsvalls fögderi. Areal 70 810 hektar. Folkmängd 33 007.

Häradsskrivarens stationeringsort: Sundsvall.

Socknarna Selånger, Tuna, Njurunda och Skön.

Indals fögderi. Areal 227 250 hektar. Folkmängd 28 910.

Häradsskrivarens stationeringsort: Sundsvall.

Socknarna Sättna, Timrå, Alnö, Tynderö, Hässjö, Ljustorp, Indal, Liden och Holm.

Härnösands fögderi. Areal 138 900 hektar. Folkmängd 29 863.

Häradsskrivarens stationeringsort: Härnösand.

Socknarna Häggdånger, Säbrå, Stigsjö, Viksjö, Hemsö, Nora, Ullånger och Nor­dingrå samt Härnösands stad.

Kramfors fögderi. Areal 83 010 hektar. Folkmängd 29 355.

Häradsskrivarens stationeringsort: Kramfors.

Socknarna Gudmundrå, Högsjö, Skog, Bjärträ och Ytterlännäs.

Sollefteå fögderi. Areal 219 600 hektar. Folkmängd 24 468.

Häradsskrivarens stationeringsort: Sollefteå.

Socknarna Styrnäs, Boteå, Överlännäs, Sånga, Torsåker, Dal, Multrå, Ed, Långsele, Graninge och Helgum samt Sollefteå stad.

Ådals fögderi. Areal 599 580 hektar. Folkmängd 24 084.

Häradsskrivarens stationeringsort: Näsåker.

Socknarna Edsele, Ramsele, Resele, Ådals-Liden, Junsele, Fjällsjö, Bodum och Tåsjö.

Örnsköldsviks fögderi. Areal 98 820 hektar. Folkmängd 30 264.

Häradsskrivarens stationeringsort: Örnsköldsvik.

Socknarna Nätra, Själevad och Arnäs samt Örnsköldsviks stad.

Nordanskogs fögderi. Areal 563 780 hektar. Folkmängd 28 241.

Häradsskrivarens stationeringsort: Örnsköldsvik.

Socknarna Vibyggerå, Sidensjö, Skorped, Anundsjö, Björna, Mo, Grundsunda, Gideå och Trehörningsjö.

Jämtlands län.

Fögderiernas folkmängd 124 292.

Jämtlands norra fögderi. Areal 1 400 727 hektar. Folkmängd 32 069.

Häradsskrivarens stationeringsort: Östersund.

Socknarna Borgvattnet, Stugun, Kyrkås, Lit, Håggenås, Föllinge, Laxsjö, Hotagen, Hammerdal. Gåxsjö, Ström, Alanäs och Frostviken.

Jämtlands östra fögderi. Areal 573 485 hektar. Folkmängd 29 930.

Häradsskrivarens stationeringsort: Östersund.

Socknarna Fors, Hällesjö, Håsjö, Ragunda, Bräcke, Nyhem, Sundsjö, Revsund, Bodsjö, Hackås, Näs, Lockne, Marieby och Brunflo.

Jämtlands södra fögderi. Areal 1 808 486 hektar. Folkmängd 30 588.

Häradsskrivarens stationeringsort: Östersund.

Socknarna Sunne, Norderö, Hallen, Marby, Oviken, Myssjö, Berg, Åsarne, Klövsjö, Råtan, Vemdalen, Hede, Storsjö, Tännäs, Lillhärdal, Linsell, Sveg, Älvros, Överhogdal, Ytterhogdal och Ängersjö samt Svegs köping.

Jämtlands västra fögderi. Areal 980 727 hektar. Folkmängd 31 705.

Häradsskrivarens stationeringsort: Östersund.

Socknarna Rödön, Näskott, Aspås, Ås, Åre, Undersåker, Mörsil, Kall, Offerdal, Alsen, Mattmar och Frösö.

Västerbottens län.

Fögderiernas folkmängd 211 827.

Umeå södra fögderi. Areal 344 887 hektar. Folkmängd 31 927.

Häradsskrivarens stationeringsort: Umeå.

Socknarna Nordmaling, Hörnefors, Bjurholm, Vännäs och Holmsund samt Vännäs köping.

Umeå norra fögderi. Areal 460 226 hektar. Folkmängd 28 678.

Häradsskrivarens stationeringsort: Umeå.

Socknarna Degerfors, Umeå landskommun, Sävar och Holmön.

Burträsk fögderi. Areal 394 190 hektar. Folkmängd 31 330.

Häradsskrivarens stationeringsort: Burträsk.

Socknarna Bygdeå, Nysätra, Lövånger, Burträsk och Bureå.

Skellefteå fögderi. Areal 111 165 hektar. Folkmängd 31 875.

Häradsskrivarens stationeringsort: Skellefteå.

Skellefteå landskommun med undantag av Kågedalens församling samt Skellefteå stad.

Norsjö fögderi. Areal 645 380 hektar. Folkmängd 32 443.

Häradsskrivarens stationeringsort: Skellefteå.

Socknarna Byske, Jörn, Norsjö och Malå samt Kågedalens församling.

Lycksele fögderi. Areal 2 057 685 hektar. Folkmängd 30 447.

Häradsskrivarens stationeringsort: Lycksele.

Socknarna Lycksele landskommun, Örträsk, Stensele, Sorsele och Tärna samt Lycksele stad.

Åsele fögderi. Areal 1 523 805 hektar. Folkmängd 25 127.

Häradsskrivarens stationeringsort: Åsele.

Socknarna Vilhelmina, Dorotea, Åsele och Fredrika.

Norrbottens län.

Fögderiernas folkmängd 211 556.

Kiruna fögderi. Areal 2 584 480 hektar. Folkmängd 30 325.

Häradsskrivarens stationeringsort: Kiruna.

Socknarna Tärendö, Pajala, Junosuando, Jukkasjärvi och Karesuando.

Haparanda fögderi. Areal 753 480 hektar. Folkmängd 33 213.

Häradsskrivarens stationeringsort: Haparanda.

Socknarna Överkalis, Nedertorneå, Karl Gustav, Hietaniemi, Övertorneå och Korpi-lombolo samt
Haparanda stad.

Gällivare fögderi. Areal 3 413 946 hektar. Folkmängd 30 552.

Häradsskrivarens stationeringsort: Gällivare.

Socknarna Jokkmokk och Gällivare.

Kalix fögderi. Areal 373 960 hektar. Folkmängd 29 043.

Häradsskrivarens stationeringsort: Kalix.

Socknarna Råneå, Töre och Nederkalix.

Bodens fögderi. Areal 393 954 hektar. Folkmängd 35 500.

Häradsskrivarens stationeringsort: Boden.

Socknarna Nederluleå, Överluleå och Edefors samt
Bodens stad.

Piteå fögderi. Areal 298 123 hektar. Folkmängd 28 231.

Häradsskrivarens stationeringsort: Piteå.

Socknarna Hortlax, Pitå landskommun och Norrfjärden samt
Piteå stad.

Arvidsjaur's fögderi. Areal 2 045 639 hektar. Folkmängd 24 692.

Häradsskrivarens stationeringsort: Arvidsjaur.

Socknarna Älvsby, Arvidsjaur och Arjeplog.

Innehållsförteckning.

	Sid.
I. Inledning	1
II. Allmänna synpunkter på frågan om organisationen av det föreslagna uppbördsförfarandet	3
III. Häradsskrivare	10
A. Arbetsuppgifter	10
B. Löneroglering	12
C. Biträden	32
D. Kostnader för tjänstelokal samt övriga förvaltningskostnader	42
E. Fögderindelning	47
IV. Landsfiskaler och exekutionsbiträden	49
V. Magistratsstäder	53
A. Magistratsstäder med undantag för Stockholm	53
1. Allmänna synpunkter	53
2. Mantalsskrivning och uppbörd i större magistratsstäder	56
3. Mantalsskrivning och uppbörd i mindre magistratsstäder	67
4. Restindrivning i större magistratsstäder	68
5. Restindrivning i mindre magistratsstäder ävensom i vissa fögderi- städer och köpingar	72
B. Stockholm	73
VI. Länsstyrelser	75
A. Folkbokföringsavdelningarna	75
B. Uppbördsavdelningarna	75
C. Föredragandetjänsterna	82
D. Övriga spörsmål	88
VII. Riksräkenskapsverket	90
VIII. Postverket	90
IX. Kostnadsberäkningar	92
A. Statsverket	92
1. Häradsskrivare	92
2. Landsfiskaler	99
3. Länsstyrelser	100
4. Postverket	103
5. Utgifter i övrigt	106
6. Sammanfattning	107
B. Städer och andra kommunala samfälligheter	108
C. Allmänheten	110
D. Sammanfattning av kostnaderna för det allmänna	110
X. Departementschefens hemställan	113
Förslag till rikets indelning i fögderier	117